

simplicium usu S. Augustini Maioris
politani Chronologi Generalis

SCHOLA
PAUPERTATIS
Manuducens ad puram obſervantiam Regulæ Fratrum Minorum.

SCHOLA
PAUPERTATIS

Manuducens ad puram observantiam Regulæ Fratrum Minorum, juxta Declarationes editas à Nicolao III. Clemente V. & Innocentio XI.

AC

Sacrarum Congregationum Decreta, & Sacræ Rotæ Decisiones.

PRO PRAXI APTATA

A PATRE
F. AUGUSTINO MATTHÆUCCI
LUCENSE,

Ord. Min. de Obser. S. Theol. Lectore Jubilato, & S. Rituum Congregationis Consultore.

OPUS

Religiosis, tùm Superioribus, tùm Subditis necessarium; ac Advocatis, & Procuratoribus pro praxi in foro tenenda, & Controversiis, quæ tàm circà Legata Fratribus Minor. facta, quàm super Eleemosynis pro Causis Beatificationum, & Canonizationum oblatis, ac in casu decoctionis Syndici Apostolici excitantur, valde opportunum.

EDITIO TERTIA.

* * *

ROMÆ, ex Typographia Rochi Bernabò, MDCCXXXI.

SUPERIORUM LICENTIA.

30

Reverendissimo Patri

FR. BERNARDO MONTERDE

Ordinis Minorum Lectori Jubilato, Almæ Provinciæ Aragoniæ Ex-Ministro, & in Romana Curia PROCURATORI GENERALI.

ROCHUS BERNABO'.

CHOLA PAUPERTATIS, *Liber male quidem exiguus, doctrina tamen ubertate, sacrique juris*

eruditione magnis voluminibus non impar, sua quasi sponte ex officina mea in tuum sese recipit gremium REVERENDISSIME PATER. *Neque verò alium ornatissimæ hujus Palestræ ac Tutorem ac Præsidem esse decebat, quam Te ipsum, quem Franciscani Patres ex universo, qua late patet Orbe in Generali Synodo congregati, Procuratorem Generalem in Romana Curia, hoc est altissimæ Paupertatis suæ custodem ac vindicem nominarunt. Est autem ut amplissimus Ordo gratuletur sibi fructum uberrimum electionis tuæ, dum Seraphici depositi jura non authoritate solum officii quod*

in-

invicta fide, animique præsentia administras; sed & ipsa, quam tenes, vitæ morumque ratione, sarta tectaque conservari videt. Quæ tuæ laudes cum nobilium disciplinarum scientia, cæterarumque virtutum accessione locupletentur quis non intelligat librum hunc longe meliorem in lucem tui nominis amplitudine, quam præli mei beneficio renovari! Perge jam Operis Tibi debiti, Tibique acceptissimi clientelam suscipere: vide traditam ab Authore Tui planè simillimo cœlestis ejus doctrinæ amussim, cujus in Te formam absolutissimam alii demirantur: meique interim erga

Te obsequii in hoc Seraphicæ Paupertatis domicilio perenne monumentum extare non dedigneris.

TY-

TYPOGRAPHUS
AD LECTOREM.

REDIT in lucem SCHOLA ILLA PAUPERTATIS, ex qua Regulares vitæ Professores, ac potissimum Seraphici Ordinis Alumni documenta utilissima pregustarunt. Prima Operis editio tàm avidè, tantoque plausu excepta fuit, ut quantalibet exemplorum copia redundans, impar omnino inventa sit, quæ publicæ utilitati, ac desiderio satisfaceret. Hæc me ratio impulit ad novam editionem suscipiendam, in qua nihil additum, innovatum nihil, nisi menda quædam, non levi adhi-

bita

bita diligentia, quoad fieri potuit, ſublatæ ſunt. Cæterum labori meo ſatis conſultum habui, vel ipſa Authoris, viri ſcilicet ornatiſsimi memoria, qui ingenii, doctrinæque monumentis equè, ac virtutum omnium, ejuſque præſertim, quam hic delineavit minoriticæ Paupertatis amore, atque ſtudio nomen ſibi florentiſſimum comparavit. In hac Evangelica Paleſtra verſare diù, & vale.

LE-

LECTORI.

E præſentis Opellæ editionis te occaſio fugiat, ſupereſt, ut de cauſa ſcribendi monearis: advertaſque Opus mihi commiſſum, ut Profeſſoribus Regulæ S. Franciſci lucubratiuncula pararetur, quæ eos tuto ſic manuduceret, ut à vero nunquam abſcederent. Mandatis adverſabar, nihil, parumvè pro futurum, cum hujus ſcriptionis genus plures planè me ipſo longè peritiores, magiſque induſtrii, & Regulæ zelatores jam prius elegerint. At inutiliter ſemper conatus ex eo, quòd non pauca in libris, aliàs doctis, & publico juri donatis, deſiderentur, vel Auctoribus obducta, vel ſubſecutis temporibus proſcripta: propter quod factum eſt, ut aliquorum theorica, infirma evaſerit; inductaque per alios practica, diſpenſati-

vis

vis privilegiis innixa, puritatem Seraphicæ Paupertatis obumbret, & relaxet.

Hi fuerunt ad aggrediendum laborem ſtimuli, & ad morem Conſulentibus gerendum aculei. Coegit ulterius, quòd hucuſque jejuni fuerint Scriptores de pecuniis ad Cauſas Beatificationum, & Canonizationum tractandas deſtinatis; altumque ſilentium ſervaverint de praxi tenenda, infortunio occurrente, quòd Syndicus Apoſtolicus foro, vel bonis cedat: vulgo *falliſce*. Profectò hæc, non tàm ſcitu neceſſaria arbitraberis, quàm peroptimè pronunciaveris idonea, ne in me illud uſurpetur Satyrici.

Tenet inſanabiles multos
Scribendi cachoetes;

Teque Judice, putabitur ab Opere elongari cenſura, quod ab aliis jam affabrè concinnata, repaſtinet, *crambemque*, ut vox ſonat, *recoquat*.

In quo, & à laxitate declinavi, & à rigore temperavi. Siquidem obvium

vium est, & nimiam indulgentiam, nimiamque in opinionibus, quas nonnulli Scriptores amplexantur, severitatem, offendiculum saluti animarum æquè interponere, & ad gehennam ædificare, dicente S. Bonaventura *lib. 1. compend. theol. verit. cap. 52. Cavenda est conscientia nimis larga, & nimis stricta*: nam *prima generat præsumptionem, secunda desperationem*: item, *prima sæpè dicit malum, bonum: secunda è contra, bonum, malum*: item; *prima sæpè salvat damnandum, secunda è contra damnat salvandum*. Regiam proindè viam tenui, & ab extremis temperans, atque à vitio deflectens mediocritatem selegi.

Ubi jura loquuntur, illis adhæsi; quatenùs verò sileant, in extremam rigiditatem non propendi; at non exindè in fomentum abusuum adversus Regulæ observantiam manus dedi laxitati; sed potius aures præbui Canoni admonenti, *cap. Ex parte de transact.* ibi: *In his, super quibus jus*

non

non invenitur expressum, procedas, æquitate servata, semper in humaniorem partem declinando, secundùm quod personas, causas, loca, & tempora videris postulare.

Absit, me quisquam existimet ad vanam auram popularem, mundanamque laudationem aucupandam, & ambitione inductum hanc Scholam evulgare voluisse; enimverò piaculum esset, adeò salutaria studio jactantiæ elaborasse. Longè sanè alia mihi mens, aliudque consilium fuit, honestiorque hujus Liberculi propositus finis, nimirùm, ut ejus in lucem publicam emissione, non modò Religiosorum Minoritici cœtus saluti consulerem, honestamque voluntatem meam in eorundem obsequium notam singulis facerem; verùm etiam, ut hisce qualibuscumque vigiliis alios majoris eruditionis, & doctrinæ viros ad opus reformandum, augendumque (cum facilè sit inventis addere) excitarem. Quod ubi assequar, non vulgari per-

fun-

fundar gaudio, & gratias ex corde referam.

Hæc, amice Lector, in prima post liminarem paginam mihi præfari visum est; teque, ut æqui, bonique consulas, instantissimè rogo; cùm verò cœteri laudabiliora, melioraque iis edixerint, quæ hâc rudi Scholâ parantur, mente versa, illisque felicitèr fruere ad supremi Numinis gloriam, tuum insuper commodum, & utilitatem. Quatenus verò tui acumine ingenii censoris officium tentaveris, ex Plinio scias: *Quod nulli sinè venia placuit ingenium*.

Verùm *quibus parum, vel quibus nimium est opus, mihi ignoscant; quibus satis est, non mihi, sed Deo mecum gratias congratulantes agant*. Ut dixit Augustinus *de Civit. Dei lib.* 22. *cap.* 30. *num.* 6. Eternùm vive: & Deum mihi propitium exora, quia egenus sum, & pauper.

Ap-

Approbationes Ordinis.

EX Commiſſione Reverendiſs. Patris noſtri V. Commiſſarii Generalis, omni, qua potui, attentione, & conſideratione perlegi Opus elaboratum per Adm. Rev. P. Fr. Auguſtinum Lucenſem Lectorem Jubilatum, ac Sacror. Rituum Conſultorem, cui titulus eſt: *Schola Paupertatis &c.* cumque in eo nihil Orthodoxæ Fidei, ac bonis moribus diſſonum invenerim, propterea dignum cenſeo, ut prælo mandetur. Dat. Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

Fr. Philippus Antonius de Roma Lector Jubilatus, ex-Diffinitor, ac Provinciæ actualiter Cuſtos.

EX Commiſſione Reverendiſs. Patris noſtri V. Commiſſarii Generalis; ea, qua potui, diligentia, & attentione perlegi Opus, cujus titulus eſt: *Schola Paupertatis &c.* Authore Adm. Rev. P. Auguſtino Matthæucci Lucenſe, Ord. Min. de Obſerv. Lectore Jubilato, & Sacr. Rituum Congregationis Conſultore: cumque in eo nihil invenerim Orthodoxæ Fidei, & bonis moribus diſſonum; imo ad Seraphicæ perfectionis profectum valdè utile, ideo publica luce permaximè dignum cenſeo, ſalvo, &c. Datum Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

Fr. Pacificus Romanus ex-Diffinitor, & Lector Jubilatus.

Fa-

Facultas Ordinis.

FR. LAURENTIUS
A S. LAURENTIO

Ord. Min. Reg. Obſerv. S. P. N. Franciſci Lect. Jub. S. Congr. Indicis Conſultor, Supremæ, & Univerſalis Inquiſitionis Qualificator, ex-Guardianus Jeroſolymitanus, Diſcretus perpetuus, & in hac Ciſmontana Obſerv. Familia V. Commiſſarius Generalis, & Servus.

DIlecto nobis in Chriſto Rev. P. Fr. Auguſtino Matthæucci Lucenſi hujus noſtræ Obſerv. Provinciæ Romanæ Lectori Jubilato, & Sacrorum Rituum Congregationis Conſultori, ſalutem in Domino ſempiternam.

Cùm Opus à Te compoſitum, cui titulus: *Schola Paupertatis manuducens &c.* & à duobus PP. Theologis de Commiſſione noſtra reviſum, & approbatum, exiſtimetur legentibus

utile, & impressione dignum, Nos votis tuis, & aliorum utilitati prospicientes, vigore præsentium, facultatem Tibi concedimus, quatenùs, servatis servandis, illud Typis mandare possis, & valeas. Vale, nostri tuis in orationibus, & sacrificiis memor. Datum Romæ ex Ara-Cœli die 24. Maii 1716.

Fr. Laurentius à S. Laurentio
V. Commissarius Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

De mandato P. S. Rmæ

Fr. Bartholomæus de Vulsinio
Secretarius Generalis.

Reg.

AP-

APPROBATIO

REVERENDISSIMI PATRIS

DEODATI A ROMA

Lectoris emeriti, & V. Commissarii Generalis Reformatorum S. Francisci &c.

REverendiss. Patris Magistri Sacri Palatii Apostolici jussu Opus, cui titulus: *Schola Paupertatis &c.* à Rev. Adm. P. Augustino Lucense Ordinis Minorum de Observantia Lectore Jubilato, & S. C. Rituum Consultore compositum accuratè perlegi, nihilque in eo, quod non modò, aut Orthodoxæ Fidei, aut probis moribus adversetur, inveni: sed neque, quod Constitutionibus, & Declarationibus Apostolicis nostræ Seraphicæ Regulæ observantiam dirigentibus non sit omninò consonum. Quapropter prælo dignissimum ad multorum utilitatem, & omnium, ad quos spectat, commodum censeo. Romæ in Conventu S. Francisci Transtyberim die 19. Novembris 1713.

Fr. Deodatus à Roma V. Commissarius Generalis Reformatorum.

REIMPRIMATUR

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

N. Episc. Bojanen. Vicesgerens.

REIMPRIMATUR

Fr. Jo: Benedictus Zuanelli Ordinis Prædicatorum Sac. Palatii Apostolici Magister.

IN-

INDEX
TITULORUM,
ET
CONSILIORUM

Cum annexis, & connexis.

TITULUS I.

Paupertas Fratrum Minorum.

Quæ-

TITULUS II.

Eleemoſynæ pecuniariæ.

uti

Quæ-

TITULUS III.

Legata quòad Fratres Minores.

§. I.

TITULUS IV.

Sindicus Apostolicus.

nem

TITU-

TITULUS I.

Paupertas Fratrum Minorum

CONSILIUM I.

Paupertas Religiosa quid importet?

SUMMARIUM.

1 *Substantialia Religionum.*
2 *Paupertas Religiosa quid?*
3 *Dominium duplex, jurisdictionis, & proprietatis.*
4 *Usus fructus, & usus juris quid?*
5 *Tridentinũ proprium Religiosis interdicit.*
6 *Religiosis privatis necessaria conferenda.*
7 *Quid veniat appellatione peculii?*
8 *Religiosa Paupertas peculium excludit.*

1 Oc Conſilium præmittitur tamquam proemialis dicendorum notitia. Hinc ſciendum inter vota ſubſtantialia Religionis præter illa *caſtitatis*, & *obedientiæ* annumerari illud pariter *paupertatis*, juxta textum in *cap. Cum ad Monaſterium de ſtat. Monachor.* ubi Innocentius III. inquit: *Prohibemus quoque diſtrictè in virtute ſanctæ Obedientiæ ſub obteſtatione divini judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo poſſideat: Sed, ſi quis aliquid habet proprii, totum incontinenti reſignet.* Propter quod omnes Religionum Fundatores votum paupertatis ſuis Regulis inſeruerunt; ità D. Benedictus *cap. 33. ſuæ Regulæ*, ibi: *Ne quiſquam ſuum eſſe aliquid dicat.* D. Baſilius in *regul. brevior. interrog. 35. & 36.* D. Iſidorus *regul. Monaſt.*

naſt. cap. 19. ibi. *Monachi nihil peculiare ſibi facere audeant; nec in ſuis cellulis quidquam, quod ad victum, vel ad quamlibet rem aliam pertineat.* D. Auguſtinus in *regula ad Servos Dei n.*1. *Sit vobis anima una, & cor unum in Deo: & non dicatis aliquid proprium; ſed ſint vobis omnia communia.* In regula Clericis tradita, quæ tribuitur Auguſtino in *append. tom.*1. *Nemo quidem proprium ſibi vindicet quidquam, ſed fiat ſicuti ſcriptum eſt in Actibus Apoſtolorum*; habentes omnia communia. Et *regula* 2. ibi. *Nemo ſibi aliquod vindicet proprium, ſive in veſtimento, ſive in quacumque re. Apoſtolicam enim vitam optamus vivere.* Hinc conſtat, quanto ſtudio, & zelo viri illi Monaſticæ vitæ Inſtitutores perfectionem amplectebantur; & quanto ardore ab hoc proprietatis vitio abhorrebant, ut non ſolum facto, ſed nec verbo quidem auderet quis dicere aliquid proprium, agnoſcentes animos divinis obſequiis devinctos non decere patrimoniorum deſideriis occupari.

2. Quarè Paupertas Religioſa deſcribitur ab Alvarez *tom.* 2. *de vit. ſpiritual. lib.*5. *p.*1. *cap.*1. *Eſt abdicatio omnium rerum temporalium opere, & voluntate ob amorem*

 Dei,

Dei, & desiderium perfectionis. Hoc *voluntate ob amorem Dei &c.* ponitur, ut excludatur paupertas involuntaria hominum hujus sæculi, quam non spontè sustinent, sed, necessitate cogente, & conditione naturæ patiuntur; propterea enim pauperes, & mendici inter homines degunt, aliàs non victuri, si eis occasio daretur acquirendi bona, & coacervandi divitias. Illud verò *abdicatio omnium rerum temporalium* importat de conceptu paupertatis Religiosæ esse excludere dominium proprietatis, adeò ut isto Religiosi priventur, nec sint illo capaces. Dicitur *rerum temporalium*, per quod intelligitur non posse esse dominos pecuniarum, & rerum, tàm mobilium, quàm immobilium: cum quo tamen stat, quòd capaces, & habiles sint ad jura, tùm exemptionum, tùm electionum ad officia Religionis; quinimò jus retinent, ne ab ullo personaliter molestentur. Neque enim per solemne paupertatis votum talibus juribus cesserunt.

3. Duplex verò est dominium, unum jurisdictionis (*quod est potestas gubernandi subditos*) consistens potissimùm in præcipiendo, prohibendo, permittendo, judican-

cando, præmiando, & puniendo; quod, & Prælati Regulares, quantùm ad proprios subditos obtinent. Alterum proprietatis: & est facultas plenè, & liberè disponendi de re sua, dando, commutando, vendendo, donando, alienando, quin possit quis in ea ab ullo licitè impediri, & si impediatur, possit in judicio contra eum agere: jure enim quisque rei suæ arbiter est, & moderator, nisi ætas resistat. Unde pupilli sunt Domini suarum rerum, sed non nisi in actu primo; nam lex prohibet, ut ipsi in actu secundo de illis disponant. Sic; estò pignus, & hypotheca jus in re dicat, attamen, quia creditor non potest de pignore disponere, dominus pignoris non est; sicut nec Tutor rerum pupillorum.

4. Nec modò dominium proprietatis à se Religiosa Paupertas excludit; sed *possessionem etiam*, *administrationem*, *usum fructus*, & *usum juris*. Hæc enim singula sunt termini juris, Possessio importat, ne quis in re, vel jure impediatur. Nam dominio facimus rem nostram: Possessione illam detinemus, & occupamus: Dominium est juris: Possessio facti.

Administratio est jus gubernandi, & administrandi res secundùm conditiones, & le-

& leges ad hoc præfixas, non tamen alienandi substantiam.

Usus fructus est, quoquis potest pro se, & aliis juxtà suum beneplacitum fructus rei accipere, & vendere, donare &c. salvâ tamen substantiâ rei fructuariæ.

Usus juris est facultas utendi fructibus rei pro se tantùm sine alia facultate illos alienandi, & possidendi. Quapropter usus fructus est pinguior usu juris. Tamen tàm usus fructuarius, quàm usuarius sunt Domini fructuum. Quinimò duo usu fructuarii ejusdem rei esse non possunt. Benè verò duo usuarii, si fructus necessitatibus utriusque sufficiant.

Datur, etiam usus simplex facti, qui in solo facto consistit, sine quo humana vita conservari non potest, ut sunt cibi, vestes &c. de quo *consil.3.*

5. Expresse *proprium* Religiosis interdictum legitur à Tridentino *sess.25. cap.2. de regul.* ibi. *Nemini Regularium, tàm virorum, quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel retinere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur.*

tur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos Officiales eorumdem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat. Mobilium verò usum ità Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat: nihilque superflui in ea sit: nihil etiam, quod sit necessarium eis denegetur. Quòd siquis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit: atque etiam juxtà suæ Regulæ, & Ordinis Constitutiones puniatur. Hic Tridentinum statuit administrationem bonorum Monasterii non esse à Superiore aliis committendam, quàm Officialibus Conventus, qui tamen ad nutum Superioris, aliis substitutis, removeri possint; hac enim forma res Conventus administrare voto paupertatis non repugnat; cùm res Conventus, & non tamquam proprias administrent, nec fructus possunt in alios usus insumere, sed in eos juxtà necessitates Religiosorum, & Conventus, ipso Superiore locali mandante.

6. Itemque Superioribus imponitur, ut particularibus Religiosis ea indulgeant mobilia, quæ ipsis necessaria judicantur, nec statui paupertatis contraria existunt, neque Religioso sunt superflua.

7. Quæritur. *Quid veniat appellatione peculii?*

R. Peculium dictum est, quasi *pusilla pecunia*, vel *pusillum patrimonium* ex Jureconsult. in *leg. depositis ff. de pecul.* Joannes de la Crux *lib.1. de stat. Relig. cap.3. num.1. dub.1.* tradit Peculium nihil aliud esse, quàm habere aliquid deputatum, & sequestratum ab aliis ad utendum illo: vel jure dominii possidendo, & defendendo illud ut proprium: vel, jure solius administrationis ad illud, hoc est, administrando, vel distribuendo secundùm leges præfinitas: vel, jure usus fructus tantùm, utendo illius fructibus in suam, vel aliorum utilitatem: vel ad usum solùm juris, ad suos tantùm usus.

8. Hinc oritur quæstio. *An paupertas religiosa reddat Regularem peculii incapacem?*

R. Dubium non est, si sensus sit de peculio propriè dicto, includente jus perfectum, & independens, quod est dominium propriè usurpatum, seù facultas libe-

berè disponendi de re, vel fructibus pro suo arbitrio; cujus Religiosus incapax omninò à sua professione constituitur ex *nu.*2. Si verò quæsitum procedat de peculio latè dicto, quòad solam administrationem, possessionem, & usum facti dependentem à voluntate Prælati, qui concessum usum, & administrationem restringere, & penitùs revocare ad suum libitum potest, adhuc lis est sub Judice. Duo tamen cetra sunt. Unum, quòd Officialibus Monasterii committi possit, imò debeat administratio bonorum Conventus, patet ex dictis *num.*5. Alterum, quòd Frater Minor est ab hac dispositione exclusus, ut in sequentibus.

Quòd difficultatem ingerit, est, *an peculium possit Religioso privato non Officiali concedi?*

9. Verùm prius refero formulas, quibus peculium solet practicari. Prima est, qua alicui Religioso ex bonis Monasterii, vel Parentum largitione assignentur annui redditus, quibus se alat, & vestiat, dependentèr tamen à voluntate Prælati, qui portionem revocare possit.

Secunda. Qua Monasterium singulis Religiosis quolibet anno certam pecunia

niæ ſummam aſſignat, vulgò dicta *Veſtiario*: ſed victus eſt communis.

Tertia. Qua Novitius antè profeſſionem in actu renunciationis reſervat ſibi annuum redditum pro ſuis neceſſitatibus, dependentèr tamen à voluntate Superioris, adeout dominium, & proprietas ſit penès Conventum, ipſe verò ſolùm uſum habeat à Superiore revocabilem.

Quarta. Qua Religioſus pecunias ſua induſtria, & labore, hoc eſt, Lectione, Prædicatione adeptas, pro ſe retinet, & in proprios uſus licitos convertit, dependentèr tamen à voluntate Superioris.

Quantùm ad primam, dubium non eſt, quòd directè opponatur decreto Tridentini; & ulteriùs eſt penitùs relaxativa perfectionis paupertatis, deſtructiva vitæ communis, & diſciplinæ regularis everſiva. Hinc dolendum, quod nonnulli DD. illam approbaverint.

Circa ſecundam non videtur eſſe controverſia, ſed ſicut poteſt Superior licitè ſubdito pecuniam dare ad emendum librum, ſic etiam ut pannum emat ad ſe veſtiendum.

10. De tertia, & quarta maximè diſpu-

sputatur. Tales formulas licitas esse, nec improbari à Tridentino dixit Navarrus in *cap. Ne dicatis*, & *comment.* 1. *de regul. n.*15. Quem sequitur Peyrinus *de subd. q.*2. *cap.*2. *§.* 1. Aliique apud ipsum, concordantes Concilium non prohibere, quin Superiores possint Religiosis concedere peculia, annuosque redditus ad usus licitos, & ex justa causa; & sub prohibitione Concilii ea tantùm comprehendi, quæ dantur, vel ad quoscumque usus pro libito voluntatis Religiosi; vel ad usus illicitos, vel ex injusta causa. Verùm horum opinio non regit. Siquidem Concilium prohibet concessionem bonorum immobilium, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, vel commendam; ideò, cùm generalitèr; & indefinitè prohibeat, non est privati Doctoris dispositionem Concilii restringere, & limitare ad eam solùm administrationem, & peculia, quæ dantur in usus illicitos, & ex causa injusta. Maximè etiam, quòd si Concilium non prohibuisset, nisi administrationem ad usus illicitos, & ex injusta causa, nulla esset differentia inter simplices Religiosos, & Officiales. Etenim nec Officialibus potest concedi administratio fructuum bonorum,

rum, & pecuniarum Monasterii ad usus illicitos, sed in utilitatem Conventus dumtaxat, ut declarant Butrius, & Abbas in *d. cap. Monachi*. Aperta autem est differentia inter utrosque, ut ex textu allegati decreti. Quin etiam, dum Concilium ea disposuit ad reformationem Regularium, dicendum est ejus mentem fuisse, quidquam speciale statuere supra cœteros Ecclesiasticos, quibus licita non est bonorum Ecclesiasticorum administratio ad illicitos usus, ut ad commessationes, ebrietates, impudicitias &c.

11. Et hinc peculium, seù administratio bonorum Monasterii nulli Regulari, Officialibus exceptis, ex nulla causa, nulloque casu est permissa, juxta decretum *d. cap.2. d. sess.*

12. Quæ omnia à nullo inficiari possunt, quin resolutis à Sancta Sede repugnet. Hinc observandæ sunt Declarationes à Sacra Congregatione Concilii in contingentibus casibus editæ, quas refert Fagnanus in *3. cap. Monachi de stat. Monachor.*

13. Primò quærebatur. *An liceat Regularibus utriusque sexus habere annuos redditus, seù provisiones annuas, vel bonorum stabi-*

bilium administrationem, seù peculium non superfluum nomine Conventus, ac de suorum Superiorum licentia, & dependentèr ab eorum voluntate, ac nutu, adeout sint immunes à culpa, & pœna, de qua in *cap. 2. sess. 25. de Regularib.* Sac. Congregatio respondit *negativè* ibi *num. 76.* Quæsitum fuit propositum ibi *num. 1.* tùm de redditibus annuis & provisionibus, quæ sibi in actu renunciationis bonorum Novitii reservant pro suis religiosis necessitatibus; tùm de censibus, aliisque bonis, quæ à Parentibus, & Consanguineis religiosis relinquuntur Monasterio, etiam titulo institutionis, eo tenore adjecto, ut Superiores eidem Religioso concedere debeant administrationem illorum censuum; & bonorum, itaut ipse possit convertere illorum redditus in suos honestos usus; tùm de pecunia ex prædicatione, vel lectione, aut aliundè à Religioso aliquo quæsita, quam tribuunt Monasterio ad hoc, ut ex ea emantur census perpetui, quorum redditus quot annis assignari debeant eidem Regulari pro suis necessitatibus. Et stante praxi aliquorum Monasteriorum, in quibus usus erat, ut ex redditibus Conventus unicuique ex Fratribus, vel Sororibus assigna-

signaretur singulis annis certa portio, sive in pecunia, sive in aliis speciebus ad hoc, ut ex ea pararet sibi necessaria ad vitam, nec Monasterium eis aliquid ultra præstare, nec ipsi accepti rationem reddere tenerentur. Circa quæ Sac. Congreg. resolvit *ut supra*.

14. Secundò quærebatur, *an, cùm necessaria à Superiore, etiam requisito, ideò denegentur, quia Monasterii facultates non suppetunt, liceat Regularibus clàm, vel, eo invito, illa sibi comparare, seù retinere?* Sacra Congregatio respondit, *licere, si præcisa necessitas sit ad individui sustentationem: cœterùm communem penuriam ab omnibus perpetiendam usque adeò, ut si quid privatim alicui delatum, vel ab ipso factum fuerit, id tunc ad Superiorem rectà deferri oporteat; qui ex eo primò succurrat ejus necessitati, cujus intuitu illud obvenerit, si peculiari aliqua necessitate ultrà communem prematur: reliquum Conventui incorporetur, & in communem cedat utilitatem.* Quippè præcisa hæc, seù extrema necessitas, cùm sit de jure naturæ, nullis subest legibus, & ideo excusat à Regulæ transgressione, etiam Fratres Minores S. Francisci, qui arctissimam profitentur paupertatem; ut ex

ex text. in *cap. Exiit §. Porrò de verb. signific. in 6.* ibi. *Nec ipsis Fratribus jure poli in extremæ necessitatis articulo ad providendum sustentationi naturæ via, omnibus extrema necessitate detentis concessa, præcluditur, cùm ab omni lege extrema necessitas sit exempta*. Hæc ex Fagnan. *num.*15.

15. Tertiò. In causa Panormitana petebatur. *Quædam Monialis præter dotem Monasterio tributam reservavit sibi scuta quinquaginta annua pro suis necessitatibus, atque indigentiis, & petiit à S. Congreg. sibi fieri facultatem illa erogandi in usus prædictos*. Sac. Congregatio *censuit hanc pecuniam annuam, non obstante reservatione, jam quæsitam esse Monasterio; ideòque deferendam esse rectà ad manus Abbatissæ: quæ primùm prospiciat necessitatibus Monialis Oratricis: & quod reliquum fuerit, in usus totius Monasterii convertat*; ibi *num.*61.

16. Quartò. In causa Neapolitana propositum fuit Sac. Congreg. dubium, ut infra conceptum. *In aliquibus Monasteriis nonnullæ Moniales census, & annuos quosdam redditus, & proventus, seù fructus percipiunt sub diversis contractuum speciebus: nam aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus à personis Laicis: aliquæ ab aliis Mo-*

Monialibus ; aliquæ ab ipsis Monasteriis, aliæ verò dederunt pecuniam Monasterio, ut ex earum pecuniis fieret emptio nomine Monasterii ad rationem septem, vel octo pro centenario ; & Abbatissæ dabant ipsis Monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis. Aliquæ Monasteriis, seù eorum Superioribus certas pecuniarum summas manualitèr pro indigentiis Monasterii dederunt, pacto adjecto, vel, etiam tacita conventione adhibita, ut Monasterium, seù Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario, eorum vita durante, concedat. Quæritur. An Moniales prædictæ in hujusmodi casibus incurrant in pœnas per Conc. Trid. *sess.25. c. 2. de Regul. in proprietarios inflictas, etiamsi de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum, vel Conventus, seù Monasterii nomine percipiant ? S.Congr. censuit in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seù redditus percipere ; & si perceperint incidere in pœnas d. cap.2. Neque ab hujusmodi pœnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ d. Concilii decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet ex suo munere ex Monasterii redditibus, vel ex eleemosynis Monialium necessitatibus in dies subvenire,* ibi *n.62.*

17. Et

17. Et *num.63.* refert à S. Congr. improbatum usum apud quasdam Moniales, utpotè repugnantem decreto Concil. *d. cap. 2.* construendi arcam communem; cujus clavis erat penès Abbatissam, & intus eam aptata tot scriniola, quot erant Moniales, hac lege, ut unaquæque haberet claviculam sui scrinioli, & in eo asservaret pecuniam ex laboritio, vel aliundè partam, quæ in ipsius tantùm, & non alterius necessitates erogari deberet arbitrio Abbatissæ; quod esse contrarium Concilio constat, cum disponat res esse Superiori tradendas, & Conventui incorporandas, quod in casu non verificabatur.

Quibus Declarationibus stantibus, constat correctam esse Navarri, Peyrini, & aliorum sententiam, qui in hac re calamo nimis laxo scripsere. Alia videri possunt apud Layman *Theol. mor. lib.4. tract.5. cap.7.* Etenim nostrum non est singula recensere, quæ aliarum Religionum paupertatem respiciunt.

CONSILIUM II.

Quid ſit paupertas Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Paupertas alta, altior, & altiſſima.*
2 *Quid ſit paupertas Fratr. Minor. quam profitentur Obſervantes, Reformati, & Capuccini.*
3 *Frater Minor jus naturale retinet ad neceſſaria ad vitæ conſervationem.*
4 *Non eſt incapax juris ſpiritualis ad 8.*
9 *Jus civile, & politicum, undè dictum?*
10 *Fratres Minores carent rerum dominio, tàm in communi, quàm in ſpeciali.*
11 *Paupertas Minorum eſt ſancta, & meritoria.*
12 *Solus Frater Minor in Mundo exiſtens rerum Dominus non eſſet.*
13 *Neque illarum dominium acquirit, quæ ſunt primò invenientis.*

PAU-

1 PAUPERTAS Fratrum Minorum altissima dicitur, Nàm bonorum dominio privat, tàm in particulari, quàm in communi, & propterеà ipsa altissima est, juxtà text. in *cap. Quia quorumdam de verb. signif.* Joan. XXII. ubi §. *Nec obstat*, habes: *altam paupertatem esse, habere pauca propria propter Deum: altiorem, quæ nulla habet propria, tamen habet in communi: altissimam, quæ nihil habet in hoc Mundo, nec in proprio, nec in communi*. Quocircà eorumdem Fratrum paupertas ab ea distinguitur, quam aliorum Ordinum Religiosi profitentur: quia alii possunt habere dominium in communi quorumdam bonorum, quamvis non ità absolutum, quin dependeant à consensu Summi Pontificis, ut bona sua immobilia, & mobilia pretiosa possint alienare juxtà *cap. Ambitiosæ de rebus Eccles. non alienand. int. com.* & decretum Sac. Congreg. Concil. quod refero *Off. Cur. Ecclesiast. cap.* 45. *num.* 3. Nullus tamen Religiosus, cujusvis Religionis sit, potest habere dominium in particulari, quamvis nonnullorum usum habere possit, etiam pecuniarum, qui Fratribus Minori-

bus est penitus interdictus ex alibi dicendis.

2. Hinc paupertas, quam profitentur Fratres Minores Observantes, Reformati, & Capuccini, *est realis, & voluntaria abdicatio cujusvis juris civilis, & politici cujusque rei temporalis, tàm quò ad rem ipsam, quàm quòad ejus usum, tàm in particulari, quàm in communi propter Deum, & Christi sequelam*. Ad cujus intellectum singula explicantur.

Ponitur *realis abdicatio*, per quod excluditur paupertas, quæ in solo affectu consistit, de qua David dixit *Psal.61. Divitiæ si affluant, nolite cor apponere*.

Dicitur *voluntaria* ad excludendam paupertatem mendicorum hujus Mundi, juxta dicta *consil. præceden. num.2.*

3. Additur *omnis juris civilis, & politici* ad non excludendum jus quoddam naturæ ad res pro vita conservanda necessarias. Quod jus à Gilberto Nicolai dicitur, *jus, quo quodlibet vivens potest, & tenetur uti rebus necessariis ad conservationem, seù esse, seù vitæ*. Estque jus divinum naturale, quod omni viventi à Deo, & natura concessum est. Quod à Nicolao III. in *cap. Exiit de verb. signif. num.6.* jus

poli

poli appellatur §. *Porro*. Cui Frater Minor minimè renunciat, ut ibi Nicolaus verb. & *quidem*; sed ipse, sicut cœteri viventes in casu necessitatis conservandæ vitæ potest cibo, potuque sustentari undequàque accepto, secundùm ea, quæ ibi habet Nicolaus in hæc verba: *Nec talem abdicationem proprietatis omnimodæ, renunciationem usus rerum cuiquam videatur inducere: nàm cùm in rebus temporalibus sit considerare præcipuum, proprietatem, possessionem, usufructum, jus utendi, & simplicem facti usum; & ultimo tamquam necessario egeat, licèt primis carere possit vita mortalium: nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat*. Undè præcitatus Nicolai dixit: *Tantùm habet jus avis in grano, quod comedit, quantum Frater Minor in cibo, quem manducat*. Jus autem avis in grano, quod manducat, est naturale tantùm, non politicum, vel juridicum, aut secundùm leges civiles concessum; similisque naturæ est jus Fratris Minoris in cibo, quo utitur.

4. Subditur *cujuscumque rei temporalis*, ut intelligatur Fratres Minores incapaces non esse juris spiritualis, vel quasi spiritualis, quod bona temporalia non respicit.

cit. Jus ſpirituale hìc vocamus *juriſdictionem ad prædicandum, audiendi confeſſiones, & Sacramenta adminiſtranda, &c.* proùt eis à S. Sede conceditur. Jus verò quaſi ſpirituale ſunt, exemptiones, privilegia ſepulturarum, habendi Eccleſias, Campanas, Oratoria &c. Item, jus habent, ne perſonalitèr moleſtentur: etenim huic juri per votum ſtrictiſſimæ paupertatis non renuntiarunt.

Additum eſt proximo *numero*, quod *bona temporalia non reſpicit*. Quoniam hujuſmodi privilegia ratione bonorum temporalium Fratribus ſecundùm puritatem Regulæ non permittuntur: Ut ſunt privilegia, quibus jus conceditur percipiendi portionem canonicam, & funeralia, hoc eſt, fructus, ſivè ſtipendia funeralibus debita, & ſimilia. Eſtò enim Fratres Minores per modum eleemoſynæ oblata recipere poſſint, nequeunt tamen prætextu cujuſcumque privilegii, ut juridicè debita recipere.

5. Eis etiam licèt habere privilegium non ſolvendi gabellas; hujuſmodi enim privilegium non niſi negativè ad bona temporalia refertur; nàm pauper, qui nihil habet; nihil ſolvit, cùm ex ſolis elee-

eleemosynis; & ex alieno vivat.

6. Itèm, licet eis habere privilegium petendi eleemosynas in aliquo loco. Hoc enim est jus, & privilegium pauperum; ex quo tamen hoc privilegium petendi habeant, non deducitur, quòd habeant jus exigendi.

7. Itèm. Licitè tuentur jus prædicandi in certis locis. Hoc enim est jus quasi spirituale; sed id agere minimè debent, eo fine ut sibi debita sint Concionum stipendia.

Dices. Mens Sancti Francisci fuit, quòd Fratres nullum privilegium reciperent, in Testamento enim ait: *Non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub specie prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum.*

8. R. Ad Testamentum non obligantur ex *d. cap. Exiit §. Cæterùm Sanctæ*. Tamen, quia privilegium pro loco, vel Ecclesia importat privilegium concernens bona temporalia, sequitur, quòd, invitis dominis, & Incolis, non debeant Fratres quovis prætextu, sivè prædicationis, sivè, quia persecutionem ab illis patiuntur, obtinere possessionem, vel usum

alicujus Ecclesiæ, vel loci; sed, si eis non concedatur habitationis locus, vel Ecclesia, fugiant ad aliam terram; & locum violentèr per Superiorum auctoritatem non obtineant.

9. Apponitur, *tàm quò ad rem ipsam, quàm quò ad usum*. Nàm secundùm Juristas quadruplex reperitur jus politicum ad rem: *Dominii, possessionis, usus fructus, & usus juris*, de quibus diximus *consil. super num. 3. & 4.* Jus autem politicum importat, ut de eo possit in foro juxtà leges civiles judicari.

10. Repetitur, *tàm in particulari, quàm in communi*, ut excludatur paupertas aliorum Religiosorum, quæ, ut diximus, jus, seu dominium rerum, tàm in se, quàm earum usum sibi acquirit, & acquirere potest in communi. Ità non sic illa Fratrum Minorum, ex Nicolao §. *Ad hæc*, ibi: *cum ipsi nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possint, etiam in communi*.

Concluditur, *propter Deum*, ut excludatur paupertas sæculi, de qua dictum est ibi *num. 2*.

11. Quorum explicatione constat, cujus naturæ, quantaque sit paupertas Fra-

Fratrum Minorum, quæ ſemper alieno utitur, & non ſuo, ex alieno vivit, de alieno veſtitur, in alieno habitat. In cujus commendationem idem Nicolaus *d. §. Porrò* adverſus mordentes adeò ſtrictam abdicationem rerum, tàm in communi, quàm in particulari dixit: *Quòd abdicatio proprietatis omnium rerum, non tàm in ſpeciali, quàm, etiam in communi propter Deum meritoria eſt, & ſancta: quam & Chriſtus viam perfectionis oſtendens, verbo docuit, & exemplo firmavit.*

12. Eſt autem adeò ampla, & ſtricta Seraphica paupertas, ut, facta hypotheſi, quòd in Mundo exiſteret unus ſolus Frater ex Ordine Minorum, adhuc non eſſet dominus rerum; nàm vi ſuæ profeſſionis ſe eo privavit. Et ubi alii naſcerentur, deberet Frater ille dependere ab eorum voluntate in uſu rerum. Et quamvis actu non dependeret, dum alii non eſſent, & poſſet rebus uti non recurrendo ad alios, non indè haberetur, quòd eſſet dominus; ſed ſolùm, quòd alii domini non eſſent; & in hoc ſtatu illis utendo nulli faceret injuriam, illiſque uteretur licitè ex jure, etiam naturali, concedente cuilibet neceſſaria conſervationi vitæ. Verùm in

præ-

præparatione animi, & habitualitèr dependeret à voluntate eorum, qui in futurum nascerentur. Et in casu res essent tantùm sub supremo dominio Dei.

13. Ità paritèr non esset Dominus rerum, quæ, quia nullius sunt, qui sciri possit, censentur esse primi inventoris, si ipse priùs eas inveniret. Posset tamen illis uti: vel, quia essent Pontificis, ad quem spectant res, quibus Fratres utuntur; vel, quia nullius essent. Quatenus verò non essent Pontificis, deberet eas cedere ei, quem primò cognosceret, utpotè vindicanti illas sibi eodem jure, ac si ipsemet prius invenisset: inventio enim facta à Fratre non ponit impedimentum, quod illi debeantur.

CON-

CONSILIUM III.

An Paupertas Fratr. Minorum excludat dominium rerum etiam, quæ usu consumuntur.

SUMMARIUM.

1 *Dominium rerum, quarum usus est Fratribus licitus, non est apud ipsos, & n.*11.

2 *An usus rerum consumptibilium sit separabilis à dominio?*

3 *Fundamenta sententiæ negativæ,*

1 *Affirmativa resoluta,*

5 *Usus juris duplex.*

6 *Dominium duplex in germano, & improprio significato.*

7 *Dominium rerum Fratribus Minoribus oblatarum à Romanis Pontificibus reassumptum,*

8 *Nemo invitus fit dominus.*

9 *Cujus essent bona Fratribus oblata, dominio à dantibus renunciato?*

10 *Res, aliæ, quæ usu non consumuntur, aliæ verò, quæ ipso usu destruuntur.*

11 *Ne-*

11 *Neque Fratres in particulari, neque Religio Minorum in communi habent rerum dominium.*

12 *Fratres nequeunt res in judicio repetere.*

13 *Peccatum proprietatis, etiam in ſimplici uſu facti poteſt à Fratribus committi.*

14 *Cura Superiorum in concedendo rerum uſu Fratribus particularibus.*

1 CUM omnium rerum dominium (quarum uſus Fratribus Minoribus eſt permiſſus,) ubi dantes ſibi illud non aſſervarunt, ſit apud Sedem Apoſtolicam, vel Romanum Pontificem, juxta text. in *cap. Exiit §. Ad hæc cùm Fratres, de verb. ſignif. in 6.* ibi. *Omnium utenſilium, & librorum, ac eorum mobilium præſentium, & futurorum, quæ, & quorum uſum facti, ſcilicet Ordinibus, vel Fratribus ipſis liceat habere, proprietatem, & dominium (quod & fel. record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter feciſſe dignoſcitur) in Nos, & Romanam Eccleſiam plenè, & liberè pertinere, hac præſenti Conſtitutione in perpetuum valitura, ſancimus;* Sequitur eos, nec rerum, quæ ſolo uſu conſumuntur, ut panis, vini, &c. dominium habere, ſed

ſed ſimplicem dumtaxat uſum facti.

2. Undè in caſu difficultas pendet ab alterius reſolutione, an nimirum uſus licitus rerum unico uſu conſumptibilium ſit ſeparabilis ab omni dominio, & jure proprietatis.

3. Quòd ſeparabilis non ſit, legitur in *Extravag. Joan. XXII. Ad conditorem de verb. ſignif.* In qua Pontifex renunciat omni dominio rerum, quæ uſu conſumuntur, quarum uſum Fratribus licet habere; & abſolutè docet in rebus uſu conſumptibilibus ſimplicem facti uſum non poſſe ſeparari ab uſu juris, & dominio.

Hùc accedit prima ratio apud eum: nàm dominium in eo ſtat, quod dominus poſſit rem deſtruere: ergò Franciſcanus, qui poteſt panem v.g. ſibi datum comedere, vel non comedere, verè eſt dominus illius panis; aliàs non licitè uteretur, quia ſinè jure utendi.

Secunda. *Uti* præſupponit, quòd cum uſu ſalva ſit ſubſtantia rei, & *abuti* exigit, quòd cum hujuſmodi uſu rei ſubſtantia conſumatur: ergo quia Franciſcanus uſu panem deſtruit, illo non utitur, ſed abutitur: abuti enim nihil aliud eſt, quàm uti

uti contra naturam usus, & substantiam rei destruere, & dominium exercere. Et hinc, posita per Joannem renunciatione dominii similium rerum usu consumptibilium, sequitur, tàm dominium, quàm usum remanere in Religione: dominium in Religione in communi, usum vero in Religiosis in particulari.

4. Verùm, quòd usus simplex facti separari possit, & de facto separetur ab usu juris, & dominio, etiam in rebus, quæ usu consumuntur, nulli debet esse ignotum. Etenim Filii-familias utuntur Parentum bonis, & cibis, in quorum bona jus nullum habent: & servi utuntur cibo, & vestimentis à Domino concessis ad eorum nutum sinè ullo jure. Quod extra controversiam videtur esse, & ab intelligente terminos innegabile. Undè jus civile *ff. de acquirenda possess. l. quidquid*, dixit. *Quidquid Filius-familias habet ex peculio, sivè cibaria sint, sivè vestes, sivè pecunia, vel alia, quæ usu consumuntur, solùm habet usum facti, & dominium, seù proprietas residet apud Patrem*. Et Glossa in *cap. non dicatis 12. q.1. Sed numquid vestis est sua, quàm habet? vel, numquid dicitur possidere res temporales, vel vestem? Non vide-*

detur, quia vestis, qua semper utitur servus, de peculio domini est: ff. de peculio id vestimentum, sed servus non possideat ea, quæ sunt in peculio. Qui tamen rebus illis licitè utitur, quia de voluntate, & permissione eorum, qui sunt domini. Ità in proposito dicendum.

5. Ut autem objectis ex adverso fiat satis, primò distinguendus est duplex *usus juris*: alius est *usus juris civilis, & politici*, qui duo includit I. Posse se defendere, etiam civilitèr contra quemcumque invasorem. II. Posse rem in judicio, & extrà repetere à retentore, & occupante.

Secundus est *usus juris naturalis, seù charitatis* (qui aliis terminis dicitur usus rei licitus, sivè non prohibitus) estque omninò distinctus ab omni specie dominii, vel proprietatis; quem alii appellant *usum purè passivum*, contradistinctum ab usu activo, & potestativo, sumpto nimirum pro jure, seù libera facultate utendi inimpedibili ab alio præter legem honestatis, seu non ligabili per voluntatem alterius.

6. Propterea ad oppositum ex Joanne dicimus, Pontificem usurpasse dominium in sensu improprio, prout hoc importat de-

destructionem rei; non verò in propria acceptione, seù pro facultate liberè disponendi de re aliqua, à nullo licitè impedibili, & potente contra impedientem in judicio agere. Quo sensu Fratres Minores dominio penitùs sunt destituti. Nam quavis actione privantur, ut valeant in judicio, vel rem petere, vel occupantem revincere. In primo verò sensu, an sint domini? Est lis de voce. Vocas dominos: sed impropriè loquens, nobis non noces. Res quidem destruunt. & quidèm licitè; quia, vel de dantium, vel Summi Pontificis licentia, & voluntate, qui hanc in rebus etiam, quæ unico actu consumuntur, possunt immediatè consensum revocare, & quòd non revocent, est per accidens; sed sicut ipsi per seipsos possent res suas licitè consumere, sic aliis concedunt, ut illis utantur, & ipsomet usu destruant.

7. Nec obstat, quòd Joannes dominio eorum bonorum renunciaverit. Siquidem illud ab aliis Romanis Pontificibus fuit reassumptum, Martino V., & Paulo IV. *Constit. Ex clementi* 1. *Bullar. tom.* 1. Nec interim mansit tale dominium apud Minores, ut inquit Esparza *Theol. tom.* 2. *lib.* 8.

lib.8. de virt. justit. qu. 50. art. 3. sed apud Fideles subministrantes eleemosynas, de quorum consensu implicito, vel explicito semper rovocabili, procedebant ad usum sibi permissum à domino, simul resistentes constanter omni veræ proprietati, veroque dominio. Concludens, quòd usus licitus ipsorum est procul dubio separabilis à dominio, & omni specie proprietatis, & juris. Atque ità ipsi Fratres licitè, & de licentia domini sine ullo jure civili, licèt cum jure charitatis à domino concesso, utuntur cibo, libris, vestibus, aliisque.

Sed quid, si etiam dantes renunciarent dominio rerum, quæ offeruntur Fratribus Minoribus?

8. R. Si etiam totus Mundus id ageret, Fratres Minor non esset rerum dominus, aut jus haberet in res sibi concessas. Quandoquidem hoc sine ejus acceptatione fieri non possit. Nullus enim invitus potest rei dominus fieri, aut jus ad rem accipit. Ipse autem, cùm ex vi professionis incapax sit cujuscumque dominii, res non nisi ad simplicem facti usum acceptat, nec alitèr, ea stante, acceptare valet.

Sed tunc cujus essent bona illa?

9. R. In casu, quòd & dans, & Pontifex dominio renunciarent, res, ut pro derelictis haberentur, aut essent Dei, ut dixit Hugo de Dina in *cap*. 4. *regul*. in hæc verba: *Soli Deo acquiritur, cujus intuitu, vel nomine offertur*. Nostrum non est resolvere, ad cujus dominium pertinerent, sed nobis sufficit, quòd illis Frater simplicitèr utitur, & jus omne recusat, tàm in communi, quàm in particulari.

Ad rationes in contrarium. Ex prima nihil concluditur, nàm non agimus de dominio impropriè dicto, sed in naturali, & obvio significato usurpato; sub qua ratione Frater Minor panem destruens non est panis dominus, cùm non consumat, nisi de licentia, & domino volente, ut dictum est *num*. 6. Dominus enim potest sibi dominium reservare, usquequò fuerit res consumpta. Nec rei destructio est illius acquisitio, vel ejus dominium habere; aliàs quilibet Religiosus esset proprietarius, cùm usum panis, & vini abdicare non possit.

10. Nihil paritèr ex secunda deducitur. Etenim illa propositio non est universalitèr vera. Siquidem datur usus rerum,

rum, quæ uſu non conſumuntur, & tales, non obſtante uſu, dominorum ſunt, quas repetere poſſunt, & conceſsionem revocare, & in eis ſubſtantia ſalva manet: ità Pontifex poteſt à Fratribus Minoribus repetere libros, utenſilia, &c. Datur etiam uſus rerum, quæ ipſo uſu conſumuntur, in iſtis verò reſpectu perſonarum utentium, dominium paritèr ab uſu ſeparatur, quia, cùm dominus valeat per ſe ipſum res illas conſumere, ſic vult, ut eas per alios conſumantur, quin dici poſſit perſonas conſumentes jus, aut dominium in res ipſas acquirere, quia dependentèr à voluntate dominorum conſumunt, ut exemplificatum eſt de Filiisfamilias, & ſervis. Quapropter quamdiù res exiſtit, domini eſt: ubi deſint, dominium ex natura deſitionis, & conſumptionis deperditur; licitè autem deperditur, quia de domini voluntate perit. Quæ cuicumque in phiſicis, etiam levitèr exercitato obvia ſunt.

11. Hinc habetur, dominium rerum, quarum uſum poſſunt Fratres Minores habere, non apud ipſos in particulari, nec Religionem in communi reperiri, ſed, vel eſt penes dantem, vel concedentem,

 ſi illud

si illud sibi retinuit, vel apud Romanum Pontificem, ut ex *d. cap. Exiit §. cit.* ac Clementina *Exivi* edita in Conc. Viennensi *d. tit. §. Proinde cum vir sanctus*, ubi præmisso, quòd expropriatio Fratrum debeat intelligi, tàm in speciali, quàm in communi, subdit: *Propter quod, & rerum omnium concessarum, oblatarum, & donatarum Fratribus (quas, & quarum usum facti, scilicet Ordini, vel ipsius Fratribus licet habere) proprietatem, & dominium in se, & Romana Ecclesia receperunt* (Clementis prædecessores) *dimisso ipsis Fratribus in eis tantummodò usu facti simplicis*.

12. Propterea Fratribus non licet res ad ipsorum usum oblatas in judicio defendere; aut repetere. Hæc enim nonnisi ab habentibus, vel prætendentibus dominium in res habere, possunt tractari. Et inde extirpandus abusus nonnullorum, qui in foro judiciali citantes, &, servatis terminis judicii, pro eleemosynis agunt non minus, ac si essent ipsarum domini; & castigandi sunt, ut Regulæ transgressores: nec vitant censuram inflictam à S. C.R. Fabr. in decreto edito 14. *Februarii* 1633. ubi nec medio Syndico conceditur id agere, prout dicendum *tit.3.*

Cœte-

Cœterùm licet Fratri minori prohibere volentem vi rapere, aut rem Religioni datam violentèr auferre, imò & à raptore repetere, non jure aliquo proprietatis, sed solùm naturali charitate, qua, & servi bona dominorum defendunt, & oblata repetunt, aut recuperare conantur; sed cautè se agere debet, ne majora mala sequantur.

13. Hic opus est advertere posse peccatum proprietatis committi, etiam in simplici usu facti: Primò, ex parte domini, si rei usum non concedat; nam Frater nihil sibi potest appropriare, qui autem contrà voluntatem domini usum rei sibi accipit, usum à domino, quasi furatur, & sibi appropriat.

Secundò, si Superior subdito usum simplicem rei non permittat. Quoniam, cùm res Religioni ad simplicem usum tradita, sub administratione Superioris tradi censeatur, qui ea re contra voluntatem Superioris utitur, rem communi administrationi relictam suo particulari usu illicitè appropriare videtur. Ideò Superiores ad hoc attendere debent, ne aliquid contra voluntatem domini, aut Ecclesiæ Romanæ ad usum in Ordine reci-

piatur. Fratres verò particulares cauti esse debent, ne vel modica re utantur absque licentia Superioris, si optant peccatum proprietatis non committere.

14. Cœterùm. Superiores nequeunt Fratribus particularibus concedere usum rerum indeterminatè, & indistinctè: ut, *procura tibi res tuas, & utere, quibusvis usque ad revocationem*. Nàm hac forma exponitur subditus manifesto periculo peccandi, & occasio præbetur infinitarum transgressionum, ac sua potestate Prælati abutuntur in destructionem. Quoniam nonnulli subditi, nullo habito respectu ad observantiam Regulæ, possent induci ad multiplicandas sibi vestes, ad curiosa quæque conquirenda, ad libros superfluos coacervandos, ad Cellas more Magnatum exornandas, ad convivia instruenda, & similia facienda, quæ statui Religioso repugnant. Hoc enim declaratum est à Nicolao III. ùbi supra §. *Insuper nec*, ubi, postquàm usus rerum Fratribus concessarum dispositioni Ministrorum, & Custodum, eorumque discretioni commisisset, facultatem restrinxit, ut infra: *Cùm de talibus interdum personarum qualitas, temporum varietas, locorum conditio, & nonnullæ*

læ aliæ circumstantiæ plus, minusvè, ac alitèr provideri nequeant. Ità tamen sic faciant, quòd semper in eis, & eorum actibus paupertas sancta reluceat: proùt ipsis ex eorum Regula invenitur indicta. Propterea sollicitè Superiores, Fratres, & Cellas de necessariis provideant, & ab istis superflua removeant. De qua re pariter infrà, agendo de eleemosynis pecuniariis.

CONSILIUM IV.

An liceat Fratribus Minoribus habere possessiones?

SUMMARIUM.

1 *Habere possessiones Fratribus Minoribus est interdictum.*

2 *Sicut habere annuos rredditus.*

3 *Non possunt habere domos ad locandum, & num. 7.*

4 *Redditus, alius formalis, virtualis alter.*

5 *Neque licet Fratribus habere usum possessionum, secluso etiam dominio, & proprietate.*

6 *Syndicus Apostolicus non potest in sua per-*

persona possessiones recipere, ut redditus Fratribus tribuat.

7 *Fratribus ager, vel domus potest modo licito, & illicito legari; ubi de ipsorum venditione.*

8 *Legatum intelligitur factum modo licito, etiam si iste non exprimatur.*

9 *An valeat legatum pro infirmis, ad* 12.

13 *Est Fratribus interdictum retinere stabilia cum onere celebrationis Missarum.*

14 *Possunt Fratres habere hortos, & quales?*

15 *Nutrire oves, boves ad fructificandum eis non licet.*

16 *Non possunt succedere ab intestato.*

1 APPELLATIONE possessionum veniunt domus, agri, prata, vineæ, sylvæ, oliveta, & similia hujus generis. Hujusmodi Fratres habere contradicit altissimæ paupertati, & mendicitati ipsorum; qui tenentur esse sicut advenæ, & peregrini mendicantes, qui possessiones non habent, sed domo victu, &c. tamquàm in transitu utuntur, & de incerto vivunt, nec habent redditus, neque, quæ ad naturam redditTUUM accedunt. Ideò dictis Fratribus prohibitum est similia possidere, prout decrevit Concilium

cilium Tridentinum *sess.25.de Regul.cap.3.* ubi hæc sunt: *Synodus omnibus Monasteriis, & domibus, tàm virorum; quàm mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum S.Francisci Capuccinorum,& eorum,qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat.*

2. Et declaravit Clemens V. in Clementina *Exivi de Paradiso de verb. signif. §. Cumque annui redditus*, ibi : *Cumque annui redditus inter immobilia censeantur à jure, ac bujusmodi redditus obtinere paupertati, & mendicitati repugnet,nulla dubitatio est, quòd prædictis Fratribus redditus quoscumque, sicut & possessiones, vel earum etiam usum (cùm eis non reperiatur concessus) recipere, vel habere, conditione considerata ipsorum, non licet.*

3. Quod item decrevit Nicolaus III. *cap. Exiit eod. tit. in 6. §. Ad hæc*, ibi : *Declaramus,& ordinamus,quod si testator modũ, secundùm quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret, exprimat in legando : ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel*

vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant. Quod repetit idem Clemens ubi supra §. *Licet verò: Si talia ad usus proximè dictos, ut, puta, ager, vel vinea ad colendum, & consimilia Fratribus legarentur, per omnem modum Fratres à receptione talium abstinerent: cùm etiam præmissa habere, ut pretium fructuum suis temporibus habeatur, & naturam, & formam proventuum appropinquet.*

4. Propterea Fratribus prohibitum est, tàm habere redditus, quàm ea, quæ ad naturam redditus accedunt, à quo non distat immobilia obtinere; prout certum est ex observata divisione redditus in formalem, & virtualem.

Redditus formalis est *jus, seù actio ad aliquid annuatim recipiendum*, sivè sit in pecunia, sivè in grano, vino, vel oleo.

Virtualis verò, & per æquipollens *est, qui ad naturam redditus appropinquat*, ut sunt legata perpetua, oves, boves, apiaria, & columbaria, quæ fructum aliquem reddunt; hæc omnia Fratribus prohibentur; nàm aut mendicitatem tollunt, aut quamdam certitudinem de fructu recipiendo

piendo præbent. Quæ ſunt contra ſtatum profeſſionis; quam emittunt. Quoniam Sanctus Franciſcus ab eis abſtulit rerum proprietatem, ut relinqueret certam mendicitatem, & de incerto viverent. Conſequentèr eſse contra Regulam apertiſſimè dignoſcitur, quid quid aliquid certi inducit, aut mendicitatem tollit.

5. Ideò nedum Fratribus prohibetur jus, & proprietas circa prædicta, verùm-etiam uſus ſimplex abſque ullo jure, vel dominio. Non enim omnium rerum uſum eis licet habere, ut ibi declaravit Nicolaus §. *Prætereà loca*. Et in ſpecie loquendo de uſu in agris, &c. patet per hæc in allegato textu Clementis. *Sicut & poſseſſiones, vel earum etiam uſum*. Et Sac. Congregatio ab Urbano VIII. præpoſita conſultationibus Fratr. Minor. de Obſervantia 14. *Junii* 1628. decrevit eſse ex ipſorum *Conventibus tollendos omnes abuſus, qui Regulæ Sancti Franciſci adverſantur*: *primùm abdicent*, ut ait textus, *à ſe, & eorum Conventibus, non ſolùm priſtina, ac bona omnia immobilia, quæ alicubi contrà Regulæ puritatem, & declarationes Nicolai III. & Clementis V. extrà, vel intrà ſepta Monaſteriorum detinent, ſed etiam cenſus perpetuos, & lega-*

legata annua, ut post Constitutionem Injuncti nobis Urbani VIII. sub 51. Bullar. tom. 4. & dicam *tit.* 3.

6. Neque posſunt Syndici Apoſtolici, etiam conſiderati, ut tertia perſona, dominium, vel uſum poſseſsionum in ſe recipere, ut redditus annuos Fratribus tribuant. Hoc enim eis inhibetur à dicta Congreg. ubi ſupra. *Inhibemus, ne Syndicus in ſua perſona hujuſmodi annuos redditus recipiat diſtribuendos ipſis Fratribus.* Et Sac. Congregatio R. Fabricæ in Æſina legati ſub 26. Novembris 1692. cenſuit: *Franciſcanos Obſervantes, qui prætendebant retinere ſtabilia nomine Syndici, eſse incapaces ad ità retinendum*. Vide *tit.* 3. *conſil.* 3.

Incapacitas Fratrum ad illa eo titulo relicta, in eo fundatur, quòd dictorum ſtabilium dominium, & proprietas eſset apud Fratres; cùm non eſset apud Sedem Apoſtolicam, ut eſt certum ex dictis, neque apud ipſum Syndicum, apud quem non eſt dominium rerum ipſis Fratribus modo illicito legatarum, cùm ad hunc effectum eis non ſit ab Apoſtolica Sede datum, ſed ut nomine ipſius recipiat eleemoſynas pecuniarias pro neceſſitatibus Fratrum oblatas, eaſque in ipſorum ne-

ceſsi-

cessitates expendat, & alia agat juxtà dicenda infra de Syndico.

Propterea stabilia censentur unicè facta contemplatione Fratrum, ut ipsa locent, & possideant: quod repugnat puritati paupertatis, quam profitentur; maximè, quia per certitudinem annui redditus liberantur à sollicitudine petendi eleemosynas ostiatim pro victu, & vestitu: consequenter eorum mendicitas relevatur; & in fraudem paupertatis, ac ad eludendam legem prohibentem, similis modus retinendi stabilia assumitur. Ideò cautè legendus Felix *tom. 1. exam. confess. par. 2. num.* 1196. scribens apud Syndicos redditus prohiberi, *non quia paupertas Fratrum lædatur, sed ne apud ignaros redditus per interpositam personam retinere videantur*. Nàm Sac. Congregatio absolutè declaravit Fratres esse incapaces: non alia planè ratione, quàm quia similis modus non compatitur cum altissima ipsorum paupertate, & repugnat observantiæ Regulæ, ut eadem consideravit.

7. Sed quid, si *Fratribus relinquatur ager, vel domus?*

R. Si *Testator exprimat in legando modum, secundùm quem Fratribus (eorum*

con-

conditione inspecta) recipere non liceret, ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant: ut declaravit Nicolaus ubi supra *§. Ad hæc*.

Si *verò modum licitum Fratribus in legando Testator expresserit*, ut si diceret: *lego pecuniam pro Fratrum necessitatibus expendendam, vel domum, agrum, vineam, & similia, ad hoc, quòd per certam personam, vel personas idoneas distrahantur, & pecunia de rebus ipsis accepta in ædificia, vel alia Fratrum necessaria convertatur*; possunt relicta, vel ab hæredibus Testatoris, vel Syndico Apostolico vendi, erogando pretium in Fratrum necessitates.

Neque tunc opus est ad vendendum consensu, & beneplacito Apostolico, prout de necessitate exigitur in alienatione rerum Ecclesiarum, & Monasteriorum juxta *Extravag. Ambitiosæ, &c. de reb. Eccles. non alienand.* & quantùm ad Regulares reperitur etiam interdictum à S. C. C. ut dixi *Off. Cur. Eccles. cap. 45. num. 3.* Quæ jura non ligant Fratres Minores, dum per

per Syndicum domum, vel agrum sibi modo licito relictum alienant, prout declaravit S. C. C. 12. *Augusti* 1625. ut ibi notavi, & consentit Lantusca *theatr. verb. bona temporal. num.* 7. Ratio est, quia bona hæc non sunt incorporata Monasterio propter incapacitatem, quam habet. Sed, vel dominium est apud Sedem Apostolicam, cùm sint modo licito pro Fratribus legata: vel remanet apud concedentem, donec domus v. g. vendatur, quæ de ipsius licentia venditur, & cessat dominus esse, venditione secuta. Vide *tit.*4. *consil.*1. *n*...

8. Quod intelligitur paritèr, si legatum absolutè relinquatur, non facta expressione modi liciti: nàm Nicolaus ubi supra *§. Si verò* declarat, quòd sub modo licito Fratribus intelligatur esse relictum; ità quòd *nec legans merito, nec Fratres ipsi effectu relicti fraudentur.* Quod decisum refert Fagnanus *in 2. ad cap. In præsentia num.* 53. *de probat.* & Pignattellus *tom.* 3. *consult.*16. *num.*3. ac Petra *comment. ad constit.* 3. *Honorii III.* ut infra *S. C. C. censuit tàm legatum rerum immobilium factum Fratribus Ord. Min. de Observantia, quàm institutionem hæredis factam sub modo licito, bona nempè, ut vendantur, & pretium con-*

vertatur in necessitates Ecclesiæ, validum esse. Idemque esse, si modus non fuisset adjectus: cum semper sub modo licito legatum, & relictum illis factum intelligatur.

Cœterùm, si domus relicta non statim venderetur, sed locationi traderetur percipiendo annuas solutiones, tunc amplius vendi non posset, sed esset adeunda Sedes Apostolica, *ut 9. Septembris 1628.* declaravit eadem Sacra Congregatio ab Urbano negotiis Fratrum Minorum præposita *dist.4. in respons. ad* 4. ut infra *tit.3. consil.1. §.4.*

9. Difficultas est. An valeat legatum pro infirmaria?

Circa hoc variant Doctores. Negant Fagnanus in 2. *ad cap. In præsentia num.56. de probat.* Castropalaus *to.3. art.15. disp.3. punct.9. num.* 59. Aliique apud Petram *cit. ad constit.1. Honorii III. sect.4. num.38.* Affirmant Portel. *dub. Regul. verb. Legatum num.7.* Diana *Coord. tom.7. tr.1. resol. 233.* apud quem alii plures. Qui possunt ad concordiam vocari, considerando, quòd negantes loquuntur de legato facto in abstracto, hoc est, sinè expressione taxationis usus, in quem deberet præstatio legati erogari. Affirmantes verò intelligunt

gunt de legato in concreto, hoc eſt, facto, ut præſtationes erogentur in determinatos uſus pro infirmis. Ità Rota coram Emerix in *Turritana legatorum an.* 1695. & 1699. probavit valere legatum pro Syndonibus infirmorum. Et S. C. Concilii apud Lantuſcam *Theatr. Regul. v. legatum num.* 5. Cenſuit licere Fratribus (de Ara-Cœli) *annuam panis præſtationem* (pro infirmis) *titulo dumtaxat eleemoſynæ recipere ad præſcriptum decreti Congregationis Fabricæ* 14. *Februarii* 1633. Ea lege, ut dicta præſtatio in alium uſum, & cauſam ab ipſis non convertatur; & in caſu tranſgreſſionis voluit Teſtator, ut donatio mille ſcutorum (quæ erat ſors principalis) & omne commodum annuæ ſolutionis ſcutorum triginta (quæ ex ſorte percipiebantur) caducaretur, & devolveretur ad Hoſpitale Conſolationis. Vide Nicol. *floſ. v. legatum num.* 4.

10. Præmitti tamen debet à Fratribus proteſtatio ſolemnis (cujus formulam damus infra *tit.* 3.) ſibi nullum jus competere ad conſecutionem illarum præſtationum annuarum; & ceſſante ex parte Fratrum quavis inſtantia, etiam per implorationem ſimplicis officii Judicis ad il-

las recipiendas; cùm eas ſolum recipere valeant ab hæredibus, vel executoribus ſpontè dantibus, non tamquam debita, ſed per modum ſimplicis eleemoſynæ, ut ibi Rota.

11. In utroque legato tàm Em. Patres, quàm Rota ponderarunt, quòd legata ipſa non reſpiciebant neceſſariam ſubſtentationem, & alimoniam infirmorum, ſed ipſorum potius majorem curam, & ſolatium, quàm, quæ aliàs illis præſtari poſſet per eorum Conventus, & eleemoſynas oſtiatim quæſitas; & proinde ex ſpeciali natura eorumdem legatorum, & motivo pietatis erga pauperes infirmos cenſuerunt ſubſiſtere.

12. Nec relevat, ſi ſors principalis eſſet reinveſtita in locis montium, vel aliqua re ſtabili, dummodò ſors principalis non ſit infirmis, vel Fratribus, aut Conventui relicta, ſed ſolùm annua præſtatio ſit ex illa percipienda à gravatis à Teſtatore ad ſpecificos uſus infirmorum, prout diſpoſitum fuit ex enunciatis legatis: in quibus ſortes, ut ſupra, reinveſtitæ ſtabant ſolùm loco cautionis pro ſecuriori, & commodiori eorum ſatisfactione, ut ponderavit Rota ubi ſupr. in *prima deciſione n.7.*

13. Non

13. Non possunt Fratres retinere stabilia eis relicta cum onere celebrationis Missarum: prout declaravit S. C. C. quæ sub 24. *Augusti* 1659. *Censuit Fratres Conventus de Ara-Cœli non esse capaces legati bonorum stabilium, etiam sub onere Missarum; & proinde fuisse locum substitutioni Fratrum Conventualium SS. duodecim Apostolorum.* Quæ pariter, proposito dubio: *an, facto legato scutorum mille pro Missa perpetua dd. Fratribus, possent isti eam summam convertere in fabricam Conventus, & sibi accollare onus Missarum? Die* 13. *Novembris* 1697. respondit: *negativè; quia erogatio dictorum scutorum mille deberet fieri in stabilibus, quæ Fratres habere non possunt.* Prout aliàs declaravit Sac. Congregatio Episcoporum in una Lucana *die* 26. *Martii* 1677. in hunc sensum: Sac. Congreg. &c. *sæpius declaravit Fratres Min. de Observ. S. Francisci, quamvis, attenta dispositione Clementinæ* (Exivi) Clement. V. & constit. Nicolai III. (Exiit) *sint incapaces obtinendi census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab executoribus ultimarum voluntatum eis traditur pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procuran-*

 dis

dis juxta doctrinam S. Bonaventuræ relatam in constit. san. mem. Urban. VIII. incipient. Sacrosanctum Apostolatus, *&c.* ut dixi *Off. Cur. Ecclesiast. cap.30. n.13.* & refero *tit.3.*

14. Ipsis tamen non prohibetur habere hortos, prout expressè in dicta Clementina §. *Licèt* ibi: *Licèt verò non solùm sit licitum, sed, & multùm conveniens rationi, quòd Fratres, qui in laboribus spiritualibus orationis, & studii sedulò occupantur, hortos, & areas habeant competentes ad recollectionem, & recreationem sui, & interdùm ad se ipsos post labores hujusmodi corporalitèr deducendos; nec non ad habenda necessaria hortalitia pro seipsis. Habere autem hortos aliquos, ut colantur, ac olera, & alia hortalitia pretio distrahantur, nec non, & vineas repugnat suæ Regulæ.* Ideo, quia habere hortos, & vineas, hoc postremo modo appropinquat ad naturam proventuum, eis nullatenus concessorum, ea in eum effectum nullatenus habere possunt, ut notat Glossa ibi. Siquidem, etiam hac ratione horti appellantur excessivi, pro quibus ad Pontificem, habitus fuit recursus, ibi §. *Ad nostrum*, ut de remedio provideret, & declaravit, ut *supra*.

Habere autem in hortis paucas vites, *vul-*

vulgo pergole, ad percipiendam uvam pro Fratrum usu, non censetur eis vetitum; cùm intèr hortalitia reputentur; sicut nec colligère fœnum in illis, ac seminare ibi hordeum pro jumento Conventus: Sed nunquam possunt habere pratum etiam Conventui unitum ad vendendum aliis fœnum.

Sic eis non licet habere hortos Conventui non unitos juxtà doctrinam S. Bonaventuræ in Apologetico, quam observari mandavit eadem S. Congr. Fratrum Minorum negotiis præposita, ibi. *Cùm asseratis vos secundùm Regulam, & professionem vestram nullos debere recipere proventus redituum, seu possessiones, exceptis domibus, in quibus habitatis, videmini transgressores Regulæ vestræ in eo, quòd recipitis domos, vel areas, non contiguas vestris areis, in quibus habitatis: eodem enim modo, si hoc licet, poteritis, etiam vineas recipere, & agros, & mansos* (hoc est, fundos, undè quis se, & suos sustentare possit censu; idest, annuo redditu) *& similia quæque recipere.*

In idem rescripsit Congreg. Rev. Fabricæ, ut infra. *Molto Reverendo mio amatissimo. Per parte de' Minori Osservanti di S. Francesco d'Offida è stato rappresentato a*

questa Sac. Congregazione, che il Capitano Alfonso Paolini, per il bisogno, che tenevano d'augmentare il loro orto, gli lasciò certo sito a quello contiguo col peso d'una Messa la settimana. E perche a detti Padri è permesso ritenere simili orti per gl'erbaggi necessarj: non solo non li probibirete, ma operarete ancora colla vostra autorità, che detti Padri godino il beneficio di detto legato, facendogli dalli eredi consegnare detto orto lasciatoli. Roma 2. Novembre 1641. Il Cardinal Lante. Andrea Getti Economo.

15. Et licèt nutrire unum, vel alterum porcum, unam, vel alteram ovem ad mactandum pro rationabili sublevamine, vel congrua necessitate, non sit illicitum, nec mendicitati, neque incerto victui Fratrum præjudicet, eis tamen repugnat nutrire oves, boves, equos, & habere apiaria ad fructificandum, & vendendum; vel, etiam in numero, & quantitate, ut mendicitas notabiliter offendatur: cùm sit contrà Regulam: capite enim 6. S. Franciscus præcipit: *Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tamquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo in paupertate, & humilitate famulantes, vadant pro eleemosyna confidenter.*

16. Ad-

16. Advertas non posse Fratres uti concessione facta à Sixto IV, *constit. Dum fructus uberes*, possidendi bona immobilia, succedendi ab intestato, & qua possent institui hæredes, utpote destructiva puritatis Regulæ, & contraria Declarationibus Nicolai, & Clementis, ac proinde revocata ab Urbano VIII. *constit. sacrosanctum* 51. *in Bullar. tom.* 4. & Innoc. XI. *constit. Sollicitudo sub* 20. *Novembris* 1679. & contra protestationes præmitti solitas in Capitulis Generalibus super observantia Regulæ juxtà Declarationes Nicolai, Clementis, & Innoc. XI. ut in Victorien.

CONSILIUM V.

An Fratres Minores, possint institui hæredes?

SUMMARIUM.

1 *Quid sit hæres, & undè appellatio proveniat?*

2 *Fratres Minores non possunt institui hæredes.*

3 *Nec in minima portione.*

4 *Etiam apposita conditione, quòd pretium erogetur in necessitates Conventus, & Ecclesiæ.*

5 *Hæres tenetur obligationibus defuncti.*

6 *Diversitas intèr legata particularia, & successiones.*

7 *Quandò modus licitus vitietur, adjecto illicito.*

8 *Neque hæredes institui possunt Fratrum Ecclesiæ.*

9 *Quarum rerum dominium ad Fratres spectantium sit apud Romanum Pontificem?*

10 *Testamentum, in quo Fratres Minores instituuntur hæredes, est nullum.*

11 *Non caducatur legatum particulare illis relictum cùm onere Missarum.*

1 HÆREDES, ut in *l. de hæreditate §. Pater, ff. de castrensi peculio* pro dominis accipiuntur, sicut hæreditas pro dominio usurpatur *l. 1. §. 1. ff. si es, qui testamen.* Ideò quicumque hæres institutus dominium, & jus per hæreditatem consequitur, & ità est sibi illud in bona hæreditatis affixum, ut separari nullatenus ab ipsius persona possit: ab hæro enim hæreditas dicitur: quippè qui eâ jure legitimo dominium noscitur possidere,

re, ut ſcripſit Caſſiodorus in *Pſalm.* 78.

2. Proindè cùm Fratres Minoritæ ſint ex vi ſuæ Regulæ omninò incapaces cujuſvis juris civilis, dominii, proprietatis, & poſseſſionis bonorum temporalium, ſivè ſint domus, agri, prata, vineæ, oliveta, & ſimilia: ſivè redditus annui, cenſus, cambia, & loca montium, quæ inter immobilia ex Clementina *Exivi* §. *Cumque annui redditus*, ab jure reponuntur: ex hoc tamquam antecedente innegabili, ex *d. Clementina & cap. Exiit de verb. ſignif in* 6. per regulas neceſsariæ illationis ſequitur incontrovertibilitèr ipſorum inidoneitas ad ſucceſſiones in bonis, tàm per viam indirectæ inſtitutionis, quàm per viam ſubſtitutionis; & fidei commiſſi: prout expreſsè declaratur in dicta Clementina §. *Cupientes*, ibi: *quia igitur in ſucceſſionibus tranſit, non ſolùm uſus rei, ſed & dominium ſuo tempore in hæredes, Fratres autem præfati nihil ſibi in ſpeciali acquirere, vel eorum Ordini poſſunt, etiam in communi: declarando dicimus, quòd ſucceſſionem hujuſmodi, quæ, etiam ex ſui natura indifferentèr ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia ſe extendunt (conſiderata ſui puritate voti) nullatenus ſunt capaces: Nec licet eis valo-*

valorem hæreditatum talium, vel tantam earum partem, quòd præsumi posset hoc in fraudem fieri, quasi sub modo, & forma legati sibi dimitti facere, vel sic dimissa recipere, quin potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter probibemus.

3. Quæ dispositio nedum evincit eos esse incapaces, ut in totum; verùm etiam, ut in quacumque parte, etiam minima, hæredes instituantur: quia semper vi tituli hæreditarii retinerent dominium rei relictæ: nam aptissimè verificaretur in ea parte esse hæredes, ut advertit Fagnanus *in 5. ad cap. Nimis prava de excessibus Prælat. num.33.* & Petra *comment. ad constit.5. Honorii III. sect. 4. num.9.*

Cœterùm ponderandum est, textum per illud, vel *tantam earum partem*, *&c.* non improbare, quin valeant legata particularia facta (domus, vineæ, &c. ad vendendum per idoneas personas, vel Syndicum Apostolicum) etiam in pecunia pro unica vice Syndico præstanda pro Fratruum necessitatibus; sed prohibet dumtaxat, ne tota, vel portio hæreditatis titulo legati palliata relinquatur: esset autem locus ità præsumendi, si quantitas pecuniæ legata, esset adeò exorbitans, & exces-

& excessiva, ut jure id appareret actum in fraudem, hoc est, esse relictam hæreditatem in totum, vel partem vestitam qualitate legati. Nec de fraude esset dubitandum, si dispositio à Testatore conciperetur: *instituo Fratres Minores hæredes meorum bonorum in totum, vel in partem; & quatenus aliqua causa, vel titulo eis repugnet hæredes institui, ipsis jure legati eadem bona, vel pro medietate relinquo*. Ubi verò non adeò explicitè, nec tali expressa conditione loqueretur, prudentia Judicis ad conjecturas pro judicio recurrat, & pronunciet id esse intentum, quod est, pensatis circumstantiis, verisimilius. Videatur decretum S.C.C. quod refero *offic. cur. Ecclesiast. cap. 30. num. 31.*

Difficultas est. An possint institui hæredes hac lege, ut bona hæreditaria per executores à Testatore nominatos, vendantur, & pretium erogetur in reparatione Ecclesiæ, Conventus, & ornamentis sacris.

4. R. Negativè. Dispositio enim Testatoris in hoc casu sustineri non potest; nec titulo institutionis, neque jure legati, ut ibi expressè *dicta Clementina*, & semper resistit incapacitas dominii, quæ est in

Fra-

Fratribus. Qualitas enim hæreditaria secum illud trahit in personam hæredem; & in eam transfert jus, tùm activum, tùm passivum, propter quod Fratres dicerentur domini, & tenentur ad plura arctissimæ eorum paupertati contraria.

5. Hæres enim succedit in universum jus defuncti, quem repræsentat cum omnibus suis obligationibus, *l. hæres ff. de usu cap.*, teneturque omnibus obligationibus, & actionibus ex contractibus, vel quasi provenientibus; quibus tenebatur defunctus, *l. ex contractib. ff. de obl. & act.* Propter quod tenetur, etiam ultra vires hæreditatis, si inventarium non confecerit, ut in *Auth. de hæred. & falcidia §. Hinc nobis*. Et potest conveniri actione personali, quatenus non possideat, *l. 1. C. de hæred. action.* Teneturque de evictione pro re vendita per executorem testamenti, ut scribit Bartolus in *l. alio de alimen. & cibar. legat.* & plura alia sunt in sequelam ad hæreditatem, quæ repugnant statui dd. Fratrum. Quos S. Franciscus voluit ab his curis, litigiis, & sollicitudinibus esse alienos, prout expresse allegata Clementina. *§. Amplius: nullo modo debent hujusmodi voti,*

tì, & Regulæ professores se talibus curis, & litigiosis actibus immiscere, ut testimonium habeant ab iis, qui foris sunt: & puritati satis faciant voti sui, ac evitetur per hoc scandalum proximorum. Idcirco ipsi succedere non possunt; nec in minima portione, neque itàut debeatur illis æstimatio hæreditatis, ut post Card. Zebarellam advertit Fagnanus *in 5. ubi supr. n.34.*

De quo non est amplius locus dubitandi, & securis ad radicem difficultatis fuit admota à S.C. C. quæ in casu, in quo Testator instituerat hæredes dd. Fratres, adjecta clausula, quòd si forsan aliquo modo essent incapaces hæreditatis, tunc bona redirent Monasterio pro augumento Fabricæ, & alimentis Fratrum: *Censuit simplicitèr respondendum, Fratres esse incapaces. Quid autem faciendum esset de hæreditate, non esse Congregationis definire, sed adeundos Judices ordinarios*, apud allegat. *n.45.*

6. Nec refragatur, quod eadem S. C. ut diximus *Consilio præterito nu.8.* censuit *institutionem hæredis factam sub modo licito, bona, nempè ut vendantur, & pretium convertatur in necessitates Ecclesiæ, validam esse.* Quia institutio in dicto decreto non percutit Fratres, sed aliam personam, cui Te-

Testator commisit, ut rem aliquam particularem pro necessitatibus Fratrum legatam venderet, & in ipsorum necessitates pretium converteret; & quævis alia interpretatio esset violenta, & nimis probaretur: nimirum, esse capaces cujuscumque hæreditatis, cùm decretum dicat censeri factam sub modo licito: quod verificari nequit, nisi In legato particulari per dicta *d. consilio n.7.*

7. Consideranda est diversitas, quæ ponitur inter legata particularia, & successionem hæreditariam; quantùm ad illa sub modo licito facta, Fratres sunt capaces, ut notavimus *nu.* 3. & est evidens ex *cap. Exiit*. Circa verò successiones nequaquàm: nam textus Clementinæ allegat. *n.*2. excludit simplicitèr capacitatem ipsorum; præsertim ponderando dictionem *Nullatenùs*, quæ, cum sit universalis negativa, idem importat, ac *nullo modo*, efficitque, ut Fratres sint incapaces successionis in quacumque, etiam minima portione. Quid enim opus fuisset eam distinctionem de modo licito adhibere in Legatis, & successionem simplicitèr prohibere, si tàm Legatorum, quàm successionis essent capaces, ubi modus licitus utrobique esset adjectus.

Qui-

Quinimò negandum eſt ipſis Fratribus poſſe modo licito hæreditates, vel ipſarum portionem relinqui: nam ubi hæredes inſtituerentur, modus licitus vitiaretur propter incapacitatem dominii, & jurium, quæ in ipſos deberent tranſire.

Neque obſtat, quòd inſtitutio Fratrum modo licito contineat duos modos: unum, ut ſint hæredes: alium, ut bona vendantur, & pretium convertatur in neceſſitates Fabricæ, & Conventus: & licèt quoad primum non valeat, debet tamen valere quantùm ad ſecundum: ſicut valeret, ſi Teſtator, omiſſo primo, diſpoſuiſſet de ſecundò. Ex duobus enim modis expreſſis, expreſſio illiciti non vitiat alium licitum, ut dixit Rota in *Turritana legatorum coram Emerix anno 1695. n.7.*

Hoc quidem non obſtat: nam, ut ait Baldus, ſecundus modus venit conſecutivè, & acceſſoriè ad primum. Ideò, deſtructo antecedente, deſtruitur, quod eſt conſequens. Et ex quo inſtitutio eſt pro non ſcripta, modus etiam pro non ſcripto intelligitur ex *l. 1. §. in 1. C. de caduc. tollen.* Eſtque ſenſus Rotæ *loc. cit.* ubi tenuit illicitum non vitiare modum licitum, ſi

ab

ab jure non improbetur; at modus ille secundus in dicta Clementina improbatur per declarationem, quòd Fratres non possint recipere valorem hæreditatum, etiam sub modo, & forma legati.

Sed quid *dicendum de ipsorum Ecclesiis, an sint capaces, ut hæredes instituantur.*

Affirmat Bartolus in *tr. Minoritar. lib.* 1. *dist.* 4. hac ratione ductus, quòd bona hæreditaria non sint Fratribus relicta, sed eorum Ecclesiæ, & ideò per eam acquisita Romanæ Ecclesiæ, de cujus dominio sunt Ecclesiæ Fratrum Minorum.

8. Quæ ratio infringitur à Baldo in *Auth. Ingressi C. de Sacros. Eccles.* cùm non possit procedere de Ecclesia materialitèr, sumpta pro ædificio, & parietibus; sub quo titulo, cùm sit quid insensatum, nec capere, nec velle potest, nec est medium sufficiens ad aliquid acquisitione civili acquirendum Ecclesiæ Romanæ: minusque potest eidem Sedi acquirere, si sumatur formalitèr, & significativè; quoniam hac forma dicit Collegium Fratrum Minorum, quod est organum inhabile ad alteri acquirendum propter impedimentum Regulæ. Undè idem Baldus super hoc consultus *consil.* 416. *in* 4. *volum.* hisce con-

conclusit: *Ridiculum est dicere, non potest relinqui Fratribus, sed potest relinqui Ecclesiæ*, ut dicit Bartolus: *hoc enim, quid aliud est, nisi verba sacra cavillari, & mentem juris lacerare?*

A qua opinione Bartolus subindè recessit in *l.1. n.5. C. de conduct. & Procurat. lib.11.* hæc scribens. *Si legatum relinquitur Ecclesiæ S. Francisci, illud legatum est nullum, sicut si relinqueretur Fratribus de S. Francisco, licèt tenuerim contrarium in libello Minoritarum*; & movetur per Gloss. ibi, quæ exponit *domum*, hoc est, *illos de domo*, apud Fagnan. *in 2. ad cap. In præsentia de probat. num.62.*

9. Ulterius, ad institutionis subsistentiam concurrit expressè resistentia juris in *d. cap. Exiit*, in quo Nicolaus III. specificans, quarum rerum dominium spectantium ad Fratres Minores pertineat ad Romanum Pontificem §. *Ex quibus*; ait.

Primò, *dominium omnium utensilium, & librorum, ac eorum mobilium præsentium, & futurorum, quæ, & quorum usum facti simplicis Ordini, vel ipsis Fratribus licet habere*: quod repetit dicta Clementina §. *Proinde*.

Secundò. *Locorum conceßorum* (ad habitandum) *si concedentes in concessione, & oblatione nihil sibi reservaverint.*

Tertiò, *Ecclesiarum, & Oratoriorum ad Ecclesiam destinatorum, ac Cœmæteriorum.* Ubi adnotatione dignum, nullam fieri de bonis Ecclesiarum præfatorum Fratrum expressionem. Et indè certò constat de mente S. Francisci per Pontifices declarata: quæ planè fuit, ut nec Ecclesiæ, neque Conventus Fratrum bona immobilia possiderent.

Sed quæritur: ad quem spectarent bona titulo hæreditatis Fratribus, vel eorum Ecclesiis relicta?

10. Doctores apud Fagnan. in *d. cap. In præsentia nu.*42. concordant Testamentum esse nullum, in quo Fratres Minores instituerentur hæredes, nisi adsit cohæres; & hæreditas defertur venientibus ab intestato; nam cum ipsi sint incapaces tituli, & institutionis, perinde est, ac si homo mortuus, & non ens institueretur. Quod procedit, etiam de hæreditate relicta ipsorum Ecclesiæ, cùm semper institutio videatur directa ad Fratres ex *num.*8.

Quæ paritèr videtur fuisse sententia Rotæ in memorata *Turritana Legatorum*

decis.

decis.2. §. *Nec turbat*, ubi dixit, quòd tamquàm defectiva in substantia corruunt, & caducantur ad commodum hæredis legata facta, etiam sinè onere perpetuo, ut si legetur ager, seù census ad fruendum, possidendum, vel locandum; quia tunc apparent facta sola contemplatione ipsorum Fratrùm, vel sub unico fine, ut illis acquirantur.

11. Non caducatur verò legatum relictum caudatum onere Missarum; quoniam quamvis in ordine ad Fratres nullum remaneat, itàut nullum eis jus tribuat ad illius consecutionem, adhuc onus adimpleri debet ex parte hæredis, vel executoris. Quod adeo verum est, ut in hujusmodi legatis, non obstante incapacitate Fratrum, intrent facultates Rev. Fabricæ S.Petri: quod sanè non eveniret, si ea essent omninò nulla, & caduca, proùt habetur in *compend. privilegior. d. Fabricæ*, apud Vespignanum ibi: *Declaramus hujusmodi* (legata, & relicta) *quæ à principio personis incapacibus facta sunt, sivè ex post facto incapaces sunt redditæ, non ad hæredes gravatos, seù aliàs obligatos spectare, seù ut caduca ab eis vindicari posse, sed ad Fabricam ipsam, ne dum in vim institutionis, sed*

etiam substitutionis, & fidei commissi: proùt etiam, quæ fortè ex quacumque causa à legatariis ipsis incapacibus recusata, & non acceptata fuerunt, ac recusantur, & non acceptantur. Ubi observandum dispositionem non loqui de Fratribus institutis hæredibus, sed legatariis, quibus alii hæredes gravarentur, ut rem legatam cum onere Missarum annuarum traderent, ut significat clausula non *ad hæredes gravatos*. De qua re sermo redibit *tit.3. cons.1.* ubi distinguimus Legata directè Fratribus, vel hæredibus facta.

CONSILIUM VI.

An liceat Fratr.Minoribus contractus civiles, seù civilitèr obligatorios celebrare?

SUMMARIUM.

1 *Civiles contractus cur Fratribus Minoribus illiciti?*

2 *Fratres Minores nequeunt in rigore emere ad 6.*

7. *Ne-*

7 *Neque in rigore vendere ad 8.*

9 *Licet Fratribus, urgente necessitate, aliqua mendicare, ut vendantur.*

10 *Quid intersit inter has res, & pecuniam, ad 13.*

14 *Nequeunt Fratres vendere Capellas, & Sepulturas.*

15 *Licitè retinent Lanificia pro usu Religiosorum.*

16 *An possint donare; & dona accipere?*

17 *Possunt suis Operariis victum in partem mercedis tribuere.*

18 *Declarationes circa Constitutionem Clementis VIII. de largitione munerum.*

19 *An licentia tacita ad donandum sufficiat?*

20 *Pœnæ contra transgressores in hac materia taxatæ.*

21 *An Fratribus Minoribus liceat res Conventus in alias commutare? ad 24.*

25 *Fratres Minores nequeunt esse executores Testamentorum.*

26 *Praxis servanda in commutatione rerum.*

27 *Fratribus prohibitum est mutua contrahere.*

28 *Deposita pecuniarum eis sunt interdicta.*

29 *Nequeunt sub pignore res Conventus constituere.*

30 *Actionis juridicæ sunt incapaces.*

31 *Nequeunt fideiubere.*
32 *Aut legales quietantias, & receputas facere, ac debita contrahere.*
33 *Sæcularium scholas regere nequeunt.*

1 DUBIUM nullum est, non licere Fratribus Minoribus paciſci cum ullo, civili, & legali obligatione, cum hæc ſemper ſupponat intèr paciſcentes. I. Capacitatem dominii, vel acquirendi, vel transferendi. II. Poſſe rem juridicè defendere contra quemcumque invaſorem. III. Poſſe rem in judicio, & extrà repetere à retentore.

Circà quæ ſunt ipſi ex Regula inhabilitati; & indè immiſceri non poſſunt contractibus cum jure, & legali obligatione connexis; & quatenus ſe ingerant, tamquàm non effecti reputantur; cum in ipſorum ſtipulationem concurrant perſonæ, quæ ſui juris non ſunt, nec habent velle, aut nolle in materia ſonante proprietatem, dominium, & actiones juridicas. Quibus generaliter ſuppoſitis, nonnulla quæſita ſubnectuntur.

Quæritur I. *An Fratribus Minoribus liceat emere?*

2. R. Negativè, proùt emere in rigo-

re

re accipitur; quia ità emere importat pecuniâ sibi dominium alicujus rei acquirere, seù civilitèr se obligare ad pretium per se, vel per alium sua auctoritate dandum pro re, quæ emitur. Quod Fratribus Minoribus non licet; quibus juxta suæ paupertatis puritatem nullius rei dominium, sed nudus tantùm usus facti conceditur.

3. Dictum est *emere in rigore*, quoniam illis vetitum non est emere in lato sensu, proùt emere dicit. I. Pretium naturali judicio æstimare, & de eo absque ulla civili obligatione convenire. II. Fidelitate naturali se exhibere paratum ad procurandam solutionem per idoneas personas, ut ex textu in *cap. Exiit §. Cæterùm*, ibi. *Possunt tamen ipsi pro satisfactione facienda pro eorum necessitatibus, quæ pro tempore occurrerent (cessantibus eleemosynis, de quibus satis fieri commodè tunc non posset) citra cujuslibet obligationis vinculum, dicere, quòd per eleemosynas, & alios amicos Fratrum ad solutionem hujusmodi faciendam intendant fideliter laborare*. III. Actu eâ formâ solutionem procurare rogando pro solutione facienda.

4. Quo casu emptiones rerum, quæ

pro ipsis, vel ad eorum utilitatem fiunt; non à Fratribus fieri censentur, nec eorum auctoritate, sed à donantibus solutionem, vel Syndico Apostolico. Nec res Fratribus acquiruntur, sed dominis solventibus: & quatenus dominio se spolient, Romanæ Ecclesiæ, cui per Syndicum, etiam dominium acquiritur, relicto Fratribus simplici usu facti.

5. Et indè constat omnem actum in contractu emptionis, qui nullam dicit obligationem civilem, & legalem, proprietatem, aut usum pecuniæ Fratribus licere; non omnibus autem, sed Ministris, Guardianis, & de horum commissione aliis. Nec semper, sed pro casibus necessitatis dumtaxat.

6. Ideò tolli debent abusus, non verò fovendi scrupuli. Sciendumque eos peccare. I. Qui conventione civiliter obligatoria de pretio rei paciscuntur.

II. Qui velut domini emunt.

III. Qui schedulas civilitèr obligatorias (*vulgò pagherò*) præstant.

IV. Qui solutionem sua auctoritate mandant.

V. Qui terminis, & verbis dominium, & proprietatem sonantibus scanda-

losè

losè utuntur, estò in mente benè sentiant.

Quæritur II. *An iisdem Fratribus liceat vendere.*

7. R. Cùm vendere in rigore nihil aliud sit, quàm rem aliquam in alterius dominium, & proprietatem transferre, accepto pro illa pretio pecuniario in dominium, iisdem non licet in hoc sensu vendere, propter incapacitatem dominii, & juris transferendi, & recipiendi pecunias.

8. Cœterùm in venditione illis liciti sunt omnes actus, qui nullum jus, vel pecuniæ receptionem includunt. Ità licitè possunt naturali judicio rem æstimare, & velut de pretio rei naturalitèr absque obligatione convenire; sicut possunt rogare, ut res per personas idoneas vendantur. Ratio est, quia hujusmodi actus jus aliquod in re, vel in pecuniis non important. At non omnibus id permittitur, sed Ministris tantùm Generali, & Provincialibus, aliisve, quibus illi hoc committunt, ex *d. cap. Exiit §. Quia verò libros.*

Quare, cùm quædam mobilia (quorum dominium ad Ecclesiam Romanam pertinet, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, expedit, ut pro Fratrum necessita-

ſitatibus, æſtimato pretio vendantur, per Syndicum Apoſtolicum vendi debent, à quo recipienda eſt pecunia, & expendenda in rem licitam, cujus uſum Fratribus licet habere, ut in terminis declarat Nicolaus §. *Si verò res*.

Diximus *quorum dominium ad Eccleſiam Romanam pertinet*, quia ſi concedentes dominium ſibi reſervaſſent, ad eos de illis ſpectaret diſponere, neque abſque eorum licentia poſſent per Syndicum vendi.

Paritèr, ſi Fratribus legetur domus, ager, vel vinea, ut per idoneas perſonas vendatur, ſi legans perſonam non nominavit, venditio eſt à Syndico facienda. Vide *conſil.4. num.7. &* 8.

Similitèr per Syndicum, poſita vera neceſſitate, vendi poſſunt, quæ Fratribus in funeralibus, vel aliàs offeruntur, & in res Fratribus utiles eorum pretium ab ipſo eſt convertendum, prout expreſsè in Clementina *Exivi §. Circa equorum*.

Difficultas eſt, an liceat Fratribus res aliquas mendicare, ea intentione, ut per Syndicum vendantur, & eorum pretium in neceſſitates ipſorum erogetur? Et eſt idem ac quærere; deſunt plura Conventui neceſſaria, licet ne Fratribus gra-

granum v. g. mendicare, ut vendatur, & de ejus pretio necessaria à Syndico comparentur?

9. Nonnulli negant: contra quos affirmamus juxta declarationes Nicolai, & Clementis. Ille §. *Ad hæc quia*, declarat valere legatum factum pro Fratribus sub conditione, ut vendatur, & pretium per personas idoneas in licitos, & necessarios Fratrum usus expendatur. Clemens verò conformitèr ad hæc disposuit §. *Circa equorum*. Verùm non absolutè eis licet, sed in casibus solùm præsentis, præteritæ, & imminentis necessitatis. Nam in hoc casu potest fieri recursus ad amicos spirituales, ut pecuniis necessitati provideant: ergo potiori ratione ad res, quæ pecunia non sunt.

10. Undè multum interest inter res hac via adeptas, & pecuniam. Etenim pecunia id est, *quo res emitur, aut, pro qua res venditur; seù, est instrumentum publicum politica auctoritate Principis institutum ad res emendas, & vendendas*. Res verò, quæ mendicatione procuratur, vel recipitur, est id, quod venditur, vel emitur. Deindè, usus pecuniæ est omninò Fratribus interdictus, ut ibi Nicolaus §. *Ad Majorem*,

rem, & Clemens §. *Verùm etiam*. Hujuſmodi verò rerum, ità mendicatarum uſus non eſt Fratribus prohibitus, niſi ſit, vel ſuperfluus, vel nimis pretioſus, vel curioſus. Hinc, grano mendicato eo animo, ut vendatur, poſſunt licitè uti in ea quantitate ipſis neceſſaria, Sed de hoc aliàs.

Dices. Nicolaus §. *Inſuper* declarat Fratribus non licere utenſilia, aut alia *ad ullam ſuperfluitatem, divitias, ſeù copiam, quæ deroget paupertati, vel ad theſaurizationem, vel eo animo, ut ea diſtrahant, ſivè vendant, recipere; nec ſub colore providentiæ, in futurum, nec alia occaſione*.

11. R. Et nos hoc concedimus. Neque dicimus eis licere ea mendicare, cùm verâ neceſſitate non premuntur, & ad copiam ſolùm, ac ſuperfluitatem quærunt. Sicut eis illa mendicare eſt interdictum, animo, ut ea diſtrahant, hoc eſt, ut per ſe, & ſua auctoritate ea vendant: hoc enim modo Fratres diſtrahere non poſſunt.

Quòd verò hic ſit ſenſus Pontificis, conſtat ex eo, quòd ut ſæpè diximus, poſtea permittit acceptare domos, agros, vineas, ea lege, ut per perſonas idoneas vendantur. Quod ſimpliciter non liceret,

ret, si omnium rerum receptio eo animo, ut vendantur, censeretur Fratribus interdicta.

12. Advertendum est, quod si concedentes dominium sibi retinuerunt, vendi, aut distrahi sinè eorum auctoritate, & voluntate non possunt, ut dictum est à *nu.* 8. Si verò dominio se spoliarunt, cùm hoc sit apud Sedem Apostolicam, ut ait Nicolaus §. *Quia verò libros, & alia mobilia, quorum dominium (cum non sint dominii aliorum) ad præfatam Ecclesiam specialitèr spectare dignoscitur*, de ipsius facultate distrahuntur.

13. Nec obstat quod §. *Insuper* idem Pontifex non acceptet dominium eorum, quæ recipiuntur, eo animo, ut vendantur. Quoniam hoc accipiendum est de iis, quæ accipiuntur, ut distrahantur ad superfluitatem, & copiam. Qua ratione non distrahuntur ea, de quibus procedit quæsitum, quia, ut supponitur, verè necessaria sunt, si non in se ipsis immediatè, in iis saltèm, quæ per illorum pretium acquiruntur.

An autem possint Fratres vendere Capellas, vel Sepulturas.

14. Negativè resolvitur juxta decretum

tum S.C. ab Urbano VIII. negotiis Fratr. Minor. præposita, quæ 24. *Junii 1628.* præcepit observari dispositionem Congregationis Generalis dd. Fratrum Romæ habitæ 17. *Maii 1603.* ibi *Statuitur, ut deinceps nulla instrumenta publica fiant à Fratribus capitulariter congregatis, nec quocumque alio modo se habentibus, in quibus transferatur dominium, & proprietas alicujus Capellæ, & Sepulturæ, cum hoc omninò sit contra Regulam, & nostro repugnet Instituto: nàm quomodo aliquis dat, quod non habet?*

Si *tamen occasio se obtulerit, in qua oporteat satisfacere devotæ fidelium voluntati, id fiat per modos nostræ Regulæ congruentes.*

Supponit hic textus dari modos congruentes nostræ Regulæ, qui in concessione ipsa observari debeant. Hujusmodi verò, ut notavi *Off. Cur. Ecclesiast. cap.* 44. *n.* 25. sunt, quod nullus intercedat mercatus, vel venditio, nullaque in pactum deducatur solutio, aut obligatio civilis superaddatur, sed concedatur dumtaxat titulus honorificus, aut simplex facti usus, fabricandi, ornandi, ac sepeliendi. Poterit tamen Syndicus per modum eleemosynæ recipere pro Fratrum necessitatibus, si devotus quidquam spontè dederit: Vide ibi.

15. Re-

15. Retinent licitè iidem Fratres intra Clauſtra Conventuum lanificia ad effectum fabricandi pannum pro Fratribus induendis: ſed inhabilitantur ad pannum per ſe ipſos vendendum, Syndico tamen poteſt à venientibus ad Religionem pretium conferri, & ipſe licitè recipit pro ipſorum veſtimentis. Etenim, facta per Definitorium acceptatione, ex tunc jus eos fingit ad Ordinem initiativè pertinere, quantùm ſaltèm ad qualitatem veſtium, nè ſint in illis cum profeſſis ætherogenei.

An verò idem poſſet pannum aliis vendere? Reſolutio pendet à circumſtantia veræ neceſſitatis in ordine ad induendos Fratres, cui occurri minimè valeat, aut eleemoſynis conſuetis, vel, adhibitis, etiam diligentiis, per recurſum ad amicos ſpirituales, Miniſtris in eum finem commiſſum à Regula *cap.* 4. In caſu admitterem, ex mente etiam, ſaltèm præſumpta S. Franciſci, ex eodem capite: & facit textus in *d. cap. Exiit* §. *Quia verò libros*, ibi: *Et alia mobilia, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, interdum contingit, ſeù expedit vendi... Ordinamus, & volumus, quòd talis pecunia, ſeù pretium recipiatur,*

& ex.

& expendatur in rem licitam per Procuratorem. Res autem maximè licita eſt, & expedit planè, ut per eum, quando aliàs aditus non pateat, ea panni diſtractione, pro Fratrum indumentis neceſſaria conquirantur: ſervatis tamen omnimodè regulis, de quibus *tit.3. cap.1. §.11. nu.89.* præſenti quoque articulo proportionabilitèr accomodandis. Sed, *qui ſtat, videat, nè cadat*. laxitati facilis.

Quæritur. III. *An iiſdem Fratribus liceat donare, & dona recipere?*

16. R. Negativè, ſivè extrà, ſivè intra Ordinem; quia donare in rigore importat translationem dominii, vel juris in alterum: ſicut donum recipere includit dominium rei in ſe recipere. Utrumque autem, ut ſæpè diximus, Fratri Minori repugnat.

Cœterùm intra Ordinem de legitima auctoritate Superiorum, ad quos ſpectat, poſſunt Fratres donare, quæ ipſorum uſui licita ſunt. Ratio eſt, quia hæc donatio intra Ordinem eſt ſolùm translatio rei quoad ſimplicem uſum facti; & de iis, quæ Superioribus in adminiſtrationem intra Ordinem data ſunt, poſſunt iſti per ſe, vel per alios diſponere.

Ve-

Verùm abſque licentia, hæc etiam dare infert proprietatem in uſu ipſo rei.

Licet paritèr Fratribus Minoribus, accedente legitima auctoritate Superiorum, ex conceſſione Romani Pontificis vilia, aut parum valentia extra Ordinem dare. Ità Nicolaus §. *De vilibus*, ibi. *De vilibus, aut mobilibus, aut parum valentibus liceat ex præſenti noſtra conceſſione Fratribus (pietatis ſeù devotionis intuitu, vel pro alia honeſta, & rationabili cauſa) obtenta ſuper hoc prius Superiorum ſuorum licentia, juxtà quod intèr Fratres in Generali, vel Provincialibus Capitulis, tàm de ipſis rebus vilibus, quàm parum valentibus, & earum valore, quàm præfata licentia, ſcilicet à quibus, & qualitèr ſit habenda, extiterit ordinatum, intra, & extra Ordinem aliis elargiri.*

Quia verò textus loquitur de rebus mobilibus, & vilibus, ac parùm valentibus, ſequitur non poſſe Fratres, nec de licentia Superiorum res immobiles, vel magni valoris, ſivè intra, ſivè extra Ordinem dare.

At difficultas eſt. *An Fratribus liceat ſuis operariis victum præſtare in partem mercedis?*

17. R. Eſt certum ipſis Fratribus non

F lice-

licere cum operariis in pactum civili obligatione deducere victum dandum in partem mercedis, cùm Fratres similis obligationis sint incapaces.

Solis Syndicis licet hujusmodi conventiones, & pacta celebrare. Nam illis licet bona usibus Fratrum concessa vendere: ergò etiam in mercedem operariis Fratrum tribuere; cùm eadem, imò potior ratio esse videatur.

Fratribus verò solùm licet ex quadam æquitate, & gratitudine naturali in mercedem operariis granum, victum, & similia tribuere.

Dices. Quo jure, vel nomine similia darent, cùm nomine proprio dare non possint, ex quo in illis nihil juris retineant?

R. Dant nomine, & voluntate Ecclesiæ, ac dominorum. Quoniam donantes talia præsumuntur dirigere in utilitatem Fratrum. Ità, qui dant granum, & cibum Fratribus, dum aliàs expresse non loquuntur, non censentur ità illa restringere ad Fratres, ut, qui cum Fratribus laborant, ex illis comedere non possint. Præsumptio enim est, quòd dent modo magis Fratribus utili.

18. Ad-

18. Advertant Fratres in donationibus servandam esse Constitutionem *Religiosæ Congregationis Clem.VIII.* 28. *Bullar. to.*3. cum Declaratione Urbani VIII. *Nuper* 158. ibi *tom.*4. & in hac §.1. habetur. *Declarat munera à Religiosis utriusque sexus tribui posse ex causis gratitudinis, conciliationis, benevolentiæ, ejusque conservationis erga ipsam Religionem, & Conventum, aliisque causis ex sui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modestè tamen, ac discretè; & dummodò id non fiat, nisi de Superiorum localium licentia; ac etiam cum consensu majoris partis Conventus, si talis consensus de jure, vel ex Constitutionibus, seù consuetudinibus cujuscumque Religionis respectivè, in hujusmodi casibus requiratur.*

Consensum verò Conventus in §.3. ejusdem Constitutionis (Clementis) *ad leviora esculenta, aut poculenta, seù ad devotionem, & religiositatem pertinentia, munuscula largienda, &c. requisitum, intelligi debere de consensu, aliàs à jure requisito, & ubi concurrit ambitionis suspicio: qua cessante, nec in his requiri licentiam Superioris in scriptis in §.4. ejusdem Bullæ requisitum, sed sufficere licentiam, etiam oretenùs eisdem concessam declarat.*

Munera verò à Regularibus (contra Constitutionem Clementis) *ultra valorem decem scutorum recipientes, exceptis rerum medicinalium, seù devotionis muneribus, ante factam restitutionem non absolvat Major Pœnitentiarius, nec mandet absolvi. Infra verò prædictum valorem, nonnisi facta arbitrio ipsius Majoris Pœnitentiarii, seù per eum eligendi Confessarii eleemosyna, quæ in beneficium Religionis, seù Conventus, cui de jure facienda esset restitutio, si cautè fieri potest, erogetur, absolvat, seù mandet absolvi*: proùt expresse Innocentius XII. *Constit. Romanus Pontifex edita anno 1692. super facultatibus Majoris Pœnitentiarii*.

19. Hìc observandum non sufficere licentiam tacitam, si in Religione adsit statutum præcipiens, ut licentia expresse petatur, & obtineatur, ut apud Minores videtur necessarium ex allegato textu *num.* 16. Quarè in Religionibus, in quibus viget consuetudo, quòd Religiosi aliqua recipiant, retineant, aut donent sine expressa licentia Superioris, & Superior consuetudinem non revocat, cùm facilè possit, nec prohibet, Religiosi excusantur à peccato proprietatis ratione licentiæ tacitæ, ut per Pelizarium *de Monialib.*

nialib. sect. 1. cap. 4. num.63. Mastrium *Theol. Moral. disp.4. q.1. num.44.*

Verùm hæc licentia tacita non habet locum in distractionibus rerum Monasterii, propter quæ Monasterium grave damnum pateretur; ut, si Calicem a Sacristia alienes: si parvula furta ad quantitatem adeò notabilem perveniant, ut Conventui graviter judicio prudentum præjudicetur. Neque illa justificat donationes immobilium, & mobilium pretiosorum, cùm hoc sit alienare: Regularibus etiam aliundè prohibitum ex alibi dictis.

Quantitas verò, pro qua donanda Superior possit, tàm sibi, quàm aliis licentiam concedere, remittitur arbitrio prudentum: consideratis circumstantiis: verùm semper attendendum est, ne graviter Monasterium lædatur. Apud Minores, quæ sint vilia, & parum valentia debent in Capitulis Generali, & Provincialibus declarari, ut dicto textu.

20. Pœnæ, quas incurrunt donantes sine licentia, sunt ex præjacta Constitutione Clementis: *privatio ipso facto vocis activæ, & passivæ, & inhabilitas perpetua ad dignitates, & officia: privatio item omnium*

dignitatum, graduum, munerum, & officiorum, quæ quis possidet. Vide infr. *tit.2. consil.3. num.24.*

Quæritur. *An Fratribus Minoribus liceat res aliquas commutare?*

21. Est certum non posse, si quæsitum procedat de commutatione civili, qua res pro alia re, æstimato pretio, cum obligatione juridica. & legali utrinque præstatur. Etenim hujusmodi commutationis genus supponit in personis commutantibus dominium, vel jus in rebus: dominii autem, & juris Fratres sunt incapaces.

22. Possunt verò, inspecta commutatione, ut importat utrinque ex qualitate, & naturali gratitudine rerum communicationem. Nam in hoc sensu nullum jus, & dominium dicit ex parte Fratrum, sed tantùm usum simplicem.

Neque relevat, quòd videantur rem suis usibus datam transferre in dominium illius, cum quo commutatur. Nam dominium, quod in altero sequitur, non habetur ex usu Fratrum, sed ex interpretativa voluntate concedentis. Qui enim eleemosynam largitur, intendit, ut recipiens illa utatur modo sibi commodo, & con-

convenienti; conveniens autem aliquando est, ut pauper det panem sibi datum, & accipiat vinum, vel quidpiam aliud necessarium.

23. Undè possunt res mobiles, cùm expedit, ac Generalis, vel Provinciales expedire judicant, per Syndicos, etiam extra Ordinem cum rebus necessariis commutari. Ità literaliter declaratio Nicolai in *d. cap. Exiit §. Quia verò libros*, ibi. *Quia verò libros, & alia mobilia, quibus tàm Ordo, quàm Fratres utuntur, quorum dominium* (cum non sint dominii aliorum) *ad præfatam Ecclésiam specialiter spectare dignoscitur, interdum contingit, seù expedit vendi, vel etiam commutari: Fratrum utilitatibus, & eorum conscientiis providere volentes, eadem auctoritate concedimus, ut commutatio talium rerum, & ad eas res, quarum usum Fratribus licet habere, de Generalium, & Provincialium Ministrorum in suis administrationibus conjunctim, & divisim auctoritate procedat. Quibus etiam de dispositione usus talium rerum concedimus ordinare*. Illud de *auctoritate* importat de consilio, non verò, quòd per ipsos fiat venditio, vel commutatio. Ubi lex restrictè loquitur non est extendenda. Nec dicatur

Superiores esse talis auctoritatis incapaces. Nam auctoritas ibi non importat habere dominium; vel jus in rebus, quæ commutantur, sed dicit, Pontificem illis impertiri facultatem, ut possint per Syndicum, res non utiles in alias utiles commutari; in casu Syndicus est minister, cujus ministerio Papa utitur ad transferendum dominium rei commutatæ in alterum: quemadmodum, cùm dat facultatem donandi vilia extrà Ordinem, dominium, quod in hujusmodi donationibus transfertur in recipientes, non à Fratribus datur, sed ipsi purè ministerialiter se habent, quorum ministerio Papa utitur ad illud transferendum.

Quòd, si instetur, hac ratione licitum Fratribus erit ministerialiter vendere, & emere.

25. R. Inter hæc, & donare apertum discrimen est. Emptio enim, & venditio fieri non possunt sine pecunia, cujus etiam usus, & formalis contrectatio est ipsis Fratribus prohibita, ut in *d. cap. Exivi §. Verùm etiam*. Propterea ibi Clemens V. interdixit eis, ne acceptarent executiones Testamentorum: non quatenus sint per se ex Regula prohibitæ, sed quia, ut ait tex-

textus: *Considerata sui puritate status, debent sibi scire interdictum, quòd bujusmodi executionibus, & dispositionibus se exponant: cum hæc sæpius absque litigio, & contrectatione, vel administratione pecuniæ nequeant expediri*. Ubi tamen permittit consilium dare: *Cum* (sequitur textus) *ex hoc ipsis circa bona temporalia, nulla jurisdictio, sivè actio in judicio, sivè dispensatio tribuatur*. Contrectatio autem, & usus pecuniæ non intervenit in donatione. Quin etiam, licet Fr. Minori simplicitèr tradere emptori rem à Syndico venditam, & commutatam, etsi ex ejus ministeriali traditione sequatur dominium in emptore, & commutatario: non alia de causa, quàm, quia ex traditione Frater nihil juris exercet.

26. Hinc pro praxi sequitur. Primò. Potest Generalis in Ordine commutare, quæ sunt data uni Provinciæ cum iis, quæ data sunt alteri.

Secundò. Possunt Provinciales, quæ sunt data uni Conventui, alteri applicare, & ab altero accipere, quæ ipsi concessa erant: nisi obstet expressa prohibitio donantis. Ratio est, quia hìc potius datur commutatio usus, quàm rei: & quæ Ordini dantur, censentur in administrationem

nem Superiorum intra Ordinem dari, dummodò aliud explicitè non habeatur, & non sint oblata pro determinata necessitate juxta dicenda *tit.3. consil....*

Tertiò. Licet Guardiano de licentia Generalis, vel Provincialis commutare ea, quæ abundant in suo districtu cum aliis, quibus abundat alter Guardianus in suo. Hinc potest unus filum, lanam, &c. cum panno commûtare, granum pro oleo, &c. Dixi *de licentia eorundem*, quia textus de illorum auctoritate vult esse faciendam commutationem.

Caveant itaque Fratres, ne aliqua sinè licentia Generalis, vel Provincialium respectivè commutent; & eradicentur abusus, si qui sint, quòd Quæstores eleemosynarum sinè illa res mendicatione quæsitas, cum aliis rebus commutant.

An verò *possint Fratres aliqua mendicare, vel procurare ea intentione, ut cum aliis*, extrà Ordinem per Syndicum commutent?

R. Posse, aliis eleemosynis cessantibus, modò vera, & rationabilis necessitas urgeat, ex observata Regula à Nicolao præfinita *§. Insuper: ut in omnibus appareat, quò ad dominium omnimoda abdicatio, & in usu necessitas.* An

An autem *liceat Fratribus mutuum contrahere?*

25. Negativè dicitur de mutuo juridico, & politico, in hoc enim dominium rei à mutuante transfertur in mutuatarium: & ego dans mutuò, de meo facio tuum. Incapax verò eſt Frater Minor frigidæ illius voculæ *meum*, *&* *tuum*. Hinc Nicolaus §. *Cæterum* ait: *dicimus in primis, quòd Fratres ipſi à mutuis contrahendis abſtineant, cùm eis mutuum contrahere (ipſorum ſtatu conſiderato) non liceat.*

Undè graviter peccat, qui per ſyngraphas, vel hypothecas ſe obligant. Item, qui per Syndicum pro ſe, vel nomine Conventuum ſpondere faciunt. Deteriori verò modo operatur, qui per ſe, vel Syndicum Fratrum nomine pecunias mutuò confert. Fratribus enim in pecuniis, nec ſimplex uſus facti eſt permiſſus.

Dictum eſt *de mutuo juridico, & politico*, quia in hoc obligatio contrahitur, & dominium transfertur; ſecùs venit in mutuo largè ſumpto, quod ideò Fratribus licitum eſt: Et ſic explicatur: Ceſſant conſuetæ eleemoſynæ, & neceſſitas occurrit: in caſu licet Fratri Minori rogare Benefactorem, ut velit rem neceſſariam

ſol-

ſolvere, & ipſe ſpondet, quòd procurabit fidelitèr, quòd ab amico ſpirituali pecunia ſoluta reddatur. Hic nullum dominium, vel receptio, aut uſus pecuniæ intervenit reſpectu Fratrum, ſed ſolùm procuratio anticipatæ ſolutionis à benefactore, cum fideli propoſito poſtea reprocurandi ſatisfactionem. Quare hìc apparet duplex recurſus; prior ad ſolutionem anticipatam rei; poſterior pro ſolutione anticipatæ ſolutionis.

28. Inepti omninò ſunt ad pecuniam in depoſitum tradendam, vel recipiendam, prout in terminis dixit Clemens in *d. cap. Exivi §. Quapropter*. Hic enim præter obligationem de reſtituendo intervenit, etiam pecunia, cujus etiam uſus eſt Fratribus interdictus, ut dictum eſt.

29. Nec valent oppignorare res Conventus. Siquidem hoc reputatur ſpecies alienationis vetita ex *cap. Ambitioſæ*, dixi *Off. Cur. Eccleſiaſt. cap.45. nu.15.* Etenim res in pignus tradita obligatur in ſecuritatem debiti, adeout ſi alitèr ſatisfieri non poſſit, creditor ex illo ſibi ſolvit. Propterea omnes Regulares egent licentia Sac. Congreg. Conc.

30. Nulla ſimilitèr actio in judicio illis

lis convenit, ut inquit Nicolaus *loc. cit. d. §. Cæterum.* Et Clemens ibi *§. Ex talibus: cum dicti Ordinis professores* (ait) *pro nulla re temporali possunt in judicio convenire.*

31. Minusque eis licet cautiones præstare, vel fidejubere, cùm hoc obligationem ad solvendum importet in fidejussore, si debitor principalis non solvat.

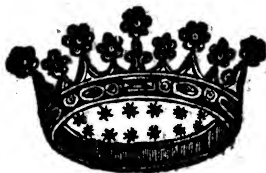
32. Tandem inhabiles sunt ad contrahenda debita, & quietantias legales, ac civiles faciendas. Nàm hæc supponunt capacitatem dominii cum obligatione juridica. Quæ non possunt esse in Fratre, adeò altissimæ paupertatis professore. Vide *tit. 4. consil. 2.*

33. An verò *possint Fratres regere scholas puerorum, & sæcularium, sivè in Conventu, sivè extrà?*

Attendendum est expresse prohiberi per Statuta generalia *c. 5. §. 1. n. 7.* Quatenùs verò Superior General. putet se posse Statutum declarare, videat, nè quidquam inducat contrarium puritati Regulæ, ac observet: an initum fuerit pactum de mercede recipienda ludimagistro debita: & in casu conventionis omninò abstineat. Superiores dati sunt in ædificationem, non in destructionem, & noverint secundùm

dum jura nullam esse dispositionem, vel interpretationem, legitima causa non existente.

Sed *quid, si incolæ loci mercedem offerrent in eleemosynam Syndico Conventus tradendam pro necessitatibus Fratrum?* In Casu inspicienda est circumstantia veræ necessitatis, cui aliàs ordinariis eleemosynis non possit occurri. Sed hypothesis in partibus Christianorum non de facili admittitur, quidquid sit in illis Infidelium; in quibus urget paritèr necessitas procurandi salutem spiritualem proximi per instructionem puerorum, in quibus quoque nostræ fidei, præceptis Ecclesiæ, &c. Videantur allegata *Statut. cap.* 12. *§.* 19. pro pueris Terræ Sanctæ, & Sanctoro *Coment. cap.* 5. *§.* 14.

CON-

CONSILIUM VII.

An liceat Fratribus Minoribus facere provisiones tritici, vini, & olei?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores non debent tentare Deum.*
2 *Usus facti Fratribus concessus in necessariis.*
3 *Usus facti jus in utendo non importat.*
4 *Triplici via possunt Fratres suis necessitatibus providere.*
5 *Quo casu possint Fratres cibaria asservare?*
6 *An Fratribus sit datum præceptum laborandi manualitèr.*
7 *Fratribus non est interdictum mendicare.*
8 *Fratres non possunt pactione civili convenire de mercede operum elaboratorum.*
9 *Syndicus potest ea vendere.*
10 *Non debent relinqui Conventus, qui absque provisione victualium vivere non possunt.*
11 *De novo verò fundari non debent.*

TEM-

TEMPORE Concilii Viennensis de hac re scrupulosa quæstio inter Fratres movebatur. Asserentibus nonnullis, similes provisiones Fratribus non licere, easque repugnare puritati Regulæ: fuit consulta Sedes Apostolica, ad quam, examine deducto, Clemens V. in *Clementina Exivi de verb. signif.* litem ad serenandas Fratrum conscientias decidit, ut infra constabit.

1. Undè sciendum à S. Francisco fuisse Fratribus injunctum, ut essent omninò alieni à quovis jure, proprietate, & dominio rerum temporalium; verùm præsumi nullatenus debet, quod eos in tali statu voluerit constituere, ut deberent tentare Deum, & carere necessariis ad vitæ sustentationem. Sic enim, nec ejus intentio impleta, neque ab ipso adinventus modus vivendi receptus, probatusque fuisset. dicente Nicolao III. in *cap. Exiit de verb. signif. in 6. §. Et quidem*: *Nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat.*

2. Ideo, ex quo Fratres à se abdicent tàm cujusque rei dominium, quàm usus proprietatem, non inde sequitur, quin usus

usus facti, excepto in pecuniis, eis sit in rebus, tàm in necessariis ad vitæ sustentationem, quàm ad officiorum sui status executionem concessus, prout iisdem esse omnimodè licitum, dixit Nicolaus *ubi supr.*

3. Neque hinc Fratres constituuntur, etiam quantùm ad usum capaces proprietatis: Siquidem, prout ibi Pontifex declaravit, quod *facti est tantùm, in utendo præbet utentibus nihil juris*.

4. Debent planè Fratres se ipsos committere divinæ providentiæ in vivendo, *sed non ità, ut viam contemnant humanæ provisionis*, ut est textus in *d. §. Nec quidquam. Propthereà sustentari possunt, debentque, vel, de iis, quæ offeruntur liberaliter: vel, de iis, quæ mendicantur humilitèr: vel, de iis, quæ conquiruntur per laboritium; qui triplex vivendi modus in Regula providetur expressè*, ut ibi Nicolaus. Et in horum supplementum, & subsidium Sanctus Pater providit de recursu ad amicos spirituales, ut dicam *tit. sequen.*

5. Hinc, cum experimento probatum sit, omnia necessaria ad vitæ sustentationem non posse quotidianis mendicationibus acquiri, & sit credibile inveniri

non posse, licet Fratribus congregationes frumenti, vini, & olei facere, proùt declaravit idem Clemens §. *Et idcircò*, ibi: *Et idcircò non ex timore levi relaxare se debent ad congregationes, & conservationes hujusmodi faciendas: sed tunc tantùm, cùm esset multùm credibile ex jam expertis, quòd non possent vitæ necessaria aliter inveniri. Hoc autem Ministrorum, & Custodum simul, & separatim in suis administrationibus, & Custodiis (cum Guardiani, & duorum de Conventu loci Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio, & assensu) duximus judicio relinquendum: eorum super hoc specialiter conscientias onerantes.* Quod confirmat Joannes XXII. *Extravag. Quorumdam de verb. signif. §. Nos de prædictorum.*

Ubi constat tres conditiones necessarias ad hujusmodi provisiones faciendas requiri.

Prima est, ut non sit timor levis, sed experientiâ constet aliter res necessarias inveniri non posse.

Secunda, ut necessitas judicetur à Ministris, & Custodibus, accedente Guardiani, & duorum Discretorum consilio.

Tertia, ut provisiones non faciant ad copiam, & ultrà necessitatem: nec tolla-

tollatur mendicatio quotidiana.

Ideò graviter peccant, qui temporibus meſſis, & vindemiæ in tanta abundantia vinum, & granum colligunt, eaque in cellariis, & granariis reponunt, ut non ad annum ſolùm, ſed ad annos etiam, ſibi provideant, adeòut poſſint ſine quotidiana mendicatione ſuſtentari. Super quo præcisè eo tempore Fratres zelantes paupertatem, conquerebantur, ut in littera patet *§. Ad Noſtrum*.

Dices. Ex intentione Sancti Patris ſimiles conſervationes non ſunt Fratribus permiſsæ; etenim eis præcepit, ut neceſsaria ad ſuſtentationem per laboritium acquirerent: nam *cap. 5. Regulæ*, dicitur: *De mercede verò laboris pro ſe, & ſuis Fratribus corporis neceſsaria recipiant*.

Propter verba hujus textus, & illa poſita in Teſtamento à S. Franciſco: *Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alii Fratres, volo, quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad boneſtatem*, nonnulli putant à S. Patre fuiſse generaliter Fratribus præceptum, ut opere manuali laborarent.

6. Verùm, omiſso, quòd Fratres ad

 ob-

obſervantiam Teſtamenti non tenentur, proùt declaravit Gregorius IX. *d.cap. Exiit §. Cæterum ſanctæ*, dicimus non alia intentione fuiſse à S. Inſtitutore Fratribus laboritium commendatum, quàm *propter bonum exemplum, & ad repellendam otioſitatem*. Otium enim pulvinar Diaboli eſt, & multorum malorum origo. Ideò, ſublato otio, præceptum non obligat. Et propterea Nicolaus III. *cap. Exiit §. Continetur*, declarat: *quòd conſideratis verbis prædictis* (quòd Fratres laborent) *& forma, ſeù modo loquendi, ſub quibus Fratres ad hujuſmodi exercitium inducuntur, non videtur ea fuiſſe inſtituentis intentio, quòd vacantes ſtudio, vel divinis officiis, & miniſteriis exequendis, manuali labori, ſeù operationi ſubjiceret, vel ad hoc illos arctaret.*

7. Undè eis non videtur abſolutè præceptum, ut in manuali laboritio ſe exerceant; minuſque mendicare eſſe prohibitum aſſerimus, ſed ſuis indigentiis poſſunt indifferenter ſubſidium præſtare, vel per liberaliter à fidelibus oblata, vel per mercedem laboritio debitam, vel per humilem mendicitatem. Hinc Sanctus Pater *cap. 6. Regulæ* Fratribus injunxit, *vadant pro eleemoſyna confidentèr*. Et quamvis

vis mendicatio videatur adjecta in supplementum, & ubi alii modi oblationum liberalium, & mercedis laboris deficerent: cùm illud de mercede laboris ponatur *cap.5* & illud de mendicando *cap.6.* & in Testamento hæc sint. *Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad mensam Domini petendo eleemosynas ostiatim,* tamen de voce non est certandum: nam Nicolaus *ubi supra* in secundo loco modum providendi necessitatibus ponit humilem mendicationem.

Quinimò, ut advertit Hugo de Dina *cap.4. lib.7. q. unic.* ordinariæ mendicationes Fratrum, non tàm sunt mendicationes, quàm humiles quasi petitiones mercedis, titulo multorum obsequiorum, quæ populo præstantur in Concionibus, & aliis spiritualibus exercitiis.

8. Ubi verò Fratres operibus manualibus occuparentur, ignorare non deberent, se non posse civili, seu politica pactione pacisci de mercede sui laboris, (etiam spiritualis) quia Fratres sunt incapaces cujuscumque juris politici ad quamcumque rem, & ità etiam ad mercedem; ac inhabiles sunt ad illam recipiendam, vel ut jure aliquo politico

debitam: humiliter tamen, & per modum eleemosynæ ad illam recurrere, & accipere non prohibentur, dicente S. Francisco *d. cap. 5. De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus corporis necessaria recipiant præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, sicut decet servos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.*

9. Ex intelligentia textus debent Fratres esse alieni à quavis civili conventione, & jure circa ipsa opera, possunt tamen à Syndico vendi, & ab eo exactum pretium in necessitates Fratr. converti. Ratio esse videtur, quia hujusmodi opera sunt sub dominio Pontificis, cui Fratres, tamquam filii parenti acquirunt, ideò ejus intentio præsumitur esse, ut ex *d. cap. Exiit §. Quia verò libros*, quòd opera filiorum distrahi pro veris, & certis eorumdem necessitatibus ab eo possint, quem ipse constituit, ut illorum indigentiis provideret. Neque Fratres laboritio intenti, animo etiam, ut à Syndico opera vendantur, reputantur pecuniam intendere, sed solùm mentem dirigere, ut congruè necessitates releventur; sicut, dum recurrunt ad amicos spirituales pro solutione rei necessariæ per pecuniam facien-

cienda, non cenſentur conſentire in pecuniam, ſed ſubſidium dumtaxat ſuæ neceſſitatis recipere.

Monendi ſunt Fratres privati, quòd nec laborare debent ſine Superiorum commiſſione, nec cum Syndico agere, vel ſe ingerere in operum venditione; cum apud Superiores tantummodò ſit onus ei ſignificandi per ſe, vel Religioſos à ſe deputatos neceſſitates Fratrum, quibus debeat per pretium ex venditione receptum occurrere.

Sed dubium eſt: *nonne melius eſſet Fratribus Conventus relinquere, in quibus non poſſint ſine talibus Congregationibus vivere, quàm de illis eſſe ſolliciti?*

10. R. Negativè. Nam, ſicut S. Franciſcus poſitivè præcepit Miniſtris, & Cuſtodibus, *ut pro neceſſitatibus infirmorùm, & Fratribus induendis*, (& ad alias extendit Clemens §. *Cum etiam*, *ceſſantibus eleemoſynis*, vel liberaliter oblatis, vel mendicatione acquiſitis) *recurrant ad amicos ſpirituales*, nec hujuſmodi recurſus infert Regulam in ſua puritate non ſervari, cum non ſit diſpenſatio, ſed modus à S. Fundatore poſitivè demandatus: ſic non eſt contra puritatem obſervantiæ

 Re-

Regulæ tales Congregationes procurare; maximè, quia id contineri censentur sub dispositione illa, *vadant pro eleemosyna confidenter*. Propterea ubi nequeunt Fratres sine illis vivere, non tenentur Conventus relinquere, vel scrupulis agitari, nisi locum mutarent: excessus tamen, & fraudes vitentur, & Sedes Apostolica in casu consulatur.

11. Ubi ageretur de nova Conventus fundatione, si locus esset talis naturæ, ut non possent de dietim (intellige in sensu morali, non mathematico) mendicato vivere, deberent Fratres à fundatione cessare, etiam si Communitas annuam præstationem favore novi Conventus sponderet. Nam in facti contingentia (me Curiæ Secretario) non semel Sac. Congregatio Episcoporum licentias ad similes fundationes denegavit, requirens, ut Fratres authentica documenta producerent, significantia posse Fratres de ordinariis quæstuationibus commodè in loco sustentari. Quinimò, ubi talia à Communitatibus observavit relicta, commisit, ut prius à Definitorio solemnis protestatio illis exhiberetur, de qua *tit.3. consil.1. num.4.* in qua protestaretur, se in

illis

illis præstationibus nihil juris habere, sed velle ex precariò acceptis necessaria ad sustentationem vitæ, proùt decet, providere. Undè Religiosi præstationes taxatas à Communitate, nonnisi per viam eleemosynæ recipere possunt; proùt ex sequentibus, etiam patet eis esse dandas.

Sac. Congregatio Boni Regiminis 12. Augusti 1651. rescripsit „ Ficulle al
„ Podestà. Comanda la Sagra Congre-
„ gazione mentre sia vero, che nell'in-
„ gresso de'Padri Cappuccini in cotesto
„ Luogo dal publico Consiglio fossero per
„ loro sostentamento assegnati per limosi-
„ na scudi 59. l'anno, gli si continui con-
„ forme al solito tale sussidio caritativo,
„ onde Voi le concederete la facoltà op-
„ portuna, operando, che in tal confor-
„ mità ne segua l'effetto.

Item, die 26. Aprilis 1678. „ Cam-
„ pagna al Governatore. La Sagra Con-
„ gregazione senza attendere la risolu-
„ zione presa dal publico Consiglio del-
„ la Communità d'Anagni, havendo
„ ordinato, che si continui a sommini-
„ strare il solito sussidio di 40. scudi an-
„ nui a quelli Frati Cappuccini, che con
„ tal'assegnamento furono ricevuti dalla
Com-

„ Communità sudetta, così si contenterà
„ d'ordinare, che segua.

Item, 10. Maii 1692. Cum institisset Communitas Valentani habere Fratres Minores de Observantia apud dictam S. Congregationem, ut sibi permitteretur subsidium pro illis tribuere, rescripsit, ut sequitur. „ Viterbo al Governatore. E'
„ stata, &c. per il di cui effetto s'è conten-
„ tata la medema S. Congregazione, che
„ possa la predetta Communità in con-
„ formità della risoluzione del Consiglio
„ somministrare scudi 50. per una sol
„ volta, da pagarsi in cinque anni colli
„ sopravanzi della Tabella in ogn'anno
„ la rata, & altri 50. scudi annui in sussi-
„ dio caritativo per pietanza, e vestiario
„ de'Religiosi, che vi dimoreranno da
„ pagarsi 25. scudi in ogni semestre. Onde
„ V. S. ne potrà concedere la necessaria
„ licenza „ apud de Luccia *dissert. de legatis num.* 252. *& sequen.* Vide infra *tit.* 3. *consil.* 1. *§.* 6. *num.* 1.

Verùm, cum Fratres sunt in dominio Infidelium, & Hæreticorum, ubi via quæstuandi redditur impossibilis, neque possunt necessitates veræ eleemosynis quotidianis reparari, à Sac. Cong. per-
mit-

mittuntur tot redditus sufficientes sustentationi eorumdem; proùt Sac. Congr. interrogata, occasione erectionis Conventus in Moscovia in loco, in quo aderant Schismatici, sub 27. *Maii* 1645. respondit: *dd. Fratres posse recipere per viam simplicis eleemosynæ*. Urbanus verò VIII. *constit. Cupientes* 23. *Septembr.* 1625. concessit, quòd Fratres existentes in Terris Infidelium, absque conscientiæ scrupulo retinere valerent bona immobilia, Nicol. *Flosc. v. Observantes à n.* 10. Quod quidem accipiendum est, si Fratres eleemosynis precariò quæsitis vivere non possint.

CONSILIUM VIII.

An Fratres Minores teneantur ad usus arctos, & pauperes?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores ex vi Regulæ ad usus pauperes tenentur in Regula expressos.*

2 *Votum paupertatis est indifferens ad usus pauperes, & non pauperes.*

3 *Cir-*

3 *Circa vestimenta Fratres usum pauperem servare debent.*

4 *Quid veniat appellatione calceamenti?*

5 *Undè attendenda sit vilitas vestimentorum?*

6 *Vestimenta Fratrum non debent ad risum provocare.*

7 *Judicio Superiorum remittitur qualitas habitus.*

8 *An plures Tunicæ, staminea, & indusia Fratribus sint permissa?*

9 *Quæ necessitas censeatur sufficiens, ut Superior possit in pluralitate Tunicarum dispensare?*

10 *Quando sufficiat licentia tacita?*

11 *Loco Tunicæ interioris potest deferri Tunicella.*

12 *Novitiis præter vestimenta à Regula præfinita lànea particulæ concedendæ non sunt.*

13 *Pileus non est contra Regulam.*

14 *In gestatione bireti, quid observandum?*

15 *Fratres extra casum necessitatis non possunt equitare.*

16 *Circa res sibi necessarias debent Fratres servare usum moderatum.*

ORDO

ORDO Fratrum Minorum olim in factiones dividebatur propter controversiam, quæ molestè Fratres torquebat. Plures erant opinionis, quòd sicut quòad dominium habent ex voto abdicationem arctissimam, ità ex vi suæ professionis ad usus arctos, strictos, & pauperes tenerentur, utpotè ex Regula obligati ad arctissimam paupertatem. Alii ex adverso pro veritate certantes, asserebant Fratres ex vi professionis ad usus alios pauperes non teneri, quàm ad expressos in ipsa Regula, concordantes quò ad cœteros ad usus moderatos ligari.

1. Hæc posterior sententia fuit canonizata à Clemente V. in *Clementina Exivi de verb. signific. §. Ex præmissis*, per hæc. *Volentes itaque conscientiarum prædictorum Fratrum providere quieti, & his altercationibus finem dare, declarando dicimus, quòd Fratres Minores ex professione suę Regule specialiter obligantur ad arctos usus, seù pauperes, qui in ipsorum Regula continentur; & eo obligationis modo, sub quo continet, seù ponit Regula dictos usus. Dicere autem, sicut aliqui asserere perhibentur, quod hæreticum sit tenere*

nere uſum pauperem includi, vel non includi ſub voto Evangelicæ paupertatis, præſumptuoſum, & temerarium judicamus.

2. Per hæc ultima ſilentium Clemens impoſuit, tàm iis, qui nimium verboſi appellabant hæreticos aſſerentes uſum pauperem includi in voto paupertatis, quàm aliis, hæreticitatem impingentibus, illis, qui ſuſtinerent non includi, ſicut enim homo formaliter non includit eſſe album, quia poteſt eſſe homo, & non eſſe albus, & non excludit, quia poteſt eſſe homo, & eſſe albus: indifferens enim eſt, ut ſit albus, & non albus; ità votum paupertatis componitur cum uſu paupere, & ſtat ſinè illo uſu. Quoniam eſſentialitèr verè pauper eſt, quicumque nullum prorſus jus, & dominium in re, & ad rem habet, ſivè uſum pauperem ſervet, ſivè non.

Quòd Fratres abſolutè ad uſus pauperes non teneantur, ſed ad illos dumtaxat à Regula præfinitos, fuit ſententia S. Bernardini Senenſis in Epiſtola directa, ult. Julii 1440. ad Familiam Italiæ, ibi: *Non tenentur Fratres ad alium arctum uſum rerum, quàm, qui in Regula particularitèr exprimitur, ut ſatis patet per Clementem V. in*

in sua Declaratione §. Ex præmissis. Quinimò ut claret ex Declaratione Nicolai III. §. Porro secundùm Regulam, & omnimodam veritatem moderatus usus rerum ad vitæ sustentationem, & officiorum sui status executionem (præterquam, quod de pecunia dicitur) *concessus est Fratribus*.

Usus verò arcti, & pauperes, sivè penuriosi, qui in Regula exprimuntur, & ad quos Fratres ex obligatione suæ professionis tenentur, sunt.

3. I. Ut habeant duas Tunicas, unam cum Capucio, & aliam sinè Capucio ex *cap.2. Regulæ*. De qua re Innocentius XI. in *Constitutione Sollicitudo Pastoralis* declaratoria nonnullorum ad Regulam pertinentium hæc sunt: *Fratres de corpore Observantiæ tenentur ad non utendum pluribus vestimentis, quàm illis, quæ Regula præscribit, nempè, una Tunica cum Capucio, & alia sine Capucio, Chorda, & femoralibus: nam aliud quodvis vestimenti genus ultrà prædicta (excepto Mantello ab initio Religionis licito) ut indusia, seù Camisiæ, Sudariola, Tunicellæ, & similia sunt contra Regulam, nisi adsit vera necessitas excusans à præcepto, per Prælatum approbata.*

4. Ex *eodem cap.* ut incedant nudis pedibus,

dibus, vel sinè calceamentis, hoc est, ut ibi declarat Innocentius, *absque aliquo, quod pedem cooperiat, cujuscumque illud materiæ sit, nisi adsit vera necessitas à Prælato approbanda*. Hinc sandalia, vel calepodia non prohibentur, cùm pedem non coperiant, sed sint in ipsius tutelam.

III. Ex *eodem*, ut servent vilitatem in vestimentis: *Vilitatem autem vestium*, ait textus in *Clementina Exivi §. Prætereà, tàm habitus, quàm interiorum Tunicarum, illam intelligi debere dicimus, quæ secundùm consuetudinem, vel conditionem Patriæ debeat, quantùm ad colorem panni, & pretium vilitas meritò reputari: non enim quoad regiones omnes potest determinatus unus modus in talibus assignari. Hujusmodi etiam vilitatis judicium Ministris, & Custodibus, seù Guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias onerantes: ità tamen, quòd servent in vestibus vilitatem*.

5. Vilitas itaque attendi debet in pretio, & colore. Quia verò color cinereus, & naturalis lanarum est magis accommodatus vilitati, magisque Religioni pauperum conformis, non sunt panni conquirendi artificialis coloris. Undè licet vestimenta ejus generis esse non debeant,

beant, ut vanitas, & curiositas in illis appareat, sed solùm humilitas, & paupertas; tamen nec ità vilibus, & rudibus uti debent, ut horrorem inducant, & risum provocent, & ad deridendum videntes extimulent.

7. Ideò coercendi sunt, & ad limites decentiæ revocandi, qui licentiâ eis factâ in Regula repeciandi vestes abutuntur; animum, & manus ad monstruosas repeciationes convertentes, quæ risui potius, & admirationi inserviunt, quàm devotionem Religioni concilient; & stomachum movent potius, quàm ædificent.

Abusus, & corruptelæ à nonnullis inductæ circa varias vestimentorum formas referuntur, & improbantur à Joanne XXII. *Extravag. Quorumdam §. Clemens*: Et sub pœna excommunicationis præcipitur Fratribus, ut habitus inusitatos, & cæteris difformes ad mandatum Generalis deponant.

7. Ubi non Fratribus particularibus committitur judicium de qualitate vestimentorum, *quantæ longitudinis*, *quantæ latitudinis*, *quantæ grossitiei*, *vel subtilitatis*, *qualis formæ, qualisve figuræ debeant esse*; sed, tàm exterioris habitus, quàm in-

 te-

terioris Tunicæ qualitas, & forma reservatur dispositioni Superiorum; qui adversus præsumentes novitatibus Ordinem dividere, procedere debent salutaribus remediis compescendo animositatem.

8. Cùm itaque Tunica à tuendo corpore appelletur, ut quis possit tertiâ Tunica uti, vel staminea, sudariola, seù indusia deferre, debet adesse necessitas cum Superioris licentia; & major necessitas requiritur pro usu lineorum, quàm laneorum, ut ex terminis patet. Undè si quis, vel lineis, vel laneis ultra concessa uteretur, peccaret mortalitèr, nisi parvitas temporis excusaret.

Necessitas verò non debet esse extrema, sed moralis, & rationabilis, propter quam possit Superior prudentèr moveri ad concedendam dispensationem; super quo nec levis esse debet, neque difficilis, sed, pensata qualitate necessitatis, utatur facultate à lege sibi attributa.

9. Necessitas sufficiens ad dispensandum à Superiore super Tunicarum numero, vel usu indusiorum, & stamineorum, censetur esse infirmitas Fratris, intolerantia frigoris, debilitas, & senectus. Item, prudentèr præsumitur sufficiens ad dispen-

san-

ſandum cum aliquibus Sacerdotibus in ſtamineis munditi es in habitu, nè celebraturi ſacras veſtes ſordibus repleant. Sicut ad concedendos habitus, etiam mutatorios, judicatur idonea, ſi Fratres ſordidis quibuſdam exercitiis implicari debent, quæ ſinè mutatoriis, non niſi magna inhoneſtate impleri poſſunt.

10. Licentia debet eſſe expreſſa, quæ, etiam à Guardianis poteſt concedi, juxta *d. Clementinam* §. *Proptereà*. Et eſt expreſsè petenda; ſi verò Prælatus ſit abſens, ſufficit præſumpta, & tacita.

Dices. Opus licentiâ non eſt, cùm Julius II. facultatem conceſſerit utendi tertiâ Tunicâ, vel ſtamineis.

Contra. Conceſſio Julii fuit revocata ab Urbano VIII. *Conſtitut. Sacroſanct.* 51. *Bullar. tom.*4. & Innocentius XI. ubi ſupra annullat, & caſſat omnes diſpenſationes, conceſſiones, & conſuetudines, ſi contra expreſſa in Conſtitutione reperiantur. Quod, etiam advertit Sanctoro *comment. in ſtat. cap.*2. *ſtat.*72. *propè initium*, qui ſcripſit poſt Conſtitutionem Urbanam.

11. Poteſt quis loco Tunicæ interioris uti Tunicellâ, vel ſtamineis, prout

notat idem Sanctoro; apud quem plura videri possunt.

12. Curent Provinciales tollere abusus, si qui sint, concedendi Novitiis præter vestimenta à Regula *cap.* 2. concessa, staminea, vel laneas particulas: cùm hac concessione agant, quòd ipsi erroneè putent sibi ea esse licita: & illis etiam, facta professione, uti posse deducant. Propter quòd Superiores esse participes reatus, cujus indulgentia origo est, & radix, patentissimum notetur.

Ponderandum hìc est, neminem Fratrum absolvi ab obligationibus Regulæ, estò de illis in speciali tempore novitiatus expresse non cogitaverit, aut instructus minimè fuerit, vel, viderit apud aliquos non servari. Quoniam, quoties quis vovit absolutè statum Fratrum Minorum, optima præsumptio est, quòd voluerit vovere obligationem status eorundem, & à Regula inductam. Enim verò intendens principale præsumitur voluisse paritèr accessorium, maximè cum illo connexum.

Ah hæc ponderabis vota constitutiva Religiosi obligare, & ligare secundùm intentionem Fundatoris, & approbationem

nem Regulæ à Sede Apoſtolica, adeout non ſit in libertate voventium particularium vim obligativam reſtringere, & per extortas ſpeculationes limitare.

Conſtat autem à S. Franciſco inſtitutam, præſcriptamque quantitatem veſtimentorum, ut proindè hìc intret Regula in *d. Clementina §. Porrò. quod expreſsè non conceditur, intelligitur denegatum*. Proindè, qui vovet ejus Regulam, ad præfinitam veſtimentorum menſuram à ſua voluntate compellitur.

Nec poteſt allegare ignorantiam, vel praxim in contrarium; quia, quod eſt *per accidens*, non variat, quod eſt *per ſe*. Quando ignorantia foret invincibilis, à peccato excuſaret; ſed hæc in Ordine quantùm ab obſervantiam Regulæ non admittitur; cùm ferè nullus ſit, qui in anno probationis de ea non receperit inſtructionem, vel poſteà, auribus non percipiat à zelatoribus profeſſionis, vel in Expoſitoribus non legat, aut, apud Doctores non noverit, quòd verba votornm Religionum ſunt intelligenda, non ad ſenſum particularis intentionis voventis (prout aſſeritur de votis particularibus) ſed ad ſenſum Regulæ à Fundatoribus datæ, & ab

ab Apoſtolica Sede approbatæ. Quæ ratio dicitur generalis ad omnia præſcripta in Regula ex Caramuele *Theolog. Regular. n.651.* Videas *tit. ſequen. conſ. 2. n.52. §.3.*

13. Uti galero non eſt contrà Regulam, quia inter veſtimenta non computatur, ſed tantùm inter itinerantium communia remedia, ad Solis æſtum, & pluvias cohibendas. Caveant tamen, qui illo utuntur, nè curioſitatem, & vanitatem foveant. Sciant in omnibus à Fratre Minore ſervandum eſse Regulam S. Bonaventuræ in *cap. 2. regul.* ibi: *Quæcumque ſunt in uſu verorum pauperum, ſunt juxtà paupertatis Regulam menſuranda.*

Quod diximus de galero, procedit de ſecundo capucio, ſeù vulgò Italicè *Capparuccia*, quod in itinere geſtatur ad propulſandas aeris incommoditates: ſed hìc quoque abſit curioſitas, & neceſſitas petat. Conſulat quiſque honeſtati Religioſæ, & ædificationi hominum hujus Sæculi, ut ad neceſsaria præbenda faciliùs moveantur: iiſque utatur, quæ maximè congruunt ſtatui humili Fratrum Minorum.

14. Neque Regulæ repugnat deferre bireta, vel almutias; ſed in uſu eſt adhiben-

benda cautela, dicente Hugone de Dina. *S. Franciscus dictas, ut ferunt, almutias, nullatenus extra Caputium publicè ferri sinebat: aliàs almutiæ ostentio signare fastum, vel impudentiam solet*: Pondera verba, & illis non utaris, nisi egeas, & caputio superimposito, ac ejusdem coloris cum vestimento.

Satagant Prælati, ut in Conventibus, ubi non sunt, erigantur Communitates, prò pannis, tùm lineis, tùm laneis, usibus Religiosorum concessis, ut hac forma impediant proprietatem, & transgressionibus Fratrum se opponant; ac servent regulam traditam à D. Augustino in *Regula ad Servos Dei n.8. Vestes vestras*, ait, *in unum habeatis sub uno custode, vel duobus, vel, quot sufficere potuerint ad eas excutiendas, nè à tinea lædantur. Et sicut pascimini ex uno cellario, sic induamini ex uno vestiario*. Et infra *n.9. Indumenta vestra secundùm arbitrium Præpositi laventur*.

15. IV. Ut pedibus, & non equo iter faciant. Equo enim uti non possunt ex *cap.3. Regulæ*, nisi infirmitas, vel necessitas judicio Superiorum probata excuset, ut ibi Innocentius, & nos *infr.*

V. Ut victum non ex redditibus, &

 bo-

bonis ſtabilibus, aut pecuniarum uſu habeant: hæc enim importat providentiam certam in futurum repugnantem ſtatui altiſſimæ Fratrum paupertatis.

15. Cœterùm ex Regula abſolutè non arctantur ad penurioſos uſus circa omnia, aliàs non poſsent pro victu aliud aſsumere, quàm panem, & aquam, & eorum habitatio deberet eſse in ædibus ex luto, paleis, & viminibus fabricatis; his enim poteſt homo in rigore vivere, & ſe ab æſtu, & frigore tueri. Quis autem hucuſquè hoc dixit? Profectò id fuit ab intentione S. Inſtitutoris alienum, & declaravit Nicolaus in *cap. Exiit §. Nec per hoc*, ubi: *Neceſsariarum rerum, tàm ad vitæ ſuſtentationem, quàm ad officiorum ſui ſtatus executionem (excepto, quod de pecunia infra ſubjungitur) moderatus uſus, ſed ſecundùm eorum Regulam, & veritatem omnimodam conceſsus eſt Fratribus*. Undè ad arctos uſus ex præcepto tenentur, quos Regula præſcribit: reliquos relinquens ſub conſilio, & devotione Fratrum.

17. Moderatus verò uſus cenſetur, qui eorum ſtatui eſt conveniens, hoc eſt, à quo abeſt curioſitas, & pretioſitas, & in quo humilitas, & paupertas relucet. Ideò

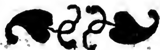
Ideò idem Nicolaus §. *Insuper* eis injungit, nè ulla, quorum usus eis est concessa, quærant, & recipiant ad superfluitatem, copiam, & thesaurizationem.

18. Clemens verò, ubi supra §. *Hinc est*, circa Ecclesias, & ædificia hæc habet: *Volumus, quòd ubique in suo Ordine deinceps temperatis, & humilibus ædificiis sint contenti, nè huic tantæ paupertati promissæ, quòd patet oculis, contrarium foris clamet*.

19. Quantùm verò ad paramenta, & vasa Ecclesiastica ad divinum cultum ordinata, subdit: *Sufficere debent eis vasa, & paramenta Ecclesiastica decentia in numero, & magnitudine sufficientia competentèr. Superfluitas autem, aut nimia pretiositas, vel quæcumque curiositas in his, seù aliis quibuscumque non potest ipsorum professioni, vel statui convenire: cùm enim hæc sapiant thesaurizationem, seù copiam, paupertati tantæ quò ad humanum judicium derogant manifestè: Quapropter præmissa servari à Fratribus volumus, & mandamus. Nam Deus sibi per ea non vult serviri, quæ suorum servitorum statui, & conditioni repugnant*; ut ibi textus. Hæc memoriæ mandentur, & levitati nonnullorum dicti Ordinis sint in remedium; qui curare debent, ne, etiam hu-

humano judicio damnentur, prout ibi observat Gloss. *verb. Quamvis*.

20. Subindè tamen Leo X. *Constit. merentur 6. Bullar. tom.1.* declaravit Fratres ipsos de Observantia solùm esse custodes, & non possessores, tùm ampliorum Conventuum, tùm ornamentorum pro divino cultu, quæ respectivè pietas Principum, vel aliorum pro illis ædificat, & concedit; illisque decrevit absque suæ professionis macula, & violatione uti posse: cùm nec illis eorum relevetur paupertas, vel commoditatibus cedant. Sed solùm usum facti habeant, proprietas verò sit apud Sedem Apostolicam, sinè cujus speciali mandato alienari non possint. Dum verò Fratres in illis habendis se ingerunt, vel ea studiosè procurant, peccant: Leo enim loquitur de pretiosis, quorum donatores sunt Principes, qui, non secundùm quod congruit paupertati Fratrum, sed secundùm eorum conditionem, ait, *& domos construunt, & ornamenta piè erogant*.

TITULUS II.

Eleemosynæ Pecuniariæ.

CONSILIUM I.

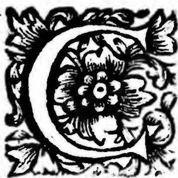
Quid in Regula S. Francisci veniat appellatione pecuniæ.

SUMMARIUM.

1 *Quid veniat appellatione denarii.*
2 *Usus monetæ à principio non extitit.*
3 *Moneta undè dicatur?*
4 *Substantialia ad legitimitatem monetæ.*
5 *Monetæ ex corio, vel ligno, an fuerint legitimæ?*
6 *Moneta non debes esse informis.*
7 *A quo monetæ appellentur pecuniæ?*
8 *Duplex usus monetæ?*
9 *Appellatione pecuniæ in Regula Fratrum Minorum non venit, quidquid potest numerata pecunia æstimari.*
10 *Nec, quod recipitur animo, ut vendatur.*

11 *Pro-*

11 *Probatio ex* cap. Exiit, *ad* 14.
15 *Quæstus pecuniæ Fratribus interdictus.*
16 *Possunt Fratres in mercedem laboris recipere cibaria, non verò pecuniam.*
17 *Merces debet esse labori æqualis.*
18 *Possunt Fratres laborare pro pretio.*
19 *In fraudem paupertatis recipiuntur, quæ copiam sapiunt.*
20 *Possunt Fratres res pro rebus reddere.*
21 *Qui censeatar pecuniam formalitèr recipere?*
22 *Dictio*, vel, *non semper inter diversa ponitur: sed ejus significatum à mente disponentis restringitur.*

UM in textu *cap.* 4. Regulæ Fratrum Minorum hæc sint: *Præcipio firmitèr Fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per sè, vel per interpositam personam*: dubitari solet de significato pecuniæ, & denarii, an idem sit.

Difficultas non levia in Ordine excitavit litigia, in factiones ex diversitate opinantium diviso; de quo satis, cùm ad rem præsentem non faciat, sed institutum no-

nostrum sit falcem ad radicem scrupulis feracem admovere, examinando hic, an pro eodem accipiantur in Regula denarii, & pecuniæ? An verò diversa significent! Hoc nos conabimur aperire.

1. Resolutioni præmittimus rem apud omnes certam, nimirum, appellatione denarii formalitèr venire monetam ex certis metallorum speciebus auctoritate Principis, vel alterius habentis jus Principis institutam, vel cusam; aut brevius; *est instrumentum formale contractus emptionis*. Ità apud Romanos, teste Calepino, denarius erat nummus argenteus: sic dictus, quòd pro decem assibus, seù dipondiis, hoc est, decem quadrantibus, vel duobus *bajocchis* in solutionem cederet, ut ex Tirino *tom.* 1. *comment. in script. Prologomena de monetis*. Et in *Amaltea Onomast.* appellatur, nummus continens decem æra, hoc est, decem quadrantes Romanos, apud Annat. *apparat. ad Theol. lib.* 7. *art.* 13.

2. Quarè prima ætate adhuc inductus non erat usus monetæ *l.* 1. *ff. de contr. empt.* sed tunc in usu tantùm erat permutatio rerum, sic, ut res pro re solùm daretur. Tamen, quia humanæ necessitates hoc com-

commercio expleri non poterant, nec ſemper eveniebat, ut unus abundaret rebus, quibus alter indigebat, ut aptiori titulo poſſet humanis neceſſitatibus provideri, factum eſt, ut publica auctoritate quædam metallorum fruſtrula nomine, vel ſigillo Principis ſignarentur, & taxarentur in rerum pretium.

3. Quæ metalli materia auctoritate publica ſignata dici cœpit moneta, à monendo. Primò, quia ſubditos monet auctoris, & Principis: ac obedientiam præſtandam illi eſſe, cujus figura, vel imago monetæ, vel nummo incuſa eſt, ut docemur illo *Matth.* 22. *oſtendite mihi numiſma cenſus, cujus eſt imago hæc?* Secundò, quia Princeps per eam monet de valore, & æſtimationem oſtendit, ut probat Gonzalez *in* 2. *tit.*24. *cap.*18. *n.*7.

4. Verùm ut moneta ſit legitima, hæc ſubſtantialia debet continere. I. Materiam, & pondus; quatenùs moneta debet habere intrinſecum valorem metalli, ut ſcribit Caſſiodorus *lib.* 7. *epiſt.* 32. *omninò monetæ debet integritas quæri, ubi vultus noſter imprimitur, & generalis utilitas invenitur.*

5. Nec obſtat, quòd apud diverſas Na-

Nationes fuerint monetæ ſignatæ in ligno, corio, vel ſimili materia vili, ut refert Seneca *lib. 5. de benef. cap.* 14. nam ſimiles monetæ, ut optimè advertunt ſcribentes apud alleg. Gonzalez *n.* 11. Populi, & temporum neceſſitatibus exigentibus, fabricatæ, non monetæ, ſed pignoris tantùm naturam præſeferebant, ac jure pignoris retinebantur, donec legitima, & juſta pecunia cuderetur.

6. II. Debet moneta non eſſe informis, ſed forma publica authorizata. Forma verò in hoc ſtat, ut ſit, vel nomine, vel ſigillo, aut imagine Principis ſignata, aut alio ſigno à Principe publico commercio reddita. Forma enim eſt conſtitutivum monetæ; adeout, eſtò quis non cogatur recipere maſſam argenteam, æneam, vel auream, ut pretium rei venditæ, adſtringitur tamen metallum publica Principis auctoritate cuſum, & ſignatum pro pretio accipere; ſicut creditor tenetur pro ſolutione ſui debiti monetam recipere, ſi legitima ſit, *leg. debitorem ff. de ſolut.* non verò maſſam ipſam metalli rudem, & informem, cùm aliud pro alio recipere nullatenus cogatur. A ſignatura itaque, & ſigno Principis valor,

&

& æſtimatio monetæ exprimitur; diciturque formâ ipsâ publicâ quantitatem, hoc eſt, æſtimationem monetæ præſtare. Unde Juris-conſulti in nummis non corpus, ſeù materiam ſpectarunt, ſed quantitatem, ſeù valorem ex forma, & ſigillo deſumpſerunt,

7. Quia verò in particulis metalli imago pecudis, ſeù ovis incudebatur, ab hoc pecunia appellata eſt, ut per Ovidium *lib.5. Faſtorum*; & plures exponentes locum Geneſ. *cap. 33. verſ.* 19. Tametſi autem pecunia in lato verborum ſenſu omnia bona fortunæ ſignificet, ut ait Auguſtinus *de diſcipl. chriſt. cap. 6. quidquid homines poſſident in terra, pecunia vocatur. Ideò pecunia, quia antiqui totum, quod habebant, in pecoribus habebant. A pecore pecunia vocatur*; attamen in ſenſu proprio, & ſecundùm communem loquendi modum, idem eſt ac moneta, & denarius, ſeù pretium, quod datur pro re empta, ipſo etiam Auguſt. conſentiente *lib.4. de Civit. c.* 21. ibi: *Prius ærea pecunia in uſu eſſe cœpit, poſt argentea*: & in *Pſ.* 83. *n.*3. *nec immeritò ipſa pecunia rotunda ſignatur, quia non ſtat.*

8. Uſus verò pecuniæ, & denariorum triplex eſt. Primus, ut ſit menſura, & pre-

& pretium rerum vendendarum.

Secundus, ut, ubi, mutua non est rerum indigentia, pecunia sit loco permutationum.

Tertius, ut, quò res difficultèr importari, ut exportari possint, necessitatibus pecunia succurrat.

Varias monetæ species refert, & significata exponit Macri *Hierolexicon*. De quibus, estò non adeò fusius, agunt pariter Tirinus, & Annatus locis suprà laudatis. Ad quos remisisse sufficiat. Nobis sat est pro resolutione articuli adnotasse denarios, & pecuniam secundùm communem usurpationem in modo loquendi inter homines esse synonima, & pro eodem accipi, ac sub ratione monetæ comprehendi.

9. Propterà resolvendo dubium dicimus, in Regula Fratrum sub nomenclatura pecuniæ non venire, quidquid numerato nummo potest æstimari; aliàs Fratres recipere minimè possent cibos, vestes, medicamenta, & quidquid aliud, vel eis liberalitèr offertur, vel ipsi humili mendicatione requiritur. Quoniam hæc hujus generis sunt, ut possint numeratâ pecuniâ distrahi, & acquiri.

10. Minusque Regula per pecuniam, quam strictissimè prohibet, res illas potuit intelligere, quæ recipiuntur intentione, ut vendantur, vel commutentur; cum secundùm modum loquendi, significatum pecuniæ non extendatur ad id, quod eo fine recipitur. Ità in communi hominum acceptatione pecunia formaliter non sunt, neque appellantur, nisi valdè impropriè, merces mercatorum, estò ex illis in venditione pecuniæ lucrum reportetur.

11. Hoc totum redditur manifestum. I. Ex *cap. Exiit de verb. signif.* ubi Nicolaus III. *§. Nè per hoc*, declarat posse Fratres habere usum rerum necessariarum ad sustentationem vitæ, & executionem suorum officiorum, ab usu verò pecuniæ debere esse omnino alienos: propterea est notissima distinctio inter illa, & pecuniam.

12. II. Ibi *§. Si verò modum*, declarat licitum esse Fratribus recipere domum, vel agrum eis relicta, ut per idoneas personas vendantur, & per illas pecunia in Fratrum necessitates erogetur; quod eis minimè permitteretur, si domus, vel ager legatus esset, vel pecunia formalitèr repu-

reputaretur. Nam usus, & civilis pecuniæ contrectatio ex eodem §. *Ad majorem*, est Fratribus omnimodè interdicta, quibus tamen ad tempus non est prohibita, acceptio rei ea conditione legatæ. Dixi ad tempus, quia debet mens Testatoris, quàm primùm adimpleri, nè fraus fiat paupertati, & numquàm locari possunt.

13. §. *Quia verò libros*, agens Nicolaus de commutatione mobilium (quibus tàm Fratres, quàm Ordo utuntur) dum expedit illa commutari in alia Ordini utilia, concedit, ut similium commutatio fiat auctoritate Generalis, & Provincialis, ut diximus *tit. prior. consil. 6.* Ergò ipsæ res commutabiles pecunia formalitèr non sunt; aliàs nulla auctoritas circa eas Ministris conveniret, sicut nullam habent in pecuniarum dispensatione.

14. IV. §. *Quod si*, declarat Fratres licitè uti re empta ab amico spirituali, vel ab ipsius Substituto per pecuniam ab eo ipsi traditam. Et §. *Possint*, *illis indulget*, *ut possint personam illam exhortari*, *ac inducere*, *quod fideliter in re commissa se habeat. Ità tamen*, *quod ab omni ejusdem pecuniæ administratione*, *seù dispensatione Fratres abstineant omnimodè*.

15. Ampliùs. Clemens V. rem confirmat in *Clementina Exivi eod.tit.* §.*Enim.* Quò omnem pecuniæ quæstum illis declarat esse simplicitèr interdictum. Quibus tamen alias res mendicare, ex Regula conceditur. Quinimò idem Clemens §. *Rursus* eis permittit facere cibariorum provisiones, ubi experti sunt quotidianis mendicationibus necessaria non posse colligere. Ex quo est apertissimum discrimen inter pecuniam, & res, quæ pecuniâ vendi possunt.

16. Illud itidem constat ex intentione S. Institutoris, qui in *cap.5. Regulæ*, hæc posuit: *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus necessaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam.* Hìc indistinctè accipiuntur denarii, & pecuniæ: quas Sanctus Pater non vult à Fratribus recipi, quibus tamen permittit, ut in mercedem laboris accipiant granum, vinum, lanas, & similia. Ideo hæc formaliter non veniunt appellatione pecuniæ, nec Fratres per illorum receptionem reputantur recipere pecuniam pro formali.

17. Nec relevat opponere, quòd hæc non recipiuntur æstimato pretio, nàm

nàm æqualitatem debent ſervare cum opere ; aliàs non forent vera merces, & pretium laboris : proùt appellantur à S.Franciſco in ſuo Teſtamento: ibi: *Et quando non daretur nobis pretium laboris*. Undè pecunia quidem non ſunt, benè verò pretium laboris per naturalem æquitatem.

18. Ex his. I. Colligitur. Quòd poſſunt licitè Superiores committere Fratribus pictoriæ, ſcriptoriæ, aut ſcrinariæ artis peritis, ut imagines pingant, libros ſcribant, vel ſcrinia fabricent; ea etiam intentione, ut per Syndicum vendantur, & pecunia recepta ab eo in neceſſitates Fratrum, & non aliàs expendatur.

Dices. Non licet Fratribus intendere pecuniam: quod enim non licet habere, nec licet deſiderare.

19. R. Si hoc urgeret. Nec liceret Fratribus recurrere ad amicos ſpirituales pro neceſſitatibus Fratrum. Quod tamen eis à Regula indulgetur : nec tunc intendunt pecuniam, ſed ſolùm rem in ſua ſpecie neceſsariam. Per hoc ultimum reſtringitur licentia laborandi, vel quidquam recipiendi ad copiam, & theſaurizationem. Nè enim fraus fiat pauper-

 tati,

tati, ſemper debet adeſse vera neceſſitas, tùm, ut Fratres pro mercede in manuali opere occupentur, tùm, ut quæſtuationes ſuſcipiant.

20. II. Habetur, quòd Superior Conventus licitè committit Fratri induſtrio, ut quærat herbas medicas, & vegetabilia; & ſubindè, ut confectiones, & pharmaca componat, ut ea tradat Aromatario loci, qui pro infirmis Fratribus dederat medicamenta ad valorem triginta aureorum; nàm hoc quid aliud eſt, quàm anticipatè ab Aromatario recipere pretium laboris, vel, eidem loco nummorum pro exhibitis medicamentis alia pharmaca reddere? Hoc profectò Fratribus per Regulam non prohibetur; ſicut neque inhabiles redduntur, nè mercatori tradenti pannum pro veſtimentis Fratrum dent pro illius pretio lanas humili mendicatione acquiſitas. Etenim numquam reputantur pecuniam conferre, vel ipſam civiliter contrectare.

21. Undè conſtat neminem realitèr, & in effectu cenſeri pecuniam formaliter recipere, niſi, qui denarios, nummoſque recipit; proùt ſunt formale inſtrumentum emptionis rerum; vel, quatenus

tenus ſunt particulæ metalli publica auctoritate pro pretio rerum inſtitutæ; ſivè hoc, vel alio nomine in individuo juxtà diverſitatem Regionum nuncupentur.

Contra reſoluta difficultas movetur ex ipſa natura dictionis, *vel*, appoſitæ in textu; *denarios*, vel *pecuniam*, quæ, cùm ſit alternativa, ponitur inter diverſa, & eſt disjunctiva, diſtinguens tàm ſenſum, quàm verba, proùt Doctores ſcribunt. Propter quòd neceſse eſt, ut ly *pecuniam* in textu ſit quid diverſum à *denariis*, & importet, quidquid poteſt numeratâ pecuniâ æſtimari; non verò id, quo ſolent uti homines, cùm opportunum eſt, pro pretio rerum emendarum.

22. Verùm hæc non obſtant in noſtro caſu; cùm ex lectura, tùm textus Regulæ, tùm Declarationum Nicolai, Clementis, & Innocentii XI. *Sollicitudo*, pro eodem uſurpantur denarii, & pecunia; & proindè licet ex ſua natura dictio *vel* ponatur inter diverſa, tamen limitationem recipit ab intentione diſponentis, adeòut ab illa dignoſcendum ſit, an ponatur disjunctivè, an potius expoſitivè, & inter ſynonima, ut à ſimili dicitur de dictione *ſeù*, quæ in Trident. *ſeſſ*. 7. *cap*. 10.

de Ref. ibi: *Dimissorias, seù Reverendas*, ponitur declarativè, ut per Fagnan. *in 1. ad cap. Inter cœteras de rescript. num. 30.* sed non litigemus de voce, ubi litera satis apertè loquitur; & vitentur incommoda superiùs expressa, quæ de necesse haberentur, si vocula illa *vel*, diversa in textu allegato percuteret.

Fateor Ordinem in prioribus ætatibus consuevisse denarios à pecuniis distinguere. Tamen non indè novitate notabimur; nam pro nostra scientia sunt Doctores, & consonant Declarationes Pontificum.

CONSILIUM II.

Quot sint præcepta in Regula Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Præcepta formalia sex.*
2 *Quid suspectum consortium?*
3 *Præcepta inhibitoria duo.*
4 *Habentia vim præcepti quinque.*
5 *Æquipollentia duodecim.*

6 Fra-

QUONIAM in Regula Fratrum Minorum cum præcepto de non recipiendis pecuniis, nonnulla alia ponuntur gravitèr obligatoria, ideo priusquam ad peculiares difficultates, quæ excitari solent circa eleemosynas pecuniarias descendamus, notitiam de numero præceptorum, quæ in Regula exprimuntur, præmittimus, utpotè omnibus necessariam.

In Regula itaque præter tria substantialia Religionis vota, alia viginti quinque præscribuntur obligantia ad observantiam, adeòut in eorum transgressione peccatum mortale committatur. Sex sunt præcepta formalia: duo inhibitoria: quinque babentia vim præcepti: & duodecim æquipollentia preceptis; à nonnullis tamen usque ad 40. sine utilitate numerantur, cùm ad minorem numerum per nos expressum reduci possint. Marchant. *qq. proe. in Reg. q.2.*

§. I.

§. I.

Præcepta formalia.

1 PRæcepta formalia sunt. *De non recipiendis denariis, vel pecuniis per se, vel per interpositā personam, ex cap.4. Regulæ.*

II. *De obedientia præstanda Ministris, cap.* 10.

III. *De non habendis suspectis consortiis, & consiliis cum mulieribus, ex cap.*11.

2. Suspectum verò consortium appellatur, quod potest suspicionem generare in alio de impudicitia, vel immunditia carnali, etiamsì ipsa consortia, & consilia per se mala non essent, & forent ab impudicitiis aliena. Satis enim est, quòd sint nata suspicionem generare, & occasionem incontinentiæ præbere, ut ex Regula prohiberi censeantur, ad præscriptum Sacrorum Canonum, *cap. Pervenit il* 1. *cap. In decima* 18. *quæst.*2.

Quarè suspectum consortium etiam divisim reddunt. I. *Locus*, ut, si solitarius, vel obscurus eligatur.

II. *Tempus*, ut nocturnum, aliàs importunum.

III. *Modus*, ut conversatio cum sola.

IV. *Ge-*

IV. *Gestus*, ut nimia propinquitas ad fœminam.

V. *Actus*, ut verba dissoluta, aspectus fixi, tactus manuum, & joci nimis familiares.

VI. *Ætas*, tàm mulierum, quàm Fratris.

VII. *Frequentia* conversationis, & colloquiorum,

VIII. *Diffamatio*, tàm Mulieris, quàm Fratris.

IX. Acceptio xeniorum, & donorum.

X. Admonitio Prælati de abstinendo à conversatione cum Muliere sinè fructu, quæ probationem complet.

Quatenùs verò monitus prætendat se purgare, & probare, quòd fœmina, cum qua habet familiaritatem, est honesta, & ipse non tractat cum ea, nisi de rebus ad salutem pertinentibus, non debet Prælatus purgationem admittere, sed cogere ad obedientiam, & in casu contumaciæ punire. Canones enim allegati, & Regula fundantur in præsumptione, quòd talis conversatio indecens sit, & eam inhonestam fingunt propter periculum incontinentiæ, & suspicionem mali.

Sciant Fratres se datos in aliorum exem-

exemplum, atque adeò ex vi Regulæ oportere, ut abstineant non solùm à malis, sed ab his etiam, quæ habeant speciem mali, ex *Clement. Exivi de verb. signif. §. Amplius cùm, & cap. Cum ab omni de vit. & honestat. Cleric.* ac possunt suspicionem immunditiæ generare.

IV. De non ingrediendis Monasteriis Monialium, *ibi*. Appellatione Monasterii veniunt claustrum, domus, & officinæ interiores, in quibus Moniales regularitèr vivunt, ex *cap. Exiit §. Nos utique eod. tit. in 6.*

V. *Quòd Fratres non fiant compatres virorum, vel mulierum, ibi*. Compaternitas, quæ ex Regula prohibetur, est illa, quæ contrahitur tenendo infantem in Baptismo, vel Confirmatione. Possunt tamen Fratres in casu necessitatis baptizare.

VI. *Quòd Ministri petant à Sede Apostolica Cardinalem Protectorem, cap. 12.*

Hæc appellantur præcepta formalia, quia apponitur expresè verbum, *præcipio*, ut constat ex textu; quod esse obligatorium ad observantiam rei præceptæ nullus est, qui dubitet.

§. II.

§. II.

Præcepta inhibitoria.

3 PRæcepta inhibitoria sunt.

I. *De non discedendo post professionem à Religione, cap.2.*

II. *De non appropriandà sibi aliqua re; cap.6.*

Hæc à S. Francisco fuerunt in Regula expressa inhibitoriè, & sub inhibitione prohibita; ideò Fratres ex intentione ipsius ad ea observanda gravitèr tenentur, ut declarat Nicolaus III. in *d. cap. Exiit §. Quem intellectum.*

§. III.

Præcepta habentia vim præcepti.

1 PRæcepta habentia vim præcepti sunt.

I. *De parendo successoribus S. Francisci.*

II. *De recursu Fratrum ad Provinciales pro absolutione à reservatis in Religione, c.7.*

III. *De habendo unum Ministrum Generalem, cui teneantur obedire, cap.8.*

IV. *Quòd, in sufficiente deposito, alium Ministri, & Custodes eligant, ibi.*

V. *Quòd*

V. *Quòd Provinciales, & Custodes teneantur ire ad Capitulum Generale.*

Hæc omnia ponuntur in Regula sub verbo *teneantur*, de cujus natura est obligationem ad actum imponere, proùt declarat Clemens V. *Clementina Exivi d. tit. §. Ut autem, hæc* ibi. *Ordo communiter sensit, tenet, & tenuit ab antiquo, quòd ubicumque ponitur in Regula hoc vocabulum,* teneantur, *obtinet vim præcepti, & observari debet à Fratribus sicut tale.*

§. IV.

Præcepta Æquipollentia.

5 EA verò, quæ, vel ex vi verbi, vel ratione materiæ sunt æquipollentia præceptis, hìc noto ex *Clementina* §. *cit.*

I. *De non habendo plures tunicas, quàm unam cum Capucio, & aliam sinè Capucio, ex cap.* 2.

II. *De non portandis calceamentis*, ibi. Appellatione calceamenti venit, quidquid totum operit pedem ex alibi dictis, ex Innoc. XI. Constit. *Sollicitudo.*

III. *De non equitando* extrà casum necessitatis. Necessitas verò est à Superiore

re probanda; & extenditur, etiam ad infirmitatem, prout ibi Innocentius declaravit.

6. An autem ex vi verborum Regulæ in *d. cap.3.* sit Fratribus prohibitum *bigare*, vel *quadrigare*? Videtur respondendum negativè. Etenim in communi modo loquendi, & secundùm veritatem vocabuli *equitare* non importat, utcumque equis trahi, proùt bigæ, & quadrigæ trahuntur; alioquin nec Fratres possent vehi navibus, & cymbis, quas in fluminibus equis trahi experimur; sed equitare in rigore grammaticali dicit equo, vel alio jumento vehi, vel illis insedendo iter facere.

Quotquot sunt pro opinione, quòd Fratribus ex vi Regulæ, & verbi *equitare* non sit interdictum bigis, & quadrigis uti ad itinera facienda, adhuc tradunt eis aliis titulis prohiberi, nisi rationabilis necessitas premat, tùm ad vitandum scandalum, quod verisimilitèr imminet; tùm ratione expensarum, pro quibus recurrendum est ad pecuniam. Hinc S. Bonaventura *in addit. ad cap.3. Regulæ*, recensito præcepto; quòd Fratres non possint equitare, subdit; *& per consequens*, *nec*

nec bigare, nec quadrigare, quæ majoris sunt sumptus.

7. Nihilominus putamus, bigantes, & quadrigantes, nisi necessitas excuset, peccare contrà præscriptum de non equitando; quod ex consequenti, inquit Seraficus Doctor, infert prohibitam bigationem, & quadrigationem. Quamquàm enim attendendo ad sensum grammaticalem *equitare*, idem non sit, ac bigare, & quadrigare, adhuc tamen respiciendo intentionem S. Institutoris ambiguendum non est, quòd bigans, & quadrigans delinquant contrà Regulam in transgressione illius præcepti.

8. Verosimile non est, quòd S. Franciscus voluerit Fratribus illud commodum ad iter opportunum prohibere, vulgaribus etiam hominibus commune; data postea libertate, ut illis instrumentis uterentur, quæ regularitèr à Magnatibus, Nobilibus, & Divitibus in usum itineris eliguntur. Equo eos noluit uti, ut quos pauperes, & humiles instituit, pedibus humilium, & pauperum more itinera agerent. Quæ hinc occasio præsumendi, quod eorum electioni commiserit rhedas, currus, & vehicula? Nullus est,

qui de insubsistentia præsumptionis non judicet.

9. Hinc resolutivè procedendo, dicimus in sensu à S. Patriarcha intento sub præcepto de non equitando comprehendi, & prohibitionem quadrigandi, & bigandi: & hic sanè valet regula *à minori ad majus*. Minus autem est eo præcepto expressè interdictum; idcircò & majus per æquipollens vetitum esse censendum.

10. Ponderandum est, prout communitèr Canonistæ, quòd legis mens magis est attendenda, quàm verba, ut ex *l. scire ff. de legib.* quæ verò fuerit mens, & intentio illius præcepti, omnibus constat: quod estò dirigatur expressè ad cohibendam equitationem, interpretandum tamen à fortiori est, etiam quadrigas, & hujus generis arte facta esse vetita, ità enim mens, & legis intentio servatur, ut patet ex terminis.

Dices. Regula communis inter Doctores est, ad sensum *regulæ 49. jur. in 6.* quòd lex odiosa non sit extendenda, præceptum allegatum odiosum esse patet, quia inducit peccatum mortale in æquitantes: ideò extendi non debet ad bigantes, &c.

11. Resp.

11. Resp. Quamvis regularitèr non admittatur extensio legis ultrà naturalem verborum proprietatem; tamen extensio tunc est necessaria, quando nisi lex extenderetur; redderetur elusoria; ità Doctores, quos allegat, & sequitur Diana *coord. tom. 9. tr. 1. resolut.* 128. & constat ex *cap. Si Civitas de excom. in 6.* In quo interdictum Civitatis, & Castri extenditur ad suburbia, *nè vilipendi valeat sententia Interdicti*. Ad quod facit illa regula *ibi* 84. *in ordine. Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti*. Ubi Glossa considerat, quòd, cùm aliquid prohibetur, habito principalitèr respectu ad prohibitum, non ad viam, vel modum, quo prohibetur, tunc sufficit prohibitum una viâ, vel modo, ut ad id in ejus fraudem aliâ viâ, vel modo admitti non debeat.

12. Constat autem, si præceptum de non equitando, non extenderetur ad prohibendum iter facere, tùm cum rhedis uno, duobus, vel pluribus equis tractis; tùm super mulis, asinis, vel camelis, tale præceptum eluderetur, quoniam Fratres in fraudem illius aliis in itinere, equis neglectis, uterentur.

13. Ulterius, lex quoque pœnalis tunc extendenda eſt ad alium caſum, ſi eadem ratio in eo, etiam militet, ut notavit Gloſſa in *cap. Si poſtquam de elect. in 6. verb. mente*. Etenim ubi eſt eadem ratio, & omnimoda ſimilitudo, debet eadem eſſe juris diſpoſitio, etiam in pœnalibus; tunc enim non dicitur propriè fieri extenſio, ſed quædam declaratio, per Gloſſam in *cap. Sæpè de tempor. ordi.*, *&c. verb. Italicæ*, ibi. Concordant Doctores, quos ibi cumulat Diana, aſſerentes, quòd ubi eſt eadem ratio, ibi idem eſt caſus formalis ex mente juris, licet non ſit eadem materia, Eadem verò ratio prohibitionis intrat, ſivè equo, ſivè rheda, ſivè mulo, vel ſimili animali iter peragatur.

14. Quinimò, dato etiam dictum præceptum, prout conſideratur pœnale, non eſſe extendendum, tamen titulo, quo latum eſt in favorem obſervantiæ Regulæ, & animarum, eſſe extendendum indè patet, quòd etiam lex pœnalis extenditur, dum in favorem animarum lata eſt, ut probant Hoſtienſis in *cap. penult. qui filii ſint legitimi*. Et Fagnanus *in* 1. *ad cap. Nè innitaris de conſtit. num.* 223. Illud autem præceptum eſſe à Sancto Patriarcha datum

tum in favorem animæ nefas est dubitare.

Instatur. Ità discurrere, aliud non est, quàm glossare Regulam à S. Francisco in suo Testamento Fratribus prohibitum.

Instantia non urget: non enim Fratres tenentur sub mortali ad Testamentum S. Fundatoris, prout declaravit Nicolaus §. *Cæterùm Sanctæ*.

14. Verùm, ut objecto satisfiat, non gravamur adnotare, expositionem aliam esse *Grammaticalem*, *Litteralem* alteram. Grammaticalis aliud non dicit, quàm nudum sensum verborum, & dictionum, prout verbalitèr sonant, quæ ab illis appellatur *Littera Donati*, *seù Prisciani*, qui Grammaticæ Principes fuerunt. Sæpè sensus *Grammaticales* esse falsos probant Expositores Sacræ Scripturæ; ad quos remittimus Lectorem. Et hoc etiam in nostris terminis verificatur: Nam in Regula dicitur: *Regula*, & *Vita Fratrum Minorum hæc est*: *scilicet*, *D. N. J. Christi Sanctum Evangelium observare*. Hæc grammaticalitèr usurpata sunt falsa; quoniam Fratres non tenentur totum Evangelium observare, sed in iis tantùm, quæ in textu

Regulæ ſpecificantur, ut idem Nicolaus declaravit §. *Quem intellectum*.

16. *Litteralis* verò expoſitio præter ſonum, & ſignificatum materiale verborum reſpicit, ſeù includit intentionem dicentis: quæ proindè deſcribi ſolet: *quæ ità verborum, & dictionum ſignificationem attendit, ut à Legislatoris, & Regulæ Datoris intentione non recedat, ſed potiſſimùm eam reſpiciat, & declaret*. Etenim, ut docent Juriſperiti: *anima legis eſt intentio Legislatoris*. Et Hieronymus ſcripſit. *Nec putemus in verbis Scripturarum eſſe Dei Evangelium, ſed in ſenſu, non in ſuperficie, ſed in medulla, non ſermonum foliis, ſed in radice rationis*.

15. Hinc expoſitiones illæ, & interpretationes interdicuntur, quibus, vel pura Authoris Regulæ intelligentia alteratur, vel ejus intentio in diſtortos ſenſus trahitur; reprobaturque eorum conatus, qui intentionem Fundatoris non attendunt, ſed reſpicientes privilegia relaxativa puræ obſervantiæ, ea conſcribunt parùm, vel nihil textui congrua; non verò vetari cenſentur expoſitiones Litterales, per quas ſincerus verborum Regulæ ſenſus, puraque Fundatoris voluntas, & inten-

tentio simplicitèr, & ingenuè manifestatur. Cujus generis est nostra, de qua hucusque sumus loquuti.

18. Remanet nunc respondere paritati de ratibus, & cymbis equis, & aliisve animalibus tractis, cur sub eo præcepto non complectantur, benè verò currus, & rhedæ; super quo dicimus patens discrimen reperiri, & non æquari cymbas cum rhedis; quoniam *per accidens* est rates, & naves animalibus trahi: lex autem non considerat, quæ sunt *per accidens*, ut communitèr dicitur; etenim *per se* remis, & velis moveri petunt; quando currus, & rhedæ *per se* animalibus ad motum exercentur, & agitantur.

Hæc digressio videbitur prolixior; sed, necessitate premente, factum est, ut quorumdam hallucinatio in hac facti specie ex integro removeretur.

19. Ideò ad alia redeuntes: circa idem de non equitando præceptum resolvimus, necessitatem ad equitandum, vel alio utendum animali in itinere faciendo, debere esse manifestam. Hæc verò suboriri potest. I. Ratione prolixi itineris ex obedientia assumendi. II. Titulo loci, & temporis; ut, si flumen pedibus transiri

non valeat; vel copia nivis iter præpediat. III. Occasione negotii urgentis brevi expediendi, adeò ut quis pedester ambulans, vel loco præsens esse nequeat, cùm oportet, vel, nonnisi gravi detrimento. Semper tamen præsupponenda est causa legitima, quæ necessitatem inducat. Quarè si quis, vel sola recreatione, aut ex mera libertate se itineri committat, est transgressor præcepti, si equo utatur.

Advertendum, quòd si necessitas sit urgens, & cogens, nec possit haberi præsentia Superioris pro licentia obtinenda, ex præsumpta illius licentia iter equo peragi potest. Regularitèr necessitas debet ex Innocentio à Prælato approbari.

20. Quantùm ad infirmitatem. Causa sufficiens, ut infirmus equo ad iter utatur, est, dum ad locum habitationis, vel infirmariam debet accedere, aut reverti, aut, dum debet aerem mutare; vel opus est exercitio, vel recreatione ad salutem corporalem conducente.

21. IV. *Quod Fratres vilibus induantur, ex cap.* 2. Judicium vilitatis Superioribus reservatur, ut dictum est *tit. præt. consil.* 8.*n.*4

Di-

Distinguendi sunt termini, *superfluum*, *curiosum*, & *pretiosum*. Superfluum, idest, quo sublato, reliquum commodè sufficit ad usum moderatum: ut, ubi duo habentur, si unum sufficit, alterum superfluit. Pretiosum est, quod ultrà valorem rei sufficientis ad usum moderatum, quæritur: ità, ubi sufficit lampas stamnea, procuratur argentea; & ubi sufficit pannus valens 10. quæritur valens 20. Curiosum est, quod fit ad delectationem immoderatam sensuum; ut picturis ornare ædificia, cellas, &c. Vestimentis colorem alium addere, quam lanis naturalem.

Modò. In rebus, quarum usum penuriosum teneremur habere, ut vilitatem vestium, tunc, quod excedit à prædicta vilitate, dicitur pretiosum, aut superfluum respectu talis usus stricti. In rebus autem aliis, quarum usum penuriosum non tenemur habere, sed usum moderatum, id solùm, quod excedit numerum, qualitatem, aut convenientem quantitatem ad usum moderatum, est superfluum, pretiosum, aut curiosum; non verò, quod excedit numerum, & quantitatem requisitam ad usum penuriosum.

Ut

Ut autem usus aliquis respectu nostri sit, & verè censeatur moderatus, sunt considerandæ circumstantiæ locorum, personarum, & temporum v.g. tempore infirmitatis, aut Festi, vel carnisprivii lautior, & abundantior usus reputatur moderatus, qui alio tempore esset superfluus.

22. V. *Quod debeant jejunare à Festo omnium Sanctorum, usque ad Nativitatem Domini, & in sextis feriis & cap.3.*

Hìc observandum, quòd si Nativitas Domini Nostri Jesu Christi occurrat in feria sexta, Fratres non liberantur eo die à præcepto jejunii; nam tenentur ex Regula qualibet sexta feria jejunare. Et sequitur ex textu in *cap. Explicari de observatione jejunii*, in quo Honorius III. decrevit esse omnibus licitum carnes manducare, si Nativitas, feriâ sextâ occurrit, exceptis, *qui voverunt, & qui regulari observantia adstricti sunt abstinere*, ut dixi *Caut. Confess. lib. 1. cap. 16. num. 19.* Ideò relinquendus est Sanctoro *comment. in stat. stat. 13. cap. 3. vers. attamen*, alitèr sentiens.

Petitur. I. *An Fratres teneantur jejunare sextis feriis, quæ sunt ab Epiphania usque ad communem Quadragesimam?* Dubium

bium excitatur à nonnullis, ex quo Regula non importet præceptum jejunii, ſed in libertate Fratrum relinquat jejunare Quadrageſimam, vulgò *Benedicta*, quæ complectitur quadraginta dies ab Epiphania numerandos; adeòque in ſextis feriis in ea occurrentibus jejunium non imponat, ſed ſolùm in aliis, quæ occurrunt extra tempora ibi enumerata, hoc eſt extra Adventum, & Quadrageſimam communem, quæ in Regula cum Benedicta fuerunt expreſſa; prout eſt ſenſus verborum: *aliis autem temporibus non teneantur, niſi ſexta feria jejunare*.

25. Reſp. Affirmativè. Nam licèt Fratres non tenentur ad jejunium *Benedictæ*, præcepto tamen ligantur ad illud in ſextis feriis, etiam eo tempore occurrentibus. Ratio eſt, quia verè continentur ſub dictione diſcretiva *aliis*: Et ſenſus eſt: extra Adventum, & Quadrageſimam communem (in quibus, etiam tenentur) debent ſexta quaque feria, etiamſi *Benedictam* non ſervent jejunare. Quinimò ſi dictio *aliis* deberet excludere ferias ſextas Benedictæ, viderentur excluſa, etiam jejunia Quatuor temporum. & Vigiliarum, quæ occurrerent extrà Adventum, Qua-

Quadragesimam, & ferias sextas. Nam textus ait: *aliis autem temporibus non teneantur, nisi feria sexta jejunare*. Quod tamen est falsum, ut in allegata *Clementina §. Deinde*, ibi: *Deindè cùm duobus temporibus adnotatis in Regula, scilicet à Festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & maximè Quadragesimam, in quibus jejunare teneantur in eadem Regula: aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejunare: & ex hoc voluerunt aliqui dicere, quòd dicti Ordinis Fratres non tenentur, nisi ex condecentia ad alia jejunia, quàm ad ista. Declaramus debere intelligi non teneri ad jejunium aliis temporibus, præter quàm in jejuniis ab Ecclesia constitutis: non est enim verisimile, quòd, vel Institutor Regulæ, vel etiam Confirmator absolvere, ipsos intenderit à servandis illis jejuniis, ad quæ de communi statuto Ecclesiæ obligantur cæteri Christiani*: ideò ex vi Regulæ tenentur, etiam ad jejunia non expressa in Regula.

Petitur II. *An Clerici expressè Professi ante 21. annum completum teneantur ad jejunia Regulæ?*

24. R. Affirmativè. Quoniam per professionem se obligarunt ad observanda jejunia in Regula præcepta; prout genera-

ralitèr quilibet ante 21. annum non excusatur ab obligatione jejunii, si propria voluntate ad id se voto adstrinxit.

25. Hoc totum dicitur, etiam de senibus; vel agentibus annum sexagesimum (in quo regularitèr senectus accidit) qui à lege jejunii liberantur, nisi sani sint, & robusti. Verùm si voto, vel professione se jejunio ligarunt, major necessitas petitur, ut ab onere jejunandi sint exempti; similis requiritur in Fratribus estò senibus, ut liberi sint ab obligatione jejunii in Regula præscripti; nam textus Regulæ habet: *tempore manifestè necessitatis non teneantur Fratres jejunio corporali*. Necessitas verò ex Hugone de Dina dicitur *manifesta; quando indigenti, vel discreto cuilibet, & maximè Prælato dubia non existit*.

26. Necessitas excusans haberi potest, vel ratione ætatis, aut infirmitatis, & debilitatis, & aliquando ratione laboris, ut Lecturæ, Concionis, Confessionum audiendarum, Disputationis, & similium; sed debet constare, an labor sit compossibilis cum jejunio; quod præsumitur, si ex præcedentibus laboribus, quis expertus sit lassitudinem, & debilitatem virium,

pro

propter quod minus aptus effectus est ad Concionem, vel Confessiones audiendas sequenti die. Non enim debet quis ab istis operationibus sibi consuetis, & in commodum proximi exhibitis abstinere, ut jejunet; jejunium enim alia opera pietatis impedire non debet.

27. Verùm, ubi quis voluntariè prædicat, vel, ideò à Superiore missus, quia mitti petiit, ab jejunio non excusatur, ut ex Sylvestro dixi *loc. cit. Cautelæ num.* 7. ibi videas,

Petitur. *An Fratres in jejuniis Regulæ debeant abstinere ab ovis, & lacticiniis?*

28. Resp. Hoc est certum, consuetudinem ab omnibus acceptam abstinendi ab ovis, & lacticiniis in Quadragesima esse obligatoriam, & sub mortali servandam, ex *cap. Denique* 5. *dist.* Et decreto Alexandri VII., qui 32. propositionem inter alias damnavit, quæ asserebat: *Non est evidens, quòd consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima obliget.* Et nedum prohibentur ova, & lacticinia diebus jejunii, sed etiam diebus Dominicis, tunc occurrentibus ex *alleg. cap.* Nam pro illo tempore dies Dominici sunt dies Quadragesimæ, *cap. Quadragesima dist.*

dist.5. de consecrat. ubi præscribitur omnibus diebus Quadragesimæ esse jejunandum, exceptis Dominicis diebus. Undè constat dies dominicos esse dies Quadragesimæ, aliàs ineptè exciperentur.

29. Hinc observant Doctores, quòd dispensatus ad lacticinia, non est solutus à lege jejunii Quadragesimalis. Nam, ut ex Sanchez ait Portel. *dub. Regul. verb. jejunium addit. num.* 8. abstinentia ab ovis, & lacticiniis in Quadragesima dicit distinctum præceptum ab illo jejunii; ideò frangens jejunium cum lacticiniis in Quadragesima, duo peccata committit, quia operatur contra duo præcepta: unum præcipiens unicam commestionem. & alterum abstinentiam à lacticiniis. Quinimò, cùm hoc secundum præceptum sit negativum, quatenus præcipit, nè lacticinia comedantur, totiès quis peccat, quoties lacticinia comedit; nam, posita prima commestione, semper est potens illud præceptum implere; sed fracto jejunio per repetitam commestionem est impotens, ut eo die amplius servet præceptum affirmativum de unica commestione.

30. Felix *examin. Confessar. to. 1. par. 3. n.* 2856.

n. 2856. resolvit Fratres Minores in jejuniis exrra Quadragesimam, hoc est, Adventus, feriæ sextæ, & vigiliarum non obligari ad abstinentiam ab ovis, & lacticiniis.

Probat. I. Quia potest cum lacticiniis stare jejunium EcclesiasticumQuatuor temporum, & Vigiliarum; cum in diversis Regionibus observetur, eorum usu abhibito: ergo Fratres ex jure communi Ecclesiæ non tenentur abstinere ab ovis, & lacticiniis in jejuniis extra Quadragesimam,

II. Nec tenentur, ait, consuetudine, quia, ut hæc obliget, debet constare, quòd fuerit introducta cum animo se obligandi sub mortali. De quo motivo non constat; sed motivum introductionis fuit solus fervor devotionis; quem etiam *n.*2872. allegat fuisse rationem, cur fuerit introducta consuetudo in Religione abstinendi à lacticiniis in Dominicis Adventus, in quibus non jejunatur; & indè posset quis in ejus sententia, tàm in dictis Dominicis, quàm in diebus præfatis jejunii extra Quadragesimam licitè vesci ovis, & lacticiniis.

31. Pro responsione notetur, quòd,

estò

estò talis consuetudo non sit generalis pro tota Ecclesia, negari nullatenus potest, quin in multis Ecclesiæ partibus servetur, & vigeat abstinentia ab ovis, & lacticiniis in jejuniis, etiam extrà Quadragesimam.

Item, quòd consuetudo præsumitur esse generaliter obligatoria, si concurrant. Primò, si sit immemorabilis. Secundò, si sit de re gravi, & communitèr servetur à Populo, vel Communitate; quia non solet populus uniformitèr convenire in ea servanda, nisi, quando se obligatum sentit. Tertiò, si viri timorati malè sentiant de his, qui non servant consuetudinem; vel communitèr populus scandalizatur. Quartò, si Prælati, & Superiores puniant violantes consuetudinem.

32. Ideò dicendum cum Sanctoro *comment. cap.3. stat.13. v. quæro 2.* non posse Fratres in jejuniis Adventus, & feriæ sextæ vesci ovis, & lacticiniis in locis, in quibus adest consuetudo illa non comedendi; estò enim abstinentia ab illis non sit in recto de intrinseca ratione jejunii, pertinet tamen ad illius finem, estque illius circumstantia in obliquo, & maxi-

L mè

mè in ordine ad magis macerandum corpus, quod in jejunio intenditur. Hinc Azorius apud Dianam *coord. tom.4. tr.6. resol.56. n.1.* tradit voventem jujunare extrà Quadragesimam debere servare jejunium, quomodo Civitas servat jejunia Vigiliarum, & Quatuor temporum.

Concordat Marchant in *cap.3. Reg. tit. 3. qu. 2.* resolvens jejunia Regulæ servanda esse juxtà morem Patriæ, & jejunantium communem formam; super quo allegat quatuor Magistros cum Hugone de Dina, scribente: *Forma Ecclesiæ est, ut jejunans, detracto prandio, cœna contentus, à carne animalium, & omnibus, quæ sementinam ab ea trahunt originem, scilicet, lacte, caseo, & ovis abstineant. De ovis tamen, & lacticiniis pro aliquo tempore consuetudo variat Regionum Ecclesiæ approbata; ubi hæc sunt honesta pro Patria, homines offenduntur, cum respuimus vilia, sumptuosa recipimus... Ubi à lacticiniis abstinent jejunantes, scandalum est, si nos morem Patriæ violamus. Mos Ecclesiæ, sivè Diœcesis, in qua sumus, est servandus.... Debemus ergo in jejuniis secundùm morem jejunantium uti.*

33. Quare, si mos Patriæ, & jejunantium communis consuetudo sit in

jeju-

jejuniis etiam extra Quadragesimam, abstinere à lacticiniis, & ovis, istis quoque Fratres, non infirmi, uti non debent in illis, etiam Adventus, & feriæ sextæ. Et quatenus non abstineant, mortaliter peccant, & novitatem inducunt. Ideò debent solitum servare, ponderando regulam à S. Augustino statutam *Epist.52. ad Januarium cap.5.* ibi: *Mutatio consuetudinis, etiam, quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.*

34. Nec obstat Diana *loc. cit. resol.59.* ubi dixit consuetudinem alicujus loci non obligare Regulares ad jejunia. Nam intelligitur, eos non teneri quoad vim coactivam (quatenus per Rectores loci puniri non possunt,) benè verò, ut partes Communitatis se toti conforment; propter quod ibi *resol.4. nu.2.* dixit, Quòd, si in aliqua Civitate, vel loco recepta sint generali consuetudine nonnulla jejunia, ea quoque obligant Regulares. Estò enim Regulares sint exempti à consuetudinibus Provinciæ præjudicantibus eorum libertati, non tamen, si consuetudo sit spiritualis nec sit contraria libertati Ecclesiæ, ut sunt dies festi, & consuetudo abstinendi ab ovis, & lacticiniis in diebus jejunii.

35. Hinc patet opinionem Felicis non valere in locis, in quibus est consuetudo abstinentiæ ab illis: Nec dubitare permittit, quòd ea fuerit intentio S. Patris, qui Ordinem suum propè Romam instituit, ubi nefas est ova, & lacticinia in jejuniis quibuscumque adhibere.

Nec urget ratio, primò adducta. Quoniam estò servaretur unica commestio, adhuc peccaretur contra præceptum de non comedendis lacticiniis in diebus, in quibus sunt servanda jejunia Regulæ *v. n.*29.

Neque secunda concludit per dicta *n.*31.

36. Quantùm verò ad usum lacticiniorum in Dominicis Adventus, advertendum est consuetudinem Religionis cum requisitis *d. n.* esse, ut non assumantur in illis. Et maximè probatur ex Constitutionibus Capituli General. Interamnen. *c.*3. *art.*2. apud Orbem Seraph. *to.*3. *de jejunio*, ubi hæc sunt. *Ad hanc autem Quadragesimam* (Adventus) *jejunandum, Fratres sunt obligati modo, quo cæteri Christiani ad illam communem, obligantur; ut lacticinia in ea comedere nequeant*. Adeòque, & in illis Dominicis abstinere coguntur, cùm, ut diximus, Fideles illis non utantur in Dominicis Quadragesimæ.

37. VI.

37. VI. Præceptum æquipollens est: *Quòd Clerici faciant Divinum Officium secundùm ordinem S. Romanæ Ecclesiæ, ex cap.3.*

Petitur. *An Laici teneantur sub mortali recitare Officium Orationum Dominicalium ibi præscriptum.*

38. R. Affirmativè. Ita enim Ordo à principio intellexit. Tùm quia, S. Franciscus in textu utitur verbo *dicant*, quod non est dubium præceptum ex illius mente importare. Tum quia, ideo Clemens V. nihil specificavit de Officio Laicorum, quia ex paritate rationis, & contextu verborum Regulæ, idem in substantia erat præceptum cum præcepto de Officio Clericorum, estò in modo, & qualitate Officium variet. De quantitate verò materiæ, cujus omissio sit peccatum mortale, prudens Confessarius judicet.

Laici non tenentur addere, *Ave Maria*, sed ex consuetudine eas recitant. Tenentur tamen aliquas preces fundere pro Defunctis. Quæ vero, & quanta debeat esse illa oratio, eorum arbitrio relinquitur.

An vero *satisfaciant penso Officii alternatim recitando?*

39. Dicitur affirmativè. Ita enim recitando satisfaciunt Cleric. Tum quia. Recitantes Rosarium alternatim satisfaciunt suo muneri. Ergo, & Laici in casu.

40. VII. Quòd *Ministri, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratrum sollicitam curam gerant, ex cap.4.*

VIII. Quòd *Fratribus infirmis alii Fratres inserviant, ex cap.6.*

IX. Quòd, *Episcopo contradicente, Fratres in ejus Episcopatu non prædicent, ex c.9.*

X. Quòd *nullus prædicet, nisi fuerit approbatus, & institutus Concionator à Generali, vel Provinciali cum Definitorio in Capitulis Provincialibus, cap. Exiit §. Nos, &.* Per Capitula verò Provincialia intelliguntur, etiam Congregationes intermediæ juxtà praxim.

XI. Quòd *Fratres videntes se non posse Regulam observare, recurrant ad suos Ministros, ex cap.10.*

XII. Quòd *serventur omnia, quæ in Regula ponuntur, quò ad formam habitus, tàm Novitiorum, quàm Professorum, & spectantia ad modum recipiendi Novitios, & eorum professionem: nisi recipientibus quò ad habitum Novitiorum (sicut dicit Regula) secundum Deum aliter videatur*, ibi Clement.

41. Ad

41. Ad Ordinem verò nedùm Generalis potest recipere, sed id à Nicolao *d. cap. Exiit §. Sed quoniam* conceditur, etiam Provincialibus. Verùm licentia Provincialium potest à Generali arctari, ut ibi. Ubi hæc paritèr sunt: *Vicarii Provincialium Ministrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc sibi noverint interdictam*: nisi per Ministros eosdem (*quibus hoc posse committere Vicariis, & aliis licere decernimus*) *hoc ipsis Vicariis specialiter committatur*. Cœterùm Vicarii Provinciales, qui, per mortem, vel resignationem Provincialium eis, electione canonica substituuntur, ex officio competit facultas recipiendi ad Ordinem: nec de istis loquitur textus, sed de iis, qui per absentiam Provincialis ad Provinciam gubernandam relinquuntur.

42. Non debent Provinciales esse faciles in concedendis licentiis recipiendi Novitios; & eos, quibus id committunt, tenentur monere, ut fidelitèr in negotio se gerant; scientes, quòd non omnes indifferentèr ad Ordinem debent admitti, sed illi tantùm, qui, suffragantibus eis, litteratura, idoneitate, & aliis circumstantiis, possint utiles esse Ordini, sibique per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum.

43. Ut autem in bonum Religionis recipiendi possint cedere, nevè cœco modo omnes indistinctè assumantur, Innocentius X. *constit. Ad propagandam apud Lantuscam v. Novitius num.5.* edita pro Religione Fratr. Minor. de Observ. §.1. mandat, ut postulantes recipi ad habitum probationis diligentèr examinentur *à Ministro Provinciali, & Definitoribus, ac per vota secreta approbentur, quotquot idonei reperti fuerint, natalibus, ætate, vita, & moribus: litteratura respectu Clericorum, corporis habitudine, impulsu spiritus, aliisque requisitis ad præscriptum Apostolicarum Constitutionum, ac Statutorum Ordinis. Non idonei verò rejiciantur. Nec aliquis approbetur pro Clerico, qui decimum quintum, nec pro Laico, qui vigesimum ætatis suæ annum non expleverit.* Quod generalitèr præscriptum est à Clemente VIII. in decretis *Cùm ad Regularem sub constit.82. Bullar. tom.3.*

44. §. Verò 2. pro admittendis ad professionem hæc habet Innocentius: *qui* (Provincialis, vel alius de ejus commissione) *quarto quoque mense à communitate Fratrum Conventus ipsius Novitiatus, à duobus saltem mensibus ibi actu de familia existentium, per secreta majoris partis suf-*

fragia

fragia habiles inventi fuerint, elapso anno, post susceptum habitum, ad professionem admittat.

45. Ex prima dispositione sequitur, non posse Provinciales sinè Definitoribus ad habitum probationis petentes recipi, admittere: & ubi aliàs operantur, tàm receptio, quàm professio habetur pro non facta; nam, non servatâ formâ à lege præscriptâ, actus corruit.

46. Consideratur, etiam, quòd Sac. Canones *cap. Novit, cap. Quanto, cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat. sinè consen. capit.* nulla declarant negotia spectantia ad Ecclesias, & Conventus facta sinè Capituli consensu. Ideo, quia ab Innocentio ubi supra præcipitur, ut Novitiorum receptio à Provinciali, & Definitoribus fiat, ubi solus Provincialis ad Ordinem admitteret, admissio nullius esset roboris; & indè subsecuta professio nulla. Et in casu existentia recepti in Conventu designato pro Novitiatu, veniret solùm de materiali, quoniam non de quovis verificatur stare formalitèr in anno probationis, sed debet habere requisita.

An autem *professio illius, qui est de numero Conversorum, nulla dicenda foret, si ante*

ante annum 20. profiteretur. Dicitur negativè modo cœtera concurrerent. Ut dixi *Off. Cur. Ecclesiast. cap.41. num.8.*

47. Ex secunda dispositione Innocentii habetur Provincialem, si duobus mensibus non fuerit in Conventu Novitiatus, non posse suffragium ferre supra experimentum habilitatis Novitii ad Ordinem: textus loquitur expressè *à duobus saltem mensibus*. Quatenus verò suffragia, data à Religiosis habentibus qualitatem Constitutionis essent paria, & uni parti pro habilitate professuri accresceret illud Provincialis, emittens professionem posset in Sac. Congr. Concilii pro professionis nullitate agere; pro qua profectò judicium prodiret. Nam finis Tridentini *sess. 25. cap. 15. de Regul.* requirentis, ut nullus professionem emittat, nisi post exactum integrum annum in probatione, est, ut nullus, nisi aptus, & Religioni idoneus ad professionem admittatur. Inidoneus autem, & Ordini non utilis rationabilitèr præsumitur, qui aptus à majori parte Fratr. commorantium de familia in Conventu Novitiatus non judicatur. Propterea Innocentius decrevit ad professionem non esse admittendos, nisi qui, elapso

elapso anno post susceptum habitum, *per secreta majoris partis suffragia habiles inventi fuerint.*

48. Nota Constitutionem Innocentii correxisse statuta reportata in Compilatione Sambucana *cap.2. §.1. num.16.* ubi disponitur, quòd si Fratres in suffragatione Novitiorum, *prima vice, tres ex quatuor partibus; secunda verò vice, duas ex tribus non tulerint, absque recursu, & mora Religionis habitu priventur. Tertia verò vice, si suffragiorum tertia pars Novitio defuerit, ad professionem non admittatur, sed tandiù differatur, quòd Provincialis desuper admonitus, quid pro sua pietate, & prudentia sentiat, declaraverit.* Quæ dispositio non regit, amplius, cùm Constitutio disponat esse admittendos ad professionem eos, pro quibus major pars fuerit suffragata; nec libertati Provincialis remittit, quòd si hæc desit, suppleat, vel aliquid statuat; sed tunc Novitius intelligitur exclusus, sivè vota sint paria, sivè infra majorem partem; ad inclusionem namque pro necessaria qualitate exigitur major pars suffragiorum pro idoneitate: nec major pars habetur, nisi saltèm unum sit supra medietatem.

49. Caveant itaque Provinciales à prætensione decisivi in paritate votorum; cùm eis ab Innocentio non concedatur. Nec eis suffragatur decretum S. Congr. Episc. editum 13. *Martii* 1653. quo Provincialibus conceditur decisivum, quia agit de electionibus, & rebus, decidendis in Definitorio, ut dixi *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.*28. *num.*51. Neque eis assistit Constitutio Urbani VIII. *Religiosos viros* 312. *Bullar. to.*5. cum sit restricta ad electiones, *tàm Prominiſtrorum, & Custodum, quàm Guardianorum*: quæ fieri debet per secretas ballottationes, & in paritate suffragiorum Præsidens electionibus habet decisivum, ut in textu.

50. Notandum, quòd cum Definitores præsentes sunt, vel brevi temporis spatio v.g. unius diei vocari possunt, non possunt alii subrogari; quia hac forma distantes, absentes dici non possunt, de facili enim possunt præsentes haberi; & qui facilè potest haberi, præsens dicitur, *Authentica præsentes C. de fidejus. Præsens, inquit Wlpianus, habetur, & qui in hortis est, & qui in foro, & qui in Vrbe, & qui incontinentibus ædificiis*. Ideo cessat aliorum subrogatio, cùm Definitores ad formam juris

ris sint præsentes: subrogatio enim facta est in subsidium, & supplementum Definitoris absentis. Et ex *cap. cùm venisset de sacr. unct.* suppletur id, quod deest. Atque ità, si Definitor non deest, non debet alius loco ipsius suppleri, sed ipse est intimandus, ut accedat, & expectari, ac audiri debet.

51. Per recensita præcepta constat de intentione S. Francisci, qui profectò non intendit obligare Fratres ad observantiam omnium consiliorum Evangelii, prout olim nonnulli nimis scrupulosè agendo putarunt, propter verba textus in *cap.* 1. *Regulæ*: *Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet, Domini nostri Jesu Christi Sanctum Evangelium observare*: & *cap. ult. Et Sanctum Evangelium Domini nostri Jesu Christi, quod firmiter promisimus, observemus*. Difficultas vero sublata fuit à Nicolao III. *in d. cap. §. Quem intellectum*, declarante: *Per quod patet, quòd non fuit loquentis intentio, quòd Fratres ex professione Regulæ ad omnia consilia, sicut, ad præcepta Evangelica tenerentur: sed solùm ad illa consilia, quæ in eadem Regula præceptoriè, vel inhibitoriè, seù sub verbis æquipollentibus sunt expressa*. Et à Clemente allegata *Clementi-*

mentina §. *Declaramus* ibi, & *dicimus*, *quòd dicti Fratres non solùm ad illa tria vota nudè, & absolutè accepta ex professione suæ Regulæ obligantur; sed etiam tenentur ad ea omnia implenda, quæ sunt pertinentia ad hæc tria prædicta, quæ Regula ipsa ponit: Nec tamen putandum est, quod B. Franciscus professores hujus Regulæ quantùm ad omnia contenta in Regula modificantia tria vota, seù ad alia in ipsa expressa intenderit æqualiter esse obligatos; quin potius apertè discrevit, quòd quò ad quædam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis: & quò ad quædam alia non: cùm ad quædam ipsorum verbum apponat præcepti, vel æquipollentis eidem, & quò ad aliqua verbis aliis sit contentus.*

52. Nullus ad habitum est admittendus, nisi de præceptis Regulæ sit sufficientèr instructus, juxtà disposita ab Innocentio XI. *d. constit. Sollicitudo*, ibi: *Ut in ingressu Religionis unusquisque de obligationibus, quas assumere vult, plenè informetur; statuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem Ordine, nisi prius plenè informatus sit de prædictis præceptis Regulæ obligantibus in conscientia: &, prævia hac notitia, velit probationem subire.*

53. Pari modo nullus ad professionem

nem recipi debet, nisi præmissis iis, quæ ex *d. constit.* sequuntur: *Nec quisquam admittatur ad professionem Regularem, nisi prius examinatus sit de intellectu Regulæ, & præceptorum ejus; & deinde immediatè antè illam coràm tota Communitate fiat ei protestatio, quòd ad observantiam Regulæ cum omnibus ejus præceptis, tunc enumerandis, & exprimendis, obligetur in professione, eamque protestationem admittat, & sub ea professionem faciat.*

Quatenus verò Superiores, & alii, ad quos spectat, prædicta executioni demandare negligant, & mentem Pontificis non impleant, gravitèr peccant, cum in re gravi contra legem præcipientem faciant.

§. V.

Dispensatio in præceptis.

54 HIc discrimen supponatur inter dispensationem, & interpretationem. Illa enim præceptum obligans in certis casibus ex causa rationabili relaxat, vel moderatur: *cùm dispensatio sit facultas, ut licitè fiat, quod aliàs per præceptum fieri prohibetur.*

Inter-

Interpretatio verò *declarat hic, & nunc præceptum non obligare*: Idcircò interpretare hoc importat, ut, inspectis rebus, & singulis circumstantiis, declaretur præceptum in hoc casu individuo non obligare. Sic præceptum v.g. non furandi, declaratur non obligare, ubi agitur de extrema necessitate, vel periculo vitæ.

44. Istis adnotatis, dicimus Superiorem posse *ex causa rationabili* in casu particulari in quibusdam præceptis Regulæ dispensare. Ratio est, quia facultas dispensativa videtur pertinere ad auctoritatem pastoralem, & regitivam gregis; propterea si justa causa petat, potest à Superiore præceptum moderari, & relaxari.

Dictum est, in *quibusdam præceptis Regulæ*. Quoniam facultas dispensandi, etiam cum Fratre particulari præsumitur denegata, quando ex tenore literæ scandalum, deordinatio, aut decoloratio in Ordine ex transgressione, vel non observantia præcepti generaretur.

Ità potestas nulla est in Prælato ad dispensandum in quatuor præceptis formalibus, in duobus inhibitoriis; quæ à Sancto Bonaventura appellantur *præcepta eminentia, & manifesta*,

56. Nec

56. Nec dispensari potest in primariis habentibus vim præcepti, ut, *quòd universi Fratres teneantur habere unum Ministrum Generalem: quòd teneantur, uno deposito, alium eligere. Quòd Ministri, & Custodes vadant ad Capitulum Generale*. Et indè colligitur, quòd ex dispensatione super istis maxima in Ordine confusio, & deordinatio inevitabilis haberetur.

Quantùm verò ad æquipollentia, quæ nec adeò rigorosè præcipiuntur, neque ad commune Religionis bonum pertinere censentur, possunt Prælati dispensare circa *numerum tunicarum*: circa *vilitatem vestimentorum* (non tamen ità ut scandalum generetur) *circa calceamenta, jejunia, equitationem*, & similia.

57. Dictum est *ex causa rationabili*, quia, cùm Superiores sint promotores, non dilapidatores, seù dissipatores observantiæ Regulæ, sunt inhabilitati ad dispensandum sinè justa causa.

Ideò ad dispensandum duo cumulativè concurrerere debent.

I. Auctoritas Prælati, saltem, quando haberi potest, & periculum non est in mora.

II. Causa rationabilis, de qua judicium

cium debet ferre Prælatus : cùm nullus possit in hac re esse Judex in sua causa. At Prælatus debet esse oculatus in judicio ferendo, nè illicitè, & cum manifesta decoloratione Religionis dispenset. Non enim quævis parva utilitas, vel necessitas reputatur rationabilis ad dispensandum, sed illa solùm, quam non prudentia carnis, sed rationabilis, & urgens conciliat causa : ut, quando rationabiliter impediretur officium, aut spirituale, vel corporale, seù probabilitèr timeretur dispendium. Ità Superior potest cum Infirmario dispensare in jejunio, in calceamentis, in equitatione, &c. Non quia personalitèr indiget, sed, ut necessitatibus infirmorum plenè satisfacere possit. In hoc casu causa rationabilis est necessitas corporalis aliorum. Item, Religiosus debet vacare à mane usque ad vesperam Concionibus, vel Confessiones audire, quibus si non vacaret, animæ plurimorum jacturam paterentur ; potest cum eo Superior dispensare in jejunio, nè nimis debilitetur, & incapax reddatur. Et hæc est utilitas spiritualis in proximo : ex his ad alia exempla constabit.

58. Superiores verò, in quibus est facul-

cultas dispensandi, sunt Generalis, & Provinciales, & quantùm ad aliqua præcepta, etiam Guardiani, ut notat Corduba in *cap.* 10. *Regulæ qu.* 4. *vers. secundum, & sequen.* Legendus est etiam Marchant *exposit. in d. cap. tit.* 1. *q.* 3. *consil.* 2.

Quantùm verò ad interpretationem, possunt paritèr Superiores declarare, quòd præcepta Regulæ in certis casibus non obligant. Hoc enim eis convenit ex vi sui Superioratus; ratione cujus sunt lex viva, quæ est interpres legum mortuarum secundùm applicationem ad casus particulares.

59. Verùm hæc interpretatio debet esse fundata in æquitate justitiæ, juxta axioma: *Leges cupiunt, ut jure regantur*: aliàs in casibus particularibus injustitia committeretur. Undè Ecclesiast. 7. dicitur: *noli esse justus multùm*. Et Comicus scripsit: *Summum jus est summa injustitia*. Frequentèr enim ex bono, & æquo, seù honestate à severitate præcepti, & rigore litteræ recedendum est, nè iniquè erremus.

60. Causæ verò hujusmodi æquitatis, vel justæ interpretationis duæ sunt: Prima. *Necessitas Personæ operantis*: Exemplum: Frater Minor inter Turcas, Hære-

ticos, barbarasque Nationes sinè usu, & receptione pecuniæ necessaria ad sustentationem vitæ non reperit, in casu Superior justè interpretatur eum non obligari præcepto de non recipienda pecunia, ut habetur ex Declaratione Nicolai III. in *d. cap. Exiit §. Et quidem*: ubi ex ipsomet textu infertur posse Fratres *jure poli* in articulo extremæ necessitatis sibi de victu necessario per pecunias, aliosve modos providere: præceptum enim naturale de conservanda vita prævalet positivo Regulæ de non recipiendis pecuniis.

61. Ità, Superior interpretatur, Fratrem morbo laborantem non teneri ad divinum Officium: posse pluribus Tunicis uti: posse calceatus incedere, & equitare; & hùc faciunt dicta ab Innocentio XI. *d. Constit. Sollicitudo, necessitas, vel infirmitas judicio Superiorum probata excusat.*

62. Nec tunc Fratres dispensatione utuntur; sed ex interpretatione præceptum eos non obligat. Quòd adversus plurimorum hallucinationem notari debet, qui putant in similibus casibus usum plurium Tunicarum, calceationem, equitationem, &c. esse ex dispensatione, quòd falsum est; quia similia in necessitate facientes

tes non operantur contra Regulam, sed jure suo utuntur, cùm in illis præcepta Regulæ eos non obligent,

63. Alia æquitatis causa est *concurrentia alterius præcepti*: ex regula communitèr recepta, quod, ubi *concurrunt duo præcepta, quæ simul exequi, & impleri non possunt; majus ex æquitate debet præponi minori, naturale positivo, divinum humano.*

94. Ità, Fratrer Minor obligatus ex præcepto charitatis, vel justitiæ succurrere proximo, cujus necessitati non potest consulere, nisi jejunium Regulæ frangat, præcepto Regulæ non adstringitur; quod, cùm sit humanum, cedit præceptis charitatis, & justitiæ: quæ sunt divino-naturalia.

An verò, *solus Superior possit legem, & præceptum interpretari?*

65. R. Ex vi sui officii ipse solus potest. Ratio est, quia interpretatio legis ei soli competit, quia Legislatorem in casibus particularibus repræsentat.

Verùm, ubi Superior adiri non posset, & necessitas operandi urgeret, posset quilibet privatus uti Epickeja, seù legis interpretatione.

Dictum: ubi est *necessitas operandi*,

 quia

quia si nulla sit, non habetur causa interpretationis, & onus dimittendum est.

Dictum: *Si Superior haberi non possit*: quia ubi ad ipsum commodè recurri potest, recurrendum est; Ipsi enim oves sunt commissæ.

66. Hinc patet ad serenandas conscientias scrupulosas, quantæ prudentiæ, & charitatis debeant esse Superiores, ut præcepta benignè interpretentur. Sæpè enim ob rigorem animas præcipitant. Debent itaque esse benigni, & non zelo indiscreto armari erga subditos. Revocantes in memoriam illud Glosſ. *ad cap. Nisi cum pridem de renunciat. verb. elicit*.

Qui nimis emungit, solet extorquere cruorem.

CON-

CONSILIUM III.

Quæ circa pecunias ſint Fratr. Minoribus ſecundùm Regulam prohibita.

SUMMARIUM.

1 *Præceptum de non recipiendis denariis eſt capitale.*

2 *Quid ſit recipere denarios per ſe?*

3 *Et quid recipere per interpoſitam perſonam?*

4 *Contrectatio civilis pecuniæ Fratribus interdicta, ad 5.*

6 *In receptione civili pecuniæ non admittitur parvitas materiæ, ad 9.*

10 *Contrectatio naturalis pecuniæ Fratribus non prohibetur, ad 11.*

12 *Nequeunt Fratres exigere pecuniam, & computus juridicos facere, ad 16.*

17 *Abuſus, quòd Fratres retinent libros, vulgò dictos*, de Conti: *& ibi cautela.*

18 *Formula calculationis facienda cum Syndico circa eleemoſynas, & expenſas, ab eodem receptas, & reſpectivè factas.*

Su-

Superiorum habere pecunias in manibus Syndici, ad 47.

48 *Frater Minor non potest pecunias desiderare.*

1 ESTò plura, ut proximè notavimus, sint præcepta in Regula Fratrum Minorum, gravitèr obligantia in conscientia, præcipuum tamen locum inter ea obtinet illud de non recipiendis denariis, vel pecuniis, prout declaravit Innocentius XI. *Constit. Sollicitudo.* In qua iisdem præceptis enumeratis, & expressâ obligatione existente in Fratribus ad illa servanda, subdit: *ac demum teneri ad capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis denariis per se, vel per interpositam personam.*

Vocat illud capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum, quatenùs in eo specialissimè ipsa à cœteris Religionibus discriminatur; cùm Fratribus Minoribus non tàm dominium, quàm usus denariorum sint arctissimè vetita, dicente eodem Innocentio: *Aliarum rerum necessariarum possunt Fratres Minores de corpore Observantiæ hujusmodi habere usum, licet non dominium: denariorum autem, nec domi-*

minium, *nec usum*. Qua phrasi significat eos, non tàm debere esse alienos à denariis in se, quàm incapaces existere cujusvis actionis, quæ ad ipsos referatur; hinc Fratribus.

2. Primò prohibetur, *recipere denarios per se, vel per interpositam personam, ex cap. 4. Regulæ*.

Recipere *denarios per se*, de eo verificatur, qui immediatè in propria persona possessionem, administrationem, vel usum denariorum acceptat, ad effectum, ut in usus aliquos, vel suos, vel alterius per se ipsum, vel sua auctoritate per alios convertantur: ut, emptionem, donationem, mutuum, cambium, depositum, civilem conservationem, societatem, mercaturam, contractum politicum, thesaurizationem, &c.

3. Recipere verò *denarios per interpositam personam*, est sua auctoritate personam aliquam constituere, quæ denarios Fratris nomine, vel beneplacito recipiat, vel asservandos, vel expendendos, Tunc fictione, vel juris interpretatione censetur Frater ipse recipere, juxta Regulam 72. *juris in 6. Qui facit per alium, est perindè, ac si faciat per se ipsum*. Quarè persona in-

interposita mediat inter donantem, & Fratrem acceptantem, & est velut persona Fratris, Fratrem repræsentans, & ejus virtute, & auctoritate recipiens.

Undè pecuniam per interpositam personam recipere convincitur.

I. Qui juridicum computum ab administratore exigit.

II. Qui velut dominus auctoritativè expendi mandat.

III. Qui juridicas quitantias facit, vel facere permittit.

IV. Qui famulum proprium habet, qui pecunias de ejus mandato, & permissione recipiat.

4. Secundò. Prohibetur Fratribus usus politicus, vel civilis contrectatio pecuniæ, ità Nicolaus III. *cap. Exiit de verb. signif. in 6. §. Ad majorem, declaravit ipsos Fratres non solùm à receptione, proprietate, dominio, sivè usu ipsius pecuniæ, verùm à contrectatione qualibet ipsius, & ab ea pecunia penitùs alienos*. Idem in terminis habetur in *Clementina Exivi eod. tit. §. Veruntamen*. Quod subinde declaravit idem Innocentius *alleg. constit.* ibi: *Et proindè quævis contrectatio pecuniæ, seù denariorum, quæ non sit purè naturalis, seù quæ sit quovis mo-*

modo politica, cujuscumque domini sint denarii, seù pecuniæ, Fratribus Minoribus Observantibus, seù de Observantia est omninò prohibita.

5. Hìc distinguitur contrectatio civilis, & politica à contrectatione purè naturali: Contrectatio civilis importat contrectare pecunias, ut sunt formale instrumentum emptionis, & venditionis: vel, ad usus legales, emptionem, donationem, mercaturam, &c. Ex hac doctrina plures casus resolvi possunt, quos cuilibet haud difficile erit enodare.

6. Verùm omnes scire debent in receptione, vel contrectatione civili pecuniæ vix dari parvitatem materiæ, quæ excuset à mortali; tùm ex intentione S. Francisci prohibentis *nullo modo* pecunias recipi debere; tùm ratione scandali, & detrimenti, quod Ordini obvenit. Solent enim Sæculares offendi, ubi vident à Fratribus unum, vel alterum obolum expendi, & indè retrahuntur ab eleemosyna Ordini elargienda: licet enim habere unum, vel alterum obolum non sit *per se* materia peccati mortalis, tamen receptio, & contrectatio civilis ratione dicti scandali, & detrimenti à mortali non excusatur.

Et

Et *per accidens* esset, si Sæcularis non scandalizaretur, nec illud detrimentum sequeretur: quod enim est *per accidens* non variat, quod est *per se*.

7. Contrectatio purè naturalis ea est, in qua adest contactus, actio, & usus tantùm materialis: Ità non peccat Frater, qui pecuniam tangit sola curiositate, vel, ut discernat qualitatem metalli, aut videat, cujus Principis sit; tunc enim adest contactus purè speculativus, nullatenus practicus. Sed scandalum debet abesse.

8. Item, qui tangit pecuniam, non prout est formalitèr moneta, seù pretium ad emendum, sed prout est hæc materia v.g. frustum auri, vel argenti, ex quo sit, vel calix formandus, vel adhibendum pro medicina, aut aliàs.

9. Item, qui tempore belli, vel invasionis Civitatis permittit Sæculari, ut in Monasterio, vel, etiam in Cella pecuniam reponat, ut ibi asservetur. Neque enim servat pecuniam civilitèr, tamquam depositum civile, sed tantùm prout est res materialis in genere spectans ad proximum; & per accidens est, quod sit sigillo Prin-

Principis signata, & in esse pecuniæ constituta.

10. Item, qui iter agens cum mercatore per loca insolentiæ latronum exposita, ab isto accipit crumenam pecuniæ, eamque transfert, donec mercator sit extra periculum: Etenim hic etiam, actio Fratris non versat circa pecuniam, ut est pecunia formalitèr, sed ut in genere est res proximi.

Dices. Non licet Fratri pecuniam acceptam ab amico spirituali, vel Syndico ad ejus Substitutum transportare, ut notum est; ergo nec in eo casu à mercatore.

11. R. Negatur consequentia. Discrimen est, quia transportatio in secundo casu est solùm materialis, & tantùm rei alienæ custodia, non verò ministerium, & actio formalis circa pecuniam, ut dicit formalitèr pretium emptionis. Secùs in primo casu, in quo transportatio esset formale ministerium circa pecuniam expendendam in usus Fratrum; adeoque tractaretur, ut est formalitèr pecunia, & instrumentum ad res emendas, sub qua ratione Fratres, nec recipere, nevè contrectare illas possunt.

Quæ-

Quæritur. *An liceat Fratri Minori recipere litteras cambiales, quibus campsor correspondenti committat, ut ei pecuniam numeret, qua in itinere uti possit?*

12. R. Negativè, Si in litteris obligatoriis demandetur, ut pecunia ipsi Fratri numeretur. Nam in casu Frater quoad actum internum, censetur in pecuniam consentire. Quatenus verò litteræ obligatoriæ non fiant nomine Fratris, sed tantùm, ut in ejus necessitates pecunia numeranda per personam idoneam expendatur, potest Frater tales litteras recipere; tùm, ex quo tales litteræ verè pecunia non sint, sed solum instrumentum, sivè medium, quo pecunia numerari potest; & ideò de Fratre recipiente tales litteras simplicitèr non verificatur pecuniam recipere; tum etiam, quia estò litteræ ipsæ sint obligatoriæ, non tamen quantùm ad Fratrem, qui (ut supponitur) ad numeratorem pecuniæ pro suis necessitatibus, & de licentia Superioris, saltem tacita, recurrit pro eleemosyna, ut ad amicum spiritualem; abstinendo tamen semper à receptione pecuniæ juxta textum in *d. Clementina §. Attendant Fratres*.

13. Cœterum in enunciatis casibus, etiam

etiam ex natura rei licitis, cavendum est, scandalum pusillorum, qui sæpè non attendentes circumstantias rei, possent ex externa actione Fratrum offendi; & tunc peccaret operans, non quia actio ex natura sua esset illicita, sed quia speciem, seù apparentiam mali haberet. Nam ex allegata *Clementina §. Cumque annui redditus: non solùm, quod malum esse dignoscitur, sed, & omne, quod speciem habet mali, est à viris perfectis specialitèr cavendum.*

14. Tertiò. *Probibetur præcipere, quòd, & qualitèr pecunia expendatur, computumque exigere de expensa, eam quomodocumque repetere, sivè deponere, aut deponi facere: capsulam pecuniæ, vel ejus clavem deferre: hos actus, & consimiles sibi Fratres illicitos esse sciant. Prædicta enim ad solos dominos pertinent, qui dederant, & eos, quos ipsi deputarunt, ex d. Clementina §. Quapropter.*

Quamvis autem nequeant Fratres præcipere, ut pecunia expendatur, possunt tamen Syndico, vel Amico spirituali, aut ejus Substituto specificare, & insinuare suas necessitates, eosque rogare, ut illis per eleemosynas pecuniarias provideant. In *cap. Exiit §. Ita tamen.*

15. Neque hujusmodi insinuatio ali-

aliquod jus, vel anctoritatem ponit in Fratribus erga pecuniam, vel ejus administrationem, sed importat tantùm prudentem directionem, & notitiam præstitam Syndico, vel Amico spirituali à Superiore; ad quem spectat judicium de vera necessitate Fratrum *secundùm loca, & tempora, & frigidas Regiones*.

16. Item, tametsi Fratres ex suæ professionis puritate inhabiles sint ad exigendos computus juridicos à Syndico, vel Substituto, possunt tamen, quin etiam debent eos monere, & exhortari, ut in commissa sibi re fideles sint; ut expresè in *d. cap. Exiit §. Possint etiam personam eandem exhortari, ac inducere, quòd fideliter in re commissa se habeat, & animæ suæ saluti in commissa sibi executione provideat*.

Item, possunt apud se notulam retinere pecuniarum, & expensarum, non tamquàm domini, sed pro sua instructione, tàm circa fidelitatem Syndici, quàm, ut sciant, quanta pecunia apud istum reperiatur, nè permittant plus deponi, quàm vera necessitas requirat.

17. Ideo eradicandus est abusus in quibusdam Conventibus inductus, in quibus cogitur Syndicus ad rationem, &

computum reddendum, retinenturque libri, inscripti *de' Conti*, & facta calculatione concluditur; *si sono fatti i conti col Sig. Sindico Apostolico .... che resta in debito col Convento di scudi* 100. *sicche il credito del Convento col medesimo è di scudi* 100. Quæ phrasis loquendi, an conveniat Fratribus Minoribus, judicet, etiam levitèr instructus de qualitate nostræ professionis. Similes termini sunt proprii eorum, qui sunt domini, & jus habent in pecuniis, easque possunt civili contrectatione tractare; nec alia phrasi mercatores sibi invicem rationem reddunt, aut unius creditum, vel alterius debitum exprimitur.

18. Propterea Fratres, qui corde, ore, opere, signisque alieni esse debent à pecuniis, & ipsarum contrectatione, à se relegent omne id, quod jus aliquod præsefert, librumque retineant, quem *regestum* nominent, in quo pro instructione notentur: tùm eleemosynæ pecuniariæ, quæ Syndico pro necessitatibus Fratrum obvenerunt: tùm expensæ per ipsum factæ, ut Visitatores possint tempore Visitationis recognoscere qualitatem administrationis exercitæ per Superiorem localem,

calem, & hac formula calculatio concludi poteſt.

Eſſendoſi dal Sig. Sindico alla preſenza di Noi infraſcritti Guardiano, e Diſcreti del Convento N. fatto il confronto delle limoſine pervenute in ſua mano per le neceſſità de' Religioſi del medemo Convento, e delle ſpeſe fatte dall'iſteſſo per le dette neceſſità, ſi è ritrovato, che le limoſine ſono arrivate alla ſomma di ſcudi 30. e le ſpeſe alla ſomma di ſcudi 20. Onde reſtano in mano di detto Sindico ſcudi 10. &c. Quatenus verò expenſæ elemoſynas excederent, hæc addi poſſent: *& eſſendo ſuperiori alle limoſine le ſpeſe di ſcudi 10. ſono queſte ſtate fatte del proprio dal Sig. Sindico, come amico ſpirituale, per ritornare ſul ſuo colle limoſine, che li ſaranno date da' Benefattori per l'avvenire.* Vel alia formula excogitetur, quæ nullam omninò, etiam in verbis ſonet proprietatem.

19. Quartò. Prohibetur Fratribus Syndicum (vel alium) in judicio, vel extra directè, vel indirectè pro eleemoſynis pecuniariis, aliiſvè bonis convenire, vel agere. Hujuſmodi enim actus ſolis dominis, & habentibus jus in rebus, vel ad res conveniunt, non verò Fratribus, qui ſunt incapaces juris, & actionis cujuſque

jusque civilis, ex *Clementina d. §. Quapropter*.

Sed quid, si Syndicus eleemosynas pro Fratribus oblatas in suos usus converteret, & earum dilapidator, & non fidelis administrator existeret.

R. In casu Fratres tenentur curare, ut res, quæ ad Apostolicam Sedem pertinent, non dilapidentur.

20. Resp. 2. De hac re dicendum *tit.*4. *consil.*4.

21. Quintò. *Probibetur quæstus omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio in Ecclesia, vel alibi, d. Clementina §. Quocirca*.

Quarè peccant Fratres. I. Si per se ipsos collectas pecuniarum faciant.

II. Si personas ipsi deputent, vel assumant, ut pecunias colligant, easque comitentur.

22. III. Si consentiant, vel positivè concurrant, quòd in suis Ecclesiis offerantur pecuniæ à Sæcularibus osculantibus Crucem, vel Reliquias Sanctorum, aut aliâ quavis causâ, etiam in Parasceve, aut die Portiunculæ, vel alio Festo, etiam prætextu, quòd debeant inservire pro cera, vel oleo, & luminaribus. Dum enim id

id ſciunt, & vident fieri, & non impediunt, aut non reſiſtunt, dum commodè poſſunt, inſtruendo illos de veritate, videntur conſentire; juxtà *Regul.43. jur. in 6. Qui tacet, conſentire videtur*.

23. Verùm, ſi, facta prohibitione, & proteſtatione, adhuc ex devotione Fideles vellent pecunias in Altari, vel ſolo Eccleſiæ relinquere, tunc Fratres non dicerentur collectiones pecuniarum facere, vel permittere. Quæ à perſona devota, aut Syndico colligi deberent, per hunc expendendæ pro Fratrum neceſſitatibus. Fratres verò ad eas non poſſent recurrere, vel in earum depoſitionem conſentire, niſi pro vera neceſſitate, præterita, præſenti, vel imminenti.

24. IV. Peccant, ſi conſentiant, aut permittant, quòd aliqui Sæculares, etiam moti ex ſua devotione petant pecunias per vicos, plateas, Eccleſias, ſeu alia quæcumque loca, quovis tempore nomine Fratrum, ſivè indifferentèr petant, ſivè pro cauſis determinatis, non concurrente neceſſitate.

25. Tametsì, concionante aliquo Fratre, collectio pecuniarum fiat nullo Fratrum interventu per Magiſtratum,

vel personas à populo deputatas, ut in necessitates Fratrum, Populi, vel Magistratus auctoritate expendantur, & alicui fideli personæ consignentur, non est illicita. Ratio est, quia Fratrum opera non intervenit, sed sæculares sua voluntate faciunt; ad pecunias tamen sic collectas nequeunt Fratres recurrere, nisi pro vera necessitate, ut dictum est.

Dices. Hujusmodi collectiones fierent ratione prædicationis.

26. R. Quocumque fine fiant, dummodò Fratres non se ingerant, nec concurrant, ea in re non delinquunt.

Quæritur. *An Fratri concionanti liceat collectas pecuniarum commendare?*

R. Licet Fratri necessitates sui Conventus sinè mentione pecuniæ Fidelibus insinuare, eis liberum relinquendo, ut quævis modo legitimo sibi accomodo provideant.

27. Debent Concionatores, etiam nostri Ordinis bis in anno, hoc est, tempore Adventus, & Quadragesimæ in Concionibus commendare Fidelibus necessitates Locorum Terræ Sanctæ, proùt præcipit Urbanus VIII. *Constit. Salvatoris* 215. *Bullar. tom.*5. quæ fuit confirmata ab Inno-

Innocentio X. *constit.* 10. & à Clemente X. *constit.* 39. ibi.

Et Innocentius *constit. Cum sicut* 11. ibi disponit, quòd eleemosynæ a Fidelibus erogatæ ad dictorum Locorum necessitates relevandas, debeant conservari in arca duabus diversis clavibus obsignata, quarum unam tuta conscientia retinere apud se possint Commissarii Terræ Sanctæ.

28. An autem possint pecuniarum collectæ in Ecclesiis Fratrum Minorum fieri? Vide suprà *num.* 21. ubi textus absolutè, & generalitèr omnes prohibet: & qui totum dicit, nihil excludit.

29. Petitur. *Qua ratione se gerere debeant Concionatores Ordinis nostri circa pecunias, quæ in eleemosynas Concionum à Fidelibus Civitatis, vel Castri exbibentur?*

30. R. Servanda sunt disposita à san. mem. Innocentio XI. *constit. Exponi nobis edita* 16. *Octobris* 1685. in qua quantùm ad Prædicatores habet: *Prædicatores quicumque eleemosynas prædicationis prætextu oblatas, pœnitùs non recipiant, nec de illis sub quovis prætextu, vel quæsito colore disponere, aut quomodolibet tractare præsumant, & audeant, sed si, absoluta prædicatione, vel antè,*

 con-

contigerit fieri à quovis genere personarum, Prædicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant, Syndicis Conventuum dumtaxat liberè, & integrè transmittendam, & consignandam fore (& hoc exponit illud Urbani, qui de illis juxta Regulæ præscriptum disponat) *Quod si constiterit* (sequitur Innocentius) *quempiam Prædicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere, vel recipisse, proprietatis pœna omnino puniatur: & actibus legitimis per sexennium privetur. Quam pœnam, etiam Guardiani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrafieri contigerit.* Similia habet Urbanus VIII. in *constit. Militantis nuncupat. de restituendo Candore.*

31. Privatio actuum legitimorum importat inhabilitationem ad omnia Ordinis officia, quæ cum dignitate, & superioritate conjuncta sunt, ut Ministeriatus, Definitoratus, Guardianatus, *stat. Sambuc. cap.7. §.6. num.3.*

32. Hinc patet Innocentianam quantum ad pœnas, & modum illas incurrendi mitigare illam Urbani. Hic utitur clausula *ipso facto*, à qua alius sensus importatur, quàm à clausula *puniatur, privetur*, quam adhibet Innocentius, & æquivalet huic *sub pœna*. Ubi advertendum, quod

quòd pœna posteriori modo inflicta non est latæ sententiæ, sed ferendæ, vel solùm comminativa, & non sententiæ privatoriæ inductiva, ex observatis à Glos. in *extravag. Quia nonnumquam Joan. XXII. verb. ipso facto*. Priori verò modo imposita, est latæ sententiæ. In qua re animadvertunt Doctores, quòd ubi pœna, ut executioni detur, non petit actionem externam hominis (cujus generis est *censura*, *irregularitas*, *privatio vocis*, *inhabilitas*, *&c.*) ipso facto ante sententiam Judicis, declaratoriam delictum fuisse commissum, absolutè incurritur. Ratio est, quia in his homo merè passivè se habet. Si verò pœna talis sit, ut ad sui executionem efflagitet externam actionem causæ, proùt dicitur de privatione Beneficii, Officii, &c. non statim pro foro externo contrahitur, sed expectanda est sententia declaratoria criminis. Qua posita, necesse minimè est, quòd Judex pronunciet de pœna, cùm per legem supponatur ipso facto statuta. Quod totum patet ex textu in *cap. Cum secundum de hæret. in 6.* Quorum bona decernuntur ipso jure confiscata, sed ad executionem confiscationis, necesse est, ut Judex pronunciet super crimen, ut in textu.

Pro-

Propter quod, cum in Constitutionibus Apostolicis, vel aliis pœna aliqua infligitur *ipso facto*, & *absque ulla declaratione* incurrenda: intelligitur, quòd nulla sit necessaria sententia declarans pœnam: requiritur tamen declaratio criminis, tamquam conditio necessaria ad absolutè effectum legis inducendum; nisi ex textu alitèr constet.

33. Quia verò opus est, ut Judex procedat declarando delictum, oportet, ut de isto juridicè constet. Audiendusque est transgressor legis, si habeat quidquam allegare contrà objectum crimen: nullus enim indefensus potest juridicè puniri. Et ubi non evacuat probationes, citandus est ad audiendam sententiam declaratoriam criminis.

34. Interdùm tamen solent Legislatores imponere pœnas intentione, ut illam reus statim subeat, nulla expectatâ vel criminis, vel pœnæ sententia: proùt est privatio fructuum imposita à S. Pio V. Beneficiatis, non recitantibus Horas canonicas. Qui ante quamcumque sententiam Judicis tenentnr in conscientia restituere: & propositio exadverso fuit proscripta ab Alex. VII. 14. *Febr.* 1665.

nul-

nullum enim habent titulum retinendi. Idem videtur asserendum de privatione fructuum pro rata temporis absentiæ à Trid. *sess.* 25. *cap.* 1. *de ref.* imposita non residentibus.

35. Verùm, quia privatio *officii*, *&c.* subsequens ipso facto crimen aliquod, illicò in conscientia incurritur (licet quis pro foro externo non teneatur statim illud dimittere cum jactura suæ famæ, sed sit expectanda sententia declarans crimen) debet criminosus recurrere ad Sacram Pœnitentiariam pro absolutione, & dispensatione obtinenda, nè indebitè officium exerceat. Quem credimus non latere, omnes actiones à tempore commissi delicti exercitas esse ad minus irritandas; siquidem hic effectus importatur à clausula *ipso facto*, *ipso jure*, *absque alia declaratione*, quo caret clausula *sub pœna*, ut scribit Ilsung *Theol. pract. tr.* 1. *disp.* 2. *art.* 7. *num.* 73.

Quæritur. *An Quæstores nostri mendicantes res in specie, panem, vinum, &c. possint à non habentibus illas consentire, ut aliis ad eum effectum pecunias tradant, vel consignent expendendas?*

36. R. Debent offerentem instruere,

se

ſe panem, vinum, &c. quærere. In ejus tamen poteſtate eſſe quovis modo per quemcumque providere. Semper tamen quæſtores, & à petitione, & receptione pecuniæ temperent. Et dum Miniſtri Principum, & Nobilium pro eleemoſynis, quas ſolent quovis menſe donare, offerunt pecunias, curent quæſtores illas per perſonam idoneam aſportari ad Syndicum Apoſtolicum.

37. *Probibentur cippi, vel trunci ordinati ad offerentium, ſeù donantium pecunias reponendas, Clementina cit. §. Quocirca.* Et hìc nota pecunias accipi pro denariis; hodie enim, ut notat Gloſs. in *d. Clement. v. Cippi* pro eodem ſumuntur, & nos diximus *conſ.* 1.

38. Hoc ipſum prohibuit etiam Sac. Congr. ab Urbano VIII. 14. *Junii* 1628. præpoſita rebus Fratr. Minor. de Obſerv. in hæc verba. *Præterea nullo modo habeant in eorum Eccleſiis, vel Sacriſtiis, aut alibi cippos, aut truncos ordinatos ad offerentium, ſeù donantium pecunias, nec capſulas pro eleemoſynis Miſſarum ad conſtit. Sacroſanctum Urbani VIII.* 51. *Bullar. tom.* 4. Quæ diſpoſitio, utpotè cum aliis approbata ab eodem Urbano habet vim legis univerſalis.

Quan-

Quantùm verò ad capſulas retinendas in Sacriſtiis pro aſſervandis eleemoſynis Miſſarum juxta *conſtit. Innocentii XII. Nuper de celebr. Miſſar.* Sac. Congr. Concilii, examinato dubio ei propoſito. *An, & quomodo Minores Obſervantes valeant retinere capſulas pro Miſſis celebrandis in caſu, &c. die 7. Junii* 1708. Reſpondit *negativè*, ut dixi *Offic. Cur. Eccleſ. cap.*10. *§.*2. *num.*45.

Quæritur. *An Fratres poſſint recipere eleemoſynas pro Miſſis?*

39. R. Negativè, ſivè per ſe, ſivè per alios; ſed à Syndico, vel ejus Subſtituto ſunt ſtipendia Miſſarum accipienda.

Cœterùm videant Fratres, nè pro Miſſis, Concionibus, Officiis, Sepulturis, & Exequiis paciſcantur civili, ſeu politica pactione. Nam ſunt incapaces omnis juris politici ad quamcumque rem, ut dictum eſt *tit.*1. *conſil.*2. *&* 6.

40. Item, advertant, quòd ſi quis voviſſet aliquam ſummam pecuniæ dare Fratribus, ipſe reſpectu Fratrum nec politicè obligaretur, neque ipſi titulo civilis obligationis poſſent exigere. Verùm ille debito conſcientiæ, & ratione voti teneretur ad eleemoſynam tribuendam, eo modo, quo Fratres ſunt capaces. Ita

Exe-

Executores Teſtamentorum non Fratribus tenentur ad legatum implendum, ſed vel Teſtatori, aut ei, ad quem ſpectant pia legata, & pauperum bona, ut dicam *tit. 3. conſil. 3.*

Hinc peccant Fratres contra Regulam, ſi ad ſimiles oblationes, & legata, velut ex debito recurrant, ſchedulas juridicas de danda eleemoſyna exigant; vel alio modo ad exequendum promiſſum quaſi compellant.

41. VII. *Probibetur quicumque recurſus ad pecunias, ſeù habentes ipſas, qui per declarationem prædictam* (Nicolai III.) *non conceditur*, eadem *Clementina d. §. Quocirca*. De qua re agendum *conſil. ſequen.*

Quæritur, *An ſit dabilis caſus, in quo Fratres poſſint per ſe ipſos petere, recipere, contrectare, & expendere pecunias?*

42. Reſp. Affirmativè, cùm nimirum gravis, & extrema neceſſitas urget, adeout alio modo neceſſaria vitæ haberi non poſſint, ut ex *cap. Exiit §. Nec quidquam*, novimus *conſil. prior. num.* 43. Jus enim naturale, & *poli* à Nicolao nuncupatum, prævalet poſitivo. Sanctoro *comment. cap. 12. ſtat. 5. q. 4. verſ. reſpondeo ex Statutis* refert plures Pontifices, & tandem Urba-

Urbanum VIII. declarasse pro locis Terræ Sanctæ, ubi Fidelis Syndici copia haberi non possit, qui illas recipiat, & expendat, posse Guardianum, & de hujus licentia alii Fratres pecunias recipere erogare, & custodire, ut sartatecta loca Sancta ad gloriam Dei conserventur.

43. Juxtà hæc regulari debent Missionarii, & qui ad Hæreticorum Regiones accedunt, ut eos ad fidem convertant; sed videant, nè excedant, & àd thesaurizationem, & copiam accipiant, quod eis solo jure poli, & pro conservatione naturæ permittitur. In locis vero, in quibus existunt multi Fideles, qui eos alere, & vestire possunt, & volunt, à pecuniarum receptione abstineant.

44. Idem quantùm ad Fratres in Locis Turcarum Parochias, & Sacramenta Catholicis ministrantes; nàm sæpè coguntur Barbaris dona conferre, vel in itinere pedagia solvere, propter quod sunt in necessitate retinendi pecunias: quas retinere possunt, prout in enunciatis circumstantiis, supplicantibus Fratribus Provinciæ Bosnæ Argentinæ, Sac. Congregatio rescripsit in hæc verba: *Oratores observare posse solitum, tuta conscientia*. Verùm

rùm si secùm possent ducere Tertiarium, vel habere Famulum, qui esset Substitutus Syndici Apostolici Provinciæ, vel Conventus, in cujus districtu est Parochia, deberent illis uti, apud Nicol. Flos. *v. Observantes num.* 10.

Quatenus verò eos habere non possent, & facultate illa uterentur, non dicerentur dispensati in Regula: cum non adesset dispensatio in rigore, vel relaxatio præcepti; sed haberetur solùm juris, & Regulæ declaratio; quatenus S. Sedes in illis circumstantiis declarat præceptum, de non recipiendis pecuniis non obligare: & ita contra Regulam non agunt: consentit Sanctoro *loc. cit.*

Quæritur. *An Fratres privati possint de licentia Superioris habere pecunias apud Syndicum Apostolicum?*

45. R. Sicut nec pro se potest Superior apud Syndicum denarios habere nomine, & auctoritate sua expendendos; aliàs censetur reus proprietatis, utpotè disponens de re non sua, ac si sui juris esset; ita nec potest id subdito concedere; sivè agatur de pecunia, quæ obvenit Fratri titulo Concionis, vel eidem ratione donationis, aut mercedis oblata, nam quo-

quovis titulo non est Fratris, nec sub dominio Superioris, sed Pontificis juxtà Constitutiones Martini IV. V. & Pauli IV. suo loco allegandas, ideò nec est in potestate Superioris de ipsa disponere, ut à Syndico ab aliis sequestrata retineantur in commodum Fratris particularis, ad ejus determinatas necessitates relevandas; alias de alieno disponeret, & particeps, vel causa esset proprietatis, qua Frater contra Regulam delinqueret. Utinam eleemosynæ à Fratribus aliquo titulo acquisitæ Syndico tribuerentur incorporatæ cum aliis; tunc enim ex communi massa posset faciliùs necessitatibus Fratrum provideri, & tot transgressiones tollerentur.

Partes itaque Superioris sunt, Syndico necessitates Fratrum insinuare, & eum rogare, ut illis provideat; vel, recurrere ad Amicos spirituales, ut dicam *consil. sequen.* nec ad aliud ipsius facultas extenditur.

Sed quid, *si quis sibi reservato dominio, sponte deponat apud Syndicum non velut Syndicum, sed tanquam suum Substitutum, vel Depositarium summam pecuniæ expendendam in necessitates talis Fratris; eique*

significet: tradidi Syndico centum aureos, ut illis tuis necessitatibus provideas?

46. R. In casu Frater non potest consentire in depositum; & debet protestari, ac informare Syndicum se non posse in pecunias depositas consentire, ad quas sic depositas recurrere nequit, nisi, positâ verâ necessitate, & accedente licentia Superioris.

47. Tandem idem Innocentius *cit. constit.* hæc habet. *Ut omnis occasio transgrediendi præceptum de non contrectandis denariis, seù pecuniis auferatur, omnibus, & singulis dicti Ordinis Prælatis, sivè Superioribus in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub pęna privationis suorum officiorum injungimus, ut nulli Religioso ejusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum, aut quarumcumque aliarum rerum, & bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscumque domini illa sint; & signantèr, ut nulli Religiosorum Ordinis bujusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicujus Monasterii Monialium sub quovis prætextu, aut nomine, nempè, Administratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alioquovis immaginabili.*

48. Quæritur. *An Frater Minor peccet desiderando pecunias?* R. Af-

R. Affirmativè, ex notissima regula, quòd non licet desiderare, quod non licet habere. Lege adnotata *n. 6.*

CONSILIUM IV.

An Fratribus liceat recurrere ad Amicos spirituales?

SUMMARIUM.

1 *Sub necessitatibus infirmorum, &c. comprehenduntur aliæ necessitates pro recursu ad Amicos spirituales.*

2 *Recursus quid importet? ad 9.*

10 *Amicus spiritualis differt ab interposita persona, ad 12.*

13 *Necessitas requisita ad recursum non debet esse strictissima.*

14 *Status Fratrum Minorum est status pauperum, & humilium: ubi agitur de* superfluo, curioso, & pretioso.

15 *Necessitas non est consideranda asperè.*

16 *Necessitas alia* simpliciter, *alia* secundum quid.

17 *Itèm, alia* personalis, *& alia* status.

18 *Potest recurri pro carnibus, ad 20.*

21 *In necessitate datur latitudo, ad 22.*

23 *Necessitas, alia* corporalis, *alia* spiritualis.

SANCTUS Franciſcus ſpecialem modum providendi neceſſitatibus Fratrum diſpoſuit in *cap. Regulæ* recurſum nimirum ad amicos ſpirituales, cùm nimirum aliæ ceſſant eleemoſynæ, vel res in propria ſpecie mendicari non poſsunt, ibi: *Pro neceſsitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis per Amicos ſpirituales, &c.*

&c. eo semper salvo, ut sicut dictum est, denarios, vel (hoc est) *pecuniam non recipiant*.

1. Verùm, licet S. Pater duas tantùm necessitátes specificet, pro quibus possit fieri recursus, tamen sub illis comprehenduntur omnes aliæ necessitates Fratrum: ibi enim non loquitur exclusivè; & declaratur in *Clementina Exivi de verb. signif. §. Cùm etiam*, ibi: *Cùm etiam recursus ad Amicos spirituales expressè tantùm in duobus casibus secundùm Regulam concedatur, videlicet: pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis: idque piè, & rationabilitèr, considerata necessitate vitæ, ad alias necessitates Fratr. pro tempore occurrentes, cessantibus eleemosynis, seù etiam ingruentes, sæpè dictus prædecessor noster* (Nicol. III. *cap. Exiit §. Cæterùm*) *duxerit extendendum: attendant Fratres præfati, quòd pro nullis causis aliis, quàm prædictis* (à Nicolao expressis) *vel similibus, in via, vel alibi recurrere licet eis ad Amicos hujusmodi, sivè sint dantes pecunias, sivè deputati per ipsos, sivè nuntii, vel depositarii, seù alio quovis nomine appellentur*. Solùm itaque Regula illas duas expressit, ut significaret, non nisi pro vera necessitate nostro statui decente, posse procurari, vel recurri ad Amicum

ſpiritualem, ut pecuniâ illis ſubveniat.

2. Cœterùm recurſus in caſu impropriè videtur appellari recurſus ad pecuniam, vel procuratio pecuniæ. Quoniam hæ phraſes, prout ſonant, ſignificant aliquem affectum, & intentionem in Fratribus ad pecuniam, quæ ab illis debet abeſſe, cum ſit eis prohibita, juxta Regulam generalem: non licet deſiderare, quod non licet habere, ut dictum eſt *conſil. priori n.*48. Ideò S. Pater in expreſſione recurſus non caſu abſtinuit ab appellatione pecuniæ, ut hac paritèr forma ſignificaret omnimodam elongationem à pecunia debere eſſe in Fratribus.

3. Hinc recurſus prætactus aptiſſimis terminis dicitur: *procuratio actualis congruæ ſolutionis: vel emptionis rei neceſſariæ per Amicos ſpirituales*: Ipſa verò actualis procuratio eſt neceſſaria ad recurſum: cum Regula dicat, *Miniſtri, & Cuſtodes ſollicitam curam gerant*.

8. Neceſſe item eſt, ut procuretur, vel ſolutio rei jam ab aliquo habitæ, vel emptio rei habendæ. In quo recurſus diſtinguitur à mendicatione, vel procuratione rei in propria ſpecie, eſtò res illa aliàs ematur, vel pro ea pecunia à benefactore ſolvatur.

5. Hinc

5. Hinc Fratres mendicantes panem, vinum, & simile sibi ad usum opportunum, recursum juxta Regulam non dicuntur habere ad Amicos spirituales, quamvis donantes emant, vel eos ad vendentes mittant, sed puram mendicationem circa Benefactores, & devotos exercent.

6. Paritèr, cùm vir aliquis dicit Fratribus, ut in macello pro aureo carnes sumant: hæc est simplex oblatio, si Fratres non petierint: vel, pura mendicatio, si rem in specie postulaverint, etsi contingat illam emi. Nec debent Fratres sibi formare scrupulum, quasi pecuniam recipiant. Aliud enim est valorem unius aurei in aliqua specie acceptare, & aliud aureum recipere.

7. Sic, licet in recursu interveniat pecunia, Frater tamen nec pecuniam, neque solutionem attingit, sed in sua procuratione facit solùm cum Amico spirituali, ut solvat, & solutione de tali re provideat.

8. Quocirca formula recursus ad Dantem pecuniam erit: *Placet ne, prout rogo, per eleemosynam pecuniariam talibus nostris necessitatibus subvenire?*

9. Ad Depositarium, vel Substitutum: *Rogo, ut de deposita eleemosyna apud te, velis talibus necessitatibus Fratrum providere.*

10. Amicus verò spiritualis toto genere differt à persona interposita, per quam Fratres recipere pecunias prohibentur. Hæc enim illa est, quæ nomine Fratrum recipit pecunias eorum auctoritate expendendas. Amicus verò spiritualis nullatenus nomine Fratrum pecunias recipit, vel ipsorum auctoritate expendit: & is est, *qui ex amore Dei, vel devotione ad Ordinem, spontè, vel rogatus dat pecuniam ad satisfaciendum necessitatibus Fratrum; & sivè per se ipsum, sivè per Substitutum, aut Depositarium expendit;* & cum Substituti, vel Depositarii eas expendunt non auctoritate Fratrum id agunt, sed Dantis; qui etiam, intelligi quodam modo possunt nomine Amici spiritualis, saltem repræsentativè, quatenus repræsentant Dantem, qui verè est Amicus spiritualis.

11. Ideò verò à S. Patre vocatur Amicus spiritualis, ut excludatur omnimoda ratio debiti, sic, ut nullatenus, qui pecuniam pro necessitatibus Fratrum donat, vel expendit, debitor dici debeat; & apud quem

quem semper remaneat dominium pecuniæ, donec, vel ab ipso Dante, vel ab ejus Substituto sit conversa in Fratrum necessitates.

12. Neque est excitanda quæstio de voce. Etenim si illud *nomine Fratrum* intelligatur accomodè, & sano modo, hoc est, quòd pecuniæ in necessitates Fratrum sint expendendæ, dici potest pecunia nomine Fratrum recipi, & expendi; sicut in hoc sensu dici possunt pecuniæ Fratrum, & Conventus; sed hæc est impropria locutio, & non est ipsas pecunias propriè, & in rigore esse Fratrum, sed solùm pro necessitatibus Fratrum à persona idonea erogari.

§. I.

De qualitate necessitatis ad legitimum recursum requisitæ.

CUm recursus legitimus non subsistat, nec concedatur, nisi pro necessitatibus, ut Regula exprimit, & declarationes Pontificum declarant, videndum est de natura necessitatis ad id requisitæ.

13. Hoc est certum necessitatem, propter

pter quam conceditur recursus ad Amicos spirituales, non debere esse *strictissimam*, quæ in rigore vocabuli dicitur, illa, quæ est proxima morti, adeout, si non provideatur res ità necessaria, mors probabilitèr immineat; quæ ab aliis dicitur *necessitas extrema*, *& naturæ*, *seù jure poli*, ut ait Nicolaus in *cap. Exiit §. Et quidem*. Sed requiritur, & sufficit, ut res sit accomodè necessaria, & conveniens nostro statui ad eos usus rerum, quæ nobis sunt licitæ ex Regula, quibus Fratres, vel Ordo carere non potest sinè aliquo detrimento boni spiritualis, vel temporalis, prout Regula significat illis verbis: *prout necessitati viderint expedire*.

14. Res itaque necessaria debet esse conveniens statui Fratrum, cùm autem status ipsorum sit pauperum, & humilium, ut in *d. Clementina §. Hinc est*: ibi: *Vir Sanctus Fratres suos in paupertate summa, ac humilitate fundare voluerit*, non licèt ad Amicos recurrere pro rebus ad usus superfluos, curiosos, & pretiosos, neque ad relaxationem Observantiæ regularis.

Superfluum in casu illud est, quo sublato, reliquum commodè sufficit; ità, si

si unum sufficiat, alterum erit superfluum per dicta *consil. præter. n.21.*

Curiosum est, quod fit ad delectationem sensuum, ut sunt picturæ, & cælaturæ in ædificiis: regularitèr enim hæc sufficiunt sinè talibus curiositatibus.

Pretiosum verò est, quod valorem continet excedentem conditionem nostri status; sic, si sufficiat Crux ænea, non est quærenda argentea, ibi.

Quapropter necessitas rei, vel recursus debet esse cum proportione ad statum nostræ Religionis; quæ est status paupertatis, & humilitatis. Propter quod evenit, quòd usus rerum, qui respectu aliarum Religionum est moderatus, seù licitus, nostræ sit superfluus, & pretiosus, ut scribit Corduba in *cap. 4. Regul. q.7. §. Notandum ad debitæ.*

15. Verùm necessitas non est consideranda asperè, & scrupulosè ex natura rei simplicitèr, sed magis ex circumstantiis, quæ necessitatem regularitèr inducere solent, ut sunt persona, locus, tempus, & actiones, seù occupationes. Quæ prudenti judicio Prælati relinquuntur expendendæ, ut hìc, & nunc de vera necessitate judicet, juxta ea, quæ habentur in *d. cap.*

Exiit

Exiit §. *Hoc autem*, ubi menſura neceſſitatis exponitur, nec reſtringitur; & diſpoſitio habetur, ut infrà: *interdum personarum qualitas, temporum neceſsitas, locorum conditio, & nonnullæ aliæ circumſtantiæ plus, minuſvè, ac alitèr provideri requirant.*

16. Hìc eſt advertendum. I. Quòd duplex genus neceſſitatis admittitur. Una eſt *abſoluta, & ſimplicitèr, ſeù naturæ*: quo titulo eſt homini neceſſarius ad vitam victus, neceſſarium eſt veſtimentum. Alia dicitur, *ſecundùm quid, ſeù ex ſuppoſitione*: qua ratione ſunt pro ſtudio in Religione, tùm Lectoribus, tùm Concionatoribus, & Confeſſariis neceſsarii libri; & inſtrumenta neceſsaria ſunt ad colendos hortos pro hortalitiis ad uſus Fratrum, prout generalitèr loquitur ibi Nicolaus §. *Inſuper nec utenſilia*, declarans hæc neceſsaria, juxta gradum, & modum neceſſitatis, ut dictum eſt *num. priori*.

17. II. Notetur, quòd neceſſitas, ex parte ſubjecti eſt itidem duplex; *perſonalis* una: cùm res procuranda alicui perſonæ in individuo eſt neceſsaria: ut, ſi egeat ſandalis, vel, quia debilis, meliori cibo &c. Alia *ſtatus, ſeù Communitatis*: quando

do nimirum, estò uni, vel alteri in particulari res procuranda non sit necessaria, est tamen necessaria ad Communitatem conservandam: v. g. vinum, & carnes, & si non sint necessaria uni, vel alteri Fratri (qui leguminibus vesci, vel aquam bibere possunt (necessaria tamen sunt Familiæ, in qua sunt multi infirmi, imbecillis, & debilioris complexionis; qui similibus austeritatibus propterea vivere nequeunt.

Dices. Ergo licitus est recursus ad Amicos spirituales pro carnibus, leguminibus omissis.

18. R. Conceditur consequentia. Quamvis enim sit perfectionis, omissà re cariori, eligere viliorem, tamen, ubi usus rei non sit Fratribus interdictus, suppositâ vera necessitate recurrendi, licebit recurrere. Usus autem carnium non est Fratribus interdictus, nec per Declarationes Pontificum modificatus. Propter quòd non potest recurri pro pretioso panno, relicto vili, quia usus panni pretiosi interdictus est in *cap. 2. Regulæ: Et Fratres omnes vestimentis vilibus induantur*.

19. Ita non licebit recurrere ad delicata cibaria, ad vinum pretiosum, & ea,

quæ

quæ delicias, & immoderantiam ſapiant, quoniam uſus ſuperfluus, & immoderatus eſt Fratribus interdictus, ut habetur, tùm ex Nicolao §. *Nec per hoc*, ubi ait, *uſum rerum neceſſariarum debere eſſe moderatum*, Tùm ex intentione S. Franciſci, qui in *d. cap. Regulæ* vetat, nè Fratres judicent eos, quos viderint *uti cibis, & potibus delicatis*. Immoderatus autem non reputatur uſus carnium, quæ ſunt, etiam cibus uſualis, & communis in Familiis mediocris conditionis.

Inſtant. Eſtò ſit vera neceſſitas victus, aut potus, non eſt tamen neceſſitas cibi, aut potus carioris, cùm per viliorem poſſit ſufficientèr neceſſitati ſatisfieri.

20. R. Quòd, ſicut duplex eſt neceſſitas, *ſtricta* videlicet, & *accommoda*, ità duplicitèr poſſunt Fratres neceſſitati ſatisfacere, *ſtrictè* nimirum, & *accommodè*: v. g. poſſunt Fratres neceſſitati victus ſtrictè per legumina, olera, & aquam ſatisfacere; verùm, quia ex Regula Fratres non tenentur attendere rigoroſiſſimam neceſſitatem; quinimò juxtà illud in *c. 3. Regulæ de omnibus cibis* (extrà tempora prohibita) *qui apponuntur, liceat manducare*, eis liber-

tas

tas est facta, ut regularitèr carnibus, & vino usualibus utantur; at possunt etiam necessitati victus, aut potus accommodè satisfacere aliquando per cibum præstantiorem; dummodò se contineant intrà terminos usus rerum ex Regula præscriptos.

21. Hæc omnia constat esse consona sensui litterali Regulæ juxta intentionem S. Patris. Hic enim cum *d. cap.* 4. injunxisset *Ministris*, & *Custodibus*, *ut sollicitam curam gererent pro necessitatibus infirmorum, per Amicos spirituales*, addidit, *prout necessitati viderint expedire*. Quæ adjecta sunt, ne quis in rigore necessitatis hallucinaretur, & scrupulosius ageret; sed potius colligeret aliquam latitudinem reperiri in ratione necessitatis. Ideò necessitati, etiam veræ non est semper eodem rigore satisfaciendum, sed sicuti Ministri recurrentes prudentèr judicaverint expedire. Hinc etsi rigor in procuranda re necessaria ex se semper sit sanctus, non expedit tamen semper summum rigorem sequi; & potest aptari illud, *summum jus, summa injuria*.

22. Neque nos nova tradimus, &, quæ relaxationem inducant. Verùm, & secundùm sensum Regulæ, & Declarationes

nes Pontificum procedimus, ac inhærentes doctrinæ quidem in praxi tutæ. Nam Gilbertus Nicolai (aliàs dictus Gabriel de *Ave Maria*, ex quo salutationem Angelicam assiduè recitaret) vir singularis doctrinæ, & sanctitatis, ut refertur in *Menologio Franciscano sub* 22. *Augusti*: in libro, quem *de decem plagis Fratr. Minor.* inscripsit, *cap.*4. *de plaga denariorum*, habet. *Prætereà notandum, quòd necessitas in cibis Fratrum Minorum numquam fuit apud benè sentientes, & Regulam ad intentionem Sancti Francisci capientes, obligatoriè modificata: nam de omnibus cibis intus, & foris liceat Fratribus manducare, &c. Unde credo (secluso tamen semper scandalo) quod sinè peccato (quamvis non cum tanto exemplo, & merito) ità liceat recurrere ad Amicos spirituales pro gallina, sicut pro lardo. Patet, quia necessitas in habendo, quid manducemus, non est qualificata, vel modificata, scilicet, quòd tantùm debeamus tali, & tali, & non tali cibo uti*. Hæc ille, quamvis à Corduba *loc. cit.* §. *Item*, non recipiatur. Qui tamen ex rationabili causa non negat, posse Fratres recurrere ad Amicos spirituales, etiam pro gallinis: quas paritèr devotè oblatas, inquit, licitè Fratres possunt, etiam sinè causa comedere,

dere, esto carnes communes, & usuales sufficientèr habeant.

23. III. Duplex pariter consideratur necessitas ex parte objecti, propter quam licitus admittitur recursus: una *corporalis*; quæ principaliter respicit tria: *alimentum*, *vestimentum*, & *domum*. Alia *spiritualis*, ut, cum res procuranda reputatur necessaria ad aliquod bonum spirituale promovendum, vel faciendum.

Utraque colligitur ex *d. cap. Exiit* §. *Articulum istum*, in quo pro necessitatibus pro tempore occurrentibus recursus conceditur; quæ necessitates quidem complectuntur necessaria ad cibum, vestimentum, & habitationem, prout de ista expresse loquitur §. *Et quia oportet*, ibi: *ut in ædificiis ad usum habitationis ipsorum construendis*.

Spiritualis itidem § proximè allegato habetur per hæc: *ut in libris scribendis*, *Ecclesiis construendis*, & *libris in locis remotis emendis*.

24. De unaquaque dixit Gloss. in *alleg. Clementina verb. in similibus*, quod in iis, quæ necessaria sunt ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium concessus est Fratribus usus necessa-

riarum rerum: & hæ causæ videntur generalitèr comprehendere omnes necessitates. Constat autem Ecclesias ad divinum cultum, libros ad bonum spirituale procurandum ordinari, pro quibus possunt Fratres ad Amicos spirituales recurrere. Vide infr. *tit.3. consil.1. §.5.*

25. IV. Considerandum est plures conditiones requiri ad legitimandum recursum ad Amicos spirituales.

Prima est, ut necessitas sit vera, non ficta, & arbitraria: quia necessitas ficta, vera necessitas nullatenus est.

Secunda, ut necessitas sit præsens, præterita, vel imminens, seù de propinquo, non vero futura, aut de possibili, ex *d. cap. Exiit d. §. Et quia oportet.*

26. Necessitas *præsens*, est rei indigentia de præsenti, pro qua non datur locus expectationi, ut ibi *§. Articulum istum*, ibi: *pro necessitatibus, quæ pro tempore occurrerint.*

27. Necessitas *præterita* dicitur, quando procuranda est solutio pro rebus jam adeptis; vel, solvendum est pro ædificiis jam constructis, vel satisfaciendum est pro pannis, jam de præterito ab aliquo Devoto emptis.

28. Ne-

28. Necessitas *imminens*, est, vel, quæ jam de propinquo apparet, & quasi incipit esse, si non ex toto, tamen secundùm sui partem; ut si incipiat murus cadere, aut ruinam minetur: vel, brevi prævidetur certitudinalitèr eventura; præsertim, si provisio requirat temporis tractum: & exemplificat Nicolaus *alleg.* §. *Si sint scribendi libri, Conventus, & Ecclesiæ ædificandę, panni in locis remotis emendi, & similia.*

20. Necessitas vero *tantùm futura* (pro qua per Nicolaum §. *Insuper* provisio est Fratribus prohibita ibi, *sub colore providentiæ in futurum*) ea dicitur, quæ *in suo eventu, vel certitudinem non habet, sed potest æquè benè contingere, vel non contigere*; ut si quis recurreret ad Amicos spirituales, quia fortè infirmabitur, aut, quia caritas rerum, vel bella timerentur; quæ sunt vana quorumdam effugia, qui irregulari timore egestatis extimulati semper thesaurizant, & ad copiam plura reponunt contrà statum Seraphicæ professionis. Vel, certitudinem non habent indigentiæ, nisi post multum temporis, cui tamen provideri potest in instanti, quando evenit, aut brevi saltèm tempore. Ità peccat, qui hoc anno procurat deponi pecuniam, ut in

anno ſequenti emi poſſit cibus pro Fratribus; & regularitèr peccat paritèr procurans, ut pecunia deponatur pro re neceſſaria, quæ tractum temporis annexum non habet, ſed breviſſimo tempore poteſt ordinaria mendicatione conquiri.

30. Hinc ſciendum, recurſum pro futura neceſſitate à Regula expreſsè Fratribus prohiberi, eo ipſo præcepto, quo præcipit, ut pro neceſſitate recurrant. Nam neceſsitas, quæ tantùm eſt futura, non eſt vera neceſsitas, ſed tantùm, aut ſub incerto erit, aut eſt ſolùm poſsibilis.

31. Tertia conditio eſt, ut tempore quo recurritur, ceſsent eleemoſynæ, *de quibus ſatisfieri commodè tunc poſset*: ut inquìt Nicolaus ubi ſupra *cit.* §. *Articulum iſtum*.

32. Dicuntur autem eleemoſynæ ceſſare, de quibus commodè ſolutio fieri poſſet.

I. Quando de facto nullæ ſunt.

II. Quando eſto ſint, ſunt tamen determinatæ pro aliis certis neceſſitatibus, & uſibus.

III. Quando, tametsì eleemoſynæ ſint depoſitæ pro neceſsitatibus indifferentibus, adhuc tamen aliæ neceſſitates pre-

premunt, quibus providendum eſt.

33. Qnarta conditio, ut res procuranda non ſit commodè per humilem, & verecundam quæſtuationem mendicabilis. De illa verò re verificatur, quòd ſit commodè mendicabilis, quæ non multis diſcurſibus, non extraordinaria vagatione, non longa abſentia Fratrum, non impedimento melioris boni, & ſinè ſocietate notabili cum ſæcularibus acquiri poteſt. Attendere Fratres debent, *nè ſpiritum devotionis, & ſanctæ orationis exercitium extinguant*: Sanctus enim Franciſcus in *cap. 5. Regulæ* commendat hujuſmodi ſpiritum, *cui debent cætera temporalia deſervire*. Conſtat autem conquiſitionem temporalium per inſolitas diſtractiones, & diſcurſus ſpiritum devotionis excludere omnino, vel minuere.

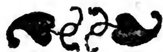
34. Quod dictum eſt de commoda mendicatione, procedit quoque de eo, quod habetur per oblationem liberalem, vel per laboritium commodè haberi poteſt. Quoniam ubi illi modi præſtò ſunt, neceſſitas deeſt, quæ juſtificet recurſum.

Quocircà neceſſitas, quæ, recenſitis conditionibus, non eſt qualificata, ſatis non eſt ad licitum recurſum ſecun-

dùm Regulam, & Declarationes Pontificum.

Quæritur. *An necessitas debeat esse determinata?*

35. R. Affirmativè. Etenim non dicitur Frater Minor necessitatem habere, nisi quia in singulari indigeat panno, cibo, pharmacis, &c. Verùm, si plures essent necessitates, ut, quia Conventus eget restauratione edificiorum, tela, panno, vino, & similibus, non est necesse, quòd Frater recurrens se determinet ad hanc, vel illam necessitatem, sed satis est, ut Amicum spiritualem roget, quòd velit in genere necessitatibus Conventus eleemosynis pecuniariis providere. Estque advertendum, quòd ubi Nicolaus III. eleemosynas pro similibus necessitatibus appellat *indifferentes*, non est sensus, quòd sint indifferentèr depositæ ad necessitatem, vel non necessitatem, sed quod sint depositæ ad plures necessitates tunc instantes.

§. II.

§. II.

Quomodo Fratres debeant se gerere cum Amicis spiritualibus, vel eorum Depositariis, & Substitutis?

36 PRaxis in hac re tenenda præfinitur à Nicolao III. *d. cap.* §. *Articulum istum*.

37. Primò itaque relinquendum est libertati ejus, à quo eleemosyna procuratur, ut per se ipsum necessitati in totum, vel in partem provideat, prout ei Dominus inspiraverit §. *Quo casu*.

38. Secundò, quòd si ipse nolit, vel non possit per se ipsum rem necessariam providere, debeat alteri committere. Verùm, si ipse notitiam de aliquo non habeat, qui possit ea in re se fidelitèr gerere, possunt Fratres eidem alicujus, vel aliquorum notitiam dare, vel etiam præsentare, cui, vel quibus possit ipse cum pecunia committere executionem providendi necessitatibus §. *Si tamen*.

39. Tertiò. Si persona à Fratribus nominata, vel non nominata impediretur, vel infirmitate, aut locorum distan-

tia, in quibus esset solutio rei necessariæ facienda, & ad quæ non posset accedere, neque possent Fratres ad Dantem recursum habere, tunc tutâ conscientiâ valerent Fratres personæ substitutæ aliam personam nominare, quæ intentionem dantis exequeretur §. *Si verò*.

40. Quartò. Si propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, vel, quia res procuranda habet tractum successivum, nec potest brevi expediri, adeout opus sit, quod pecunia per diversas manus transeat; nec, vel ipse Dans, aut ab eo Substitutus, vel alius à Substituto subrogatus possint se ad ea loca conferre, licet Fratribus alium, vel alios nominare, & præsentare, qui ministerium necessitatis impleant §. *Si tamen, & sequen.* Verùm in casibus recensitis Fratres debent Amico præsentare Syndicum ex dicendis *tit.*4.

41. Quintò. Si priusquam pecunia concessa ab Amico spirituali cum expressione, ut eam Depositarius in usum necessarium Fratrum expenderet, Dans ipse mori contigerit, possunt Fratres ejus morte, vel hæredis contradictione non obstante, ad Depositarium recurrere pro

pro pecunia expendenda, ſicut poterant ad ipſum concedentem §. *In eo verò*; in quo caſu, vel Pontifex, ut Pater communis aſſumit ſibi illius pecuniæ dominium: vel in Depoſitarii dominium ex præſumpta voluntate concedentis tranſit, adeout ad hæredes nullatenus perveniat.

42. Sextò. Poſſunt Fratres rogare Dantem, ut ſi ſuperſit aliquid pecuniæ conceſſæ pro determinata neceſſitate, iſtius proviſione ſecuta, conſentiat, quòd reſiduum pro aliis veris neceſſitatibus erogetur. Quod ſi ipſe renuat, eſt reſiduum illi à Depoſitario reſtituendum. §. *Quia verò*.

43. Cœterùm §. *Autem*, & *quia* declaratur, quod quando pecunia, vel Fratribus ipſis mittitur, vel offertur (niſi à mittente, vel offerente apertè aliud exprimatur) prædicto modo oblata, & miſſa intelligitur. *Cùm veriſimile non ſit, aliquem eleemoſynæ ſuæ ſine expreſſione modum illum præfigere, per quem, & dans merito, vel illi, quorum neceſſitatibus intendit per modum hujuſmodi provideri, vel effectu doni, vel ſuæ conſcientiæ puritate fraudentur*. In caſu namque id fit de interpretativa voluntate donantis: ſed advertendum eſt, quod

textus

textus ibi loquitur de residuo pecuniæ datæ pro determinata necessitate. Ideo pecunia ex integro pro una determinata necessitate concessa, vel oblata, in alias necessitates converti non potest, juxta decreta Sac. Congreg. ab Urbano VIII. præpositæ negotiis Fratr. Minor. de Observ. ut *tit. sequen. consil.* 1. §. 2. *num.* 9. *ad* 3.

44. Nonnulla circa eleemosynas per recursum quæsitas sunt Fratribus scitu necessaria, quæ sinè culpa ignorare non possunt; cum teneantur nosse, quæ Regula præscribit, & dictæ Declarationes disponunt pertinentia ad eorum statum.

Hinc advertant. I. Quod dominium, & proprietas pecuniæ remanet penès ipsum Dantem: cum libera facultate revocandi illam, donec convertatur in rem deputatam; quod eidem Depositario, vel Syndico significare tenentur §. *Quod, si præstò*,

45. II. Quod Fratres nihil juris in pecunia per dispensationem, administrationem, vel auctoritativè prætendere possunt: ibi.

46. III. Quod nullam actionem sivè in judicio, sivè extra possunt exercere contra personam à Dante substitutam, sivè eam

eam ipsi nominaverint, sivè non nominaverint. Quibus conceditur dumtaxat, ut ei possint suas necessitates significare, & humiliter rogare, ut solvat, eamque monere, ut fideliter in re commissa se habeat, *ibi*: Videant igitur Fratres, qui pecunias depositas, vel legatas in judicio repetunt, aut Judices ad repetendas incitant, in eo enim peccant contra Regulam; illud enim spectat ad Syndicos Apostolicos ex dicendis *loc. cit.*

47. IV. Non possunt scienter consentire, quod plus pecuniæ ab Amico, Substituto, vel Depositario, aut Syndico concedatur, quàm verisimilitèr judicetur valitura res necessaria, pro qua ipsa pecunia conceditur *§. Caveant*.

§. III.

De personis, quæ possunt recurrere.

48 EX vi Regulæ soli Ministri, & Custodes possunt, imo tenentur procurare ab Amicis spiritualibus per pecuniam, congruam necessitatum solutionem. Nam textus ait: *Ministri tantùm, & Custodes*. Quod etiam notatum est à Nicolao

colao III. in *d. cap.* §. *Licet autem*, ibi: *Et dictio illa tantùm, adeo Ministros, & Custodes in hac cura perstringere videatur*.

49. Appellatione vero Custodum non veniunt illi, qui nunc cum quatuor Definitoribus, & Ministro Provinciali integrant Magistratum Provinciæ, sed illi, qui plures Conventus, adhuc in Provincia non erectos, gubernant: cujus generis tempore S. P. Francisci nonnulli inveniebantur, qui erant Custodiarum Prælati.

50. Minus tamen principalitèr, & ex sensu ampliato Regulæ juxtà Sancti Patris mentem, etiam Guardiani ex vi officii, & cura Guardianatus tenentur providere necessitatibus corporalibus Fratrum, & infirmorum; statim enim ac instituuntur Guardiani, eis ex vi electionis tacitè, & generali commissione illud committitur. Concurrente, etiam jure naturali, & divino, quo incumbit Superioribus provisio de necessariis suorum subditorum, tamquam filiorum indigentium. Idem dicitur quo ad Vicarios Conventuum, maximè absentibus Guardianis, Corduba *cit. q.6.*

51. Quinimò, si nomen Custodis comprehendat, etiam Guardianos, adeout sen-

ſenſus ſit: *Miniſtri*, & *Cuſtodes*, *ſeù Guardiani*, ut eſt probabile; non tam minus principaliter, ſed æquè Guardianis id convenit, ac illis.

52. Poſsunt pariter cœteri Fratres ſe intromittere in procuranda ab Amicis ſpiritualibus ſolutione rei neceſsariæ, ſed nonniſi de Miniſtrorum, Cuſtodum, vel Guardianorum conceſſione, ut ibi Nicolaus: *Concedimus*, *quòd ipſi Miniſtri*, & *Cuſtodes poſſint per alios* (Fratres) *hujuſmodi curæ ſollicitudinem exercere*.

53. Cavere tamen debent Superiores, nè particularibus Fratribus ſic indiſtinctè, & generalitèr concedant facultatem procurandi ſuas neceſſitates mediante pecunia, nè illis præbeant occaſionem proximam tranſgrediendi Regulam; quod facile poſset accidere ſecundùm Alvarum. Maximè, quia ad ſubditos non pertinet judicium de neceſsitate, ſed hoc ſpectat ad Prælatos, quibus proptereà Regula commiſit recurſum ad Amicos pro neceſsitatibus. Cum de eorum ſcientia, prudentia, & conſcientia magis ſit præſumendum.

54. Ideo Superiores Generales cavere debent, nè conſentiant, ut eligantur Mi-

Miniſtri Provinciales, & iſti, nè ad Guardianatus aſsumantur perſonæ, tùm ſecundùm mores, tùm ſecundùm doctrinam incapaces ad regimen Provinciarum, & Conventuum reſpectivè. Noverint proindè ſe eſse rationem Deo reddituros, ſi ſecundùm privatas affectiones, non verò bonum publicum electiones promoveant: ſi non officiis, ſed perſonis provideant. Audiant hæc agentes, quid per Ezechielem *cap.* 34. Deus dicat: *Væ Paſtoribus Iſrael, qui paſcebant ſemetipſos: nonnè greges à Paſtoribus paſcuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod craſsum erat occidebatis, gregem autem meum non paſcebatis.* Et infr. *Ecce ego ipſe ſuper Paſtores requiram gregem meum de manu eorum.* Et indè ſatagant, ut ii eligantur, qui utiliores prudentèr judicantur regimini, & publico bono, juxta Trid. *ſeſs.*24. *cap.*1. *de ref. & conſtit. Innoc. XI. Sollicitudo*, in qua quantùm ad electiones in Ordine Minor. de Obſer. utiliter faciendas ſtatuit; *neminem poſse eligi in Prælatum, ſivè Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem obſervantiæ non ſequatur, hoc eſt, qui frequentèr equitet, ſeù infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excuſetur, habeat: qui indu-*

ſtis,

ſiis, ſeù camiſiis, aut lineis utatur apud ſe, vel in lecto: qui calceatus incedat: qui jejunia Eccleſiæ, & Regulæ non obſervet: qui aliquando viſus ſit contrectare pecunias, niſi jam per triennium ſaltem emendatus ſit: qui notabiliter defectuoſus ſit in aſſiſtendo communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout ſibi in Conſtitutionibus præſcribitur. Electioneſque factæ contra diſpoſitionem Conſtitutionis irritari debent à Superiore Generali, capta prius informatione extrajudiciali, & adhibito conſilio, & aſſenſu trium Fratrum, qui Miniſtri Provinciales, vel ſaltem Definitores Provinciæ ſint, vel fuerint: onerando eorum conſcientias, tàm, ſi expellatur idoneus, quàm ſi non aptus confirmetur. Ad praxim hæc deducantur.

Sed quid, ſi *Miniſtri, Cuſtodes, & Guardiani non provideant neceſſitatibus Fratrum?*

55. R. Si neceſſitates veræ ſint, & negligentia Prælatorum fuerit notabilis, poſſunt Fratres ſinè peccato ſuis neceſſitatibus providere per recurſum ad Amicos ſpirituales; dummodo tamen ſervent modificationes per Declarationes Pontificum præfinitas: Neceſſitas enim caret lege.

lege. Verùm subditi debent cavere, nè secundùm affectionem commodi judicent; nec facilè sibi ipsis credere debent, quia regularitèr quis in re propria cæcutit; ideo recurrere debent ad judicium Superiorum, & aliorum prudentum expertorum, quibus stare debent, & secundùm eorum consilium operari. Quinimò numquàm debent recurrere ad Amicos spirituales, ut isti pecuniâ necessitatibus provideant, nisi requisitâ Superiorum licentiâ, licèt posset in aliquo casu sufficere præsumpta.

56. Ut itaque hallucinationes circà necessitates à subditis removeantur, debent Visitatores Conventuum diligenter inquirere, an Superiores locales negligentes, & difficiles fuerint in providendis subditis de realibus necessitatibus. Ac ubi eos invenerint notabiliter defecisse, remediis juris utantur; eos etiam suspendendo ab officio, ut cœteri eorum exemplo proprio muneri satisfacientes à simili pœna immunes se faciant, & observantiam Regulæ promoveant, non impediant.

57. Advertendum hìc ultimo est, quòd si eleemosyna pecuniaria est determina-

minata, & à Dante arctata respectu unius Conventus, non potest, etiam à Fratribus, vel quovis Prælato alteri loco applicari sinè expressa, vel interpretativa illius voluntate; quod ex *d. cap. Exiit.*, patet *§. Quia verò*.

58. Cœterùm, ut eleemosyna censeatur determinata ad hunc Conventum, non sufficit, quòd à Fratribus talis Conventus petatur; sed requiritur, quòd pro Fratribus talis Conventus donetur,

Non potest autem eleemosyna indifferentèr oblata à Guardiano unius Conventus in utilitatem alterius Conventus dirigi, nisi de expressa, vel interpretativa voluntate Provincialis; nec à Provinciali in alterius Provinciæ commodum, nisi de simili voluntate Generalis ex *d. cap. §. Quia verò*, ut dictum est *tit. præced.*

59. Ità, si pecuniaria eleemosyna sit determinata respectu hujus usus, non potest alteri necessitati applicari, nisi de voluntate Dantis ex *d. cap.* Et est textus expressus in *Clementina Quia contigit de Religios. domib.* & dicam *tit. sequen.*

CONSILIUM V.

An Fratres Minores possint in itinere uti Bursario.

SUMMARIUM.

1 *Bursarius in sensu proprio idem est, ac interposita persona.*
2 *An liceat Fratribus Minoribus uti Bursario, vel Amico spirituali in itinere?*
3 *Requisita ad eum effectum.*
3 *Quinam debeant accedere ad Capitulum Generale?*
5 *Fratres debent in vivendo se committere divinæ providentiæ.*
6 *In Tabernis frequentèr sine pecunia nihil habetur.*
7 *Cùm res commodè mendicari potest, ad Bursarium non recurritur.*
8 *Nullus actus sapiens jus est cum eo exercendus?*
9 *Scandalum vitari debet.*
10 *Cavendum est nè aliis Fratribus nocumentum inferatur.*
11 *Quinam possint ad Bursarium recurrere?*

12 *Re-*

1 BURSARIUS in rigore verbi ille dicitur, qui nomine Fratrum bursam, & crumenam gerit, ac pecunias ipsorum auctoritate ministrat, & expendit: sub hac ratione, cùm idem sit, ac interposita persona Fratrum, nequeunt ipsi, salva professionis puritate, Bursarium in via, vel alibi habere, cùm ipsis à *Regula cap.*4. prohibitum sit denarios recipere per se, vel per interpositam personam. Et Nicolaus III. *cap. Exiit*, declaravit vetitam esse Fratribus administra-

 tio-

tionem, & pecuniarum dispensationem, ac ipsarum usum, prout ex §. *Nec per hoc*.

Excipitur casus extremæ necessitatis, in quo alia via, quàm per receptionem pecuniæ non possunt haberi necessaria sustentationi naturæ, ut ibi Nicolaus §. *Et quidem*.

2. Accepto verò Bursario in minus rigorosa significatione, prout nimirum confunditur cum Amico spirituali, sivè iste sit principalis donans, sivè ejus famulus, vel nuntius, licet Fratribus Bursarium in via habere, qui expensas necessarias in itinere faciat. Colligitur hoc ex *Clementina Exivi §. Cùm etiam*, ubi, postquàm Clemens recursum ad Amicos spirituales ampliasset ad alias veras necessitates Fratrum, quàm ad necessitates pro infirmis, & Fratribus induendis, subdit: *Attendant Fratres, quòd pro nullis causis aliis, quàm prædictis, vel similibus, in via, vel alibi licet eis ad Amicos hujusmodi, sivè sint dantes pecunias, seù deputati per ipsos, sivè nuntii, vel depositarii, seù alio quavis nomine appellentur*.

In quo textu ponderandum est illud *in via*, vel *alibi*: qua phrasi loquendi signi-

significatur, quòd ubi *in via* subsunt veræ necessitates, liceat Fratribus *in via* recurrere ad Amicos Spirituales, ut modis congruis nostræ Regulæ, occurrentibus necessitatibus provideant.

3. Verùm, ut tàm recursus, quàm dictum Amicum spiritualem ducere in itinere licitè fiant, debent plures conditiones concurrere, quibus non observatis, censentur Fratres transgressores Regulæ, si, etiam hujus generis Bursario utantur.

Prima est, quòd iter sit justum, seù ex rationabili causa, vel ex obedientia assumptum, pro negotiis nimirum expedientibus Religioni; ut, cùm eundum est ad Capitulum Generale, vel quid simile contingat. Etenim si iter ex propria electione suscipiatur, nulla habetur necessitas recurrendi, & ducendi, cum causa sit voluntaria.

Dices. I. Non vadant ad Capitulum Generale, nec negotia committantur, nisi iis, qui pedibus possunt iter agere.

4. R. Ad Capit. Gener. non tenentur accedere, nisi Ministri, Custodes, Officiales Curiæ, & Definitores Gener.: & negotia committenda sunt idoneis, & aptis

ad ea exequenda; cujus generis non ſunt omnes, & ſoli fortes, & corpore robuſti; ſed utplurimùm iſti ſunt rudes, & imperiti; apti verò ad illa regularitèr ſunt Religioſi ſpirituales, ſtudioſi, & litterarum amatores, habentes de rebus Religionis experimentum. Qui frequentèr ſunt debiles, viribus deſtituti, ut proindè, vel equo, aut jumento egeant pro itinere, vel meliori cibo nutriri requirant; circa quæ ſunt ſumptus faciendi; & cùm ipſi per ſe in illis nequeant ſe ingerere, debent in ſubſidium ſecum habere Amicum ſpiritualem.

Dices. II. Quando hujuſmodi neceſſitates in via occurrunt, recurrant tunc ad Amicum ſpiritualem, qui eis in itinere præſentabitur.

R. Hoc utique agendum eſset, ſi veriſimile foret, quòd in via Amici ſpirituales invenirentur. Cœterùm, cum experientiâ compertum ſit, quòd interdum vix poſsunt reperiri Benefactores, à quibus res in ſpecie in eleemoſynam accipiantur, quomodo ſpes erit reperiendi Amicos ſpirituales, qui pecuniam ſolvant pro neceſſitatibus in itinere contingentibus?

Dein-

Deindè, si sciam certò me debere recurrere, quid obstat, si, cùm Amicos habeam offerentes: eorum eleemosynis per Depositarium utar?

Dices. III. S. Franciscus voluit, quòd sui Fratres se in vivendo committerent divinæ providentiæ, & cogitatus suos in Domino jacerent, qui volucres Cœli pascit.

5. R. Nec Divinæ providentiæ in vivendo non se committunt, neque suos cogitatus à Domino avertunt, qui nihil juris habentes in pecunia existente apud Depositarium pro vera necessitate, per modum puræ eleemosynæ ad ipsum recurrunt, prout tunc Fratres se debent gerere. Neque debent ità se committere divinæ providentiæ, ut Deum videantur tentare. Quinimò, ut ait Nicolaus ubi supra §. *Nec quidquam*: *Sic se ipsos committant divinæ providentiæ in vivendo, ut viam non contemnant provisionis humanæ: quia vel de iis, quæ offeruntur liberalitèr, vel de iis, quæ mendicantur humilitèr, vel de iis, quæ conquiruntur per laboritium, sustententur.* Tum quia, cùm S. Pater præcepit sollicitam curam in veris necessitatibus per Amicos spirituales, nihil de commissione divinæ providentiæ, nihil de cogitatu in Domino dimi-

diminuit: cum pro Domino Amicus ſpiritualis nos paſcat, & veſtiat. Supponitur hic ſemper, quòd res in ſpecie commodè precaria mendicatione acquiri non poſſit.

6. Secunda conditio eſt, quòd Fratres iter agant per Regiones, & partes inhumanas (etiam ſi ſint Catholicorum) in quibus, vel ex defectu charitatis, vel, quia ex frequentia Fratrum itinerantium, Fidelium pietate nimis fatigatâ, non poſſunt mendicando oſtiatim; vel nullo modo, vel, non niſi valdè incommodè neceſſaria ad victum, & decentem ſuſtentationem inveniri. Sæpe enim contingit tranſire per pagos, & loca, in quibus, vel nullus ſit, qui det ad victum neceſſaria, ſed omnia debeant haberi in tabernis, in quibus ſingula, numeratâ pecuniâ venduntur, & non niſi pecuniis haberi poſſunt; vel, ſi alii ſint, qui dare poſſint, non poteſt Frater ab itinere fatigatus per unum, vel alterum caſtrum concurſare, aut loca alia adire, & à recto itinere divertere ſinè gravi corporis, & animi damno. Imò, ſi aliqui dent, tàm parcum cibum præſtant, ut laxùm centenis milliariis corpus recreare non ſit ſatis.

Tertia eſt. Quòd neceſſitas ſit vera, præ-

præsens, vel imminens, non verò futura, & possibilis juxta dicta *consil*, 4. *§*. 1. *n*. 25. vide ibi, ut hic discurras.

7. Quarta est. Quòd ad ipsum non recurratur, nisi aliis cessantibus eleemosynis, ac cum commodè mendicatio fieri non potest. Undè hallucinantur, qui ad solum proprium commodum, & delicias in via ad eum recurrunt: & adeò frequentèr, ut, datâ etiam occasione facilis mendicationis, eam relinquunt, & contemnunt.

8. Quinta. Quòd non recurratur auctoritativè præcipiendo expensionem pecuniarum, exigendo computum, & pecuniam interdum in marsupio asservando, & custodiendo. Ideò cum Depositario pecuniæ ità se Fratres gerere debent, ut neć corde, ore, vel opere, aut signo aliquo ostendant se habere, vel retinere videantur aliquam auctoritatem, jus, vel actionem civilem in dicta pecunia, vel ejus usu. Temperandum est ab omnibus abusibus, qui frequentèr ex imperitia non excusabili nasci solent.

9. Sexta. Quòd scandalum vitetur. Fratres enim nedùm à malo, sed etiam ab omni, quod speciem habet mali, abstinere

nere debent, ex *d. Clementina §. Amplius*: & ideò videant Fratres, nè ea in re pusillis materiam scandali præbeant; & facto ostendant se in pecunia nihil juris habere.

10. Caveant Fratres itinerantes, nè per loca, in quibus solent Benefactores charitativè Religiosos tractare eos hospitio recipiendo, & tribuendo necessaria ad victum, secum Depositarium ducant: nam præter materiam scandali, quam Benefactoribus præbent, sunt causa nocumenti, quod aliis Fratribus pauperibus sinè Depositario itinerantibus obvenit, Quoniam sæculares id videntes putant, vel occasionem credendi accipiunt, quòdisti etiam portant pecunias, seù Bursarios; propter quod retrahuntur à proposito elargiendi illis elemosynas: eosque solent alloqui: *Ematis de pecuniis, quas portatis, sicut alii Fratres vestri fecerunt*. Et ad minus, cùm quis in longinquas Regiones iturus per illa loca transit, moneat sæculares hospitantes alios benignè, se equo iter agere, quia debilis, & longitudo itineris id requirit: Ac Amicum spiritualem secum ducere, quia ad loca debet accedere, in quibus necessaria ad sustentationem nul-

nullatenus absque pecunia obtineri possunt: verùm se nihil juris in pecuniâ habere; ut hac forma viscera misericordiæ Fratribus aliàs itinerantibus non claudant, & ipse scandalo proximum non offendat.

11. Septima. Quòd recurrens sit Minister, Custos, vel Guardianus, aut alius ab eis habens facultatem, vel commissionem recurrendi.

12. Octava. Quòd si quidquam pecuniæ post iter supersit, illud, vel donantibus restituatur: vel rogentur, ut in alias veras necessitates Conventus expendi valeat.

13. In nostro Ordine statuta Generalia in Sambucanis *cap.* 8. *§.* 8. *n.* 1. disponunt, ut Ministri, Custodes, & Definitores Generales provideantur pro sumptibus in itinere necessariis; monentur tamen, ut in itinere parcè, & modestè se gerant, & sanctæ paupertatis sint memores, prout ex instituto tenentur. Nec ipsi debent per se pecunias portare, sed opus est, ut eas deferat Tertiarius, qui sit Substitutus Syndici Apostolici. Verùm, ut hìc cognoscatur, quòd non sit Frater, habitu distincto uti debet, hoc est, debet incedere

dere pedibus calceatis, cum habitu genua non excedente, cum galero, seù bireto in capite, juxta dispofita in Capitulo Generali celebrato de *ann.* 1625. *tit. pro utraque familia*, cujus ftatuta eodem *anno* 18. *Decembris* confirmata fuerunt in forma specifica ab Urbano VIII. prout in ejus constitutione. *In supremo sub la* 51. *Bullar. to.*4. quæ dispofitio est universalis quantùm ad qualitatem habitus, qui à Tertiariis assumptis pro servitio Conventuum est gestandus.

Quæritur I. *Cujus sint Bona Fratrum Apostatarum.*

14. R. Si Frater redeat ad Religionem, pecuniæ, quæ apud ipsos reperiuntur, sunt tradendæ Syndico Apostolico. Cœtera verò bona, quorum usum facti Fratribus licet habere, ut sunt libri, vestes, & hujusmodi, cedunt in usum Fratrum, & Conventuum: Ea verò, quorum usus est Fratribus interdictus, ut sunt vestes sæculares, & alia pretiosa, & superflua, per Episcopum sunt pauperibus distribuenda. Cum enim eorum usus Fratribus non sit permissus, neque eis licet ea apprehendere, administrare, vel actum alium circa ea exercere, qui jus ali-

aliquod ſapiat, juxta Declarationes Nicolai III. & Clementis V.

15. Si verò bona illa fuiſſent furto ab aliis ſubrepta, dominis eſſent reſtituenda: ubi verò aliqua per mercaturam fuiſſent acquiſita, pauperibus ab Epiſcopo loci deberent elargiri.

16. Ubi autem Frater extra Ordinem deceſſiſſet bona illius pertinerent ad Cameram Apoſtolicam ex *conſtitut. Gregorii XIII. incip. Officii noſtri 43. Bullar. tom. 2.*

Dices. Leo X. Conceſſit privilegium Fratribus Minoribus apprehendendi dicta bona per Syndicum Apoſtolicum, & idoneas perſonas.

17. R. Si hoc ſit privilegium Fratrum, cùm ſit contra puritatem Regulæ, & adverſus dictas Declarationes (quæ ſolæ ſunt in vigore) receſſit ab aula, & eidem Fratres renuntiarunt; quemadmodum in quovis Capitulo Generali proteſtantur nullam diſpenſationem contra Regulam fuiſſe in Ordine receptam, ac ſe velle, divino favente auxilio, Regulam in ſua puritate juxta præfatas Declarationes obſervare. Accedit, quòd dicta Leonis conceſſio fuit per ſubſecutam Conſtitutionem Gregorii revocata.

Quæ-

Quæritur. II. *Qua forma* debeant Fratres expropriari?

10. R. Si expropriatio Fratris fiat in infirmitate, debet esse praxis: priusquam Confessario se de peccatis accuset, est vocandus Superior, cui Frater debet manifestare, quæ habet, & sincerè protestari se quodcumque prætensum dominium super illis deponere, seque in illis nihil juris habere, & propterea se illis voluntariè expoliari. Tunc Superior curet, ut pecuniæ, & res pretiosæ, si quæ sint (quod absit) statim per Tertiarium asportentur Syndico Apostolico. Quòd, si ægrotus convaluerit, non eum factæ expropriationis pœniteat, nec ad vomitum redeat, vel ea ipsa petendo, vel alia quærendo, quæ Regulæ repugnant.

19. In casu verò, quòd pecunia esset Amici spiritualis, qui sibi dominium illius retinuisset, eidem foret reddenda; vel de ejus licentia Syndico Apostolico tradenda pro utilitatibus Conventus, vel Provinciæ.

20. Quod si dicta pecunia ad eleemosynas alterius Conventus pertineat, monendus tunc est hujus Superior, & pecunia à Syndico Conventus, in quo ille infirmatur,

tur, ad Syndicum alterius Monasterii transmittatur. Ubi vero pecunia fuisset recepta sub onere Missarum, vel alio, hoc debet Superiori aperiri, ut hic curet, quod onere satisfiat. Quod si sit furtiva, domino reddatur.

21. Hic advertas, quod Frater proprietarius, seù retinens pecuniam absolvi non potest, nisi prius exproprietur; sicut dicitur de concubinario, qui est incapax absolutionis, nisi prius concubinam à se licentiet, & extra propriam domum amandet.

22. Pro praxi Provincialium, ad quos spectat distribuere supellectilia, & res à Fratribus defunctis relictas, subnecto decretum Congregationis Generalis de *anno* 1679. ea de re editum, ut ipsi noverint se non esse rerum dominos, neque de illis posse pro suo arbitrio disponere, sed teneri juxta præfinitum modum se gerere: Verba decreti.

Si Frater defunctus fuerit in infirmaria, eidem applicentur omnes panni linei, seù ex tela confecti. Si autem extra infirmariam mortuus sit, applicentur Communitati Conventus, ubi defunctus de Familia morabatur. Cui etiam Communitati consignabuntur omnia lanea vestimenta. *Libri*

Libri in ejusdem Conventus Bibliothecæ reponantur: & si fortè aliquid pecuniæ reperiatur, Provincialis faciat eam deponi apud Syndicum Apostolicum Provinciæ pro necessariis sumptibus, communibusque Provinciæ indigentiis, sumpto à Guardiano, & Discretis Conventus testimonio de quantitate, ut suo tempore rationem de illa tribuere possit Et idem observetur, si aliquid aliud considerabilis pretii inveniatur.

Picturæ, si fortè sint, in Sacristia collocentur. Res autem minoris momenti inter Fratres ejusdem Conventus de consilio Guardiani dividantur.

Si autem, vel Ministri Provinciales, vel Guardiani alitèr fecerint, aut de rebus defuncti alitèr disposuerint, suspensionem officii ad semestre incurrant. Orb. Seraph. to.4. in d. Congreg. Et ob pœnæ adjectionem, constat decretum, non tàm esse directivum, quàm præceptivum.

TITULUS III.

De Legatis quò ad Fratres Minores?

CONSILIUM I.

An Fratres Minores ſint capaces Legati annui.

SUMMARIUM.

1 *Legatum directè Fratribus Minoribus factum pro ipſis non ſuſtinetur.*

2 *Sunt Fratres Minores capaces annuarum præſtationum ab hæredibus recipiendarum per viam eleemoſynæ.*

3 *Triplex gradus incapacitatis.*

4 *Formula proteſtationis præmittendæ occaſione Legatorum.*

5 *Fratres ſunt capaces Legati rei mobilis, quod unica ſolutione præſtatur.*

6 *Reſponſa Sac. Congr. ab Vrbano VIII. &c. circa hæc legata.*

7 *Quid importet clauſula: officium Judicis implorare?*

8 *Valet Legatum pro Sacristia, vel Fabrica Ecclesiæ.*

9 *Responsa dictæ S. Congr. super hujusmodi Legatis.*

10 *Legata determinata ad unum usum, in alios convertere non licet.*

11 *An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere celebrationis Missarum?*

12 *Responsa dictæ Sac. Congregationis.*

13 *Præstationes Legatorum Fratribus debitæ non sunt.*

14 *Nequeunt Fratres præstationes ipsas in judicio exigere sub pœna excommunicationis.*

15 *Possunt tamen eas recipere per modum eleemosynæ, ad 20.*

21 *Syndicus Apostolicus potest tamquàm unus de populo apud Judicem instare, ut mens Testatoris impleatur.*

22 *Missæ celebrari debent in Ecclesia à Testatore electa.*

23 *Nequit aliqua quietantia fieri, nisi de quantitate præstationum receptarum.*

24 *Conventus Fratrum est incapax sortis census eidem directè relictæ: & ibi de oneribus perpetuis Missarum, quorum licentia recipienda sint, & de pœnis, &c.*

ONSTAT Fideles sæpè in Testamentis legare favore Fratrum, aut pro ipsorum Ecclesiis nonnulla gratis, vel adjecto onere celebrationis Missarum, aut recitationis alicujus Officii, unica solutione, aut ad tempus, vel in perpetuum singu-

singulis annis præstanda. Quibus dispositionibus stantibus, excitari consueverunt difficultates: an Fratres, salva puritate Regulæ, habeant circa dicta relicta capacitatem? Licèt de hac re aliqua dixerimus *tit.* 1. *consil.* 4. *num.* 9. tamen, quia solent in dies Fratres scrupulis pulsari, vel litibus agitari, ex professo assumimus discussionem articuli; ad quem claritate, qua par est, tractandum, varios §. §. subnectimus, in quibus firmantur resolutiones juxta declarationes Nicolai III. & Clementis V. ac decreta Sacrar. Congregationum, & decisiones Rotæ.

1. Primùm verò statuitur, liquidam esse incapacitatem Fratrum ad Legata; si sors principalis ipsis directè relinquatur, adeout ejusdem proprietas, possessio, & dominium apud Fratres sit; cum per dicta *loc. cit. consil.* 2. & 3. ipsi Fratres nullatenus sint capaces acquirendi, & retinendi dominia, rerumque jura, & possessiones, prout ibi *consil.* 4. & propterea talia relicta, nec momento retinere possunt; sed ubi adest erectum Tribunal R. Fabricæ S. Petri eidem Fabricæ debent applicari, ut notissima sunt ejusdem privilegia, tàm quò ad hæreditates, & fidei-

 com-

commissa, quàm quo ad ejus generis Legata, per adnotata ibi *consil. 5. num.* 10. & 11. Ubi videas, quando Legatum, quantùm ad Fratres caducetur, & corruat. Ubi verò tale Tribunal erectum non est, Legatum redit ad hæredes; qui tamen debent implere voluntatem defuncti, & onera imposita exequi, ac curare, ut Missæ celebrentur, vel aliud onus impleatur, si favore animæ fuerit Legato adjectum; quoniam ultima voluntas defuncti pro lege servanda est, & omnibus modis conservari debet, *cap. Ultima* 13. *quæst.* 2.

2. Diversimodè est dicendum de Legatis non Fratribus directè factis, sed pro Fratribus in hoc sensu, quòd hæredes gravantur, ut singulis annis aliquod ipsis dent, vel certam summam pecuniæ Syndico Apostolico solvant pro necessitatibus eorum, sivè Legatum sit simplex, sivè caudatum onere aliquo Officii, vel celebrationis Missarum. Quantùm ad hæc Legata Fratres non sunt incapaces recipiendi ab hæredibus, quatenus velint liberè dare in eleemosynam præstationes à Testatoribus taxatas; & Legatum hac forma factum, dicitur esse modo licito

licito constitutum, ut dixi *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 30. *num.* 38. Ac in rigore loquendi Fratres in casu dicuntur propriè capacitatem habere ad illas præstationes ab hæredibus eleemosynalitèr recipiendas, non ad rem legatam, ex qua debent hæredes dictas præstationes accipere.

Hinc opportunum est adnotare retentam à Doctoribus distinctionem incapacitatis, aptabilem casibus, qui in facto contingere possunt, quam refert Luccia *de legatis num.*202.

3. Duplex itaque datur incapacitas. Una dicitur absoluta, & alia respectiva. Absoluta illa est, quæ Religiosos inhabilitat ad aliquid possidendum spolians illos quovis jure politico, & civili, sivè in re, sivè ad rem, adeout eisdem nulla competat actio juridica; cùm illa denudati reputentur ratione voti altissimæ paupertatis in professione emissi, & vigore Regulæ præscribentis strictissimum paupertatis vinculum, tùm in communi, tùm in particulari. Respectiva illa est, quæ inhabilitat eos Religiosos tantùm ad petendam rem, cum nullum jus ad illam petendam habeant; non verò inha-

bilitat ad recipiendum aliquid per viam eleemoſynæ.

A prima incapacitate Fratres ſunt inhabiles recipiendi hæreditates, & ſuſtitutiones, ac retinendi bona immobilia, annuoſque redditus, cenſus, & cambia; cum enim ex Regula ſint mendicantes, ſunt omni rerum dominio, & jure abſolutè incapaces ex dictis *loc. cit.*

A ſecunda inhabilitantur quidem ad petendas legalitèr præſtationes Legatorum, non verò quin poſſint per modum ſimplicis eleemoſynæ ab hæredibus recipere, ut latius infra.

Adductæ diſtinctioni addi poteſt tertium membrum incapacitatis, item reſpectivæ: & illa dicitur, quæ, ſuppoſita in dictis Fratribus prima incapacitate abſolutè, & ſecunda quantùm ad petendum, remanet jus aliquod, & actio penès Syndicum Apoſtolicum ad aliquid petendum: non nomine Religioſorum, ſed, vel Eccleſiæ, aut Sacriſtiæ, quibus fuiſset aliquid reſpectivè legatum reſpiciens divinum cultum, Eccleſiæ ornamentum, vel ſacræ ſuppellectilis inſtaurationem.

Cœterùm, quando contingit relinqui aliqua Legata perpetua aliquibus per-

personis, vel hospitalibus, vel alicui Reipublicæ, & aliis domibus, ea lege, quòd teneantur Fratribus præstare singulis annis certam eleemosynam, sivè omnino gratis, sivè, ut ipsi Fratres recitent certa Officia, vel celebrent numerum aliquem Missarum, non possunt Fratres nec per Syndicum illam petere, tamquam debitum, ex dicendis infra, sed humilitèr, & per modum eleemosynæ. Tenenturque præmittere protestationem in subsequenti forma, juxta disposita à *Sac. Congreg. ab Urbano VIII. particularitèr præposita anno 1628. Consultationibus Familiæ Cismontanæ Fratr. Minor. S. Francisci*, à qua, Sanctitate Sua approbante, præcepta fuit observantia decreti Congr. Generalis habitæ *Romæ die* 17. *Maii* 1603. prout infrà *num.* 40.

4. Quoniam verò dicta Sac. Congr. decreta fuerunt à Papa approbata, evenit, ut, causâ cognitâ, fuerint promulgata; indeque sunt ad instar legis, ubique locorum observanda; hinc nullus potest de hac re tergiversari.

Formula verò protestationis est hæc:

Nos Fr. N. Guardianus, & Fr. Discreti hujus Conventus N. dicimus ad nostram notitiam pervenisse quondam N. certam eleemosy-

næ

næ quantitatem Conventui huic distribuendam perpetuò gratis, vel forsan pro aliquibus Officiis, aut Missis dicendis legasse (explicetur clausula, an gratis, vel cum onere fuerint Legata relicta). *Cumque Legata hujusmodi, nisi per viam simplicis eleemosynæ acceptare, ex Instituto Sancto nostro, & jure nobis non liceat: ideo per præsentes liberè protestamur in Domino, quòd Legatum prædictum tamquàm illius incapaces ex vi Legati recipere nolumus, nec intendimus. Si tamen hæres commissarius, aut Legatarius ipsius Testatoris dictam quantitatem per viam simplicis eleemosynæ, omni obligatione, dominio, & proprietate penitùs cessantibus, nobis liberè conferre voluerit, illam simpliciter accipiemus, & piæ Testatoris voluntati, quantùm in nobis fuerit, plenè, ac fideliter satisfaciemus.*

Quæ protestatio subscripta per Guardianum, & Discretos Conventus dabitur illi, qui tenetur Testatoris voluntatem implere: & eadem protestatio scribetur in libro Conventus, ut constare possit succedentibus Guardianis hanc constitutionem fuisse ad plenum adimpletam.

Si tamen facta ista protestatione hæres ex sua libera voluntate voluerit dare eleemosynas illas, & committere Fratribus dicta Officia, & Mis-

& Missas, tunc Fratres tuta conscientia possunt eleemosynas hujusmodi recipere. Hucusque Sacra Congregatio.

§. I.

An Fratres sint capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica vice adimplentur?

1 RESP. Affirmativè, sivè sit pecunia granum, vinum, lana, & similia. Ratio est, quia ab hæredibus, vel donantibus recipiuntur per modum eleemosynæ manualis; idcircò id non repugnat ipsorum mendicitati, cum ex eo non constituantur in tali statu, ut eximantur à necessitate precariò petendi eleemosynas, & ostiatim mendicandi. Ut tenuit Rota in *Romana Computorum* 10. *Aprilis* 1630. *coram Merlino*. Sed pecunia à Syndico recipi debet.

Verùm hoc procedit, si res legata non sit excessiva, nec in tali quantitate, ut fraus fiat mendicitati, & ad thesaurizationem recipiatur, ut ibi Rota ponderavit: & expressè constat per ea, quæ dicta Sac. Congregatio 9. *Septembris anno* 1628. respondit ad infrascripta dubia.

„I. An

„ I. An Fratres Minores, tam de Fa-
„ milia, quàm Reformati sint capaces
„ Legatorum bonorum mobilium, quæ
„ unica solutione, seu præstatione adim-
„ plentur, tàm in pecunia numerata,
„ quàm in aliis speciebus?
„ II. An possint eadem Legata in judi-
„ cio, aut extrà exigere per se ipsos, vel
„ Syndicum Apostolicum?
„ III. An Fabricæ S. Petri liceat in
„ hujusmodi Legatis se ingerere infra an-
„ num, ex quo dies Legati cessit?
„ IV. Et quid, elapso anno?

Resolutio Sacræ Congregationis.

Ad I. *Respondit, Fratres Minores, tàm de Familia, quàm Reformatos esse capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica solutione, seù præstatione adimplentur, tàm in pecunia numerata, quàm in aliis speciebus: dummodò tamen hujusmodi Legata sint in quantitate moderata, & non in fraudem paupertatis.*

Ad II. *Fratres quidem nec per se ipsos, nec per interpositam personam posse eadem Legata in judicio exigere, sed Syndicum Sedis Apostolicæ tantùm judicis officium implorare; dummodo similiter illa in moderata sint quantitate, & sine ulla fraude paupertatis, & re ipsa erogentur in Fratrum necessitates. Extra judi-*

judicium verò ità demum Legata hujusmodi accipi posse à Fratribus per se ipsos, si in aliis speciebus consistant; & accipiantur in ea tantùm quantitate, quam vera, & imminens eorum necessitas postulet: sed superfluam, aut pecunias à Syndico tantùm posse accipi, dum tamen id omne in Fratrum necessitates convertatur.

Ad III. *Non licere Fabricæ S. Petri in hujusmodi Legatis bonorum mobilium se ingerere infrà annum, ex quo dies Legati cessit.*

Ad IV. *Elapso anno, licere ad præscriptum suarum facultatum.*

Sed petitur. Quid importet illud *officium Judicis* implorare?

7. Resp. Importat quid distinctum ab hoc, quod est in judicio quidquam exigere. Hoc enim supponit in actore jus ad agendum adversus alium actione juridica, & civili; illud verò tale jus minimè reperit, sic ex Pirhing. *in compend. doctr. sacr. canon. lib.* 1. *tit.* 32. notante discrimen esse inter actionem, & implorationem officii, quod illa supponat jus ex parte agentis, & debitum ex parte illius, contra quem actio intentatur; imploratio verò officii æquitate potissimum nititur, non jure. Ideo, cum nec Syndicus strictum

ctum jus habeat, ut ſupponitur à S. Congregatione, quantùm ad dicta Legata adverſus gravatos à Teſtatoribus, non poteſt in judicio contra eos agere, eos citando, & juridicè procedendo; ſed ei dumtaxat conceditur, ut Judicem moneat de Legatis, & non ſolutis; & tunc Judex executor, ut Pater Pauperum, ex ſuo munere debet hæredes compellere ad ea ſolvenda, & Fratribus quatenus egeant, in eleemoſynam conferant. Fagnanus in 1. *ad cap. Quoniam num.34. de decimis* ſcripſit, quòd, deficiente actione, ſubveniendum eſt officio Judicis. Apud Gonzalez in 1. *tit. 32. cap.2. num.3.* videas diſcrimen inter officium Judicis nobile, & mercenarium. Verùm Syndicus ad implorationem non debet procedere, niſi concurrant, quæ pro ſecundo dubio ſunt diſpoſita.

§. II.

An valeat Legatum annui redditus factum Sacriſtiæ, Fabricæ, Eccleſiæ, vel Conventus?

8 LEgata pro Fabrica Conventus, vel Eccleſiæ Fratrum, cum non reſpi-

ſpiciant victum eorumdem, valent omnino, eſtò in ſumma conſiderabili, dummodo ſit adæquata pro ſervitio rei: ut de Legato ſcutorum quatuor mille pro Fabrica ad favorem Fratrum S. Franciſci ad Ripam Urbis decidit Rota ſupponens capacitatem, & firmat Card. de Luca *diſc. 25. num. 8. de Parochiis*; & *diſc. 35. n. 15. de Regul.* refert à Parocho diſputatum fuiſſe non ſuper capacitate Fratrum, ſed prætenſione quartæ funeralis; quam tamen non deberi pro Legatis factis Monaſterio, quod ſit exemptum per privilegium, neque pro Legatis relictis Eccleſiæ pro fabrica dixit *de offic. & poteſt. Parochi par. 3. cap. 25. num. 52.*

Ex identitate rationis valet, etiam Legatum factum pro Libraria; cum non concernat victum, & veſtitum Religioſorum, de quo infr. *§. 6.*

Pari modo valet Legatum factum pro Sacriſtìa, hoc eſt, ut ſacra Supellex renovetur, & reparetur, prout etiam ex dicendis *§. 5.* Interea refero reſoluta ab eadem Sac. Congregatione Urbana ad propoſita dubia.

„ I. An valeat Legatum annui reddi-
„ tus factum Fabricæ Sacriſtiæ, vel Ec-
cleſiæ

„ clesiæ Fratrum Minorum, tam de Fa-
„ milia, quàm ex Reformatione?
„ II. An liceat Fratribus hujusmodi
„ Legata in judicio exigere per eorum
„ Procuratores, vel Syndicos Apostoli-
„ cos?
„ III. An liceat eisdem erogare prædi-
„ cta Legata in usus Fratrum: an verò illa
„ omnino converti debeant in usus à Te-
„ statoribus præscriptos?
„ IV. An Fabricæ S. Petri liceat infra
„ annum se ingerere in proprietate horum
„ Legatorum pro Fabrica, vel Sacristia,
„ transigendo cum hæredibus, aut aliàs
„ de eadem proprietate disponendo?
„ V. Et quid transacto anno?
„ VI. An liceat eidem Fabricæ S. Petri
„ se immiscere præstationibus, seu fructi-
„ bus eorumdem Legatorum ab anno
„ decursis, & non solutis?
„ VII. Et quid infra annum, ex quo
„ cessit dies præstationis?

Resolutio Sacræ Congregationis.

9. Ad I. Respondit. *Valere Legatum annui redditus factum Sacristiæ, vel Fabricæ Ecclesiæ, vel Conventus Fratrum Minorum, tàm de Familia, quàm de Reformatione, nisi adsit excessus in quantitate.*

Ad

Ad II. *Nec per se ipsos, nec per alios licere Fratribus in judicio exigere hujusmodi Legata, sed Syndico Apostolico dumtaxat.*

Ad III. *Nec licere eadem annui redditus Legata erogare in usus Fratrum, sed illa omninò converti debere in usus à Testatoribus præscriptos.*

Ad IV. *Fabricæ S. Petri non licere infrà annum se ingerere in proprietate horum Legatorum, cùm hæredibus transigendo, aut aliàs disponendo de eadem proprietate.*

Ad V. *Itidem non licere.*

Ad VI. & VII. *Posse Fabricam S. Petri se immiscere in præstationibus, seù fructibus eorumdem Legatorum ab anno decursis, & non solutis, non autem infrà annum, ex quo dies præstationis cessit.*

Duo hìc ad præscriptum harum resolutionum adnotantur. Unum est, quòd præstationes hujusmodi Legatorum sunt debitæ, aliàs nec Syndico Apostolico liceret ipsas in judicio exigere, prout eidem licet, ut in responsione *ad* 2.

Alterum verò, quòd proprietas Legatorum, seu res, quæ est pro fundo, & securitate annuæ præstationis assignata, non sit apud Fratres, seu apud Syu-

dicum Apoſtolicum. Sacra enim Congregatio ſemper ſupponit eſſe apud hæredes, vel alios à Teſtatore gravatos, ut conſtat tàm ex *eodem* 2. (cum à ſe ipſo Syndicus nihil poſſit in judicio petere) quàm *ex* 4.

10. Quantùm ad III. adverti debet, per id revocari conceſſionem à Sixto IV. factam Minoribus de commutandis Legatis relictis Ordini ad unum uſum, in alium. Nam cum decretum factum ſit, approbante Papa, ad reſtituendam in Ordine puram obſervantiam Regulæ, per ipſum revocatur, quidquid intento fini adverſatur. Ideò ab Ordine nunquam acceptantur privilegia relaxativa puritatis Regulæ, & contraria Declarationibus Nicolai III. & Clement. V. ſæpè in ſuperioribus laudatis. Et idem Urbanus in *Conſtit. Sacroſanct.* 51. *Bullar. t.*4. revocavit omnes conceſſiones, & indulta à Sede Apoſtolica Ordini conceſſa, Regulæ, & dd. Declarationibus contraria. Quod ſubindè innovavit Innocent. XI. *conſtit. Sollicitudo*, alibi allegata. Contraria verò reputaretur aſſerta diſpoſitio; cum jus in Fratres conferret circà Legata, ut de eis diſponere valerent æquè benè, ac ſi ſui

si sui juris essent, & possent civilitèr obligari.

§. III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere Missarum?

QUantùm ad præsentem articulum, eadem Sac. Congreg. Urbana mentem suam aperuit, prout infra ad hæc dubia.

„ 11. I. An Fratres Minores, tàm de
„ Familia, quàm Reformati sint capaces
„ Legatorum annuorum, quæ fiunt, adje-
„ cto onere celebrationis Missarum?
„ II. An iidem possint pro his Legatis
„ in judicio experiri agendo, aut Judicis
„ officium implorando?
„ III. An possint Fratres illa accipere à
„ spontè offerentibus, celebrando Missas
„ ad rationem rei acceptæ?
„ IV. An possint illa spontè oblata acci-
„ pere per se ipsos, an verò per Syndicum
„ Apostolicum?
„ V. An Fratres possint hujusmodi Le-
„ gata extinguere, aut illorum proprie-
„ tatem vendere, & pretium erogare in
„ usum Fabricæ, vel Sacristiæ.

„ VI. An liceat Fabricæ S. Petri pro-
„ prietatem eorumdem Legatorum cum
„ onere Miſſarum ſibi vindicare, tàm ela-
„ pſo anno, quàm anteà?
„ VII. An eidem Fabricæ liceat ſibi
„ vindicare annuas præſtationes decurſas,
„ & non ſolutas, tàm ante annum, quàm
„ poſt?

Reſolutio Sacræ Congregationis.

12. Ad I. Reſpondit. *Fratres Minores, tàm de Familia, quàm ex Reformatione nullatenus eſſe capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt, adjecto onere celebrationis Miſsarum?*

Ad II. *Non poſse pro his Legatis in judicio experiri, aut Judicis officium implorare.*

Ad III. *Poſſe Fratres illa accipere per modum eleemoſynæ à ſpontè offerentibus, celebrando Miſſas ad rationem rei acceptæ, citrà tamen ullam obligationem ad onus perpetuum: & dummodò priùs proteſtentur ſe illorum capaces non eſſe.*

Ad IV. *Syndicum Apoſtolicum, & pro Fratrum neceſſitatibus, non autem Fratres ipſos, etiam per alios, poſſe hujuſmodi Legata utcumque ſpontè oblata accipere, ſi in pecunia conſiſtant.*

Ad V. *Non poſſe Fratres hujuſmodi Legata extinguere, aut illorum proprietatem ven-*

vendere, & pretium erogare in usus Fabricæ, vel Sacristiæ.

Ad VI. *Licere Fabricæ S. Petri ad suarum facultatum præscriptum sibi vindicare eorundem Legatorum proprietatem cum onere Missarum celebrandarum, tàm elapso anno, quàm anteà.*

Ad VII. *Similiter licere.*

Hìc paritèr ponderandum est, quòd disposita *ad* 1. valent pro Legatis directè Fratribus relictis, juxta dicta *num.* 1. Ubi verò agitur de Legatis, quorum proprietas reperitur apud hæredes, vel alios, S. Congr. R. Fabricæ in decreto *Cum sæpiùs*, ut infra *num.* 51. decrevit capitale, seu sortem principalem, aut proprietatem esse semper conservandam absque ulla diminutione.

13. Cœterum nec Legata, eò onere adjecto, aut ipsorum præstationes Fratribus debentur, cum nihil magis altissimæ paupertati Fratrum repugnet, quàm redditus annui certi, & determinati, qui ex *Clementina* §. *Cumque annui* perpetuitatem, & proprietatem sapiunt, & ideo inter immobilia ibi connumerantur. Illisque Fratres videntur liberari ab onere providendi sibi ex incerta quæstuatione,

 & con-

& consequentèr quantùm ad suas urgentias ab incerto non dependere, neque in totum inniti Divinæ providentiæ, prout debent ex Regula, & fuit declaratum à Nicolao, & Clemente.

14. Propterea sunt Fratres transgressores Regulæ, si, vel per se ipsos, vel per Syndicum via juridica procedant adversus hæredes, & debitores, eos citando, & vocando ad judicium, ut ab Judice compellantur ad solutionem, nisi ad præscriptum ab eadem S. Congregatione, & aliàs incurrunt ipso facto pœnam excommunicationis præfixam in dicto decreto *Cum sæpiùs*.

15. Quamvis autem interdictum sit Fratribus, eorumque Syndico præstationes pro Missis Legatorum exigere, tamquàm sibi debitas, & per modum certæ assignationis perpetuæ, omnique actione civili, & juridica sint circa eas destituti; possunt tamen eas titulo puræ eleemosynæ manualis à spontè, & liberè dantibus accipere (sed in pecunia numerata nonnisi à Syndico sunt recipiendæ) prout sæpè repetitum est, tùm supra in *resolut. ad* 3. & 4. tùm in decreto Sac. Congreg. Episcop. dato *num.* 56. ac in alio ejusdem

sub

ſub *die 3. Auguſti anno* 1674. *in Turritana Legatorum*, confirmato à Clemente X. *conſtit. Nuper ſub* 22. *Auguſti d. anni*, quàm excribo infrà, tùm in dicto decreto *Cùm ſæpiùs*.

16. Inſuper S. Congr. R.Fabr. *ſub* 28. *Maii* 1639. & 30. *Auguſti d. anni* reſcripſit Epiſcopo Urbaniæ volenti erigere Canonicatum ex quodam Legato relicto Conventui S. Angeli in Vado ſub prætextu, quòd Fratres illius Legati non eſſent capaces: *Legati ſummam reſtituendam fore, quia Fratres erant capaces illius, non obſtante perpetuò onere Miſſarum, & quaſdam feſtivitates celebrandi*.

17. Et die 11. *Junii d. anno* 1639. ſub eadem forma ſcripſit Epiſcopo Civitatis Caſtelli. Quoniam verò Epiſcopus difficultatem movit, nè Fratres fructus Legati reciperent, eadem S. Congr. 28. *Auguſti* 1640. eidem commiſit, *ut omnia removeret impedimenta, & Teſtatoris voluntas impleretur*.

18. Et in una *Anconitana die* 31. *Decembris* 1639. eadem declaravit: *Fratres illius Civitatis per modum eleemoſynæ capaces eſſe Legati quinque annuorum ſcutorum cum onere celebrandi Officium, &c.* Hæc fuit

ſemper praxis S. Congr. in illis terminis reſcribere, quando difficultas movebatur in exequenda voluntate Teſtatorum circa ſimilia Legata.

19. Enim verò tunc puritas obſervantiæ Regulæ S. Franciſci nec offenditur, nec vim patitur. Quoniam præſtationes à Fratribus non exiguntur, ut debitæ, neque ipſi viâ juris compellunt hæredes, ſed ſolùm ab iſtis eleemoſynalitèr petunt, eæque in eleemoſynam recipiuntur: quo titulo poſſe recipi, remanente proprietate capitalis apud hæredes, vel aliquam Communitatem, Collegium, Confraternitatem, Hoſpitale, aliumve Locum pium, fuit, etiam diſpoſitum in Capitulo Generali Victorien. de *anno* 1694. *tit. pro utraque Familia num.* 17. præmiſsa tamen ſemper proteſtatione de qua *ſupra num.* 4.

20. Neque Fratres abſolvuntur ab onere precariò petendi eleemoſynas victus, & veſtitus. Nam non poſſunt permittere, ut à Syndico recipiàntur, ſi aliæ adſint eleemoſynæ. Tum quia, non ſunt omnino certi de dictis præſtationibus: nam eſt in arbitrio heredum debitorum eas Fratribus conferre, ut in d. decreto. *Cum ſæpiùs*.

Quin

Quin etiam certitudo hoc paritèr titulo excluditur, quòd remaneat in prudenti arbitrio Judicis executoris Testamenti aditi pro illius implemento, ut, inspectis circumstantiis eleemosynarum, aut locorum, vel, iisdem Fratribus, vel aliis Missæ celebrandæ committantur: maximè, si comperiat eleemosynas, & Legata pro Fratribus, adeo adaucta, ut eximi debeant à necessitate sibi victum quærendi ex incerta mendicatione, ut dixit *Rota in d. Turritana Legatorum coram Emerix* 10. *Januarii* 1695. & iterum 6. *Aprilis* 1696. *coram eodem*.

Et in hac postrema firmatum similitèr est, non posse Fratres, neque per se, neque per Syndicum Apostolicum, etiam agentem, tamquam unum de populo, imò neque extrajudicialitèr, molestare Hæredem, aut Executorem Testamenti, ut sibi Missarum celebrationem committant, nè per æquipollens sibi videatur licere, quod eis per Regulam, & Apostolicas Constitutiones est interdictum.

21. Non prohibetur tamen, quin Syndicus Apostolicus agat, tamquam unus de populo apud eum, ad quem spectat mandare, ut voluntas Testatoris implea-

pleatur: ei enim non denegatur, quod alteri de populo conceditur. Siquidem pietas erga defunctos, hoc petit, ut Judices de illorum dispositionibus in ultimis tabulis expressis moneantur, nè inexecutæ remaneant. Cessare tamen semper debet ab instantia, ut Missæ committantur Fratribus, ut celebrentur, eisque eleemosyna conferatur.

22. Nec obstat fuisse à Testatore dispositum Missas esse in Ecclesia Fratrum, & per ipsos celebrandas. Nam si Judex, cui commissa est ab jure executio Testamenti, comperiet Fratres eleemosynis abundare, nec egere, potest aliis Sacerdotibus idem onus tradere, ut in eadem Ecclesia animæ Testatoris suffragentur. Etenim Missæ celebrari debent in Ecclesia, vel Altari à Testatore electo, ut dixi *Offic. Cur. cap.* 10. *§.* 2. *n.* 46. In tali namque electione attenditur devotio specialis Testatoris erga talem Ecclesiam, & Sanctum. Et de ejus interpretativa voluntate ab aliis in eodem loco celebrantur, cum id à Fratribus, eorum puritate Regulæ inspecta, præstari non potest. Nulla enim verosimilis conjectura est, quòd Testator voluerit Missas per Fratres celebrari pro

ri pro tempore, quo ſunt incapaces recipiendi, etiam per Syndicum ipſarum ſtipendia: prout ſunt, dum non egent.

Quod totum habetur ex *cap. Exiit* §. *Ad quæ Legata*; ubi Nicolaus injungit iis, qui ex officio debent vigilare, ut pia Legata exequantur, quòd, negligentibus hæredibus, ſuper executione provideant, nè *pia defunctorum deſtruatur intentio: ac ipſi Fratres pauperes opportunis auxiliis non fraudentur*, ut inquit textus. Ideo, cum Fratres non egent, per alios poſſunt Sacrificia offerri: niſi Fratres ipſi, nullo recepto ſtipendio, ſe ad celebrandum paratos exhibeant.

23. Sed tunc ad præſcriptum allegati decreti *Cum ſæpiùs*, prohibentur facere aliquam receputam de eleemoſyna, quaſi fuiſſet ſoluta. Cum ibi ſub eadem excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda S. Congregatio prohibeat, nè Fratres per ſe, vel per alios, etiam Syndicum Apoſtolicum, *hæredibus, ſeù debitoribus faciant aliquas receputas pro dictis annuis præſtationibus, niſi pro rata, & pecunia, ſeù eleemoſynis ſupradictis, cum effectu, ac verè, & realiter eiſdem Fratribus data, vel ſoluta, ſeù datis, vel ſolutis; nec ſub alia data, niſi*

nisi sub ea, qua verè fuerit eisdem Fratribus, aut aliis pro eis facta realis satisfactio.

Verum Sacerdotes alii, quibus per aliquod tempus Missæ ipsæ legendæ, ut supra traderentur, tenerentur ad expensas pro luminibus, vino, & hostia, juxta *constitut. Nuper de celebrat. Missar. in resp. ad* 7. Ad majorem tamen cautelam censerem esse consulendam S.Congreg. Concilii pro provisione.

Adversus hucusque dicta nascitur difficultas ex una *Spoletana Legati*, ut infr.
„ Franciscus Campelli in suo ultimo Te-
„ stamento dispofuit, quòd ejus hæredes
„ tenerentur tradere Conventui Fratr.
„ Minor. de Observ. Civitatis Spoletanæ
„ scuta trecentum, in censibus investien-
„ da cum onere dd. Fratribus celebrandi
„ per centum annos ex redditibus dd.
„ censuum tot Missas in suffragium ani-
„ mæ Testatoris, hac conditione adjecta,
„ quòd quatenus d. Conventus non esset
„ capax d.Legati, d. scuta trecentum cum
„ eodem onere alteri Ecclesiæ arbitrio
„ hæredum tradenda forent. Et instanti-
„ bus dd. Fratribus, & auditis hæredibus
„ fuit propositum dubium Sac. Congreg.
„ Concilii.

An

An dictus Conventus sit capax supradicti Legati?

24. Sacra verò Congregatio 7. *Julii* 1668. *censuit negativè respondendum*.

Verùm hoc decretum nobis non obstat. Etenim in dicto Legato proprietas capitalis erat apud Fratres, vel Conventum, qui incapaces sunt retinendi rerum proprietatem, & habere census. Hujus verò generis non sunt Legata, ad quorum præstationes recipiendas in eleemosynam ad hæredibus gravatis Fratres sunt capaces juxta dicta superiùs.

Qua capacitate posita titulo eleemosynæ, non datur locus sustitutioni, ut advertit Petra *tom.* 2. *comment. ad constit.* 5. *Honori III. sect.* 4. *num.* 48. allegata resolutione ejusdem Congr. in *Romana Legati* 2. *Decembris* 1673. in qua aderat sustitutio, & caducatio favore Conventus Sancti Adriani hæredis. Qua non obstante, Sac. Congr. resolvit contrarium, ibi. *An Legatum, de quo agitur, dari jussum per tot præstationes pro Fratribus ægrotantibus in Infirmaria dicti Conventus* (de Ara-Cœli) *addito Missarum onere, sustineatur, & per consequens, an d. sustitutioni factus fuerit locus?* Et S. Congr. respondit. *Legatum, de quo*

quo agitur, sustineri, & proindè dictæ substitutioni non esse locum. Ratio planè, quia Fratres titulo eleemosynæ præstationes recipiebant à gravatis à Testatore, apud quos erant ejusdem bona.

Circa onera Missarum perpetuò celebrandarum recipienda (existente etiam onere solutionis penès Hæredes, vel Executores Testamentorum (noverint Fratres sibi prohiberi illa recipere *sine Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia in scriptis, & gratis concedenda &c. aliàs Regularis pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat;* prout expressè *constit. Nuper* Innoc. XII. *de celebrat. Missar. §. Ad hæc Sac. Congreg.*

Licentia verò nullatenùs est concedenda, nisi prius habitâ notitiâ, quòd onus implendum non sit supra vires Conventus, ibi enim Pontifex *§. Cum sæpè*, prohibet: nè Missæ supra vires celebrandæ suscipiantur.

Obtentâ verò licentiâ, est subindè præmittenda protestatio, de qua dictum est *supr. num.*4.

Quæri hìc posset, an dicta pœna incurra-

curratur eo ipſo abſque alio Judicis miniſterio?

De qua re diximus aliqua *tit.2. conſil. 3. num. 32.* Hìc autem advertimus ex dicto textu; quantùm ad privationem Officiorum, quæ obtinentur, requiri declaratoriam tranſgreſſionis, ut pro foro externo incurratur: ratio eſt, quia uſu, & conſuetudine receptum eſt (quæ eſt optima Legum interpres) ut nullus ſe privet re antea obtenta, niſi declaratoria criminis ſententia à Judice feratur: niſi tamen aliud conſtet de mente Legislatoris. Ulterior ratio eſt. Quia jus ad propriam famam conſervandam præponderat Legi humanæ indicenti privationem Officiorum: quæ cum tam gravi damno non videtur obligare ante ſententiam Judicis: aliàs eſſet nimis acerba; nam cogeret hominem ad ſe prodendum, & exequendam in ſe duriſſimam pœnam; ut advertit Diana *coord. to.1. tract.5. reſol.63.* plures cumulans. Interea tamen tranſgreſſor Conſtitutionis tenetur requirere diſpenſationem, ne Officium, quo in conſcientia privatus eſt, iniquè retineat, ex Bonac. *de Legib. diſp.1. qu.1. punct.7. §.2. num.9. & 10.*

Ubi

Ubi verò Legislator uteretur clausulâ: *eo ipso absque aliquo juris, aut facti ministerio*, tunc nec etiam super crimine deberet Judex pronunciare: quia hæc excludunt declaratoriam quoque super facto, quæ regularitèr non removetur ab illa *absque alia declaratione*, ut notavit Fagnanus *in 5. ad cap. Quod à Prædecessore de Schismaticis num.68.*

Ubi advertit paritèr declaratoriam facti non requiri, ubi crimen est notorium, allegans Abbatem, & Innocentium. Hæc enim tria æquiparantur, *Judicis denunciatio, propria confessio, & rei evidentia, quæ tergiversatione aliqua celari non possit*, ut est casus in *cap. Quæsitum de cohabit. Cleric.* Sed cum possit aliquid contra evidentiam allegari, citandus est transgressor, si habeat quidquam contra factum allegare. Et quatenus nihil relevans producat, pronunciandum est super transgressione.

Quo verò ad pœnam *inhabilitatis*, & privationis *vocis* in eodem textu, crimine commisso, absque hujus declaratione statim incurritur: ratio est, quia hanc transgressor non debet in se inferre per aliquam actionem, sed circa eam se habet

merè

merè passivè, & consistit in abstinentia ab aliqua receptione, vel actione.

§. IV.

An Fratres sint capaces Legati annui sinè onere?

25 QUuò ad præsentem articulum, sunt dictæ S.Congr. resolutiones ad hæc dubia.

„ I. An Fratres Minores tàm Obser-
„ vantes, quàm Reformati sint capaces
„ Legatorum annuorum sine aliquo one-
„ re, aut modo adjecto, saltem ad effe-
„ ctum illa extinguendi, & pretium ero-
„ gandi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ?
„ II. An ad hunc effectum possint eam-
„ dem proprietatem in judicio petere per
„ Syndicum Apostolicum?
„ III. An possint illam convertere in
„ usus Fratrum?
„ IV. Et quid, si cœperint illorum an-
„ nuas præstationes accipere?
„ V. An possint Fratres exigere judi-
„ cialitèr annuas præstationes eorumdem
„ Legatorum in vim Martinianæ?
„ VI. Et quid post ultimum decretum

„ Sac. Congregat. hac de re editum ?
„ VII. An Fratres teneantur proteſtari
„ ſe eſſe incapaces eorumdem Legato-
„ rum ?
„ VIII. An poſſint illa à ſponte danti-
„ bus accipere per ſe ipſos, vel per Syndi-
„ cos Apoſtolicos ?
„ IX. An hæredes teneantur illorum
„ præſtationes Fratribus ſolvere in foro
„ conſcientiæ ?
„ X. An Fabrica S. Petri jus habeat ſibi
„ vindicandi horum Legatorum proprie-
„ tatem, tàm elapſo anno, quàm an-
„ tea ?
„ XI. Et quid de annuis præſtationibus
„ decurſis, & non ſolutis ?
„ XII. An hæc omnia procedant; etiam
„ in Legatis annuis ad modicum tem-
„ pus ?

Reſolutio Sacræ Congregationis.

26. Ad I. Reſpondit. *Fratres Minores, tàm Obſervantes, quàm Reformatos non eſſe capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt ſine aliquo onere, aut modo adjecto, niſi ad effectum illa extinguendi, seù illorum proprietatem, & pretium convertendi in uſus Fabricæ, vel Sacriſtiæ.*

Ad II. *Non Fratres ipſos, ſed Syndicum Apo-*

Apostolicum tantùm posse eandem proprietatem in judicio petere.

Ad III. *Posse convertere.*

Ad IV. *Si Fratres cœperint illorum annuas præstationes accipere, nè hinc fiat fraus paupertati, expedire, ut de cætero decernatur, eo casu non licere amplius Fratribus eandem proprietatem vendere, ac pretium in usus Fabricæ, vel Sacristiæ erogare. Ideoque agendum cum S.D.N.*

Ad V. & VI. *Fratres nullo modo posse in judicio exigere annuas eorumdem Legatorum præstationes.*

Ad VII. *Teneri.*

Ad VIII. *Posse illa per modum eleemosynæ, & à spontè dantibus accipere, etiam per se ipsos, si in aliis speciebus consistant: quòd si in pecunia, nonnisi per Syndicum Apostolicum.*

Ad IX. *Non teneri.*

Ad X. *Fabricam S. Petri nullum jus habere vindicandi horum Legatorum proprietatem, nisi, elapso anno juxta suas facultates.*

Ad XI. *Similiter non habere jus vindicandi hujusmodi annuas præstationes, nisi ab anno decursas.*

Ad XII. *Hæc omnia locum non habere in Legatis infra decennium, sed in his tantùm,*

quæ fiunt ad decem annos, *& ultra*. Edita ſunt decreta, & reſolutiones in ſupra poſitis §.§. 9. *Septembris* 1628.

Quantùm ad 1. Si res eſſet Legata modo incongruo noſtro ſtatui, ut ſi relinquatur domus ad locandum, vel vinea, aut ager ad colendum, tunc Fratres ſunt incapaces ad acceptandum Legatum, ex *cap. Exiit §. Ad hæc*, ubi Nicolaus III. declarat debere Eratres à receptione *per omnem modum abſtinere*. Si tamen Teſtator domum, vel agrum abſque modi expreſſione Fratribus quidquam legaret, tunc illud poſſent acceptare, inquit ibi Nicolaus; & diximus *tit.* 1. *conſil.* 4. *num.* 8. quia *ſub modo licito Fratribus intelligitur eſſe relictum*; ità quod *nec Legans merito*, *nec Fratres ipſi effectu relicti fraudentur*, & poſſet Syndicus petere, ut ad 2.

Rem tamen ità generalitèr relictam non poſſunt retinere, ut ex ea annuas præſtationes recipiant, ut eſt punctualis reſolutio ad 1. Liceret nihilominus eas per modum eleemoſynæ ab hæredibus, aliiſve gravatis recipere, ut ad 8.

28. Quod ſpectat ad Legata infra decennium, accipiendum eſt, dummodo non ſint exorbitantia, & exceſſiva, ità ut Fra-

Fratrum mendicitas præjudicium recipiat. Mens enim S. Congr. fuit providere observantiæ Regulæ in sua puritate.

§. V.

An valeat Legatum concernens cultum divinum in Ecclesiis Fratrum?

29 SÆpè favore Ecclesiarum Fratrum Minorum Fideles disponunt annua Legata pro oleo lampadum, pro grano, & vino pro Missis, pro paramentis sacris, & ornamentis Ecclesiæ; ad quæ implenda gravant hæredes, vel alios, ut ea in specie illis conferant, vel summam pecuniæ ad rerum Legatarum emptionem Syndico Conventus persolvant.

De hujusmodi Legatorum validitate nulli hæsitare fas est. Nam circà ea nullatenùs procedit incapacitas Fratrum; cùm solùm restricta sit ad Legata, quæ concernunt ipsorum utilitates, & commoda, & in hunc finem recipienda tamquam debita, non verò, quæ respiciunt certum usum divini cultus, prout sunt allegata; per quæ non infringitur, nec tollitur eorum mendicitas, utpotè quod non in alimen-

ta, seu victum, ipsorumque vestimentum cedere debeant, sed in necessaria divino cultui, & Ecclesiarum ornamenta, ut post Gloss. in *Clementina Exivi de verb. signif. verb. Cùmque annui*, dixit Bartolus *in tract. Minorum lib.1. n.8.* Abbas *cons.63. lib.2. num.4.* Portel *cit. v. Legatum num.3.* Corduba *in Regul. S.Francisci cap.6. q.11. verb. si quæratur*, aliique plures contra Azorium *instit. moral. lib.12. cap.25. q.15.* negantem similia Legata sustineri, & à Fratribus posse acceptari, & ideo à Scribentibus reprobatur.

30. Nec modò Rota in *d. Romana Computorum §. Tertia conclusio* stetit pro ipsorum consistentia, quin etiam *§. Ex quibus*, dixit ea Fratribus legatariis omnino deberi. Quæ fuit subsecutivè doctrina ejusdem in allegata *Turritana Legatorum*: in qua distinguendo Legata cum onere Missarum à Legato pro oleo lampadis, censuit hoc deberi, non verò illa; licèt ad horum implementum teneantur hæredes, prout in particulari exprimitur in voto ab eadem edito.

31. Subindè in eamdem sententiam abiit S.Congr. Concilii in *Faventina Legatorum*. Nam, assignatis suis bonis à Constantia

ſtantia Severola de anno 1657. ad effectum fundandi in Terra Mutilianæ, vel beneficium Eccleſiaſticum, vel Monaſterium Monialium, hæc onera impoſuit. Primum, *annuæ præſtationis libr.* 100. *olei, pro manutentione lampadis antè ſacras Reliquias in Eccleſia PP. Capuccinorum dictæ Terræ*. Secundùm, *libr.* 25. *ceræ albæ pro uſu ejuſdem Eccleſiæ*. Secuta verò de anno 1686. Monaſterii fundatione recuſarunt Moniales ſubminiſtrare dictas præſtationes ſub prætextu omnimodæ incapacitatis Fratrum Capuccinorum, undè, citatis, & informantibus, etiam Monialibus, petiit Alexander Ronconi, tamquàm unus de populo à S. Congr. declarari.

*An Monaſterium Monialium teneatur ſubminiſtrare ſingulis annis dictas lib.*100. *olei, &* 25. *ceræ albæ pro uſu Eccleſiæ Capuccinorum?*

Die 2. *Martii* 1697. Sac. Congr. reſpondit *affirmativè*.

32. Nec relevat opponere, ideo pro affirmativa fuiſſe reſolutum, quia agebatur de Legato olei, & ceræ in propria ſpecie, non verò de relicto pecuniæ. Hoc planè nil relevat, etenim, ubi Legatum conſiſtat in pecunia, quæ pro oleo, &

cera sit expendenda, non à Fratribus, sed à Syndico Apostolico recipienda est, juxta dicta supra ex S. Congreg. §. 1. *ad* 2. & §. 3. *ad* 4.

33. Quæ Legatorum præstationes possunt à Syndico Apostolico in judicio exigi per resoluta supra à S. Congr. §. 2. *ad* 2. Nec licèt ipsas annuas præstationes in alios usus Fratrum erogare, sed omnino converti debent in usus à Testatoribus præscriptos per ibi dicta *ad* 3. Ideo Fratres, qui alio modo illis utuntur, gravitèr delinquunt, cum de re disponant præter intentionem Testatoris, & contra præscriptum legis in *Clementina Quia contingit de relig. domib.* ac si in eorum proprietate reperiretur.

§. VI.

An Fratres sint capaces Legatorum annuorum, quo ad victum, & vestitum?

34 Certum est hujusmodi Legata sustineri nequaquam posse per modum debiti, aut annuæ certæ assignationis cum aliquo jure ad ipsa: nihil enim Fratribus magis repugnat, quàm rerum proprie-

prietas, & annui redditus, qui in possesso-ribus continuum dominium important. Enim verò tunc eis victum non tribueret incerta mendicitas, prout debet ad textum in *cap. Religionum §. Confirmatos de Religios. domib. in 6.*

35. Propterea neque illa sustinentur, neque est in Fratribus capacitas ad ea, seu veriùs ad ipsorum præstationes, nisi ut à gravatis accipiant titulo eleemosynæ, prout respectivè sonant allegatæ Sanctæ Sedis Declarationes, & in specie pro materia, de qua agitur, emanarunt infrascripta decreta.

„ In dicta Faventina Legatorum, de
„ qua suprà *num.* 31. pia Fundatrix onus,
„ etiam imposuit unius ferculi solido-
„ rum 20. ipsis PP. Capuccinis per sin-
„ gulas hebdomadas subministrandi; &
„ cum dd. Moniales renuerent illud da-
„ re sub prætextu omnimodæ incapa-
„ citatis Fratrum Capuccinorum, fuit
„ S. Congr. Concil. propositum dubium: *An teneantur præstare singulis hebdomadis supradictum ferculum bon. 20. pro ipsis Capuccinis.*

S. Congr. eodem anno prout supra, *censuit esse servanda decreta Congregationis*

Fa-

Fabricæ, *die* 4. *Februarii* 1633.

36. Similitèr in *Salernitana Eleemosynarum*, in qua, facta dispositione, Fabritius Pinto nominaverat hæredes suorum bonorum PP. Carmelitas excalceatos Civitatis Salerni, imposito eis onere, ut perpetuò quolibet die tenerentur causâ pulmenti tradere in eleemosynam PP. Observ. & Reformatis, ac Capuccinis S. Francisci tria grana. Cum verò hæredes sub prætextu incapacitatis eorumdem Fratrum disposita recusarent implere, opus fuit recurrere ad dictam S. Cong. quæ, dubio proposito: *An Legatum sit præstandum, & cogendos Carmelitas principales hæredes ad illius solutionem*: 14. Junii 1704. respondit: *Serventur decreta R. Fabricæ S. Petri die* 14. *Februarii* 1633. Quasi diceret: Fratres Legatarii recipiant in eleemosynam, quatenus hæredes velint liberè, & spontè illis dare. Decretum allegatur infra.

Tamen cum Carmelitæ detrectarent executionem dare resolutioni, causa devoluta fuit ad S. Congr. R. Fabricæ, quæ in simili voto fuit 20. *Junii* 1707. Et 9. *Februarii* 1708. causâ iterùm repropositâ, rescripsit: *In decisis, & amplius causa non proponatur*. Apud dictum de Luccia, à quo

quo controversia ex integro narratur.

37. Ulteriùs pro Legato relicto pro pitantia, fuit semper praxis S. Congreg. Boni Regiminis rescribere Locorum Gubernatoribus pro implemento, & præter allegata *tit.*1. *consil.*7. *num.*11. alias litteras dedit die 22. *Junii* 1652. Viterbo al Governatore. *Mentre per il passato i Frati Minori Osservanti di S. Francesco di Canino siano stati sovvenuti di scudi dieci l'anno per la pietanza, e d'altri scudi quindici per il vino da quella Communità, la S. Congregazione si contenta, che possa continuarseli la medesima limosina, onde piacerà à V. S. concedernele la facoltà opportuna.*

38. Quantùm ad vestiarium habetur resolutio ejusdem S. Cong. sub die 12. *Novembris* 1661. Perugia al Governatore. *Questi Eminentissimi Signori, dopo aver veduta l'informazione di V. S. sono stati di parere, che ella proveda, che li Frati di S. Francesco Minori Osservanti di Nocera siano sodisfatti dell'annua risposta di scudi sette, e ba.50. che li sono stati assegnati da quel Publico sotto titolo di Vestiario; tanto eseguisca, e Dio la prosperi*, apud de Luccia à *loc. alleg. n.*396.

39. Ad hoc exhibetur factum concludentissimè hac in re removens omne dubium:

bium: Innocentius XII. 30. *Maii 1696. constit. Cùm sicut*, suppressis quibusdam Legatis cum onere Missarum Fratribus hujus Conventus de Ara-Cœli directè relictis, & propterea incapacibus, audito Œconomo R. Fabricæ S. Petri, transtulit capitale existens in locis Montium, in proprietatem Populi Romani (liberatis Fratribus à dicto onere) ut quolibet anno fructus in eleemosynam liberè Syndico Conventus erogaret pro vestimentis Fratrum ejusdem Conventus, nullatenus in alios convertendos.

Item Urbanus VIII. petente Commissar. Generali Frat. Minor. ut *dignaretur declarare Fratres esse capaces donationis annui census erogandi quotannis in emptionem Tunicarum, & vestium pro usu Fratrum Terræ Molleani, & à Ministris Fabricæ non posse molestari, quin per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census sub* 12. *Novembr.* 1641. *SS. annuit* hoc rescripto: *audita relatione Sanctitati Suæ facta de ordine Emin. Cardin. Barbarini Protectoris, benignè annuit petitioni supradictæ*. Fr. Paulutius. Et hìc propter illud *per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census*, videtur proprietatem census apud alium

alium extitisse, à quo in eleemosynam deberent fructus ad dict. effectum conferri: Apud Pitonium *discept.2. à n.130.*

Ita paritèr *num.*147. refertur qualitas alterius Legati scutorum duodecim sine onere annuatim Fratribus S. Francisci ad Ripam Urbis titulo eleemosynæ solvendorum per Andream Benedetti, ad cujus instantiam, exhibita supplicatione Summo Pontifici, S.C.R. Fabricæ, cui fuerat petitio remissa, *sub* 27. *Maii* 1656. resolvit. *Facta relatione, SS. annuit, ad istantiam tamen hæredis ipsius Testatoris, & sub titulo eleemosynæ*: apud eundem de Luccia *ubi supr. num.*493.

40. Pro quibus sanè militat, & in terminis terminantibus concludit doctrina S. Bonaventuræ desumpta ex quæstiuncula in Apologetico, de qua infra *§.* 7. *num.*50. probata à d. Sac. Congreg. pro Cismontana Familia, ubi non tàm de eleemosyna temporaria, quàm perpetua disponitur, inspectis præsertim clausulis, *quotidie, singulis septimanis, aut annis*.

Sequitur S. Doctor. *Et si post obitum uxor ejus, vel amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemosynam per se, vel ex dispositione illius largiri, possu-*

possumus similiter accipere ex tali gratia : ita quòd quandocumque nollet amplius ista dare, nihil peteremus ab eis, quasi ex debito, sed more mendicorum recurreremus ad domum clementis Domini pro quotidiana eleemosyna, quamdiù illi placeret : sed quando plus nollet, discedamus, ei gratias agentes de dato, & non murmurantes de negato. Hæc est vera, & pura vita mendicorum, quod datur, ex gratia recipere, non ex jure. De censibus verò domorum Fratribus legatarum nihil quærimus, sicut nec de aliis redditibus.

Si autem antequam vendantur, aliquem indè censum (hoc est eleemosynam) *dare volunt hi, in quorum tunc potestate sunt illæ domus nihil juris habere in eo protestamur. sed eleemosynam nobis spontè oblatam simpliciter recipimus, sicut aliundè donatam.*

Hinc Nicolius Flosc. *verb. Observantes num.5.* ex S.Congr. in *una Capuccinorum 12. Novembr. 1632.* dixit: licet Capuccini, & Observ. sint incapaces Legatorum annuorum, non tamen sunt incapaces recipiendi subsidium, quod eis dat aliqua Communitas, vel persona particularis ad hoc à Testatore gravata:

Adversus usque nunc resoluta animadvertunt obstare, quòd in circumstan-

ſtantia de gravamine à Teſtatore impoſito hæredibus de conferendo in perpetuum ſtipendium pro victu, & veſtitu Fratrum, falſum ſit Fratres recipere ex mera gratia, & titulo eleemoſynæ. Nam eleemoſyna conſiſteret in ſolo nomine, at in reliquis de cœtero ejus ſubſtantia deſtrueretur, & tranſiret in purum creditum; ſiquidem in caſu, quo præſtatio non daretur, deberet Judex ipſos hæredes compellere ad illam conferendam, juxta text. in *cap. Exiit* §. *Ad quæ Legata*, ibi: *Et etiam Prælati, & Sæculares, quibus de jure, vel conſuetudine proviſio iſta competeret (cum expedierit) ſe ex officio ſuo promptos exbibeant ad pias voluntates deficentium adimplendas*. Et ità, admiſſa actione coactiva, præſtatio non amplius dependeret ab incerta largitione, & pietate Fidelium: quod eſt eſſentiale conſtitutivum eleemoſynæ, per Doctores allegatos in *d. Turritana Legatorum deciſ.* 2. §. *Demùm quò ad reliqua*.

41. R. Quanti ponderis ſit animadverſio, non eſt difficile percipere. Nam Fratres juxta doctrinam S. Bonaventuræ infra legendam, ſolùm ex gratia illas ab hæredibus recipere poſſunt; quatenùs verò hæredes difficiles eſſent in implemento

vo-

voluntatis Teſtatoris, poſſunt Fratres humilitèr eos rogare de eleemoſyna, non ſibi tamquam debita jure Legati, vel alio titulo. Undè idem S. Doctor in *cap.4. Regulæ*, apud Corduba ad *cap.6. Regulæ qu.11. verſ. Quartum punctum*, dixit: *Quòd ſi Executores Teſtamentorum, aut Defunctorum retinerent malitiosè pecuniam contra formam Teſtamenti, nec vellent eam concedere alicui pro Fratrum neceſſitatibus, tunc poſſunt Fratres denunciare Ordinariis, & aliis Judicibus prædictis injuriam Defunctorum, & ſuam ſine Regulæ præjudicio: non tamen judicialiter petere tamquam ſuam.*

Quarè illud *denunciare* non accipitur juridicè, ſed ſolùm ex pietate erga Defunctos; & propriè importat monitionem, quæ nihil juris operatur in Fratribus, ſed potius paupertatem, & indigentiam ipſorum aperit iis, qui congruè, & legitimè eam ſublevare velint.

42. Enim verò, qua ratione poſſet Judex Executor Eccleſiaſticus, vel Laicus actione coactiva procedere adverſus gravatos ad implendam voluntatem Teſtatoris, niſi ab aliquo habente notitiam diſpoſitionis moneretur, aut ei non ſignificaretur diſpoſitionem Teſtatoris impletam

tam non esse? Quinam verò id certius possunt scire, quàm Fratres? Semper tamen caveant à scandalo; imò nunquam juridicè petant, & servent disposita in dicto decreto *Cùm sæpiùs*. Et nunquam prætendant sibi præstationes esse civiliter debitas ex vi actionis ex testamento, aut juris ad ipsas, sed eas ex gratia recipiant, si eis liberè ab hæredibus velint dari; vel Judices cogentes hæredes ad solvendum eos obligent, ut dent Fratribus per viam eleemosynæ. Verùm Judex potest aliis eas præstationes applicare, si sibi constet Fratres non indigere: quod videtur sensus clausulæ, *cum expedierit*, dicto textui à Nicolao adjectæ. Ideo certitudo eleemosynæ quò ad Fratres excluditur; nam semper recipiunt ex gratia; etenim non sunt Legatarii necessarii; atque ità quidditas eleemosynæ non infringitur. Vide Portel. *dub. Regular. verb. hæreditas n.* 13.

Hic aliqua occasione instantiæ adnotanda occurrunt.

43. Primum. Quòd quilibet, & etiam Syndicus, ut unus de populo, habitâ notitiâ de inobservata dispositione Testatoris, ex pietate erga Fideles defunctos potest executivè petere executionem piæ di-

ſpoſitionis teſtamentariæ; & pro implemento inſtare: omnes enim leges clamant: pias defunctorum diſpoſitiones eſse implendas ex dictis ſuprà. Nec parcendum eſt labori, ne animæ Fidelium ſuffragiis debitis defraudentur.

44. Secundùm. Quòd executio, piorum Legatorum eſt mixti fori juxta dictum text. in *alleg. cap. Exiit*. Verùm, ſi gravatus implere ſit Clericus, non poteſt contrà eum Judex Laicus procedere. In locis, in quibus eſt erectum Tribunal. R. Fabr. ut in ſtatu Eccleſiaſtico, & Regno Neapolitano, munus Judicis executoris ultimarum voluntatum eſt cumulativè in Ordinariis, & dicto Tribunali.

45. Tertium. Quòd Judex executor ex officio, etiam nemine petente, dummodo de negligentia adimplementi ſit certus, tenetur adverſus gravatos procedere, ut ſolvant, proùt de jure.

46. Quartum. Quòd quævis actio ex obligatione juſtitiæ, quæ in materia Legatorum ad Fratrum utilitates relictorum poteſt intervenire, non conſideratur in ordine ad ipſos, ſed inter perſonas ſequentes finitur, *Teſtatorem*, *Hæredes*, *ſeù gravatos*, *& Judicem executionis*. Prope-

pterea estò hæres ex obligatione justitiæ ergà Testatorem (adeoque in conscientia) teneatur ad integrum Legati adimplementum ; & in defectum debeat restituere : cum Testatori teneatur, à quo sua bona eo onere ei fuerunt relicta : tamen respectu Fratrum implementum non est ex debito, sed est opus puræ misericordiæ, & pietatis : eis enim politicè, & juridicè hæres non obligatur ; licèt ex naturali obligatione teneatur, quandoque Fratribus in eleemosynam conferre præstationes Legati absque tamen ulla obligatione proveniente ex parte ipsorum.

47. Et hic advertas ex contractu Legati duplicem oriri obligationem. Una est civilis, ex qua nascitur actio agendi pro illius executione pro foro judiciali, & externo. Alia est naturalis, à qua licèt talis actio pro eo foro non radicetur, attamen obligatus tenetur, dictante ratione in foro interno conscientiæ, & coram Deo, implere, ex *cap. Cùm tanto de consuetud.* Quæ naturalis obligatio ex parte hæredum componitur cum arctissima paupertate Fratrum Minorum ; qui, ea in hæredibus stante, in judicio numquam possunt

Legata exigere, ſed præſtationes ſolùm eleemoſynalitèr accipere.

Quæritur. *Quid dicendum de obſtricto obligatione voti ad aliquid dandum Fratribus Minoribus?*

48. R. Tenetur in conſcientia votum implere; ſed Fratres nihil juris poſſunt prætendere adverſus voventem. Quinimò habitâ notitiâ voti, tenentur proteſtari ſe ratione voti, nullum jus habere ad rem voto promiſſam. Neque poſſunt eam, etiam in eleemoſynam recipere, niſi indigeant. Quatenùs verò rem oblatam renuerent accipere, vovens ſuæ obligationi dandi illam ſatisfeciſſet.

De Legatis pro Infirmaria diximus *d. tit.* 1. *conſil.* 4. *num.* 9. Et *Offic. Cur. alleg. cap.* 30. *num.* 23.

49. Et ubi ſupra *conſil.* 5. reſolutum eſt, nec Fratres, neque ipſorum Eccleſias poſſe inſtitui hæredes. Undè ipſi, utpotè incapaces bonorum immobilium non ſuccedunt ſuis parentibus, & conſanguineis, decedentibus ab inteſtato, ut ex Portel. ubi *ſupr. num.* 8. Secus dicendum de Religioſis Religionis capacis hæreditatis: nam tunc jure Religionis ſuccedit Monaſterium.

Diffi-

Difficultas eſt. *An Frater Minor privatus capax ſit Legati annui ſibi in Teſtamento relicti pro ſuis particularibus neceſſitatibus* ut, *ſi Petrus relinquat Paulo ſua bona ſtabilia cum onere, ut ex illis det ſingulis annis aliquid Fratri N. ex Ordine Minorum ad ſuas particulares neceſſitates ſublevandas?*

50. Negativè cum Portel. *cit. verb. Teſtamentum in addit.* allegante Azorium *tom.1. cap.23. quæſt.14.* affirmantem nullum Religioſum poſſe legatum ſimilis naturæ acceptare; eſſet enim habere proprium, & annuos redditus, nemini Religioſorum permiſſos, ex *cap. 2. Trident. ſeſs.25. de regul.* & diximus *tit.1. conſil.1. n.5.* Et in fortioribus terminis eos habere nullatenus licet Fratri Minori, proùt in *d. Clementina Exivi §. Cumque annui redditus.* Idem enim tunc eſſet, ac habere ſtabilia, inter quæ ſimiles redditus ab jure ibidem reponuntur.

Videtur reſolutioni reſiſtere textus in decretis ejuſdem Sac. Congr. pro Ciſmontana Familia; nàm poſtquam *§. Cùm annuos redditus* diſpoſuit eſſe à Guardiano gravatis à Teſtatoribus præmittendam protestationem, de qua diximus *num. 4.* hæc ſubnectit. *Quod totum, & multò for-*

tiùs in relictis Legatis singularibus Fratribus simili modo faciendum esse decernimus. Qua phrasi supponitur Fratres privatos esse capaces Legatorum.

51. Negatur hoc inferri. Nam de opposito non dubitatur, ut hæc sonant, ibi: *decernimus, quòd Frater non inducat personam aliquam ad eleemosynam perpetuam Ordini nostro exhibendam, nec exhibitam à quopiam vivente suscipiat; & si aliqua talis nobis fuerit relicta, nullo modo in judicio exigatur: declarantes, quòd ad perpetua Legata petenda non possunt Fratres recurrere, nisi humiliter, & per modum eleemosynæ absque allegatione alicujus debiti.* Quibus constat nulli Fratrum licere se intromittere, ut Fideles pia Legata Ordini, vel Fratribus, etiam particularibus relinquant, sed est id remittendum pietati eorundem.

Quatenus verò aliquis devotus spontè privato, etiam Religioso aliquod legaret, ipsi perpetuò ab aliqua persona gravata dandum, non à Fratre ipso, sed à Guardiano foret protestatio, mutatis mutandis facienda, *ut suprà*. Qua etiam præstita, Frater non posset ad gravatum pro eleemosyna recurrere, nisi de licentia Superioris; & in solo casu veræ necessita-

ſitatis præteritæ, præſentis, vel imminentis, de qua non ipſe, ſed Superior deberet judicium ferre: & in pecunia, deberet non à Fratre, ſed à Syndico recipi.

An verò valeat Legatum factum Religioſo particulari, hac appoſita conditione, *ut non acquiratur Monaſterio?*

52. R. Negativè cum Fagnano *in 3. ad cap. Monachi de ſtat. Monachor. n.21. & 25.* ponderando, quòd Religioſus nihil proprii poteſt habere, ſed totum eſt Monaſterii, ſi ſit capax, *cap. Nolo; cap. Non dicatis 12. quæſt.1.* & *d. cap. Exiit §. Ad hæc*, ac *cap.2. Trid. ſeſſ.25. de Regul.* Ideo dicta conditio, utpotè continens repugnantiam, habetur tamquam turpis, & pro non adjecta. Hinc res ea lege legata Fratri Minori, quantùm ad uſum facti (modò non ſit interdictus) acquiritur Conventui, quò vero ad dominium Apoſtolicæ Sedi.

§. VII.

Decretum S. Congregationis ab Urbano VIII. specialiter præpositæ negotiis Fratrum Minorum de Observantia.

„ 53 SAcra Congreg. à Sanctiss. D.N.
„ Fratr. Minor. de Obser. S. Fran-
„ cisci Cismontanæ Familiæ consultatio-
„ nibus præposita, volens, quantùm
„ potest in Domino, ipsorum postulatis
„ satisfacere circa Novitios ad habitum,
„ & professionem admittendos, Sancti-
„ tate Sua approbante, censuit, tunc de-
„ mùm esse illis permittendum, ut No-
„ vitios, ut supra recipiant, cùm consti-
„ terit ex ipsorum Conventibus eos su-
„ stulisse abusus omnes, qui Regulæ San-
„ cti Francisci observantiæ adversantur.
„ Quòd ubi præstiterint, designanda
„ erunt loca pro iisdem Novitiis recipien-
„ dis, & præscribendus recipiendorum
„ numerus, & qualitas, & alia ad eorum
„ institutionem pertinentia; & proùt una-
„ quæque Provincia id exequetur, eidem
„ receptionem hujusmodi forè permitten-
„ dam.

Abu-

,, Abusus verò, quibus eos propterea
,, mederi oportebit; sunt potissimùm
,, infrascripti,
,, 54. Ac primùm abdicent à se, &
,, eorum Conventibus, non solùm pristi-
,, na, ac bona omnia immobilia, quæ
,, alicubi contra Regulæ puritatem, &
,, declarationes fel. recor. Nicolai III. &
,, Clementis V. extrà, vel intra septa
,, Monasteriorum detinent: sed etiam
,, census perpetuos, & Legata annua; su-
,, per quibus Sac. Congregatio præcipit
,, observari decretum Congregationis
,, Generalis Romæ habitæ *die* 17. *Maii*
,, 1603. Cujus tenor talis est.
,, 55. Cùm annuos redditus, sicut
,, cætera bona immobilia Nobis habere
,, non liceat, ideò renovantes alia gene-
,, ralia Statuta, decernimus; quòd nullus
,, Frater inducat personam aliquam ad
,, eleemosynam perpetuam Ordini nostro
,, exhibendam, nec exhibitam à quopiam
,, vivente suscipiat, & si aliqua talis no-
,, bis fuerit relicta, nullo modo in judicio
,, exigatur: declarantes, quòd ad perpe-
,, tua Legata petenda non possunt Fratres
,, recurrere, nisi humilitèr, & per mo-
,, dum eleemosynæ, absque allegatione
ali-

„ alicujus debiti. Decernitur propterea,
„ ac præcipitur per sanctam obedientiam,
„ quòd quoties relinqui contingat ali-
„ qua Legata perpetua aliquibus per-
„ sonis, & hospitalibus, vel alicui Rei-
„ publicæ, & aliis domibus, ea Lege,
„ quòd teneantur Fratribus præstare
„ singulis annis certam elemosynam,
„ sivè omnino gratis, sivè, ut ipsi Fra-
„ tres dicant certa Officia, & Missas,
„ quòd Guardianus faciat protestationem
„ ei, qui Testatoris voluntatem adim-
„ plere tenetur, quod ad illas eleemo-
„ synas nullum jus habent ex vi Legati,
„ nec possunt obligari ad illa Officia, &
„ Missas. Si tamen facta ista protesta-
„ tione, hæres ex sua libera voluntate
„ voluerit dare eleemosynas illas, &
„ committere Fratribus dicta Officia, &
„ Missas, tunc Fratres tutâ conscientiâ
„ possunt eleemosynas hujusmodi reci-
„ pere. Quòd totum, & multò fortiùs in
„ relictis Legatis singularibus Fratribus,
„ simili modo faciendum esse decerni-
„ mus. Inhibemus autem, nè Syndicus
„ in sua persona hujusmodi annuos red-
„ ditus recipiat distribuendos ipsis Fratri-
„ bus.

56. For-

„ 56. Formula proteſtationis videatur „ ſupra *n*.4.

„ 57. Eſt autem hæc proteſtatio ne- „ ceſſaria, ut optimè decernit D. Bona- „ ventura hanc diſputans quæſtionem. & „ ex Apoſtolicis Declarationibus Regulæ „ noſtræ colligitur. Et ut omnibus ſit „ compertum id, quod tantoperè eſt no- „ bis neceſſarium, ipſam D. Bonaventu- „ ræ quæſtiunculam ex ſuo Apologetico „ deſumptam hic apponere de induſtria „ non gravabimur, quæ talis eſt, ut ſe- „ quitur.

„ 58. Cùm aſſeratis vos ſecundùm „ Regulam, & profeſſionem veſtram „ nullos debere recipere proventus red- „ dituum, ſeù poſſeſſiones, exceptis do- „ mibus, in quibus habitatis, videmini „ tranſgreſsores Regulæ veſtræ in eo, „ quod recipitis domos, vel areas non „ contiguas veſtris areis, in quibus ha- „ bitatis; eodem enim modo, ſi hoc „ licet, poteritis, etiam vineas recipere, „ & agros, & manſos, & ſimilia quæque „ recipere, imò Grangias, & Villas, & „ Caſtra, & Terras, & Oppida, & quæ- „ cumque fuerint vobis data, & ſic pri- „ ſtina paupertas, & mendicitas, quam

pro-

„ professi estis, paulatim evanescet, & „ non eritis discipuli S. Francisci, cùm „ non sequamini vestigia ejus, nec ejus „ Regulam teneatis. De domibus enim „ vobis contiguis potest esse excusabile, „ quòd pro dilatanda area vestra illas „ quandoque recipiatis, sed de aliis non „ ità, in quibus homines alios pro censu „ locatis, quem Procurator vester loco „ vestri exigit, & in usus vestros convertit de voluntate vestra.

„ 59. Si qui in talibus incautè agunt, „ dolemus, contradicimus, & prohibemus. Qualitèr autem in hoc licitè „ agere possimus, adverte, & tunc non „ judicabis nos (si sanè intelligis) transgressores. Protestamur nos secundum „ Regulam nostram nil debere, seù velle „ possessionis, vel certorum redditum „ recipere, vel habere. Quia verò mendici „ sumus, & pauperes, ea, quibus pro „ præsenti necessitate indigemus, ideo „ recipimus, prout licet, sivè pro solvendis debitis, vel necessariis procurandis.

„ 60. Cùm verò aliquis ex devotione „ vult nobis legare domum suam, vel „ aream non contiguam nostræ mansioni,

non

„ non recipimus eam per nos, nec per interpositam personam, ut nostram; sed si ille eam disponit, per alium quemcumque, ut, eâ venditâ, de pretio ejus provideatur nobis ex parte sui, in his, quibus tunc indigemus, procurandis, vel solvendis debitis, acceptamus. Si autem ille timeat, nè fortè ejus talis dispositio per hæredes suos, vel alios imposterùm impediatur, & propter hoc præoccupat roborare illam sigillo alicujus Judicis, vel Civium, vel alterius, &c. & sic committit eam alicui amico suo, vel Fratrum, qui conservat, quod ipse disponit de domo tali, vel area, nil ad nos; cùm de rebus suis possit ordinare, quod vult: nec locum talem, vel domum dicimus esse nostram, cùm nihil juris nos in ea protestemur habere.

„ Similitèr si aliquis disponeret per amicum, vel alium, quòd de pretio, vel de proventibus illis, vel illis darentur Fratribus tot panes quotidiè, vel tantùm eleemosynæ singulis septimanis, aut annis, non essemus propter hoc prædii, vel reddituum possessores; nam si, me petente eleemosynam, aliquis

„ quis dives promittat, quòd singulis an-
„ nis velit dare Fratribus duas tunicas,
„ vel tantùm unam, vel singulis hebdo-
„ madis tot panes, & hoc committat Of-
„ ficialibus suis, ut vice sui ista dent,
„ etiam eo absente, & hoc pro Fratribus
„ recipiam; vel etiam, si illi negligant
„ dare, admonendo exigam, numquid
„ propterea certos redditus habere dicen-
„ di sumus? Cùm non ex jure, sed ex gra-
„ tia solùm talem eleemosynam recipia-
„ mus, vel exigamus.

„ 61. Et si post obitum illius uxor
„ ejus, vel alii amici pro anima illius ad
„ huc velint aliquo tempore talem nobis
„ eleemosynam per se, vel ex dispositione
„ illius largiri, possumus similitèr acci-
„ pere ex tali gratia, ità quòd quando-
„ cumque nollent amplius ista dare, nihil
„ peteremus ab eis, quasi ex debito, sed
„ more Mendicorum recurreremus ad
„ domum clementis Domini pro quoti-
„ diana eleemosyna, quamdiù illi place-
„ ret; sed quando plus nollet, discedimus
„ vacui, gratias agentes de dato, non
„ murmurantes de negato. Hæc est vera,
„ & pura vita Mendicorum, quod datur
„ ex gratia recipere, non ex jure.

62. De

„ 62. De censibus verò domorum „ Fratribus Legatarum nihil quærimus, „ sicut nec de aliis redditibus. Si autem „ antequam vendantur, aliquem indè „ censum dare volunt hi, in quorum tunc „ potestate sunt illæ domus, nihil juris „ habere in eo protestamur, sed eleemo- „ synam nobis spontè oblatam simplicitèr „ recipimus, sicut aliunde donatam. Quia „ verò Dominus docet, *nos cavere ab ho-* „ *minibus*. *Matth.* 10., & Apostolus *ab* „ *omni specie mala abstinere*, 1. *Thessal.* 5. „ ne putemur ab ignorantibus trangresso- „ res Regulæ nostræ, debemus apertè „ protestari nihil nobis juris in talibus „ donationibus velle habere: sicut tene- „ tur suspectus de fornicatione illa cave- „ re, ex quibus posset ista suspicio proba- „ bilis judicari. Hæc omnia D. Bonaven- „ tura,

„ 64. Sed quia in his casus solet ali- „ quando venire, quòd annuus redditus „ ob temporis antiquitatem non compe- „ riatur habere aliquem patronum, cui „ fieri debeat talis, ut supra protestatio, „ decernimus, quòd in tali casu servetur „ statutum Ordinis Minorum sub Paulo „ II. contentum in Constitutionibus *super*

c.6.

„ *c.6. Reg.& §.Inhibemus.* Quod nimirum „ hujusmodi redditus assignetur Rectoribus spiritualibus, aut temporalibus „ Collegiorum, aut Communitatum, „ Terrarum, aut Civitatum, qui tales „ eleemosynas, sivè fructus, vel redditus „ annuos nomine Ecclesiæ Romanæ, vel „ donantium, sine Fratribus exigant, & „ recipiant: & Fratribus, sivè aliis Sacerdotibus, quando Fratres voluerint tales „ Missas, vel suffragia juxta piam intentionem benefactorum, in toto, vel in „ parte secundùm quantitatem talium „ obventionum, dicere faciant.

„ 64. Item, statuitur, ut deinceps „ nulla instrumenta publica fiant à Fratribus capitulariter congregatis, nec „ quocumque alio modo se habentibus, „ in quibus transferatur dominium, & „ proprietas alicujus Capellæ, sivè Sepulturæ, cùm hoc omnino sit contra Regulam, & nostro repugnet Instituto: „ nam, quomodo aliquis dat, quod non „ habet? Si tamen occasio se obtulerit, „ in quo oporteat satisfacere devotæ fidelium voluntati, id fiat per modos nostræ Regulæ, & Instituto congruentes. „ Est autem protestatio prædicta necessaria,

„ ria, ne, ut ait D.Bonaventura, ab igno-
„ rantibus noſtrum Inſtitutum, Regulæ
„ noſtræ tranſgreſſores judicemur. Cujus
„ Seraphici Doctoris ſententiam hìc inſe-
„ rendam judicavimus, quatenus è me-
„ dio tollatur abuſus ignorantiſſimorum
„ aliquorum, qui exiſtimantes Charib-
„ dim fugere, in Scyllam inciderunt, in
„ favorem Ordinariorum, vel alicujus
„ tertii, vel hæredis renuntiantes prædi-
„ cta Legata, quaſi non eſſet opus pro-
„ prietatis, & dominii donare, ſicuti ac-
„ cipere, & ſumma dementia alienum,
„ renuntiare.
„ *65.* De hujuſmodi autem bonis, ſeu
„ illorum pretio Generalis, vel Commiſ-
„ ſarius Generalis unâ cum conſilio Guar-
„ diani, & Diſcretorum Conventus in,
„ uſum Sacriſtiæ, Fabricæ, Eccleſiæ, &
„ Conventuum provideat, proùt, illorum
„ neceſſitate perſpecta ſalubriter in Do-
„ mino expedire arbitrabitur. Et de hac
„ proviſione quamprimùm ſacram hanc
„ Congregationem fideliter certiorem fa-
„ ciat.
„ Hanc verò bonorum abdicatio-
„ nem, & Legatorum renuntiationem,
„ fuiſſe executioni demandatam, conſta-

„ re debebit huic Sac. Congregationi ex „ Generalis, vel Commissarii Generalis, „ & Ordinariorum atteſtationibus gratis, „ & abſque ullo Fratrum diſpendio con- „ cedendis.

„ 66. Deindè, à Fratribus particula- „ ribus auferatur cujuſcumque rei pro- „ prietas, ſi qua ſit, & omnia in com- „ muni redigantur ad Regulæ, ſacrorum „ Canonum, Apoſtolicarum Conſtitutio- „ num, & Sac. Concil. Trid. diſpoſitio- „ nem. Potiſſimùm verò tollantur pecu- „ niæ, & quam primum inſumantur in „ veras, & communes ipſorum Conven- „ tuum neceſſitates, idque fiat à Syndicis „ Apoſtolicis tantùm, itaut nihil pecuniæ „ mediatè, vel immediatè ſuperſit in ma- „ nibus, vel poteſtate Fratrum, etiam „ Superiorum.

„ 67. Ad hæc tollantur abuſus Aro- „ matariarum, ita ut de cœtero illæ non „ retineantur, niſi ad uſum Monaſterio- „ rum dumtaxat; nec liceat res illarum „ cuique vendere.

„ 68. Præterea, nullo modo habeant „ in eorum Eccleſiis, vel Sacriſtiis, aut „ alibi cippos, aut truncos ordinatos ad „ offerentium, ſeu donantium pecunias, nec

„ nec capſulas pro eleemoſynis Miſſa-
„ rum.
„ 69. Ac demùm, Superiores Regu-
„ lares invigilent, ut Fratres communi
„ menſa utantur, divina Officia tempo-
„ ribus debitis recitent, vacent Orationi
„ mentali, & divinum cultum diligenter
„ exerceant, ac cœtera impleant, ad quæ
„ pro Regulæ obſervatione tenentur.
„ 70. Hæc autem ſuperiùs expreſſa
„ fuiſse ad effectum perducta conſtare de-
„ bebit eidem Sacræ Congregationi ex
„ atteſtationibus, medio juramento Ge-
„ neralis, aut Viſitatorum, prævia dili-
„ genti informatione capta in Viſitatio-
„ ne ſingulorum Conventuum cujuſque
„ Provinciæ. *Romæ* 14. *Junii* 1628.

F. A. Card. S.Honuphrii.

P. Fagnanus Secret.

Lecta, & publicata fuere præfata Decreta die 15. *Junii* 1628. *in Congregatione Fratrum Minorum de Obſervantia in præſentia Illuſtriſs. & Reverendiſs. Card. Gipſii, Præſidentis ejuſdem Congregationis.* Hæc ſunt in *tomo* 4. *Bullarii ad Conſtit. Sacroſanctum Urbani VIII.* 51.

Alia ejuſdem S. Congregationis decreta vide ſuprà §. 1. 2. 3. & 4.

§. VIII.

Decretum Sac.Congregat. Fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe super Legatis, relictis PP. Minor. de Observantia S. Francisci.

„ 71 CUm sæpiùs fuit habitus recur-
„ sus ad Sacr. Congregationem
„ Vener. Fabricæ S. Petri super annuis
„ Legatis factis, seù faciendis ad favorem
„ Fratrum S. Francisci Min. de Observ.
„ cum onere Missarum, seu Officiorum,
„ sive gratis, sive alio modo.
„ Prætendente Ven. Fabrica S. Petri
„ ad illam spectare propter dd. Fratrum
„ incapacitatem hujusmodi legatorum.
„ Dictis autem Fratribus allegenti-
„ bus, posse annua legata hujusmodi re-
„ cipere tutâ conscientiâ, quatenùs hæres
„ ex sua libera voluntate voluerit illa
„ dare in eleemosynam, & committere
„ Fratribus dictis Missas, & Officia juxta
„ sententiam S. Bonaventuræ, & decreta
„ S. Congreg. à S.D.N. Frat. Minor. de
„ Observ. Sancti Francisci Cismontanæ
„ Familiæ Consultationibus præpositæ

sub

„ *sud die* 14. *Junii* 1628. publicata.
„ Eadem Sacra Congregatio pro op-
„ portuna præmissorum provisione, facta
„ prius relatione S. D. N. Urbano Pa-
„ pæ VIII. ac de illius expresso ordine, &
„ mandato, decrevit in futurum super
„ hujusmodi legatis observari, ut infra.
„ 72. Quòd hujusmodi Legata per de-
„ bitores, vel hæredes non extinguantur,
„ vel reducantur per compositionem cum
„ Ministris Fabricæ faciendam, vel alio
„ quovis modo, sed *illorum capitale, sive*
„ *sors principalis, vel proprietas absque alia*
„ *diminutione conserventur semper, & per-*
„ *petuò ad effectum, ut in usus Romano Pon-*
„ *tifici pro tempore existenti benè visos pos-*
„ *sint applicari;* Ita tamen, ut quamdiù
„ applicationem specialem Auctoritate
„ Apostolica fieri non contigerit, hære-
„ des, vel debitores possint liberè, si
„ velint, dictis Fratribus dare dicta an-
„ nua Legata per eosdem Fratres reci-
„ pienda in eleemosynam, non autem
„ per eos exigenda. Et quòd quævis ex-
„ tinctio, reductio, seu diminutio capi-
„ talis, seu proprietatis, alitèr absque
„ speciali Romani Pontificis permissione
„ facta, eo ipso nulla sit, nec Debitori-
 bus

„ bus, aut aliis quibuscumque suffrage-
„ tur.
„ 73. Quodque Commissarii, alii-
„ que Ministri Ven. Fabricæ super hujus-
„ modi capitale, seu proprietate supra-
„ dicta se de cœtero non intromittant,
„ nec dictos hæredes, seu debitores ali-
„ quo modo molestent, nisi ad effectum
„ reinvestiendi in casu reinvestimenti,
„ seu providendi, ut conservetur, ut su-
„ pra, aut aliàs in executionem applica-
„ tionis auctoritate Apostolica factæ, vel
„ faciendæ.
„ 74. Et quòd, nolentibus dictis hæ-
„ redibus, vel debitoribus dare supradi-
„ ctis Fratribus dictas eleemosynas, seu
„ annuas præstationes, sive Legata, ut
„ supra solvere, vel illas, seu illa non sol-
„ ventibus, tunc, & eo casu lapsis duobus
„ annis à die obitus Testatorum, si fuerit
„ maturatum Legatum, vel à die matu-
„ ratæ illius solutionis, eadem Fabrica,
„ & illius Commissarii, & Ministri id
„ totum, quod solutum non fuerit pro
„ præterito, pro rata tamen, in qua fue-
„ rit, ut suprà elapsum biennium, vel
„ ultrà, possit, & valeat, annuas præsta-
„ tiones hujusmodi exigere, exigique
face-

„ facere ad ſui beneficium, juxta ſuas
„ facultates, & Privilegia: *Salvo ſemper*
„ *capitali, ſeu proprietate*, ut ſupra, ad
„ effectum, quòd hæredes, vel debito-
„ res (dummodo de eis per Romanum
„ Pontificem pro tempore exiſtentem
„ aliter non fuerit diſpoſitum, nec præ-
„ dicta Legata in alios uſus ejus auctori-
„ tate applicata fuerint, vel applicari
„ contigerit) poſſint, ſi velint, quando-
„ cumque futuris temporibus, & dein-
„ ceps in perpetuum *dare dictis Fratribus*
„ *dicta annua Legata in eleemoſynam*, ut ſu-
„ pra: nec Fabrica eoſdem hæredes, vel
„ debitores moleſtare poſſit, & valeat
„ toties, & quoties caſus contigerit, niſi
„ pro præterito: & tunc in illis terminis
„ tantùm, poſt quorum maturationem
„ fuerit elapſum biennium, vel ultrà,
„ ut ſupra; ſalva ſemper erectione Bene-
„ ficiorum, & applicatione Legatorum,
„ ſeu quorumcumque bonorum, & red-
„ dituum, ac jurium eiſdem Beneficiis,
„ ſeù aliis uſibus piis auctoritate Apo-
„ ſtolica facta, vel impoſterum quando-
„ cumque, & quomodocumque facien-
„ da, & executione Litterarum Apoſto-
„ licarum deſuper expeditarum, ſeu ex-

,, pediendarum. Itaut præfata decreta ad ,, illas nequaquam se extendant, sed illæ ,, semper firmæ, & illæsæ remaneant, ac ,, suos plenarios, & integros effectus sor- ,, tiri debeant, ita quòd neque Fabrica, ,, neque hæredes, vel debitores præfati ,, ullo modo illas impedire; retractare, ,, vel controvertere valeant; & salvis ,, semper Sedis Apostolicæ auctoritate, & ,, facultatibus competentibus dictæ Sacræ ,, Congregationis Ven. Fabricæ.

,, 75. Prohibuit eadem Sacra Congre- ,, gatio Fratribus supradictis *sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, nè audeant, seu præsumant, nec quilibet eorum audeat, seù præsumat per se, nec per alios, Syndicos, Ministros, seù Procuratores, tàm Sæculares, quàm Regulares dictas annuas præstationes, seù Legata, nec judicialiter, tàm coram quocumque Judice Ecclesiastico, quàm Sæculari, Ordinario, vel Delegato, nec aliàs, nisi juxta formam dicti decreti Congregationis Fratr. Minor. de Observ. S. Francisci Cismontanæ Familiæ à S.D.N. deputatæ, ab hæredibus, seù quibusvis aliis eorum debitoribus petere;* minusve dictis hæredibus, ,, seu debitoribus facere aliquas receputas ,, pro dictis annuis præstationibus, nisi pro

„ pro rata, & pecunia, seù eleemosynis
„ supradictis cum effectu, ac verè, & rea-
„ liter eisdem Fratribus data, vel soluta,
„ seù datis, vel solutis: nec sub alia data,
„ nisi sub ea, qua verè fuerit iisdem Patri-
„ bus; aut aliis pro eis facta realis satisfa-
„ ctio;& insuper, nè Provisos Apostolicos
„ pro tempore de beneficiis, quibus Lega-
„ ta supradicta fuerint applicata, vel eo-
„ rum Procuratores, & Ministros super
„ erectione dictorum Legatorum directè,
„ vel indirectè, impedire, vel molestare
„ quovis quæsito, colore, vel prætextu
„ audeant, vel præsumant. *In quorum fidem &c. Datum Romæ, &c. die 14. Februarii 1633.*

§. IX.

Constitutio Clementis X. confirmantis Decreta S. Congr. in causa Turritana Legatorum.

„ 76. CLemens Papa X. Ad futuram,
„ &c. Nuper pro parte dicti
„ Filii Syndici Apostolici Conventus S.
„ Petri de Syrchis in Sardinia Ordinis
„ S. Francisci de Observ. &c. Congrega-
„ tioni Fratrum nostrorum S.R.E. Cardi-
na-

„ nalium, negotiis, &c. Episcoporum, & „ Regularium præpositæ exposito, quòd „ quondam Petrus Moros de Molinos in „ suo ultimo testamento, quod anno 1645. „ condiderat, diversa annua Legata pro „ Missis per Fratres dicti Ordinis cele- „ brandis fecerat, modo sequenti: *Primò mando, quòd meus hæres teneatur expendere pro confectione tumuli, & exequiarum quolibet anno libr. 25. pro una Missa cantata, & aliis sexdecim Missis pro animabus meorum Parentum celebran. à Fratribus Franciscanis S. Petri de Syrchis, & pro hoc Legato volo, quòd sint perpetuò obligata bona mea.* Item, *volo, quod dictus meus hæres solvat ex dictis bonis meis quolibet anno lib.*40. *quæ inserviant pro oleo lampadis meæ Capellæ majoris in dicta Ecclesia S. Petri.* Item, *relinquo in perpetuum Missas septem qualibet hebdomada pro Animabus Purgatorii, &c. & eleemosyna sit septem solidorum pro qualibet Missa, &c. & proprietas illarum est* 1400. *libr. quæ sit super domo mea, in qua habito.* Item, *relinquo pro eleemosyna dicto Conventui S. Petri de Syrchis lib.* 300. *ut illæ applicari debeant per meos Curatores in loco securi ad rationem libr.*24. *annuarum, & inserviant pro emendis linteaminibus pro pauperibus Fra-*

Fratribus infirmis. Item, *quia D. Mater mea reliquit, ut dicantur duo Missæ perpetuæ qualibet hebdomada à dictis Fratribus, mando, quòd super bonis meis solvantur quolibet anno libr.* 28. Item, *quia D. Pater meus reliquit unam Missam perpetuam qualibet hebdomada celebran. à dictis Fratribus, & reliquit pro eleemosyna censum libr.* 150 *debitum à Gavino Aduano, &c. quatenùs perdiderint supradictum, mando, ut meus hæres solvat lib.* 11. *annuas, &c.* & factis aliis plu-
„ ribus Legatis profanis, &c. instituit sibi
„ hæredem Deum, & animam suam,
„ mandans suis Exequutoribus, ut, adim-
„ pletis, & satisfactis Legatis, institue-
„ rent unam tertiam dignitatem Archi-
„ diaconalem in Cathedrali Turritana,
„ cum annuo redditu lib. 1000. Et de resi-
„ duo, unum, vel plures Canonicatus
„ secundùm caducitatem bonorum suo-
„ rum, & aliàs, prout in dicto Testamen-
„ to dicitur uberiùs contineri.

„ 77. Et subinde in executionem di-
„ cti Testamenti unus Canonicatus, &
„ unus Archidiaconatus in Ecclesia Tur-
„ ritana erecti fuerant; dictus Archidia-
„ conatus, ex dispositione ejusdem Petri
„ testatoris collatus fuerat quondam Di-

da-

„ daco Moros ejus Fratri Germano, Exe-
„ quutori Teſtamentario, qui bona fide,
„ dum in vivis erat, eadem Legata pia
„ adimpleri curaverat; verùm poſt ejus
„ obitum de eodem Archidiaconatu pro-
„ viſus fuerat dilectus Carolus de Capu-
„ doro, ad cujus favorem dilectus filius
„ Pro-vicarius Generalis Turritanus, ne-
„ ſciebatur quo jure, declaraverat: *Fra-*
„ *tres Minores prædictos Legatorum capaces*
„ *tantùm, factorum pro oleo lampadis, & lin-*
„ *teaminibus infirmorum, & incapaces pro*
„ *reliquis*, quæ Archidiacono prædicto
„ adjudicaverat, prout in ejus ſententia
„ dicitur contineri; unde dictus Syndi-
„ cus, *tamquam unus de Populo*, pro ſuf-
„ fragio animarum, pro quibus inſtituta
„ fuerunt dicta Legata pia, & pro ſua
„ pietate erga dictos Fratres de Obſer-
„ vantia, qui in magna neceſſitate pro-
„ pter eleemoſynarum deficientiam in
„ prædicta Inſula Sardiniæ reperiebantur,
„ prout ex atteſtatione juratorum, &
„ Officialis Civitatis Turritanæ conſtare
„ dicebatur: Nobis humiliter ſupplica-
„ verat, ut omnimodum adimplemen-
„ tum Legatorum prædictorum, Ven.
„ Fratri Archiepiſcopo Turritano, non
ob-

„ obſtante prædicta Pro-Vicarii Genera-
„ lis ſententiâ, committere de benigni-
„ tate Apoſtolica dignaremur.
„ 78. Inſtantia verò hujuſmodi ad
„ prædictam Cardinalium Congregatio-
„ nem à nobis remiſſa, & de mandato
„ ipſius Congreg. citato dilecto, etiam
„ filio Alexandro Bulla ſupradicti Caroli
„ de Capudoro Archidiaconi Procurato-
„ re, Syndicus prædictus plurimùm cu-
„ piebat declarari, prædictos Fratres Mi-
„ nores de Obſervantia poſſe recipere
„ præinſerta annua Legata Miſſarum,
„ per modum puræ, & ſimplicis eleemo-
„ ſynæ, juxta doctrinam S. Bonaventuræ
„ in quadam Conſtitutione fel. rec. Ur-
„ bani Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri,
„ cujus initium: *Sacroſanctum Apoſtolatus*
„ *Miniſterium*, *&c.* proinde debere dictum
„ Archiepiſcopum Turritanum, tamquam
„ exequutorem ultimarum voluntatum,
„ & præcipuè piarum, curare omnimo-
„ dum adimplementum eorum Legato-
„ rum, & voluntatis dicti Petri teſtato-
„ ris compellendo hæredes, & detento-
„ res bonorum ad ſatisfactionem, nè
„ animæ ejus Auctorum, & Benefacto-
„ rum ſuffragiis defraudatæ remanerent;
ema-

„ emanavit ab eadem Cardinalium Con-„ gregatione decretum tenoris, qui se-„ quitur. *Sac. Congreg. EE. S.R.E. Card. negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Procuratore Archidiaconi Turritani sæpius citato, referente Eminentissimo D. Cardinali Portocarero, decrevit esse dandas declarationes sæpe aliàs factas, videlicet, Fratres Minores de Observantia non posse possidere census, & bona stabilia, posse tamen recipere per viam eleemosynæ, quidquid eis traditur ab executoribus ultimarum voluntatum pro celebratione Missarum, & Anniversariorum; & propterea committendam, prout præsentis decreti tenore committit, Archiepiscopo Turritano, ut ad limites prædictæ declarationis in causa, de qua suprà agitur, procedat, & ad illius observantiam, quantum opus fuerit, juris remediis, & in subsidium, etiam censuris Ecclesiasticis compellat. Romæ 3. Augusti 1674. Cardinal. Brancacius.*

„ Cùm autem, sicut dictus Syndicus „ Nobis subinde exponi fecit, ut decre-„ tum hujusmodi firmiùs subsistat, & ob-„ servetur exactiùs, Apostolicæ Nostræ „ confirmationis patrocinio communiri „ summoperè desideret. Nos ipsum Syndi-

„ dicum, &c. absolventes, &c. supplica-
„ tionibus ejus inclinati, &c. Decretum
„ præinsertum Authoritate Apostolica
„ tenore præsentium approbamus, &
„ confirmamus, illique inviolabilis Apo-
„ stolicæ firmitatis robur adjicimus, &c.
„ sicque in præmissis per quoscumque Ju-
„ dices, &c. irritum, &c. *Datum Romæ*
„ *apud S. Mariam Majorem die* 22. *Augu-*
„ *sti* 1674. Pontificatus nostri anno quar-
„ to, &c.

59. *Decretum S. Congregat. Episcop. & Regul. in una Lucana sub die* 26. *Martii* 1677. *ut in Regesto ejusdem*: *Osservanti di Lucca*. Sac. Congreg. &c. *Sæpius declaravit Fratres Minores de Observ. S. Francisci, quamvis, attenta dispositione*, Exivi de Paradiso *Clement. V. & constit. Nicolai III.* Exiit, *sint incapaces obtinendi census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab Executoribus ultimarum voluntatum eis traditur, pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procurandis juxtà doctrinam D. Bonaventuræ relatam* in Constit. san. mem. Urbani VIII. incipiente, Sacrosanctum Apostolatus Ministerium; *atque in præfatis casibus dictos Exe-*

cu-

cutores ultimarum voluntatum curare deberre, ut hujusmodi piæ petitiones adimpleantur, nè Testatorum Animæ debitis suffragiis defraudatæ remaneant; quam quidem declarationem, illiusque tenorem in casu, de quo agitur, eadem Sac. Congreg. servari præcepit, committendo Ordinario Lucensi, pro tempore existenti, ut, quatenus alius Executor non existat, prænarratam pii Testatoris dispositionem executioni demandet, &c.

Decretum Sacræ Congregationis Fabricæ editum 15. Decembris 1646. ad providendum indemnitati Fratrum in annuis Legatis, & occurrendum hæredum, vel Executorum malitiæ.

„ 80. Sacra Congregatio Generalis
„ R. Fabricæ S. Petri de Urbe ad consu-
„ lendum, non minùs indemnitati Fratr.
„ Ord. Minor. de Observ. S. Francisci,
„ quàm providendum malitiæ hæredum,
„ & aliorum quomodolibet obligato-
„ rum, qui differunt ultra biennium illis
„ solvere annua Legata pia cum onere
„ Missarum, seu Officiorum, vel, etiam
„ gratis, dictis Fratribus, seu eorum Ec-
„ clesiis relicta, ac in futurum relin-
„ quenda, sub spe postea super illis pro
„ minori summa se componendi cum
Com-

„ Commiſſariis, & aliis R. Fabricæ Mi-
„ niſtris, & Officialibus, prohibuit, &
„ expreſsè mandavit Commiſſariis, Eco-
„ nomis, Secretariis, & aliis quibuſcum-
„ que Officialibus, & Miniſtris R. Fabri-
„ cæ præſentibus, & futuris, tàm Urbis,
„ & Status Eccleſiaſtici, quam Regni
„ Neapolitani, & aliorum quorumcum-
„ que Locorum, ſub pœnis arbitrio ejuſ-
„ dem Sac. Congr. nè de cœtero cum
„ hæredibus, vel aliis quomodolibet obli-
„ gatis ad ſolutionem dictorum Legato-
„ rum, ad aliquam compoſitionem, re-
„ miſſionem, vel tranſáctionem deve-
„ niant, ſed ab illis omnes annatas ſuprà
„ biennium decurſas, & non ſolutas, in-
„ tegraliter exigant, & exigere faciant in
„ beneficium dictæ R. Fabricæ ſine rela-
„ xatione alicujus minimæ portionis, ſeù
„ quantitatis, ſervato in reliquis tenore
„ Decreti in hac materia ab eadem Sac.
„ Congreg. editi *ſub die* 14. *Februarii* 1633.
„ & compoſitiones, &c. eo ipſo nullas, &
„ irritas eſſe decrevit, mandans, &c.

***

§. X.

Epistola S.Congregat. R. Fabricæ concernens capacitatem Fratr. Minor. de Observ. circa Legata.

„ 81. Molto Rev. mio Amatissimo.
„ Ha fatto rappresentare à questa Sacra
„ Congregazione della Fabrica il Padre
„ Commissario di Corte della Religione
„ de'Minori Osservanti di S. Francesco,
„ come la q. Bartolomea Ginchelli da
„ Ancona, lasciò al Convento di detta
„ Città annui scudi cinque, perche li ce-
„ lebrino un'Officio con trenta Messe; e
„ che gl'Eredi ricusano pagarglieli, sotto
„ pretesto della loro incapacità: Questa
„ Sac.Congregazione altre volte dichiarò
„ detti Frati capaci per modum eleemo-
„ synæ: *però provederete il Legato si ese-*
„ *guisca, nè sotto il detto pretesto li Eredi*
„ *ritardino il pagamento*: Governandovi
„ conforme al Decreto fatto in questa
„ materia, e conservatevi. *Roma* 31. *Decembre* 1634. Tutto vostro:

Il Cardinal Lante.

Andrea Ghetti Economo.

Alia

Alia ejusdem Epistola.

„ 82. Molto Rev. mio Amatissimo.
„ Per parte delli Frati Minori Osservan-
„ ti di S. Francesco d'Offida è stato rap-
„ presentato à questa S. Congregazione,
„ che il Capitano Alfonso Paolini per
„ il bisogno, che tenevano d'augmenta-
„ re il loro Orto, gli lasciò certo sito a
„ quello contiguo, con peso d'una Messa
„ la Settimana. E perche a detti Padri è
„ permesso ritenere simili Orti per gli
„ erbaggi necessarj, non solo non li proi-
„ birete, ma operarete ancora con la vo-
„ stra autorità, che detti Padri godano il
„ benefizio di detto Legato, facendogli
„ dagl' Eredi consegnare detto Orto la-
„ sciatoli, e conservatevi. *Roma li* 2.
„ *Novembre* 1641. Tutto vostro: il Car-
„ dinal Lante. Andrea Ghetti Economo.
„ Apud Pitonium.
„ *Decretum S. Congr. Conc. in Faventina*
„ *Legatorum.*
„ 83. In assignatione bonorum facta
„ per Constantiam Severolam, anno
„ 1657. ad effectum fundandi in Terra
„ Mutilianæ, vel beneficium Ecclesiasti-
„ cum; vel Monasterium Monialium,
„ tria onera Fundatrix imposuit. Pri-

„ mum, annuæ præstationis, libr. 100.
„ olei pro manutentione lampadis antè
„ Sacras reliquias in Ecclesia PP. Capuc-
„ cinorum dictæ Terræ. Secundum,
„ libr. 25. ceræ albæ pro usu ejusdem Ec-
„ clesiæ. Et tertium denique, unius fer-
„ culi valoris solidorum 20. ipsis PP. Ca-
„ puccinis per singulas hebdomadas sub-
„ ministrandi.
„ Secuta de anno 1686. Monasterii
„ fundatione; recusarunt Moniales sub-
„ ministrare dictas præstationes, sub præ-
„ textu omnimodæ incapacitatis Fratr.
„ Capuccinorum. Quarè ad instantiam
„ Alexandri Ronconi, tamquam unius
„ de Populo, citatis, & informantibus,
„ quoque Monialibus, declarari humili-
„ ter supplicatur.

I. *An Monasterium Monialium teneatur subministrare singulis annis dictas libr.* 100. *olei, &* 25. *ceræ albæ pro usu Ecclesiæ Fratr. Capuccinorum?*

II. *An similiter teneantur præstare singulis hebdomadis supradictum ferculum bononenorum* 20. *pro ipsis Capuccinis?*

Die 2. *Martii* 1697. S. C. C. *ad primum* respondit *affirmativè*.

Ad secundum, *servanda esse decreta Con-*

Cougreg. Fabricæ die 14. *Februarii* 1633.

Votum Rotæ in Turritana Legatorum, quæ recensentur supra in Constitutione Clementis X. *num.*76.

84. *Rota per rationes deductas in postrema ex suprascriptis Decisionibus* (editis respectivè 10. *Januarii* 1695. & 6. *Aprilis* 1696. coram Emerix, quas non refero, nè ab intento brevitatis deflectam: Et possunt videri, tùm apud Monacellum in *formul. tom.*2. *in appendice*: tum apud de Luccia in *tr. de Legatis pro victu Religios. Mendicant. n.*351. *&* 358.) *est in voto Legata, de quibus agitur, deberi, & esse adimplenda juxta modum in ea expressum.* Primò nempè, *deberi, & esse adimplendum Legatum relictum Capellæ majori pro oleo lampadis.*

Secundò, *absolutè loquendo, non deberi Legatum pro syndonibus relictum ad usum infirmariæ, sed esse adimplendum ex parte hæredum, seù executorum in ipsamet specie, & juxta majores, vel minores indigentias ejusdem infirmariæ arbitrio Ordinarii, seclusa ex parte Fratrum quavis instantia, & facta prius per ipsos solemni protestatione se nullum jus habere ad illius consequutionem.*

Tertiò demùm, *reliqua Legata pro Anniversariis, & Missis similiter non deberi;*

sed nihilominus teneri hæredem, seù Executorem ad eorum implementum, committendo celebrationem Missarum, vel ipsismet Fratribus, vel aliis juxtà rationabile arbitrium ejusdem Ordinarii: qui ulterius possit, si rei necessitas exigat, applicare Archidiacono partem proventuum ad hunc effectum relictorum, injuncta illi proportionabili Missarum celebratione: proùt latius declaratur in eadem postrema decisione.

Alexander Ursinus S.R.E. Decanus.

Rationes, propter quas S. Rota inducta est ad præjactas resolutiones edendas, recensentur in §. §. respectivè in præsenti Consilio examinatis, & pro veritate facili methodo resolutis.

§. XI.

Aromatariæ Fratrum Minorum.

85 OCcasione decreti allegati *nu.* 67. examinatur: an liceat Fratribus Minoribus, Sæcularibus, aliorumque Ordinum Religiosis vendere res Aromatariarum, quas in Conventibus retinent ad usum suorum infirmorum? Fundamentum dubitandi subnascitur propter de-

decretum Sac. Congregationis Concilii 7. *Septemb.* 1647. quæ censuit, posse Regulares vendere Theriacam, Hyacintum, & Chimica; dummodo hæc postrema non sint præparata, & composita, ut decrevit Sac. Congregatio Visitat. Apostol. 22. *Decembr.* 1662. pro Regularibus Urbis, ejusque districtu.

86. Resolutionem tamen dictæ Sacræ Congregationis non ampliari ad Fratres Minores dubium esse non potest juxta *Regul.* 81. *jur. in* 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimilitèr concessurus*. Oportet itaque, ut de illis fiat specialis expressio, ut comprehendantur, & absoluta locutio eos non afficit, propter altissimam pauperratem, cujus sunt professores, à qua inhabiles sunt ad dominium, vel transferendum, vel recipiendum, prout opus est in vero venditionis contractu. Propter quod licèt Innocentius XII. *in Constit. nuper de celebrat. Missar:* §. 28. generaliter præcipiat Regularibus cum expressa derogatione omnium, quæ possent obstare, ut asservent in capsula sub duplici clave eleemosynas pro Missis, attamen sub dispositione Fratres Minor. Observantes non comprehendi re-

respondit Sac. Congregatio Concilii, ex adnotatis *tit. priori conf. 3. n. 38.* & indè ipsi teneutur religiosè parere enunciato decreto *in* d. *num. 67.* escripto, quod per se ipsos res aromatariæ vendi omnino prohibet.

87. Si tamen occurreret hypothesis, quòd ex consuetis eleemosynis, vel per recursum ad amicos spirituales (quia nullus reperiretur, qui vellet onus subire) non possent in levamen Fratrum infirmorum Aromatariæ de medicinalibus sufficienter provideri, tunc liceret Aromatario de licentia Generalis, vel Provincialis tradere petentibus medicamenta superiùs expressa, aut alia quoque ad mensuram indigentiæ, eaque commutare in res opportunas ad medicinalia conficienda, zacharum aromata &c., quæ iidem offerrent, ex resolutis in *cap. Exiit de verb. signif. in 6. §. Quia verò libros*, ibi: *& alia mobilia interdum contingit, seù expedit vendi, vel etiam commutari*. Inter mobilia autem, medicamenta recenseri notum est: at quæ major utilitas, imo necessitas, etiam ex mente saltèm implicita Sancti Patris, ut ea commutentur, quàm ubi cessant eleemosynæ, nec adest Amicus spiritualis

ad

ad erogandas pecunias in pharmaca ad effectum elevandi necessitates infirmorum? Quos adeo Ministris, & Custodibus summoperè ipse commendavit, eisque in *cap.4.* Regulæ recursum prædictum injunxit; & hinc commutatio illa foret in subsidium utriusque, ac de interpretativa intentione S. Francisci.

88. Quin etiam, si neque commutatio sufficeret ad congruam medicinalium provisionem pro infirmis Fratribus, possent medicamenta per Syndicum, vel ejus Substitutum, æstimato pretio vendi, ut apertè deducitur ex *alleg. cap. & d. §. vers. Si verò*, à quo juxtà textum esset pretium recipiendum, & per eum in res medicinales erogandum. Sed ad fraudes evitandas, & occurrendum abusibus, quos eadem Sacra Congregatio in sæpè citato decreto *num.67.* tolli voluit, nonnullæ cautelæ in praxi observandæ proponuntur.

89. I. Ut veræ eleemosynæ cessent, & sit frustraneus recursus ad Amicos spirituales.

II. Ut necessitas sit vera, præterita, præsens, vel imminens à Superiore approbata; qui, ut sufficientèr fit de illa in-

instructus, debet singulis annis recognoscere ex libro in Aromataria, & alio penès Syndicum asservatis, tùm eleemosynas, tùm sumptus.

III. Ut pecuniæ à Syndico, ejusve Substituto recipiantur; in libro ad hoc designato notentur, & per eos in solos usus præfixos pro pharmacis infirmorum Fratrum convertantur.

IV. Ut Fratres circa eleemosynas non se ingerant: quorum partes sunt tantùm necessitates Syndico significare.

V. Ut Aromatarius à negotiatione temperet.

VI. Ut necessitate cessante, cesset venditio per Syndicum.

Expedit etiam, ad removendam quoque speciem mali, ut Aromatarius instruat petentes medicamenta, quòd illorum pretium non cedat ad relevandam mendicitatem Fratrum sanorum, quoad victum, & vestitum, utpotè taxatum pro pharmacis pro infirmis, privativè quoad alios.

90. Singulæ ferè hujusmodi restrictivæ præscribuntur à Paolo V. qui sub *anno* 1607. petente pro securitate conscientiæ P. Archangelo de Messana Ministro Ge-

Generali, confirmavit vivæ vocis oraculum à Greg. XIII. factum P. Gonzagæ, asservandi in Aromatariis indigentibus capsulam, in qua reponerentur eleemosynæ in compensationem medicamentorum, vel ex gratitudine à recipientibus oblatæ: cujus clavis existeret penès Syndicum Apostolicum. Subindè exhibitis Sac. Congreg. Episcop., & Regul. precibus pro confirmatione concessionis ipsa suo decreto *petitam facultatem concessit, servatis tamen omnibus conditionibus, & restrictivis in concessione à fa. me. Paulo V. facta, præscriptis, & præsertim: quòd pecuniarum exactio fieri debeat à Syndico Apostolico cum assistentia Guardiani, Discretorum, & Aromatarii pro tempore: illaque in particulari libro describatur: & in alios, quam in superennarratos usus minimè erogetur.* Romæ 23. Februarii 1679.

91. Attamen, quamquam decretum quòad cœtera possit ad praxim tutò deduci (semper necessitate urgente) pro Fratribus infirmis, numquam tamen quantùm ad retinendum in Aromataria capsulam pro eleemosynis asservandis; quoniam hac in re opponitur *Clementinæ Exivi de Paradiso de verb. signif.* in

in qua Clemens V. §. *Quo circa* Fratribus prohibet *retinere cippos, vel truncos ordinatos ad offerentium, seù donantium pecunias reponendas*. Idcircò censetur, Religionem illud, quoad illam clausulam numquam acceptasse, cùm ejus mens sit nullatenus admittere dispensationem ullam, vel concessionem Apostolicam, quæ repugnet strictæ observantiæ Regulæ, & Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. sed omnibus ex animo renunciat juxta protestationem, quæ solet in omnibus Capitulis generalibus sincerè præmitti.

Quæ præsenti §. notavimus sub censura sint dicta, *cum nostrum non sit* relaxare rigorem puritatis Regulæ, sed potius cum stricta ejus observantia modum proponere juxta dictas Declarationes, ut possint erga infirmos, etiam per pharmacorum remedia exerceri officia charitatis, & pietatis functiones tantò amoris fervore Ministris, & Custodibus à S.Patre commendata. Sed vitentur abusus, nec in fraudem paupertatis quidquam agatur; super quo oportet Superiores esse summoperè vigiles.

CON-

CONSILIUM II.

An Fratres Minores possint se componere cum hæredibus Testatorum super Legatis?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores sunt incapaces ad transactiones instituendas.*
2 *Transactio duplex, generalis, & specialis.*
3 *Capitalia Legatorum cum onere celebrationis Missarum debent investiri in bonis immobilibus.*
4 *Nec possunt sine licentia Sedis Apostolicæ alienari.*
5 *Super Legatis relictis favore Fratrum Minorum nullus potest transigere, & capitalia extinguere.*
6 *Concordia super legatis rescissa à S. Congreg. Concilii.*
7 *Decretum confirmatum à Papa, factum est Papæ.*
8 *Opinio Roderici, & Lantuschæ.*
9 *Reprobatur.*

10 Or-

10 *Ordo semper rejecit dispensationes relaxativas puritatis Regulæ.*

11 *Legata immediatè Fratribus facta, quoad eos caducantur.*

12 *Non verò quoad opus pium adjectum Legatis.*

13 *Episcopus ex officio est Judex executor Testamentorum.*

14 *Opus pium est privilegiatum.*

15 *In dispositionibus Testamentariis est facienda benigna interpretatio.*

16 *Concessio Pauli IV. non percutit Legata annua.*

1 JAM constat ex superiori consilio Fratres, inspectâ puritate suæ professionis, nullum jus habere, aut posse prætendere, tàm in capitali, quàm in præstationibus Legatorum, à Fidelium pietate ad sublevandas ipsorum necessitates dispositis. Quod non modò procedit, quando gravantur hæredes, ut præstationes in eleemosynam eis conferant; sed in fortioribus terminis, quando Legata sunt, etiam Fratribus directè facta, vel sors principalis ipsis legatur ad effectum, ut ex illa annuos proventus recipiant (quorum nullatenus sunt capaces) & in-

& indè in consequentiam de necessitate venit eorum incapacitas ad conventiones faciendas cum hæredibus per compositionem, transactionem, vel aliàs: cum similia ex sui natura ab eo exire petant, qui de re possit disponere, & civiles, & obligatorios contractus inire.

2. Quod est planè communitèr à Doctoribus receptum, sive tractetur de compositione, & transactione generalitèr, prout importat actum, quo concordia inducitur, vel ab obligatione receditur, aut negocium quocumque modo ad finem perducitur, etiam de re, quæ nunquam fuit in controversia *l. transacta de verb. signif.* sive de speciali, & propriè, ut nimirum idem est, ac conventio; qua à lite jam mota, vel movenda, aliquo dato, vel retento, vel promisso receditur, & controversia deciditur *tot. tit. & ff. de transact.*

3. In casu Legati caudati onere Missarum celebrandarum, nullatenus dubitatur de inhabilitate procedendi ad compositionem cum hæredibus, vel aliis gravatis quoad implementum: nam extinctio capitalis prohibetur omnino in constitut. Innoc. XII. *incip. Nuper de celebrat. Missar.*

rescriptum, *Lectum*; & compositio, intelligebatur rescissa, etiam per decretum ibi allegatum.

7. Circa verò decretum *Cùm sæpius* est annotatione dignum, esse ubique Terrarum ad instar Legis observandum; neque in ipso contenta sunt executioni danda in Locis solùm, in quibus est acceptatum Tribunal Rev. Fabricæ, sed in aliis paritèr ad terminos juris spectat ad Episcopos curare, ut omninò servetur. Cùm enim ejusdem promulgatio fuerit facta prævia relatione ad Sanctissimum, adeoque caurelatione ad Sanctissimum, adeoque causâ cognitâ, evenerit, & de Pontificis ordine, & mandato præcepta observantia, omnes ad hanc tenentur, utpotè lege Pontificia præfixa: decretum enim post impertitam à Pontifice auctoritatem, est factum Pontificis, per text. in *cap. Si Apostolicæ de præbend. in 6.*

Et observant DD., quòd estò decretum, vel Breve ad reformationem emanatum pro aliquo loco, in aliis non obliget, quatenus reformativum, obligat tamen, quia contenta in illo fundata sunt in jure canonico, quod in conscientia adstringit omnes ad sui implementum, ut per Sperellum *decis.*147. Accedente etiam ratio-

ratione, quòd quoties lex disposuit super re certa, ut justa est in foro conscientiæ ab omnibus observanda. Canones autem disponunt ultimas Testatorum voluntates esse sincerè ex integro observandas, *cap. Ultima* 13. *q.* 2. & consequenter, ubi ipsi aliter non disponunt, interdictum absolutè est compositiones super Legatis celebrare ad extinctionem, vel diminutionem capitalium, nisi Sedes Apostolica eas specialiter permittat.

Opponitur, hæc verificari, quantùm ad Legata, in quibus gravantur hæredes, ut Fratribus in eleemosynam annuas præstationes conferant; non verò quoad Legata ipsis Fratribus immediatè, & directè, seù modo non conveniente statui, & conditioni Fratrum Minorum relicta, ac quoties per se ipsos, non autem si per Syndicum agant, ut expresse in *constit. Nuper Clementis VII. la* 15. *Bullar. tom.* 1. In qua conceditur, ut Fratres, mediantibus Syndicis Conventuum, possint se cum hæredibus componere super Legatis, & institutionibus, quorum non sunt capaces.

Subinde ad hanc concessionem Paulus IV. *constit. Et Clementi* 1. *§.* 2. *ibi*.

Syndicis facultatem fecit transigendi super rebus Fratribus in Testamentis, vel aliàs donatis, & concessis.

8. Habitaque consideratione ad dictas concessiones, Roderico *to.2. qq. Regul. q. 126.* & Lantusca *Theatr. Regul. vers. Legatum num.3.* dixerunt posse Fratres hodie illis uti, servatâ formâ præscriptâ, hoc est, quod ipsi non se ingerant in compositione facienda, sed omnis actio Syndico relinquatur.

9. Qui certè palinodiam recitassent, si observassent dictam Clementis concessionem adversari puritati Regulæ, ac statui altissimæ paupertatis Frat. Min., juxta Declarationes Nicolai III. in *cap. Exiit*. Et Clementis V. *Clement. Exivi de verb. signif.* Quoniam per eos fuit declaratum Fratres esse incapaces cujusvis juris ad res temporales, & ut hæredes instituantur, ut diximus *tit.1. consil.3. 4. & 5.* Ideò nec, agente Syndico, possunt conventionem aliquam cum hæredibus, vel aliis celebrare, siquidem est planum hoc in Fratribus supponere aliquod jus ad bona ipsa: nam nullus potest pacisci de re non sua; & quatenus de re conveniat, actus corruit.

10. Qua-

10. Quapropter cùm concessio Clementis sit contraria puritati Regulæ, eam Fratribus nullatenus licet ad praxim deducere; præsertim, quia ab Aula recessit, enim verò cum esset privilegium, & dispensatio relaxativa rigoris observantiæ, fuit ab Ordine rejecta. Notum est, quod Capitulum Generale Toletanum anno 1606. renunciavit omnibus concessionibus Pontificis, quæ repugnarent puritati nostræ Regulæ, decrevitque ad unguem servandas esse Declarationes per dictos Pontifices editas: quod fuit repetitum in Capitulo Generali *anno* 1612. Et in celebrato *an.* 1625. ab Urbano VIII. impetrata est Constitutio *Sacrosanctum* 51. *Bullar. to.*4. In qua Urbanus confirmavit decretum dicti Capituli Generalis, quo disponebatur: *Quod de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli ejusdem Ordinis professores juxta dicti Ordinis Regulam, nec non Declarationes piæ mem. à Nicolao III. & Clemente V. emanatas vivant: & abrogat omnes concessiones, seù indulta, tam per litteras Apostolicas, & motu proprio, quam vivæ vocis oraculo, & aliàs quomodolibet concessa, eidem Regulæ quomodolibet contraria,* videatur. *Portel. dub. Regul. verb. Legatum*

 *n.*2.

n. 2. & Constitutio Innoc. XI. *Sollicitudo* edita 20. *Novembris* 1679. in qua similes concessiones revocantur, & cassantur.

11. Hinc Legata quorum proprietas non esset pœnes hæredes, vel alios gravatos, sed forent Fratribus immediatè, & directè relicta (cum ipsorum incapacitas ad ipsa sit notissima, adeout nec momento possint ea retinere) caducantur respectu ipsorum, & quoad ipsos remanent nulla; quæ in statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano, in quibus est erectum Tribunal Rev. Fabricæ, debent ipsi Fabricæ applicari, cùm in casu intrent facultates Fabricæ juxta declarationes S. Congr. R. Fabricæ *de anno* 1598. *in compend. privileg. Vespignani*, apud Petram ad *constit.* 5. *Honorii III. sect.* 4. *n.* 19.

12. Ubi verò dictum Tribunal non reperitur erectum, tametsi Legata quoad Fratres, stante eorum incapacitate, sint nulla, & caduca, ac si non fuissent scripta, adeout nullum jus ei censeatur factum ad illorum consecutionem; adhuc tamen non caducantur, quantùm ad opus pium ipsis annexum, sed hoc adhuc est omnimodè ex parte hæredis, vel executoris adimplendum, ut tenuit Rota *dec.* 2. *in Turri-*

ritana Legatorum coram Emerix: & explicat Amoſtaz *de cauſ. piis cap. 3. num.* 74.

13. Quin enim, Epiſcopus ex officio Judex executor ultimarum voluntatum, ex Trident. in *decret. de Purgator. ſeſſ.* 25. debet eos ad implementum compellere, vel, iſtis recuſantibus, in alios capitale, & onus implendum transferre;

14. Opus enim pium, cùm reſpiciat cultum divinum, & favorem animæ, eſt adeò privilegiatum, ut præjudicium non recipiat ab extrinſeca incapacitate Legatarii. Præſumitur enim, quòd Teſtator voluerit ſaluti animæ ſuæ conſulere, *omni meliori modo*; quæ clauſula juxta vulgatum, facit valere actum, eo modo, quo poteſt.

15. Et indè ubi opus injunctum non poteſt à Fratribus impleri, & Legatum acceptari, cenſendum eſt eum voluiſſe gravare eos, quos, vel hæredes inſtituit, vel, ad quos de jure omnia ſua bona tranſirent, ſi diſpoſitio ipſa non præceſſiſſet, & quos fortè gravaſſet, ſi inſtructus fuiſſet de incapacitate Fratrum: ſemper enim favore animæ in diſpoſitionibus teſtamentariis eſt ab unoquoque facienda benigna

interpretatio; & cum aliis eo modo agendum, quo quis ab alio vult tractari, juxta axioma notissimum, *quod tibi vis, alteri feceris*. Et propterea in casu hæredes actionem non habent ad vindicanda sibi dicta Legata, quasi essent, etiam quoad opus pium implendum, caducata.

16. Neque possunt Fratres se tueri secunda concessione à Paulo IV. emanata. Nam dispositio Pontificis restricta est ad res *Ordini secundùm modos licitos, & congruos relictas, ut ex §.* 10. Ita, relinquitur ad Fratrum necessitates relevandas domus, ut per Syndicum vendatur, & pretium in eum finem convertatur; petunt hæredes, ut sibi domus relinquatur, loco cujus se paratos exhibent ad conferendum pretium æquivalens: in casu intrat dispositio Pauli, & Syndicus potest cum illis transigere, & se componere, dummodo nihil de valore domus eis remittat; tunc enim abuteretur auctoritate sibi facta; neque enim est Dominus rei relictæ, sed administrator, ideò fideliter se in re administranda gerere debet.

Quæ concessio non est extendenda ad Legata annua, vel Fratribus immediatè

tè facta, quorum sunt incapaces; vel in quibus gravantur hæredes, ut annuatim quidquam persolvant. Et Constitutio intelligenda est, ut non repugnet, tam dispositioni decreti *Cùm sæpius*, quàm Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. pro quarum observantia Ordo semper stetit, & constanter rejecit, quidquid extraneum inducebatur ab ipsarum legitimo sensu.

CONSILIUM III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum in persona Syndici Apostolici?

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores non sunt capaces redditu̅um in persona Syndici.*
2 *Nec Legatorum, & num 4. & 15.*
3 *Incerta mendicitas, quid petat?*
4 *Decreta à Papa approbata sunt facta Papæ.*
5 *Fratres non possunt habere stabilia in personis Syndicorum.*

6. Opi-

6 *Opinio Felicis exadverso.*

7 *Reprobatur.*

8 *Mendicitas Fratrum nec per interdictum est lædenda.*

9 *Distinctio à Felice excogitata non sustinetur.*

10 *Qualitas Syndicatus operatur, ut Syndico, tamquam tertiæ personæ Legata pro Fratribus non possunt relinqui.*

11 *Syndicus est personalitèr alius à gravatis à Testatoribus.*

12 *Legatum factum Syndico, ut tertiæ personæ corruit.*

13 *S. Congr. in* Romana Donationis *non favet sententiæ Felicis ad 15.*

16 *Quid agendum, cùm Legata sunt immediatè relicta Fratribus, vel Syndico?*

17 *Syndicus non potest esse administrator dictorum Legatorum in Fratrum utilitates.*

18 *Quid sit habere usum possessionum?*

19 *Quid censendum de legato celebrationis Missarum in Capella Testatoris existente in Ecclesia Fratrum.*

20 *Legata nulla favore Fratrum, per alios habiles sunt implenda.*

1. Syn-

1 SYNDICUS Apoſtolicus ex dicendis *tit. ſequen. conſil.* 1. eſt perſona aliqua pia, auctoritate Summi Pontificis nominata à Miniſtris Generalibus, Provincialibus, vel Cuſtodibus reſpectivè: ut nomine, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ac ut ipſius Procurator, & Oeconomus, quamplurima præſtet in utilitates Fratrum Minorum, ut expreſſius *loc. cit.* Verùm inter ea non eſt facultas, ut poſſit redditus retinere ad Fratrum neceſſitates ſublevandas: in eo enim non eſſet S. Sedis Procurator, ſed interpoſita Fratrum perſona; nam redditus reciperet, & miniſtraret auctoritate, & nomine Fratrum, non verò Apoſtolicæ Sedis, quæ ipſorum dominium nòn recipit. Et in *Clementina Exivi de verb. ſignif.* declaravit Fratres eſſe incapaces recipiendi, & habendi annuos redditus: cùm verò abſolutè Papa loquatur, diſpoſitio extenditur, ut id non liceat per ſe, vel per alios; cùm autem facultas Procuratoris non ſe extendat ultra facultatem à Subſtituente conceſſam, non poſſunt Fratres prætendere eſſe in Syndico facultatem ad redditus retinendos; ſiquidem Sedes Apoſto-

lica

lica eam illi numquam concessit.

2. Item, Fratres non sunt capaces Legatorum annuorum, quorum dominium directum ipsorum Capitalium, & immobilium resideat apud Syndicum Apostolicum, quia Syndicus agit nomine, & auctoritate Papæ, Papa verò prohibet expressè talium Legatorum receptionem, & retentionem: ità Nicolaus III. in *cap. Exiit. §. Ad hæc eod. tit. in 6.* ibi. *Declaramus, ordinamus, & dicimus, quòd si Testator modum, secundùm quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret, exprimat in legando: ut, si legaret Ftatribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret, à tali Legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant.* Quibus excluditur quilibet modus, qui Regulæ repugnet, & in fraudem paupertatis censeatur factus; adeoque nec per se, neque per Syndicum debent Fratres Legatum recipere, & acceptare.

3. Etenim Fratribus debet victum, & vestitum præbere incerta mendicitas, per text. in *cap. Religionum de Religios. domibus in 6.* Incerta verò mendicitas hoc ex sua natu-

natura petit, quod nihil certum habeant. unde victum ſumant, ſed quæſtuatione illum requirant. Propriè enim incertum Mendici ſuffragium in hoc ſtat, ut, quandoque ex miſericordia alterius illi ſubveniatur, quandoque non.

4. Hinc a Sac. Congreg. ab Urbano VIII. ſpecialiter propoſita conſultationibus Fratr. Minor. de Obſer. Ciſmontanæ Familiæ ad effectum, ut ab ipſorum Conventibus removerentur omnes abuſus adverſantes Obſervantiæ Regulæ S. Franciſci, ipſo Urbano approbante 13. *Junii* 1628. plura conſtituit, videnda *conſil.* 1. *num.* 13. & in *Bullar. tom.*4. *de conſtit. Sacroſanctum* 51. *Urbani VIII.* inter quæ §. *Cum annuos redditus*, eſt hæc prohibitio directè Syndicis facta, ibi: *Inhibemus autem, nè Syndicus in ſua perſona hujuſmodi annuos redditus percipiat diſtribuendos ipſis Fratribus*. Quæ decreta, cùm ſint à Papa approbata, ſunt facta Papæ, dicente textu in *cap. Si Apoſtolicæ de præbendis in* 6. *quòd poſt impertitam à nobis auctoritatem, noſtra cenſeantur effecta*; & ideo ſunt ubique tamquam lex Pontificia obſervanda.

5. Et ſubinde S. Cong. R. Fabricæ in *Æſina Legati* 26. *Novembris* 1692. *Cenſuit Fran-*

Franciscanos Observantes, qui prætendebant stabilia nomine Syndici, esse incapaces ad ista retinenda: Nec moveatur difficultas propter ly *stabilia*, quasi lex noluerit comprehendere, etiam annuos redditus ex Legatis, vel aliàs provenientes. Nam isti ex *d. Clementina §. Cumque annui* inter immobilia, & stabilia, ab jure, etiam civili reputantur; propterea excluduntur quoque census, & cambia.

6. Hæc omnia admittit Felix in *exam. Confessar. tom.2. part.2. n.*1189. Si Syndicus consideretur, ut Syndicus, quia, ut Syndicus stat nomine Pontificis, & Pontifex ubi supra vult, quòd Fratres à dictorum Legatorum receptione *per omnem modum abstineant*: ly *per omnem modum* excludit tàm Fratres per se, quàm per Syndicum.

Sed aliud systema servat loquendo de Syndico, ut est quædam tertia persona, sub qua ratione *num.* 1195. dixit, non esse contra Regulam, & nostram paupertatem, si dominium directum Legatorum sit apud Syndicum, ut est persona tertia: sicut enim Testator potest relinquere Collegio, Hospitali, vel alteri tertiæ personæ aliquod capitale ea lege, ut teneantur illud rein-

reinvestire in aliqua re stabili, seù censibus, & locis Montium non vacabilibus, ut ex fructibus reinvestimenti quot annis tantum pro Fratrum necessitatibus solvant; ita ex identitate rationis sibi videatur eandem praxim posse tenere cum Syndico, ut tertia persona: officium enim Syndicatus non potest facere, quin hic valeat alteri se obligare ad aliquod onus gratis subeundum, ad suscipienda nimirum bona immobilia Legantis cum onere distribuendi annuatim fructus pro Fratribus in suffragium animæ Testatoris.

Pro confirmatione allegat decretum S. Cong. Concilii in *Romana Donationis* ex Lantuscha *verb. Legatum num.* 5. In qua, cùm Syndico Apostolico Conventus Sanctæ Mariæ de Ara-Cœli, & aliis in dicto officio Syndicatus pro tempore successoribus quædam Pamphilia Mota donasset scuta mille cum conditione reinvestimenti faciendi, ut ex fructibus perpetuò impenderent, & applicarent triginta scuta in emptionem panis albi ad beneficium, & servitium Infirmariæ dicti Conventus, & Procurator R. Fabricæ S. Petri, citatis PP. petiisset à d. S. Congreg. declarari.

An prænarrata donatio valeat sustineri? Ipsa 2. *Junii 1663. censuit licere dictis Fratribus prænarratam annuam panis præstationem titulo dumtaxat eleemosynæ recipere, ad præscriptum decreti Congr. Fabricæ 14. Febr. 1633. editi: Et Syndico Apostolico non posse à Ministris Fabricæ ratione hujusmodi donationis molestias inferri, nisi ad formam supradicti decreti.*

7. Hæc congessit Felix pro sua opinione firmanda. Verùm, vel nihil probant, vel aditum parant ad dispensationes relaxativas puritatis observantiæ Regulæ, Etenim, si Syndicus, ut tertia persona, habilis esset ad retinenda legata pro necessitatibus Fratrum, posset etiam, census, loca Montium, ac possessiones, eorumque fructus, imò & pingues hæreditates acquirere: cùm eadem ratio sit de omnibus; & hinc via esset aperta excludendi Fratrum mendicitatem, & introducendi abusus repugnantes puritati Regulæ.

8. Inter quos ante tempora dictæ Urbanæ Congregationis hìc, etiam numerabatur, quòd Syndici annuos redditus in sua persona reciperent Fratribus distribuendos; ad quem eradicandum

ipsa

ipſa abſolutè prohibuit, nè id amplius agerent, & introductum ſuſtulit. Nec eſſet ſatis proviſum, ſi, Syndicis inſpectis, ut tertiæ perſonæ, adhuc illa praxis liceret: Tunc enim verificaretur Legata à Syndicis recipi: & per æquivalens, & indirectum mendicitas Fratrum læderetur.

9. Ideo arbitraria, & vana eſt in caſu diſtinctio illa Felicis, excogitata in fraudem legis, & ad palliandam tranſgreſſionem Regulæ, cujus obſervantia in ſua puritate non pendet à præciſionibus Metaphyſicis; propterea ſub neutro conceptu eſt Syndicus habilis ad ipſa Legata recipienda, ſed ſub unoquoque excluſus cenſetur, tum per Regulam in Clement. §. *Porro*: *ubi aliquid generaliter prohibetur, quod expreſsè non conceditur, intelligitur denegatum*; tùm ex 84. *jur. in 6. Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti*.

Maximè, quia tunc Fratres eſſent certi de annuis præſtationibus, & aliquid certi præſumerentur habere, ex quo vìvere poſſent abſque eo, quòd deberent, vel precariò mendicare, vel recurrere pro neceſſitatibus ad Amicos ſpirituales. Etenim ſecuri eſſent, & conſiderent,

 quòd

quòd Syndicus, utpotè constitutus, ut eorum indigentiis provideret, illas præstationes in eum finem expenderet; & ita læsa esset mendicitas, & fraus legi facta.

Imo, qualitas Syndicatus præsumitur principalitèr intenta, cum nulla tertia persona posset esse proprietaria Legati, nisi esset Syndicus: proindè verbis, & linguâ tertia persona constitueretur domina proprietatis Legati, sed re, & effectu Syndico proprietas esset concessa. Tunc quidem censeretur Syndicus, ut tertia persona electus, quando per occasionem remotus à Syndicatu, adhuc capitale apud ipsum remaneret; sed, cum deberet transire in alium pro Syndico nominatum, consequens est, ut non ratio tertiæ personæ sit inspecta, sed qualitas Syndicatus, utpotè in casu à dispositione omnimodè impræscindibilis.

10. A qua quidem qualitate unusquisque constituitur extraneus, ut non possit à Testatore ad eum effectum assumi. Neque enim rationi repugnat, quod una persona ad certas actiones reddatur inhabilis, ad quas aliàs esset apta: ita Religiosi à qualitate professionis inhabilitantur, ne possint testari, *cap. Quia ingredientibus*

tibus de testam. Et quatenus ille assumeret dominium *Legati*, illa qualitate resistente, penès eum non esset, nec apud hæredes Testatoris, nec apud Papam; adeoque esse deberet penès Fratres, quorum tunc Syndicus foret interposita persona, cum nomine Fratrum Legatum reciperet.

11. Ulterius consideratur, à dicta Sac. Congreg. pro Cismontana Familia supponi Syndicum, ut personalitèr Discretum à gravatis à Testatoribus, ad annuas præstationes Legatorum pro Fratribus dandas, ut constat ex *consil.* 1. *num.* 9. *ad* 2. *& num.* 12. *ad* 4. *& num.* 26. *ad* 8. Idemque emergit ex decreto d. *Cum sæpiùs* resolvente realem alietatem inter Syndicos, debitoresque Legantium.

12. Tandem Legatum corrueret, adeout, tamquam factum personæ incapaci intrarent facultates R. Fabricæ, prout deducitur ex *Imolen. donationis*, *vel Legati*: In qua, cum Anna Maria Quaini „ assignasset capitalia censuum in scutis „ 1200. Syndico pro tempore existenti „ Conventus PP. Reformatorum Civitatis Imolæ, non tamquam Syndico, „ vel aliqua ratione spectanti ad Fratres,

 sed

„ sed ut personæ privatæ, administratori,
„ & executori fructuum ex illis prove-
„ nientium ea lege, ut eos perpetuò eis-
„ dem Fratribus conferret propter onera
„ in ipsorum Ecclesia per eos implenda,
„ celebrationis Missarum, & solemniza-
„ tionis quarundam Festivitatum; & in
„ casu incapacitatis, propter quam R.
„ Fabrica jus aliquod in donatione pos-
„ set prætendere, se cautelasset, & decla-
„ rasset in tali casu dominium capita-
„ lium, & fructuum remaneret apud se,
„ ejusque hæredes, & donationem haberi
„ pro non facta; cum verò Ministri Fa-
„ bricæ prætenderent donationem ad
„ Fabricam pertinere, utpotè factam
„ personæ incapaci, provocatum esset
„ ad S. Congr. R. Fabr., hæc 16. *Martii*
1707. rescripsit: *non intrare privilegia R. Fabricæ*. Et subindè, non acquiescente rescripto Procuratore Fiscali d. Fabricæ, repropositâ causâ, eadem 20. *Julii d. ann.* stetit *in decisis*; quasi diceret: Legatum non esse factum personis incapacibus, & capitalia Legati spectare ad hæredes. Ideo cum in nostra hypothesi proprietas Legati esset apud Syndicum, esto, ut asseritur, tamquam tertiam personam, dubia

haud

haud esse posset nullitas, & caducitas Legati.

Nec tunc canonizavit dispositionem Testatricis, qua parte instituit administratorem Syndicum. Nam ejus mens est non posse Fratres in persona Syndici habere redditus, ut ex dd. *num.5.* & concordant adnotata *consf.1. §.6. à n.39.* de quo etiam *infrà n.17.* sed in eo processit præcisivè.

13. Ideo opinio Felicis nullo modo in praxi regit, habita etiam consideratione ad allegatum decretum Sac. Congreg. Concilii *num.6.* Nam prætermisso, quòd doctrina Felicis est generalis ad quæcumque Legata, & in quacumque summa concernentia utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & vestitu: animadverti debet præjactum decretum esse in terminis Legati, nequaquam ordinati ad absolutam, & necessariam ægrotantium sustentationem, sed restrictum ad aliquod solatium, seu sublevamen, majoremve quamdam curam infirmorum, quàm, quæ aliàs per eorum Conventus posset illis ex mendicatione præstari.

Quæ fortè, attentaque pietate Fidelium, ut notavit Rota in *Turritana Le-*

gatorum coram Emerix anno 1695. fuit ratio motiva dictæ resolutionis; habito pari modo respectu ad clausulas à Donatrice adjectas donationi, ut sartatecta servaretur Fratrum mendicitas, prout infra: *Quòd, si ullo unquam tempore Guardiani, seu Superiores pro tempore dicti Conventus de Ara-Cœli intentaverint quovis modo velle applicare dicta annua scuta triginta in aliam causam præterquam supradictam, tali casu prædicta donatio, & omne commodum dictæ annuæ solutionis scutorum triginta sit, & intelligatur ipso facto caducata, & devoluta, prout caducari voluit, & vult in favorem V. Archiconfr. B. Mariæ Consolationis.*

15. Non desunt tamen asserentes prædictam resolutionem aliquam dispensationem continere circa rigorem paupertatis, considerando donationem esse Syndico factam, qui à suis facultatibus capax non sit recipiendi donationes perpetuas immobilium in Fratrum utilitates; & exindè penès ipsum non esset consolidatum dominium donationis, sed præsumeretur residere apud Fratres; & indè ipse, in casu de quo agitur, intelligeretur Fratrum persona: & fictione juris, qui Syndico in eum finem donasset, censeretur

retur donare Fratribus, qui ad ſimiles donationes inhabiles omninò declarantur, ubi ſupra à Nicolao III.

Sed petitur. *Quid agendum, ſi aliqua Legata reperirentur immediatè, & directè relicta Fratribus?*

16. R. In Statu Eccleſiaſtico, & Regno Neapolitano agendum eſset per Syndicum cum Miniſtris Rev. Fabricæ, ad quam ſpectant Legata facta perſonis incapacibus juxta declarationes ejuſdem Sac. Congr. editas *de anno* 1598.

In locis verò, ubi non eſt erectum Tribunal Fabricæ, ſi ob temporis antiquitatem non reperiatur *aliquis patronus Legati, & redditus* (facta prius proteſtatione, de qua diximus *conſil.* 1. *n.* 4. (aſſignari debent per eum *Rectoribus ſpiritualibus, aut temporalibus Collegiorum, aut Communitatum, Terrarum, aut Civitatum, qui tales eleemoſynas, ſive fructus, vel redditus annuos, nomine Eccleſiæ Romanæ, vel donantium ſine Fratribus exigant, & recipiant, & Fratribus, ſive aliis Sacerdotibus, quando Fratres voluerint tales Miſſas, vel ſuffragia juxta piam intentionem Benefactorum in toto, vel in parte ſecundùm quantitatem talium obventionum dicere, faciant*, ex dicta

Sac. Congreg. pro Familia Cismontana.

Quando verò adesent hæredes; illis deberent renunciari; & quatenus non vellent onus acceptare, esent per Ordinarium loci cogendi, utpotè ex Officio Executorem piarum dispositionum ex Trident. *sess. 25. in decret. de Purgat.* Quæ ex identitate rationis debet esse praxis, cum Legata Syndico relinquuntur.

Difficultas est. *An Syndicus, etiam ut privata persona possit esse Administrator, & Executor fructuum Legatorum pro Fratribus: ut, si Testator hac forma Legatum disponeret?* Relinquo scuta mille, ut Fratres Minores tot Missas celebrent in suffragium animæ meæ; & volo, quòd dominium capitalis sit semper penès meos hæredes, administrator verò, & executor fructuum sit Syndicus Fratrum, non tamquàm Syndicus, sed ut persona privata ad Fratres non spectans.

17. R. Negativè. Nam tunc aptissimè verificaretur Syndicum in sua persona recipere annuos redditus Fratribus distribuendos contra prohibita à S. Congregatione supra *nu.* 4. sive eset dominus proprietatis, sivè tantùm administrator, aut qua persona privata, executor.

18. Alio-

18. Alioquin posset pariter Syndico, tamquam privatæ personæ committi cura, ut agros, & vineas per se, vel per alios coleret, existente proprietate ipsorum penès alium, vel hæredes Testatoris, ad effectum, ut fructus erogaret in necessitates Fratrum. Hoc autem omninò repugnat, etiam si dicta cura esset apud alium, qui non esset Syndicus. Siquidem ita habere, teste Hugone de Dina *tr.* 10. *plag. plag.* 6. est habere usum reddituum, vel accedentium ad naturam redditus; seu usum possessionum, Fratribus omnimodè interdictum in *d. Clement.* §. *Cumque annui redditus*; & ulterius hujusmodi dispositiones obvium est in fraudem esse paupertatis.

Ideo in similis dispositionis eventu non debent Fratres permittere, quòd Syndicus hujusmodi curam, & administrationem acceptet: nisi velint actum esse de observantia Regulæ in sua puritate. In quem finem ibi Clemens V. dixit à Fratribus evitandum esse non solùm, *quod malum esse dignoscitur, sed & omne, quod speciem* (hoc est, apparentiam) *habet mali*.

Quæritur. *An Legatum relictum pro Mis-*

Missis perpetuò celebrandis in Capella Testatoris, existente in Ecclesia Fratrum Minorum, per viam Capellaniæ, vel alio modo, censeatur factum Fratribus directè?

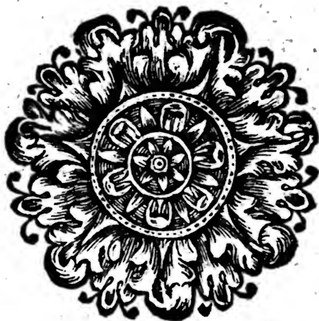
19. R. Affirmativè. Esse factum contemplatione Fratrum in fraudem paupertatis tenuit Baldus in *authen. Ingressi num. 55. vers. idem dicit*; & post eum Ancharanus in *Clement. Exivi num. 6. de verb. signif.* apud Fagnan. *in 3. ad cap. Nos quidem nu. 65. de testam.* Neque relevat, quod fuerit nominata Capella, vel Altare. Quoniam relictum Ecclesiæ Fratrum, vel Capellæ in eadem existenti, censetur factum ipsis Fratribus: Ecclesia enim in casu non accipitur pro ædificio materiali, quod est quid insensatum, sed pro communitate Fratrum; & ideò Testator habuit considerationem ad Fratres, non ad parietes Ecclesiæ; nisi in casu, quo declararet se aliquid relinquere, ut Ecclesia reparetur, & reaptetur,

Nec Testator censetur cogitasse de Sacerdotibus sæcularibus, qui sunt capaces, & de assensu Fratrum possent Missas celebrare. Quoniam Religio Fratrum Minorum non consuevit permittere, ut in suis Ecclesiis erigantur Capellaniæ per-

perpetuò officiandæ à Sacerdotibus sæcularibus, ut ex praxi est notorium; & aliàs eâ de re fuerunt S. Congr. Concil. exhibitæ à Procuratoribus Ordinum Mendicantium attestationes. Nec ad id cogi possunt inviti ex *constitut. Dum intrà Leonis X. in Bullar. tom. 1.* Videri possunt, quæ dixi *Offic. Cur. Eccles. cap. 9. nu. 8. ver. quatenus*: ergo non censetur Testator disposuisse, ut Missæ in sua Capella à Presbyteris sæcularibus sint celebrandæ. Siquidem non est credendum elegisse viam, qua dispositiò sua reddatur inutilis, & elusoria, *l. 3. ff. de milit. testamen.* Propterea in simili casu eadem S. Congreg. censuit Legatum fuisse ipsismet Fratribus relictum apud Fagna. *cit. num. 74.* Et hinc fit, quod Legatum respectu Fratrum ob eorum incapacitatem corruat.

20. Sed adhuc est adimplendum per hæredes, vel providendum ab Episcopo: est enim generale, quòd ubi Legatum pium non est absolutè, & simplicitèr propter se nullum, sed modalitèr tantùm, vel propter modum de jure prohibitum (ut in casu præsenti propter incapacitatem Fratrum) non potest haberi pro non scripto: nec debetur hæredibus, sed debet

per istos, aut alias personas habiles adimpleri eo modo, quo potest: favor enim animæ Testatoris, & divini cultus præferendus est cuicumque ratiocinio, quod esse potest exadverso. Vide *tit.* 1. *consil.* 5. *num.* 8.

TITU-

TITULUS IV.

Syndicus Apostolicus.

CONSILIUM I.

An usus Syndici Apostolici sit dispensatio in Regula Fratrum Minorum?

SUMMARIUM.

1 *Syndicus Apostolicus est Procurator Papæ.*

2 *Ex nominatione Syndici per Fratres non sequitur dispensatio in Regula.*

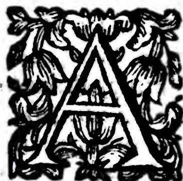
3 *Provisio Martini IV. & V. ac Pauli IV. circà Syndicum non est contraria Declarationi Nicolai III.*

4 *Syndicus non est persona interposita Fratrum.*

5 *Facultas Syndicorum ad plures actus extenditur.*

6 *Dominium rerum pro Fratribus relictarum est penès Romanum Pontificem.*

7 *Po-*

PPELLATIONE Syndici in præſenti venit Procurator, Œconomus, & Miniſter, qui ex conceſſione Pontificis per Superiores nominatur, ut nomine, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ poſſit facere in Fratrum utilitates, quæ ipſi à Pontifice conceduntur in Conſtitutione inſtitutionis Syndicorum.

1. Quoniam verò à Fratribus ex clementia Sedis Apoſtolicæ nominatur, ac nominatus ab eadem Sede, facultate dona-

donatur (ut ejus nomine, & auctoritate, recipiat, tùm res mobiles, & immobiles, tùm pecunias pro Fratrum necessitatibus oblatas, & modo licito Legatas, aliaque agat ad relevandas illorum indigentias, juxta præscriptum Regulæ, & Declarationum Nicolai III. in *cap. Exiit.* Et Clementis V. *cap. Exivi de verb. signif.*) appellatur Syndicus Apostolicus; ideo est legitimus Procurator Papæ, & administrator rerum Pontificis non Fratrum, licet pro Fratribus.

Facultatem nominandi Syndicos Fratribus concessit Martinus IV. *constit. Exultantes in Domino*. Qua concessione licitè utuntur, non obstante, quòd id prohibuerit Joannes XXII. *extravag. Ad Conditorem de verb. signif.* Nam prohibitio fuit modificata, *nisi de speciali Sedis Apostolicæ licentia*. Quæ subinde emanavit à Martino V. *constit. Amabiles fructus*, ut in Litteris Pauli IV. *Ex clementi 1. in Bullar. tom. 1.* In qua Paulus Litteras Prædecessorum innovavit, dictamque facultatem iterùm dedit.

2. Ex qua facultate nominandi non sequitur ulla dispensatio relaxativa observantiæ Regulæ in sua puritate. Etenim ipsa

ipsa purè observatur, cùm servatur juxta præscripta in Declarationibus Nicolai, & Clementis, secundùm quas Fratres in conscientia vivere tenentur, ut declaravit Innocentius XI. *constitut. Sollicitudo edita* 20. *Novembris* 1679. innovata ab Innocentio XII. *constit. Aliàs sub die* 2. *Julii* 1695. *la* 47. *in Bullar. Firmani*. Constat autem à Nicolao esse Fratribus concessum, ut personam idoneam nominent, quando Amicus spiritualis, vel de illa notitiam non habet, vel eam nominare non vult. Hæc sunt in *cap. Exiit §. Cæterùm: dicimus*, ait Pontifex, *quod in nullo Regulæ puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si Fratres ipsi alicujus, vel aliquorum sibi curent dare notitiam, seu aliquem, vel aliquos nominare, aut etiam præsentare, cui, vel quibus, si eleemosynam facienti placuerit, committi possit executio prædictorum, ac ipsius habeatur assensus super subrogationibus infrascriptis*. Si verò persona nominata non posset per se necessitati satisfacere, sequitur textus. *Liceat Fratribus cum conscientiæ puritate quandam aliam personam subrogandam ad præmissa in nominando, & aliis (si ad primum Dantem non possint, vel nolint habere recursum) cum*

ista persona facere, sicut supra proximè declaravimus eis licere cum prima.

Undè sic discurritur. Licet Fratribus ex Nicolao III. cum puritate conscientiæ (quando dominus pecuniæ, vel ipsas non vult, vel commodè non potest expendere in necessitates Fratrum) nominare, & ex consensu, & voluntate principalis domini subrogare quamcumque personam, quæ nomine, & auctoritate dantis pecunias in necessitates Fratrum convertat: &, cum persona sic nominata omnia agere, sicut cum prima, seù Domino pecuniæ licebat: ergo pari modo, servatâ conscientiæ puritate, possunt Fratres de licentia Papæ nominare Syndicum, vel Procuratorem in vim Martinianæ, & Paulinæ ad venditiones rerum, & receptionem, & expensionem pecuniæ pro Fratribus oblatæ. Quippe hic in nihilo videtur dissidere à personis à Fratribus, ut supra nominatis; neque aliud Fratres agunt, quàm ex voluntate principalis Domini (qui est Papa: cum ipse per se vendere, & expendere non velit, nec personam subrogare) eum nominare, qui nomine illius vendat, & pecunias expendat in Fratrum necessitates.

3. Et

3. Et eo magis, quòd dispositio Martini, & Pauli, quantùm ad Syndicum, nullatenus contrariatur Declarationi Nicolai, sed est eidem omninò conformis; cùm ipsi suppleverint, quod Nicolaus à Sede Apostolica (hoc est, à Sedente in illa) agendum reliquit, & ipse non fecerat, prout constat ex §. *Si verò res*, ibi. *Si verò res hujusmodi* (hoc est mobilia Fratrum, expediens erit, quòd vendantur, ut dixit supra) *æstimato pretio vendi contingat; cùm Fratribus ipsis per se, vel per alium recipere pecuniam* (*Regula prohibente*) *non liceat: ordinamus, quòd talis pecunia, seù pretium recipiatur, & expendatur in rem licitam, cujus usum Fratribus liceat habere per Procuratorem à præfata Sede, vel Card. Protectore deputandum*. Illud *deputandum* significat à Nicolao non fuisse deputatum. Marchant in *relect. theol. ad exposit. Reg. diff.* 2. refert transumptum Card. Matthæi Protectoris: ex quo constat, etiam tunc temporis fuisse ad nominationem Ministrorum Procuratores deputatos: datum illud fuit *anno* 1280. uno anno post Declarationem Nicolai.

Nec nominatio per Fratres Syndico auctoritatem confert, sed est prima condi-

tio declarativa, quòd auctoritas à Papa in personam nominatam derivetur: & certificativa pro securitate, tàm personæ nominatæ, quàm illorum, cum quibus in venditionibus, & expensis ad Fratrum necessitates tractare debet, quòd nomine, & auctoritate Papæ procedat, & eo modo, quo Pontifex voluit. Et quia à Papa auctoritatem recipit, & ex ejus facultate eum Fratres nominant, à Papa cum proprietate dicitur institui, juxta Regulam 72. *jur. in 6. Qui facit per alium, est perindè, ac si faciat per se ipsum.*

Respondent, quòd hoc verificaretur, si Syndico competeret sola actio enunciata, sed alia plura exequitur, quæ adversantur Declarationi Nicolai.

R. Nicolaus non restrinxit, ut Syndico illa tantùm facultas concederetur: ergo ubi aliæ dictæ Declarationi non repugnant, non est contra puritatem Regulæ uti Syndico habente alias facultates.

4. Hinc sequitur hujusmodi Syndicos nec esse, neque dici posse personas interpositas Fratrum; nam parificantur cum Syndico, seù persona à Fratribus juxtà Declarationem Nicolai nominatam; quæ ideò persona interposita Fratrum non est, quia

quia pecuniam recipit, ac expendit, & quidquid agit, nomine Donantium operatur. At Syndici paritèr secundùm provisionem Martini, & Pauli, quidquid faciunt, agunt auctoritate, & nomine Papæ, à quo auctoritatem recipiunt: cujus auctoritate nominantur, & subrogantur: & cujus, tamquam principalis Domini, eo in munere vices tenent.

5. Facultates Syndicis Apostolicis ad quinque actus, seù officia extenduntur, ut ex *d. constit. Pauli*.

Primò. Potest Syndicus recipere nomine Sedis Apostolicæ res omnes mobiles, & immobiles modo congruo oblatas, donatas, & in Testamento pro Fratribus relictas.

Secundò. Potest vendere, commutare, & alienare mobilia; item & immobilia, hac lege relicta, ut vendantur, & pretium in necessitates Fratrum convertere.

Tertiò. Potest in judicio repetere res, etiam pecuniarias modo licito, & Ordini congruo Fratribus in Testamento legatas, juxta dicenda *n.* 12.

Quartò. Potest agere in judicio pro

omnibus privilegiis, juribus, & immunitatibus Fratrum.

Quintò. Potest nomine Sedis Apostolicæ recipere omnes eleemosynas pecuniarias undecumque, & quomodocumque provenientes, easque in Fratrum necessitates, monente Superiore, expendere, prout ibi in textu.

Quantùm ad primum, & secundum actum concedunt, etiam Corduba in *cap.* 4. *Regulæ q.*16. *v.tertium punct.*& Sanctoro *comment. in stat. cap.*4. *stat.*4. *v. Certum est secundo* licere Fratribus, quò ad utrumque Syndico uti, quin rigor Regulæ intelligatur relaxatus, utpote conformes allegatis Declarationibus.

6 Illudque satis est notum, quoad primam facultatem. Nam ipsi Fratres valent per se ipsos ad suum usum recipere res tàm mobiles, quàm immobiles, quarum usus facti illis non prohibetur; & quæ eis dantur, vel in ultima voluntate modo ipsis congruo legantur: ita, licitè recipiunt mobilia eis relicta necessaria, tùm ad vitæ sustentationem, tùm ad Officiorum sui status executionem: & immobilia, ut domum ad habitationem Conventualem reducendam, & aream Conven-

ventui unitam pro incremento horti, ex alibi dictis secundùm doctrinam Divi Bonaventuræ: ergo nihil obstat, quin possit Syndicus ea civilitèr accipere nomine Romanæ Ecclesiæ, ad cujus dominium spectant. Siquidem in dominio Apostolicæ Sedis sunt res omnes (dummodo aliud Donantes non exprimant) quarum facti usus est Fratribus concessus, & modo ipsis licito legantur, ut expressè *cap. Exiit §. Ad hæc cùm*, & *Clement. §. Proindè*.

7. Pari modo, non relaxato Regulæ rigore, eo utuntur quoad *secundam facultatem* componendi, vendendi, & commutandi etiam, tàm res mobiles Fratribus datas, prout ex *§. Si verò supra num. 3.* quàm immobiles. Ità potest vendere domum, vel agrum pro Fratribus relicta, ut per eum vendantur, & pecunia in necessaria Fratrum convertatur, per text. in *d. c. Si verò modum*. Ubi Nicolaus decrevit, quòd domus, vel ager ad eum effectum relicta vendi possunt, per personas idoneas: quis nam autem magis idoneus Syndico? Quin etiam, si Testator personam non nominasset neque hæredes vellent nominare, subintraret ex officio

Syndicus, à Fratribus nominatus in ipsa concessione litterarum patentalium, utpotè ex tunc à Papa constitutus ad similium distractionem.

Nec discrimen allegabitur, quòd, si domus ab aliqua persona à Fratribus de consensu Domini nominata vendantur, non offendatur puritas Regulæ, & debeat ledi, si à Syndico alienetur. Sicut enim in primo casu esset persona illa substitutus Donantis, sic in casu Syndicus esset non Fratrum Procurator, sed Papæ, cujus illa bona sunt.

8. Neque in dicta elienatione est necessarium beneplacitum Apostolicum, & juris solemnitas; quæ minimè petitur in alienatione, quæ fit ex necessitate juris, vel, quia ab jure fieri præcipitur; secus dicendum de alienatione, quæ voluntariè fit, licet ex causa necessitatis, & utilitatis Ecclesiæ. Quæ praxis servatur in Curia, teste Fagnan. *in 3. ad cap. Nulli de reb. Eccles. non alienan.* Ideo Sac. Cong. Concilii respondit: *Valere Legatum immobilium Fratribus Minoribus sub modo licito, nempe, ut vendant, & pretium convertant in usum Fabricæ, vel Sacristiæ; & idem si factum fuit simpliciter, quia sub modo licito factum intel-*

intelligitur ex c. Exiit §. Ad haec quia, nec in hujusmodi alienatione opus est solemnitate, quia fit ex praescripto Regulae ibi *n.*28. & dixi *supr. tit.*1. *consil.*4. *num.*7.

9. Solemnitas tamen, dictumque beneplacitum necessarium est in alienatione rerum mobilium pretiosarum spectantium ad Ecclesias, sivè sint lampades, picturae, candelabra, & paramenta, etiam per Fratres Reformatos S. Francisci facienda, prout expresse de mandato Urbani VIII. 7. *Septembris* 1624. decrevit Sac. Congr. Concilii, *probibens alienationes dictorum fieri sine expressa S. Congr. licentia in scriptis, adjectis poenis ipso facto incurrendis à contrafacientibus, nullisque alienationibus declaratis.*

10. Neque amplius possunt Reformati uti concessione habita à Clemente VII. constit. *In suprema* 35. *Bullar. tom.*1. In qua §. 3. indulsit posse Fratres Conventus sibi assignatos *ex proprietate superfluis, & pretiosis, & ea in utilia, & necessaria commutare, mediante Syndico à Nicolao III. ordinato*: quoniam Sac. Congreg. in dicto decreto auctoritate Pontificis derogavit omnibus indultis, privilegiis &c., ut dixi *Off. Cur. Eccles. cap.*45. *num.* 3.

Sed

Sed hìc advertas, quòd sub prohibitione alienandi, etiam bona immobilia in d. decreto contenta, non veniunt bona illa immobilia, de quibus dictum est *sup. n.7.*

Etenim quo ad illa d. S. Congreg. 12. *Aug.* 1625. censuit, *Minores Observantes non comprehendi sub prohibitione alienandi immobilia, census, & annuos redditus* ex Nicol. *lucubr. lib.2. tit.1. de alien. bon. Eccles. sub n.20.* Nequeunt tamen vendere bona immobilia, quarum præstationes cœpissent percipere, per dicta *tit. prior. consil.1. §.4. num.26. ad* 4. Hæc per Corollarium sint dicta ad Regulam pro praxi.

Quinimò, si hæc facultas Syndico non conveniret, non possemus indigentiis vitæ subvenire, nec Regulam secundùm puritatem observare. Sæpe enim humili mendicatione aliqua acquiruntur, quæ vendi debent, ut eorum pretio, alia (quæ in propria specie quæstuatione non possunt haberi) quibus Fratres egent, emantur. In casu verò, tàm emptio, quàm venditio à Syndico facienda est, juxta textum Nicolai *sup. n.3.*

11. Nec repugnat puritati Regulæ admittere Syndicum cum *tertia facultate*, prout

prout consentit Sanctoro, aliis cumulatis *loc. cit.* & in terminis de actione judiciaria traditur à Marchant. exposit. *in leg. relict. Theol. diffic.* 2. *qu.*2. Ratio est, quia non agit nomine, vel auctoritate Fratrum, sed Sedis Apostolicæ. Tùm quia, possunt Fratres in necessitatibus recurrere ad Amicos spirituales; atque ita & ad Syndicum, qui relictas pecunias, vel res ad Fratrum necessitates sublevandas in judicio expetat, implorato Judicis officio, tamquam Patris pauperum, nulla inductione, actione, vel auctoritate, & jurisdictione ex parte Fratrum concurrente; licet possint monere Syndicum, ut suum officium fideliter impleat.

Quæ facultas supponitur à Nicolao *d.* §. *Si verò res*: ponatur, quòd res, de quibus ibi textus, vendantur, &, quod emens postea renuat pretium solvere Syndico: hic quidem ex natura, & qualitate sui officii poterit in casu ad Judicem recurrere, ejusque officium implorare, ut debitorem ad solutionem compellat. Cùm enim sit Sedis Apostolicæ Procurator, quoad res pro Fratribus relictas, debet curare nè dilapidentur, aut distrahantur contra intentionem, tùm Donantium, tùm

tùm Romani Pontificis, qui per suum Procuratorem voluit necessitatibus Fratrum providere.

12. Verùm hìc advertendum, quòd Constitutio Pauli IV. interpretationem, & declarationem recipit à resolutionibus Sacræ Congregationis Urbanæ allegatis *tit.3. consil.1.quatuor distinctis* §§. Adeout, si tractetur de rebus cedentibus in usum Fratrum quoad victum, & vestitum, unicaque solutione adimplentur, potest Syndicus officium Judicis implorare, ut *ibi* §.1. *ad* 2. Quid verò importet implorare officium Judicis ibi dixi *n.*7. Ubi autem res pro Sacristia, fabrica Conventus, vel divino cultu relinquerentur, posset Syndicus eas in judicio exigere, prout ibi §. 2. *ad* 2. & §.4. *ad* 2. Quæ interpretatio congruit menti Pontificis, qui Constitutionem edidit, non intendens nisi puram observantiam Regulæ, & conscientiarum quietem.

Dices Nicolaus in alleg. cap. §. *Ad hæc legata*, executionem Legatorum pro Fratribus relictorum commisit, tàm hæredibus Testatorum, quàm Executorum: & in casu negligentiæ monuit Episcopos, & alios Judices, ad quos pertinet cura, ut

ut impleantur voluntates Teſtatorum, ut hæredes, alioſve cogerent ad ſatisfaciendum piæ diſpoſitioni: ergo opus non erat, ut à Martino, & Paulo ſuperadderetur proviſio Syndici: aut, quomodo dicendum non contradicere Declarationi Nicolai?

13. Reſp. Negatur conſequentia. Proviſio Martini, & Pauli tunc contradiceret Declarationi allegatæ, cùm quidquam ſtatueret, quod rigorem paupertatis relaxaret, eique derogaret. Quod non contingit in caſu; quoniam illi Pontifices diſpoſitioni Nicolai ſuperaddiderunt tantùm quò ad illum effectum, Syndicum in ſubſidium, quòd perſonæ à Nicolao deputatæ aliquo titulo non poſſent operari circa executionem Legati, etiam pecuniarii (de quo agitur in textu) relicti ad neceſſitates Fratrum ſublevandas.

14. Quinimmò perſona Syndici, quæ nomine S. Romanæ Eccleſiæ de executione Legatorum eſſet ſollicita, in terminis tamen ponderatis *num. præced.* videtur perſona habilior conducens ad puriorem Regulæ obſervantiam: cùm à Fratribus poſſit faciliùs inſtrui ſuper neceſſitatibus, quibus Fratres premuntur; nec debeat

cum

cum incommoditate Fratrum executio Legatorum per multorum manus transire, sed illius dumtaxat, à Sede Apostolica constituti ad Fratrum indigentias eleemosynis relevandas, ut infra *num.26.*

15. Tandem, puritas Regulæ non offenditur, si admittatur Syndicus cum *quarta facultate*, ut de se notum est. Ita potest in judicio Fratrum privilegia, & exemptiones defendere: ut si graventur ad solvendas gabellas, collectas, ad quartam funeralem (puta, ubi hæc solvi non consuevit (vel ad similia cogerentur, ad quæ ipsorum statu, & exemptione inspectis, non tenentur, à Syndico possunt coram Judice à molestiis relevari, quin Fratres maculentur. Nullus enim habetur titulus, per quem puritas Regulæ videatur offendi.

16. Syndico quoque convenit concedere Procuratori ad lites, concernentes bona temporalia pro Fratribus relicta, mandatum Procuræ. Quod nullatenus potest à Fratribus dari, nec Procurator constitui. Quoniam nullam Fratres possunt actionem judicariam in propria persona in judicio exercere: consequentèr nec alteri suas vices committere, ex vulgatis-

gatiſſima regula: *nemo dat, quod non habet*, & 67. in 6. *quod alicui ſuo non licet nomine, nec alieno licebit*.

17. Quod maximè conſtat conſiderando, mandatum deſiderari, ut ejus virtute Procurator ex perſona Domini reum in judicium trahere poſſit. Et ideo in principio litis mandatum exhibendum eſt, ut Procurator doceat de ſua facultate, & in ſe ipſum fuiſse à Principali ſuas actiones tranſportatas, juxta Gloſs. ad *cap. Qui ad agendum de Procurator. in 6.* Cum verò mandatum ſit quid facti, non præſumitur, ſed probatur, *l. in libello §. Facti ff. de captivis, arg. ex cap. ſi forte de elect. in 6.*

18. Ac ulterius patet ex terminis, quibus exponitur munus Procuratoris ad lites, dicendo: quòd *ſit is, cui alienæ rei actio, vel defenſio præſentis, vel abſentis permiſſa eſt mandato Domini, ſeù Principalis, qui in judicio litis cauſam ſuſtinet*. Cujus autem rei temporalis dominus eſt Frater Minor? Et quam poteſt ipſe actionem in foro contentioſo habere pro re temporali vindicanda? Nullam quidem ad præſcriptum Declarationum Nicolai, & Clementis, & hinc inhabilis eſt, ut alteri aliquam exercendam concedat.

19. Qua-

19. Quarè Procuratorem tractare litem, causamque de re temporali cum mandato à Fratribus recepto, perindè esset, ac sine mandato negotium agere; paria enim sunt, aliquid non fieri, aut eo modo fieri, quo fieri non potest, *l. 1. §. Quod si nemo ff. quòd si cujuscumque Universit. nomine &c.* Et hinc *cap. Alia de Procurator.* exigitur in Procuratore mandatum legalitèr, seù legitimè factum; alioquin, etiam parte non opponente, potest ab Judice repelli per Gonzalez in *1. tit. 38. cap. 1. num. 9.* Nulliusque momenti, & ponderis sunt acta per Procuratorem, aut mandatum non habentem, aut cum insufficiente operantem. Tunc enim consideratur, non ut persona repræsentans Principalem, sed ut omnino extranea, & intrusa.

Inter cœtera, ut mandatum in casu dicatur legaliter factum, debet coram Notario, & Testibus fieri; ac continere nomen Syndici constituentis Procuratorem, & Procuratoris constituti: item, contra quem, & in qua causa: item, coram quo, & ad quos actus, ad agendum, an ad defendendum. Inserendus est etiam dies, & annus factæ commissionis,

nis, ac obſervanda ſunt cœtera, quæ ſunt in praxi in Curia illa, pro qua Procurator conſtituitur.

20. Pariter pro obtinenda à Sac. Congregatione Concilii Miſſarum reductione, preces eidem à Syndico exhibentur, prout eſt praxis; hac enim in re nequeunt Fratres eſſe petitores; quia verſamur in materia, quæ ſaltem de indirecto res temporales Fratrum reſpicit, ſtipendia nimirum Miſſarum, quæ Fratribus celebrantibus ab Executoribus legatorum in eleemoſynam regulariter conceduntur, ad quorum neceſſitates à Syndico licitè, & ritè recipiuntur.

Major difficultas excitatur circa quintam facultatem *ex nu. 5.*, & continet duo puncta. Primum, an dicta facultas ſit diſpenſatio quantùm ad eſſentialia præcepta Regulæ? Secundùm, an, renunciatis diſpenſationibus, & privilegiis relaxativis puritatis Regulæ (ut regularitèr fit in omnibus Capitulis Generalibus) poſſint Fratres puritate conſcientiæ uti Syndico quoad illam facultatem?

22. Sanctoro *ubi ſupr.* cenſet uſum Syndici ſub titulo, ut recipiat omnes eleemoſynas pecuniarias in utilitatem

Fratrum oblatas, datas, vel relictas, eásque in necessitates Fratrum expendat, continere modum repugnantem puritati observantiæ, & Fratres mortaliter peccare, si eo utantur: consequenter dispositionem factam à Martino V. importare dispensationem relaxativam puritatis Regulæ; ubi quamplurima infarciat ad illud probandum.

Contra quem dicimus provisionem Martini nec Regulæ, neque Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. esse contrariam. Quod ita demonstratur: si illis contrariatur, contrarietas provenit, vel ex parte *Pontificis* assumentis in se dominium pecuniarum; vel ex parte *Syndicorum nominatorum; aut ex parte Fratrum, & modo recurrendi*. At nullum horum verificatur.

23. Non primum, quia in casu Martinus V. nihil aliud egit, quàm quod Nicolaus III. qui pecuniam, aut ex Legato, aut ex rebus Fratrum usibus prius datis, & donatis, ac divenditis provenientem in dominium suum, implicitè saltem, & virtualiter assumpsit, ut ex sæpè *cit.* §. *Ad hæc quia*, *v. si vero*. Quam provisionem Nicolaus hoc motivo constituit, *nè*

res,

res, & rerum pretia, sive pecuniæ, sub incerto dominio maneant: non est enim persona aptior, in quam devolvatur dominium rerum, & pecuniarum Fratribus propter Deum oblatarum, quàm persona Romani Pontificis, cui quoad dominium acquiruntur ea, quæ Fratribus Minoribus modo licito offeruntur, vel conceduntur *§. Ad hæc cùm*,

Adnotandum tamen, Martinum non assumpsisse in se dominium, & administrationem pecuniæ cujuscumque fuerint; sed illius solùm, quæ nullum haberet dominium, hoc est, pecuniæ, quam Donans, offerens, vel legans intelligeretur omnimodè à se abdicasse: tunc enim Pontifex jure Capitis, & Patris universalis pauperum succedit in vices, & potestatem Donantis, vel Domini prioris: quapropter quemadmodum est impertinens ad Regulam, & Declarationes Nicolai, & Clementis, quisnam sit dominus, & administrator pecuniæ pro Fratribus oblatæ, dummodò ipsi Fratres non sint; ita nihil spectat ad Regulam, vel dictas Declarationes, si Martinus acceperit in se dominium pecuniæ, cujus dominium donans sibi non reservavit.

 Quod,

Quod, ut dictum est, fecit etiam Nicolaus, saltem per æquipollens.

Et præsertim in casu, quòd donans principalis decederet, voluit, quòd pecunia à Substituto, apud quem fuisset deposita pro necessitatibus Fratrum, in illas expenderetur, etiam contradicente hærede. Quæ pecunia, donec sit expensa (cum non sit amplius Donantis, cum mortuus sit: nec Substituti, qui est solùm minister: nec hæredis, qui exclusus videtur) necesse est, ut ex vi Declarationis Nicolai ad dominium Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ redeat, ut expressè ex §. *Ad majorem*.

24. Neque officit Regulæ, vel ipsius Declarationibus, quòd per Syndicos nominatos recipiatur, & administretur. Quoniam Syndici non nomine Fratrum, sed Romanæ Ecclesiæ pecuniam recipiunt, & expendunt. Tum quia, Syndici duplicem personam gerunt, hoc est, *Substitutorum* Donantium, quoad pecuniam, quarum dominium dantes sibi reservassent: & *Substitutorum* Papæ, quoad pecunias, quæ sunt de dominio Papæ (cum illud Donantes à se ablegasse censeantur.) Undè sicut Substituti Donantium nihil

Re-

Regulæ, aut Declarationibus præjudicant ex Nicolao §. *Caterùm*, *cum*; ita ex identitate rationis dicendum de Subſtitutis Papæ. Sicut enim primi repræſentant Donantes, quorum nomine agunt; ita ſecundi repræſentant quoad hoc munus perſonam Papæ, cujus auctoritate pecunias recipiunt, & expendunt.

Dices. Secundum Declarationem Nicolai *alleg.* §. opus eſt, quòd ſi Donans nolit per ſe ipſum expendere pecunias in neceſſitates Fratrum, debeat Subſtitutum nominare, qui ejus nomine id agat? vel, ſi nominare, ipſe non velit, conceditur, ut Subſtitutus ipſi à Fratribus præſentetur, vel nominetur, adeout tot ſint Subſtituti, quot ſunt Donantes. In caſu verò de Syndico unicus aſſignatur pro omnibus, & tàm Donantes arctantur illi eleemoſynas conſignare, & non alteri, quàm Fratres coguntur ad illum, & non alium eos dirigere; neque poſsunt ſimul, & cumulativè alium nominare. Ideo proviſio Syndici Declarationi adverſatur.

R. Nullatenùs Martinus, & Paulus reſtrinxerunt poteſtatem Donantium, qui poſsent liberè per ſe ipſos, vel per Subſti-

tutos à se nominatos expendere pecuniam, cujus dominium sibi retinuissent; & liberum reliquerunt Fratribus servare modos à Nicolao declaratos.

25. Verùm in casu, quo Donantes retinentes adhuc sibi dominium pecuniæ, nollent per se illam expendere, vel personam substitutam nominare, sed deberet persona secundùm Declarationem Nicolai præsentari, vel à Fratribus nominari, Paulus providè secundùm Regulam ordinavit, ut unus à Ministris, vel Custodibus nominaretur, qui esset Syndicus, & Procurator Sedis Apostolicæ: cujus fidelitati cœtera negotia Conventuum, concernentia Fratrum substentationem essent committenda.

26. Adverterant Fratres, prout experimentum docuerat, sibi durum, molestumve fuisse ad plures personas, pro diversitate Benefactorum recurrere; sibique facilius esse informare unam, quàm plures, de modo expendendi pecunias in necessitates Religiosorum, de qualitate necessitatis, & aliis conducentibus ad puram Regulæ observantiam; propter quod pro serenitate conscientiæ, & ad removendos scrupulos recursum habuerunt ad

Sedem

Sedem Apoſtolicam ſub Martino IV. & V. ac Paulo IV. à qua dictæ proviſiones emanarunt; quæ nihil puritati Regulæ præjudicant, nihilque continent, quod, inſpectum, ut oportet, ſubſtantiam vulneret obſervantiæ: prout cuique conſideranti perſpicuum eſſe poteſt.

27. Quæ macula in obſervantiam ſequitur, quòd à Fratribus ex facultate Sanctæ Sedis unus Syndicus nominetur ad effectum, ut pecunias omnes adminiſtret? profecto nulla; ſicut quævis excludebatur, quod unam, vel aliam nominarent de licentia Donantium ex conceſſione Nicolai.

28. Nec tandem officit puritati Regulæ *quoad Fratres recurrentes*. Nam Fratres nihil agere poſſunt circa Syndicos, quod operari non poſſent circa Donantes, & eorum Subſtitutos juxta d. Declarationem Nicolai. Neque eſt Syndicis permiſſum, ut pecunias ad ſuum libitum adminiſtrent; ſed eſt ſervanda intentio Donantium, quantùm ad pecunias, quarum dominium ſibi ipſi retinuerunt, & illa Pontificis quoad pecunias ad dominium Eccleſiæ jure devolutas. Horum verò intentio eſt, ut nonniſi in veras Fratrum ne-

necessitates, præteritas, præsentes, vel imminentes erogentur.

Dices. Tam Martinus, quàm Paulus IV. in suis respectivè provisionibus præscripserunt, quòd Syndici circa rerum receptionem, venditionem, & pecuniarum expensionem, non pro sua libertate procederent, sed *sicut, & quomodo de assensu Superiorum fuerint requisiti*. Quod quidem aliquod jus in Fratribus videtur inferre.

Item, purior erit observantia Regulæ, si serventur modi à Nicolao præfiniti §. *Caterùm cum*, quàm si admittatur usus Syndici Martiniani, vel Paulini.

29. R. Negatur illatum. Requisitio ibi nullam actionem auctoritativam, juridicam, & præceptivam importat; sed est solùm humilis insinuatio, & expositio necessitatis; quæ Fratribus conceditur, etiam à Nicolao circa personas Donantium, vel Substitutorum: ibi: *Licèt tamen Fratribus suas necessitates insinuare, ac specificare, vel exponere personæ prædictæ; ac eam rogare, quòd solvat*. Propterea requisitio est solùm *ministerialis*, *consultiva*, *specificativa*, *directiva*, *& deprecativa*: & ideo nullo modo contra Regulam, & Regulæ Declarationem. Quo

Quo sensu accipitur auctoritas ab eodem Nicolao §. *Quia verò*, ibi: *commutatio rerum in alias Fratribus licitas fiat* (à Syndicò) *de auctoritate Generalium, & Provincialium*. Non enim auctoritas ibi stat pro juridica, & civili, cujus Fratres sunt incapaces, sed pro auctoritate directiva, & consultiva.

30. Ad item. De falsitate constat ex concordia, quæ est inter Declarationes Nicolai, & Clementis cum provisionibus Martini, & Pauli quoad Syndicum *loc.cit. vers. si verò* promissum.

31. Itaque I. Ex textu Nicolai §. *Articulum istum*, & ex illo Clementis §. *Cum etiam*, licet Fratribus pro veris necessitatibus recurrere ad Amicos spirituales, *sive*, ut ait Clemens, *sint Dantes pecunias, seù deputati per ipsos, sive nuntii, vel depositarii, vel quocumque nomine appellentur*. Ergo pariter, salva puritate conscientiæ, eis licet in casu dictarum necessitatum recurrere adSyndicos institutos ad præscriptum Litterarum Martini, & Pauli. Qui in proprietate sermonis nominari possunt Substituti Amici spiritualis, Papæ nimirum, de cujus proprietate sunt res pro Fratribus donatæ. Quin etiam ratione mi-

ministerii non incongrue appellarentur *Amici*, *& Patres spirituales*. Sed lis non fit in voce.

32. II. Nicolaus ibi declaravit, quòd, nolentibus Donantibus aliquem nominare, possent Fratres tutò unam, vel plures personas sibi bene visas nominare, ac etiam mutare, si opus esset; qua itaque ratione dicendum est eis repugnare Syndicos ex beneplacito Apostolico nominatos?

33. III. Declarat Nicolaus *loc. cit.* Fratribus licere necessitates proprias significare Substitutis Donantium; quo titulo debet eorum puritas maculari, si illas Syndicis significent?

34. Substituti nomine Donantium pecunias in administrationem recipiunt, ut modis Regulæ congruis necessitates Fratrum relevent. Hoc ipsum agunt Syndici, nomine Papæ.

35. V. Quemadmodum donans potest quovis momento repetere pecunias de manu Substituti. Sic Pontifex potest pecunias de manu Syndici repetere, quando expediens judicat, & in alios usus convertere.

36. VI. Substitutus tenetur pecuniam sibi

ſibi creditam defendere ; & in judicio repetere arg. ex §. *Poſſint etiam* ex declaratione Nicolai ; idem onus à Martino, & Paulo imponitur Syndicis.

37. VII. Incumbit Fratribus inſtruere Subſtitutos Donantium, quod jus pecuniarum ad Donantes ſpectat ex Nicolao §. *Ità tamen* ; non tamen ad Fratres *Clement.* §. *Cum etiam*. Quod pariter debent exequi circa Syndicos, eos monendo reperiri apud Pontificem.

38. VIII. Nequeunt Fratres conſentire, ut plus ſcientèr Subſtituto à Donante concedatur, quàm veriſimiliter pro veris neceſſitatibus exigatur, ibi §. *Caveant*. Quo debito tenentur cum Syndico ; graviterque peccant, ſi plus apud eum deponi permittant.

39. IX. Sicut eſt Fratribus prohibitum in judicio, vel extra procedere adverſus Subſtitutum Dantis: aut ab ipſo computus juridicos exquirere de expenſis : vel, præcipere, quomodo pecunia expendenda ſit : ſeù, tenere clavem arcæ, in qua pecunia à Subſtituto aſſervatur, ex Nicolao §. *Ità tamen*, & Clemente §. *Attendant*. Sic pari modo ſunt hæc eis cum Syndico interdicta.

Et ſi

Et si interdum Syndici computus reddere videantur, actus ille non est juridicus, & auctoritativus ex debito, vel obligatione civili ad Fratres; sed est tantùm charitativa informatio præstita Superioribus, ut, eâ notitiâ habitâ, videant, an eleemosynæ excedant casum necessitatis veræ, præteritæ, præsentis, vel imminentis; & quid sit agendum.

Dices. Fratres mittunt Benefactores ad Syndicos, ut penès eos pecuniam deponant: quod repugnat Regulæ.

40. R. Non auctoritativè Fratres se gerunt cum Benefactoribus; quos non præceptivè, sed consultivè solùm, & deprecativè ad Syndicum dirigunt. Nec aliud tunc censentur agere, quàm, quod Nicolaus declaravit posse fieri circa principales Dantes, eorùmque Substitutos, vel istis Subrogatos, cum pecunia erat per diversas manus transitura, *§. Si verò personam*, *§. In eo verò*.

41. Notabis, quòd, posito, Dantem velle per se, vel alium à se Substitutum necessitati Fratrum providere, non licet Fratribus eumdem deprecari, ut pecunias apud Syndicum deponat; ejus enim electioni relinquendum est: sed quatenus fit à Fra-

à Fratribus aliquis nominandus, eſt nominandus Syndicus, ex dictis *num.26.*

42. Eſt adnotatione dignum, quòd, cum Papa ordinat, Superiores debere nominare Syndicos, aliud non facit, nec majorem eis confert auctoritatem, quàm conferat Amicus ſpiritualis, dum nolens per ſe Subſtitutum nominare, mandat, & conſentit, ut per Fratres nominetur; & quemadmodum perſona nominata auctoritate Donantis, & modo Fratribus licito debet pecunias expendere; ità Syndicus auctoritate Papæ, modiſque Ordini congruis tenetur pecunias adminiſtrare.

Hæc profectò concludunt Syndicos parificari cum Subſtitutis Donantium; probantque proviſionem de Syndico non tantùm non adverſari, ſed eſſe in totum conformem Regulæ, & Declarationibus Nicolai, & Clementis; nilque conferre Fratribus, quod rigorem Regulæ relaxet, ſed eſſe à benignitate Apoſtolica de remedio proviſum, quo ſecundùm circumſtantias temporum, puritati, & quieti Fratrum, ſinceræquæ obſervantiæ conſuleretur.

Quæ ſanè præponderant aliis, ponderatis à Corduba, & Sanctoro *loc. cit.*

ad-

adversùs legitimum Syndicorum usum; contra quæ optimè valent, quæ fuerunt adeo doctè scripta à Marchant in *relect. theol. de usu Syndicor.*

Quatenus verò reflexionibus hucusque productis quis non cederet, nec rationibus adeo concludentibus acquiescere vellet, vel saltèm urgeret, negari non posse, quin sit probabile, quòd utentes Syndico Apostolico dispensationem admittant in puritate Regulæ, cum id suadeant rationes à Corduba, & Sanctoro productæ (est enim certùm opinionem aliquam esse probabilem, pro qua utrinque sunt rationes, & motiva) adversus eum auctoritatem reporto, cui & ipsum cedere necesse est, & sincerè fateri opinionem adversam à probabilitate recessisse propter decretum Apostolicum. Quod speculationibus silentium indixit, & finem litibus posuit.

43. Innocentius itaque XI. Constitut. *Sollicitudo sub* 20. *Novembr.* 1679. revocatis, irritatis, annullatis, & cassatis omnibus, & singulis dispensationibus, concessionibus, & consuetudinibus, si quæ contra observantiam Regulæ in corpore Observantiæ irrepsissent adversùs puritatem

tem Regulæ, & Declarationes Nicolai III. & Clementis V. subdit : *Declarantes, quòd per præmissa non probibentur in dicto Ordine* (de corpore Observantiæ) *Syndici Apostolici cum eorum usus non sit dispensatio in Regula, sed modus à Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris provisus pro puriori illius observatione : sive ejusmodi Syndici assumantur ad præscriptum Constitutionum Nicolai III. & Clementis V. Præcecessorum præfatorum, sive secundùm dispositionem Constitutionum rec. mem. Martini IV. Martini V., ac Pauli IV. Prædecessorum pariter nostrorum ; prout illorum usus in singulis Familiis, Congregationibus, Reformationibus, ac Provinciis Ordinis prædicti respectivè fuerit receptus*. Qua declaratione posita, planè, si nondum Corduba, & Sanctoro satis cessissent, palinodiam canerent, retractando, quæ scripserunt adversus usum Syndici assumpti ad tenorem provisionum Martini, & Pauli ; & a censura temperarent, quòd illo utentes essent dispensati in Regula.

44. Concludendum est cum Portello *dub. Regul. v. Syndicus num.*4. quod Conventus non habens Syndicum ponit se in periculo transgrediendi Regulam ; cum ut

ut ait, vix inveniendus ſit Conventus quantumcumque reformatus, qui Syndico non indigeat: homines enim ſunt, qui ibi vivunt, & frequentèr opus habent neceſſitatibus providere per pecuniam, quod quidem ut plurimum implere non poſſunt, niſi per Syndicum; non enim ſemper Amici ſpirituales per ſe ipſos, vel alios nominatos volunt executioni mandare: pluresque interrogati, vel, quòd ipſi expendant, vel, quòd alteri perſonæ committant, ſolent reſpondere: *habetis Syndicum: mittam ad Syndicum, nec ulteriorem curam ſuſcipiam.*

CONSILIUM II.

Quiſnam Syndicos nominet?

SUMMARIUM.

1 *A quibus Syndici Apoſtolici nominentur?*
2 *Quæ perſonæ ſint nominandæ?*
3 *Facultas nominandi Syndicos poteſt committi aliis à Superiore?*
4 *Syndici ſunt ab officio amovibiles.*
5 *Pro quolibet Conventu unicus Syndicus nominandus.*

6 Sub-

23 *Episcopis de Ordine Minorum aſsumptis vetitum res Religionis aſportare.*

24 *Formula nominandi Syndicos Conventuũ.*

25 *Et pro aſſervandis, &c. pecuniis donatis pro Cauſis Beatificationum, &c.*

26 *Formula receputæ faciendæ à Syndicis.*

27 *Formula atteſtationis ſuper pecuniis à Syndico receptis per Fratres dandæ.*

1 FACULTAS nominandi Syndicos non eſt à Sancta Sede promiſcuè omnibus Fratribus, ſed taxativè aliquibus data, ut ex *conſtitut. Ex Clementi Pauli IV.* 1. *Bullar. tom.* 1. In qua conceditur Generali pro toto Ordine, Provincialibus verò, & Cuſtodibus pro ſua reſpectivè Provincia, & Cuſtodia, earumque Conventibus.

Eadem gaudent Procurator, & Commiſſarius Generalis Romanæ Curiæ ex conceſſione Eugenii IV. *ſub* 4. *Kal. Maii* 1432. apud Sanctoro *comment. in ſtat. cap.* 8. *ſtat.* 37. *ad calcem* Plures enim expenſæ ſunt pro miniſterio exercendo neceſſariæ, quæ abſque Syndico Apoſtolico, ſalva puritate Regulæ fieri minimè poſſent.

2. Verùm non quævis perſona cenſe-

tur

tur habilis, ut nominetur; sed nominanda non debet esse de Ordine ipso Fratrum Minorum, prout expressè ex allegatæ Constitutionis lectura, sed ex statu sæculari assumenda est; & sivè Ecclesiastica sit, vel Laica, necesse est, ut, quantùm humana infirmitas patitur, sit probatæ vitæ, integræ fidei, ac idonea, ut capax sit recipiendi instructiones, & informationes de pertinentibus ad sanam Syndicatus administrationem, ad hoc, ut cum merito, & juxta modos Fratribus licitos in ministerio se gerat.

3. Cœteri quoque Fratres possunt Syndicos nominare, dummodo illis nominatio à prædictis committatur; cum enim illi in eo sint delegati Papæ, donantur jure alios subdelegandi, ex notissima regula, quòd Delegato à Papa, vel Principe subdelegare conceditur, *cap. Si pro debilitate*, *cap. Præstereà de offic deleg.* Et maximè, quia Paulus in d. Constitutione habilitat Ministros Generalem, & Provinciales, ac Custodes, ut alios possint deputare ad nominandum, ibi: *Et ad hoc ab eis respectivè deputati Fratres pro tempore.*

Hinc patet, quod ubi à Guardiano,

 etiam

etiam cum toto Conventu, commissione ab eis, ad quos spectat, non receptâ, Syndicus nominaretur, realiter, & in effectu non Syndicus, sed persona esset interposita, utpote ab inhabilibus intrusus, & propterea ageret auctoritate Fratrum: qui per ipsum dicerentur recipere pecunias per interpositam personam; & inde essent proprietarii, & Regulæ transgressores.

4. Nec modò Paulus præfatis indulsit, ut Syndicos nominarent, verùm etiam, ut nominatos ab officio amoverent, dum expediens judicarent: hæc sunt in textu: *Revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis, quoties opportunum fuerit.... Generali, ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & eorum singulis, eadem auctoritate facultatem, etiam concedimus.*

5. Plures Syndici pro uno Conventu simul nequaquàm esse possunt: sed singulis Conventibus proprius, unicusque convenit: Ex pluritate enim Syndicorum confusio in Conventibus oriretur; & de facili provisio, quæ facta est, ut purius Regula observetur, fraudes parasset ad transgres-

gressionem. Unus enim sufficiens est: & meliùs de requisitis ad statum Fratrum instruitur unus, quàm plures.

Evidens id est ex Constitutione Clementis VII. *Dum consideramus* 19. *Bullar. tom.*1. in qua *uni tantùm* Syndico Conventuum quædam privilegia conceduntur, ut dicam infr. *consil.* 3. Et in Litteris Innocentii XI. (editis 19. *Junii* 1686. *in Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 51. *num.* 3.) quibus Pontifex decreta Sacræ Congreg. memorata privilegia concernentia confirmat, habetur: *ut unicuique Conventui dicti Ordinis* (scilicet S. Francisci de Observantia) *assignaretur unus Procurator, sive Syndicus Apostolicus, qui omnes eleemosynas* (notabis *omnes* poni adversativè ad alium, qui aliquas recipiat) *tàm pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitates Fratrum applicare deberet*. De qua re nefas est dubitare; quandoquidem omnia decreta Apostolica uniformiter procedant, & pro unico semper disponant, & supponant, prout videri possunt approbata in dicta Constit. Innocentii; ac alia edita à Congregatione particulari ab Urbano VIII. præposita consultationibus Fratr.

Minor. de Obſerv., quæ exſcripſi *tit.* 3. *conſil.*1. quatuor diſtinctis *§.§.* Idemque comprobatur. ex Statutis generalibus in compilatione Sambucana *cap.* 4. *§.*1. *n.* 4. quò præſcribitur, *ut quilibet Conventus habeat Syndicum, & Procuratorem, ac etiam Subſtitutum, ſi opus fuerit, & non alios.* Syndicum ajunt, non Syndicos.

Quocirca non eſt recipienda doctrina Cordubæ in *cap.* 4. *Reg. quæſt.* 16. *verſ. tertiò notandum*, ubi tradit plures Syndicos poſſe eſſe pro uno Conventu, ad effectum recipiendi eleemoſynas pecuniarias, licet duo tantùm privilegiis fruerentur; cùm enim adverſus ipſum ſtent jura ſuperiùs allegata, non eſt ejus opinio ad praxim deducenda; ne quis velit in Regulam offendere, & pro Syndico uti perſonâ interpoſitâ. Propterea, nè Fratres hallucinentur, nevè fortè ex malitia Benefactores ſeducant, regulam Superiores in nominatione novi Syndici debent ſibi præfigere, inſerendo in patentibus nominationis clauſulam, quòd annullant, caſſant, & revocant alias quaſcumque litteras ea de re conceſſas, ut dicam infra *n.*24.

6. Cœterùm Syndicus canonicè nomi-

minatus potest, cùm oportet, & expediens advertit, Substitutum nominare; cum enim Syndicus sit Oeconomus, vel Procurator Sedis Apostolicæ in administratione Syndicatus, potest alium deputare, qui nomine Syndici recipiat, & pecunias expendat in utilitates Fratrum; qui Syndico rationem reddere tenetur. Fortè hùc faciunt dicta *num.* 3. Et ulterius videtur res præfinita in *cap. Exiit de verb. signif. in 6.* ubi *§. In ea verò*, deciditur Substitutum principalis Domini posse alium Substitutum nominare; Syndicus autem est Substitutus Domini principalis, Papæ videlicet, de cujus dominio sunt res pro Fratribus relictæ, ut alibi diximus, & ejus auctoritate expenduntur.

7. Supponiturque in Statutis Capituli Generalis *de anno* 1676. confirmatis in forma specifica ab Innoc. XI. *constitut. Militantis*, sub *die* 22. *Novembr.* 1679. apud *Orb. Seraph. tom.*4. *tit. pro utraq. Familia*. ibi: *Capitulum Generale præcipit sub pœna privationis suffragii, quòd Minister, seù Pro-Minister, & Custos cujuscumque Provinciæ simul ad Capitulum iter faciant, cum unico tantum socio Religioso pro utroque: & si expensæ aliquæ in itinere ex necessitate*

 facien-

faciendæ ſint, adducant ſecum Tertiarium, qui Syndici Apoſtolici Subſtitutus ſit, & ipſius nomine expenſas prædictas inevitabiles faciat.

8. Dicitur *Subſtitutus* non Fratrum, ſed Syndici, cujus nomine agere debet; nam ſi nomine Fratrum ſumptus faceret, vel pecunias oblatas reciperet, eſſet Fratrum perſona interpoſita, in Regula omninò prohibita. Proindè in nominatione Subſtituti Fratres alias partes non poſſunt habere, quàm, ubi Syndicus exigat, perſonam idoneam eidem proponere, vel etiam nominare, ſi ipſe conſentiat, ad text. in *d. cap. Exiit §. Articulum iſtum*.

9. In deputatione Syndici opus non eſt adhibere Notarium, vel Teſtes, aliamvè ſervare ſolemnitatem juris: neque eſt exquirendus conſenſus Conventus; quoniam ad hæc Superiores nullo jure arctantur, cùm eis facultas ſimplicitèr, & ſinè recenſitis reſtrictivis à Sancta Sede ubi ſupra concedatur. Propterea de nominatione legitimè conſtabit per litteras patentes in forma probante nominato traditas: hoc eſt, propria Nominatoris manu ſubſcriptas, & ſigillo officii munitas, & in regeſtis Secretariæ Ordinis, vel

vel Provinciæ respectivè exemplatas.

10. Ponderandum hìc est. Paulum IV. facultatem elargiri dumtaxat nominandi Syndicos, ut patet ex textu Constitutionis. Ideo Superiores cavere debent, ne plus sibi usurpent, quàm per concessionem tribuatur. Propterea cautelam servent, & non utantur hac forma, vel simili: *constituimus*, vel *eligimus*: neque, *damus auctoritatem ad hoc*, vel *illud*: sed solùm *nominamus*. Neque aliud est hæc nominatio, quàm certificatio, tàm pro securitate personæ nominatæ, quàm pro illis, cum quibus tractare debet in alienationibus, venditionibus, &c. Qua nominatione posita, recipit nominatus à Sede Apostolica auctoritatem, ut legitimè exequi ea possit, eo modo, quo ipsa voluit. Formulam verò nominandi damus *n*.24.

11. De nonnullis sunt Syndici à Superioribus instruendi pertinentibus ad Officium Syndicatus; nè, aut ex parte sua error contingat, aut Fratribus relaxatis facilè in recursibus contra Regulam condescendant. Quamquam enim in Litteris Apostolicis Pauli inseratur clausula, quòd de sibi commissis disponant, prout à Mini-

niſtris, & Cuſtodibus per ſe, vel per alios Fratres fuerint requiſiti, tamen hoc non probat Pontificem velle obſervantiam relaxare, & omnem recurſum juſtificare; ſed ſupponit requiſitionem juſtam, & puram eſſe, juxta modificationem in textu Litterarum adjectam: hoc eſt: juxta *modos Regulæ congruos, & licitos*: *vel, prout eis licet ex Regula, aut Regulæ Declarationibus*: per alibi hoc opere dicta.

12. Primò itaque moneantur, quòd tàm pecunias, quàm res Fratribus modo licito relictas, donatas, vel conceſſas administrant nomine Donantium, quando ſibi dominium reſervant, vel nomine Papæ, quando illud deponunt. Quod depoſuiſſe cenſetur, quoties pecunia, vel res offertur generalitèr pro neceſſitatibus Fratrum abſque ulla ſpecificatione in particulari; & maximè, ſi nomen Donantis non exprimatur: tunc enim dominium eſt ut minimùm incertum; & cum res, vel pecunia ſit pro amore Dei pro pauperibus data, in dominium tranſit Sedis Apoſtolicæ, & ejus nomine à Syndico adminiſtratur.

13. Secundò. Quòd omnis res humili men-

mendicatione à Fratribus modo licito (hoc est, cujus usus facti ipsis vetitus non est) acquisita, administratur à Syndico nomine, & auctoritate Papæ; Etenim quæ mendicis à Donantibus in eleemosynam traduntur, tamquam bona pauperum propter Deum elargita, in jus Romani Pontificis transeunt, ut alibi notavimus: præsertim, si pauperes, pro quibus conceduntur, sint dominii incapaces, prout sunt Frates Minores; & consequenter nomine Papæ à Syndico, tamquam ejus Oeconomo, & Procuratore sunt administranda.

14. Tertiò. Quòd pecunia in necessitates Fratrum oblata titulo laboritii corporalis, vel spiritualis, ut pro Missis, Officiis, *Prædicationibus*, & *Sepulturis*, ad Romanam Ecclesiam pertinet; utpotè pro iis concessa, qui à Regula inhabilitantur ad rerum proprietatem, & dominia acquirenda.

15. Quartò. Quòd quævis res, & pecunia, modo Fratribus licito donata, vel testamento legata pro necessitatibus Fratrum, mortuo Donante, vel Testatore, (nisi pro hæredibus aliud disposuerint) est Ecclesiæ Romanæ, per alibi notata: ejus

ejus proindè nomine à Syndico in Fratrum utilitates debet converti.

16. Quintò. Quòd pecuniam traditam, ut expendatur pro determinata necessitate, non potest in alium usum convertere, ut expressè, & in terminis terminantibus *Clementina Quia contingit de Relig. domib.* Enim verò Syndicis non licet operari præter intentionem Domini principalis, ut ex sæpè *dictis consil. prior.* notum est.

Et confirmat factum nostris temporibus practicatum. Instante enim Canonizatione S. Joannis de Capistrano, cùm pecuniæ sufficientes pro ea absolvenda deessent, suppletæ fuerunt ex deposito facto pro alia Causa; non quidem privata Superiorum Ordinis, aut Syndici Apostolici auctoritate, sed expressa, & specifica licentia Sedis Apostolicæ, ac assensu Alexandri VIII. & tenuit Rota coram Card. de la Tremoille *in Mexicana depositi eleemosynarum* 22. *Junii* 1699. & dixi *tit. sequen. consil.* 3. *n.* 22. *&* 23.

17. Sextò. Quòd Syndicis non licet nomine Papæ, vel Donantium recipere pecunias, & res ad superfluitatem, thesaurizationem, & curiositates Fratribus, & ipso-

& ipsorum statui incongruas. Ratio est, quia auctoritas Syndici à Pontificibus est restricta ad modos Fratribus juxta Regulam licitos: de quorum specie non sunt prædicti.

18. Septimò. Instruantur Syndici de modo tenendo, quando occurrit, ut debeant in judicio repetere, aut defendere res Fratribus modo congruo relictas. Tunc non nomine Fratrum actores debent esse, sed, illo Romanæ Sedis, vel Donantium assumpto, agant, & rem tractent.

19. Octavò. Instruantur, quòd, quoties quietantiæ, & receputæ dandæ sunt, non nomine Fratrum illa faciunt, sed nomine proprio, tamquam Oeconomi, & Administratores Papæ pro rebus in Fratrum utilitates convertendis. Formula vide *n.26.*

20. Nonò. Instruantur, quòd idem servent, si opus sit, ut aliquos contractus stipulent pro aliqua re Fratres concernente. Abstineant tunc ab assumendo nomine Fratrum, sed proprio conventionem ineant. Ita, si alicui Benefactori concedendus esset usus facti alicujus Capellæ, vel Sepulturæ, instrumentum nomine

mine proprio faciat, quod tamen nullatenus debet importare venditionem ipsarum, etiam quoad usum. Permittit quidem ipse, de consilio, & assensu Fratrum usum facti, hoc est, quod Benefactor, suique hæredes possint Capellam ædificare, ornare, & in ea sua arma apponere, cum exclusione aliorum; vel, ut jus habeat sepulturæ, nimirum, ut tàm ipsius, quàm hæredum corpora in sepulchro constructo sepeliantur ad aliorum exclusionem; verùm illum locum neutiquàm vendere potest, juxta dicta *tit. 1. consil.6. n.14.*

Hinc observandum, in nullis Ecclesiis, vel Cœmeteriis posse vendi locum pro Capellis, vel Sepulturis ædificandis, adeout acquirens fiat ipsarum dominus. Cùm enim Ecclesia sit res sacra, adeoque spiritualis, non potest nec in totum, nec in partem sub dominio esse Laici, vel Clerici *l. quæ de tota ff. de rei vendicat.* Quocirca dicendum, quod acquirens locum habet usum Sepulturæ, & jus honorarium ædificandi, & ornandi Capellam privativè etiam quoad alios, non tamen dominium, ità Barbosa *de offic. Parochi part.3. cap.26. num.11.* Peyrinus *de privil. Regul.*

Regul. additam ad constitut. Leonis X. cap. 4. n. 36.

21. Curent proinde Superiores, & maximè Guardiani Syndicos Conventuum circa præmissa docere. Sciantque se in casu omissionis graviter peccare, cùm in causa sint, quòd Syndici irregularem administrationem in suo munere teneant. Sanè omnes difficultates, & scrupuli excitati à Sanctoro in Commentariis in Statuta adversus Syndicorum provisionem, non tàm ipsas provisiones percutiunt, quàm abusus eorum, ad quos spectat eosdem instruere, & illicitis recursibus finem ponere. Satagant pariter ad observantiam reducere adnotata *consil. praced. n. 38. & sequen.*

22. Advertant Fratres se inhabiles esse ad faciendas juridicas quietantias de recepta, vel expensa pecunia; cùm hoc eorum sit, qui vel domini, vel Administratores sunt, aut jus in pecuniis habent. Quatenus verò aliquas faciant, noverint nihil per eas in judicio probari, utpotè procedentes à personis ab jure inhabilitatis. Possunt tamen testari à Syndico fuisse receptas. Quæ attestatio adminiculum ad probandum facit, vide *n.* 7.

23. Pon-

23, Ponderent se in nullis posse rebus dominium, & jus prætendere, easque sibi appropriare vetitum, & interdictum secum deferre, cùm ad Episcopatum promoventur, ut expressè legitur in Constitut. Alex.IV. *Ex parte* 5. *in Bullar. to.*1. edita ad occurrendum corruptelæ ab eis inductæ, qui tali dignitate à Sancta Sede donantur; ibi: *Nos igitur eorumdem Fratrum* (promotorum) *saluti, & indemnitati vestri Ordinis paterna volentes sollicitudine providere, ut libros, & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seù habere constiterit, tibi, fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus, submota quacumque dilatione, resignent: ipsis Fratribus jam promotis in virtute obedientiæ: illis autem, quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate præsentium duximus injungendum: nisi forsan vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.*

§.I. For-

§. I.

Formula Litterarum patentum pro Syndico Apoſtolico Conventus.

NOs Fr.N. &c. Miniſter Provincialis, &c. Dilecto nobis in Chriſto, Domino &c.

„ Cupientes, prout noſtri poſtulat Mini-
„ ſteriatus debitum, ut in noſtro Con-
„ ventu N. regularis obſervantia non
„ relaxetur, & ſartum tectum conſerve-
„ tur altiſſimæ paupertatis capitale, ſuis
„ Fratribus à S. Patre noſtro Franciſco
„ legatum, animum convertimus ad ea
„ media ab Apoſtolica Sede in eum fi-
„ nem providè, & ſalubritèr conſtitu-
„ ta. Cum autem de clementiſſima
„ ejuſdem Sanctæ Sedis benignitate (ad
„ quam, nullo medio, ſpectat proprietas
„ rerum noſtro Ordini modo congruo
„ oblatarum) poſſimus, & debeamus
„ Syndicos in Conventibus nominare,
„ ut nomine, & auctoritate Romanæ
„ Eccleſiæ ad ſublevandas Fratrum ne-
„ ceſſitates, ſalva puritate Regulæ, re-
„ cipiant, & expendant pecunias pro illis

„ concessas, & donatas; ac curam habeant de bonis, tàm mobilibus, quàm immobilibus modo licito Legatis, cum facultate ipsa alienandi, distrahendi, ac, quoties opus fuerit, in judicio repetendi, servatâ tamen formâ præscriptâ, tûm in Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. tùm in decretis emanatis à Sac.Congregatione specialiter deputata à san. me. Urbano VIII. pro Cismontana Familia, & Rev. Fabricæ Sancti Petri; Nos de Tua erga Ordinem nostrum benevolentia, & in hanc nostram Provinciam singulari devotione, prudentia quoque, & zelo satis edocti, & maximè confisi, Te Syndicum Apostolicum dicti nostri Conventus nominamus, & ità nominatum declaramus. Monentes Te, quòd à Nobis ita nominatus, Sedis Apostolicæ Syndicus, Procurator, vel Oeconomus ab eadem institutus existis, & auctoritate donaris, prout ex Litteris Pauli IV. *Ex clementi*, ut ejus nomine dictas eleemosynas pecuniarias recipias, & expendas: simulque acceptes bona pro ipsis modis licitis Legata, vel concessa, cum facultate ea alienandi,

„ nandi, convertendo pretium in Fra-
„ trum utilitates, prout fuerit Tibi à
„ Superioribus significatum: eaque in
„ judicio repetendi: & in eo Fratrum pri-
„ vilegia, & immunitates defendendi,
„ servatis semper restrictivis earumdem
„ Litterarum, & Decretorum. Et ad
„ majorem redundantiam, potioremque
„ cautelam annullamus, cassamus, &
„ revocamus alias quascumque litteras,
„ quas hactenus per Nos, vel Nostros
„ Prædecessores fuerint ad memoratum
„ effectum concessæ. Requirentes, &
„ exhortantes Te, ut in officio procedas,
„ prout decet, & Statui nostro non repu-
„ gnat.
„ Ne verò vacuus, & absque mer-
„ cede sit labor, ac aliqua nostræ gratitu-
„ dinis signa præstando beneficio respon-
„ deant (præter centuplum, quod eris
„ consecuturus in futuro sæculo) oramus
„ Deum, ut Te cum tota Tua Familia
„ participem faciat omnium bonorum
„ spiritualium, quæ per Fratres, & Soro-
„ res hujus nostræ Provinciæ, donante
„ Deo, solent præstari. In quorum par-
„ ticipationem, & communionem in
„ vita pariter, & in morte Te, Tuosque
 ad-

„ admittimus, & libenti animo coaptamus. Significantes Tibi esse concessa „ omnia, & singula privilegia, quæ à „ Sede Apostolica Syndicis Apostolicis „ sunt elargita; quibus omnibus uti, „ potiri, & gaudere vales. In quorum „ fidem præsentes manu nostra subscripsimus, & majori officii nostri sigillo muniri jussimus. Vale.

Datum, &c.

Fr. N. Minister Provincialis.

Eadem, mutatis mutandis, poterit esse formula pro Syndico nominando à Generali pro toto Ordine, vel Provinciali pro Provincia, cum expressione tituli honorifici juxta conditionem personæ; in qua, si fuerit nobilis, non est inserendum *Tu*, *Te*, &c. Sed *Vos*, *Vestra* dominatio, &c.

§. II.

Formula nominandi Syndicum Apostolicum pro Causis Beatificationum, vel Canonizationum.

25 NOs Fr. N. totius Ordinis Minor. Minister Generalis, &c. Dilecto

cto nobis, &c. Nobili viro, Domino N. &c.

„ Inter curas, quibus promoti ad
„ totius Ordinis noſtri Miniſterium tene-
„ mur intendere, illam Nos præcipue
„ urgere cenſemus, ut rigorem altiſſi-
„ mæ paupertatis Fratribus à Seraphico
„ Patre noſtro Franciſco maximè com-
„ mendatæ relaxari non permittamus;
„ ac ſimul omnem ſollicitudinem præ-
„ ſtemus circa ea, quæ tendunt in ma-
„ jorem Dei gloriam, exaltationem
„ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & honorem
„ Servorum Dei; hinc, cùm ad introdu-
„ cendam, promovendam (vel *proſequen-*
„ *dam*) Cauſam Beatificationis (vel *Ca-*
„ *nonizationis*) Venerabilis Servi Dei (vel
„ *Beati*) Fr. N. de N. noſtri Ordinis ex-
„ preſsè profeſſi, & Provinciæ N. Filii,
„ opportunus ſit Syndicus Apoſtolicus,
„ qui eleemoſynas omnes à Chriſti Fi-
„ delibus ad eum effectum conceſſas,
„ vel Teſtamento Legatas, recipiat, &
„ cuſtodiat, ac pro neceſſariiis Cauſæ
„ ſumptibus ſubminiſtret: & cum id
„ Fratribus nullatenus, ſalvâ puritate
„ Regulæ, liceat: Nos de Veſtra ergà
„ Ordinem noſtrum ſpecialiſſima devo-

 tio-

„ tione, prudentia item, & rerum agen-
„ darum dexteritate maximè instructi, &
„ confisi, Vos Syndicum Apostolicum,
„ nominamus, ut res, & pecunias pro
„ memorata Causa donatas recipiatis, &
„ opportunè expendatis, prout vobis
„ fuerit à Religioso Postulatore per Nos
„ deputato insinuatum; & ità à Nobis
„ nominatum declaramus. Monentes
„ Vos, quòd à Nobis ita nominati au-
„ ctoritate ad prædicta à Sancta Sede,
„ donamini, cum facultate dictas res, &
„ pecunias nomine Romanæ Ecclesiæ re-
„ petendi in judicio, vel extra, & ad-
„ versus molestos retentores defendendi;
„ easque in loco securo ad fructum, &
„ utilitatem Causæ investiendi. Et ad
„ majorem cautelam annullamus, cas-
„ samus, & revocamus aliàs quascum-
„ que Litteras per Nos, vel Nostros Præ-
„ decessores super hoc negotio concessas.
„ Ut verò munus cum spe spiritualis
„ præmii læto animo suscipiatis, & serena
„ fronte exequamini, ultra coronam,
„ quam Vobis in novissimo die erit red-
„ diturus justus Judex, Vos, universam-
„ que Familiam Vestram in Confratres
„ nostros in vita paritèr, & in morte,
ità

„ ità recipimus, ut omnium bonorum
„ ſpiritualium, quæ per univerſos Noſtri
„ Ordinis Fratres, & Sorores in dies præ-
„ ſtantur, fructum, benedicente Deo,
„ participetis: ſignificamuſque Vos om-
„ nibus, & ſingulis privilegiis, & indul-
„ tis à Romana Cathedra Syndicis Apo-
„ ſtolicis hujuſmodi conceſſis, gaudere.
„ In quorum fidem, &c. *ut ſupra in alia*
„ *formula*.

§. III.

Formula quitantiæ, ſeù receputæ à Syndico facienda, de receptis eleemoſynis pro Fratribus.

„ 26 PEr præſentes ego ſubſignatus,
Syndicus Apoſtolicus Con-
„ ventus N. Fratrum Minor. de Obſerv.
„ hujus Terræ N. tamquam Adminiſtra-
„ tor, & Oeconomus Papæ, quantùm
„ ad res, & eleemoſynas pro Fratribus
„ dicti Conventus modo congruo dona-
„ tas, conceſſas, vel Teſtamento Legatas,
„ in verbo veritatis atteſtor, qualitèr à
„ Domino N. fuerunt mihi tradita, &
„ realitèr conſignata ſcuta, &c. (vel, *duo*

„ *rubia frumenti; aut duos cados vini, &c.*)
„ in eleemosynam, favore ipsorum Fra-
„ trum. In quorum fidem has propria
„ manu dedi, subscripsi, & proprio sigillo
„ munivi.

Datum, &c.

Contractus paritèr venditionis alicujus rei pro Fratribus relictæ debent à Syndico stipulari; non nomine Fratrum assumpto, sed proprio, facta expressione, quòd res vendita est, ut ejus valor in necessitates Fratrum convertatur, prout ea fuit, & debuit esse Benefactoris intentio.

27. Formula attestationis, quæ potest à Fratribus præstari super receptione eleemosynæ Syndico traditæ.

„ Ego subscriptus Guardianus hujus
„ Conventus N. omnibus, & singulis
„ præsentes visuris, lecturis, & audituris
„ sincerè significo, qualitèr Domino N.
„ Syndico Apostolico dicti Conventus,
„ fuerit consignata eleemosyna scuto-
„ rum, &c. pro Missis per Fratres cele-
„ bratis in Ecclesia N. (vel, *occasione fu-*
„ *neralis quond. N.* aut, *pro implenda inten-*
„ *tione Domini N. in suo ultimo Testamento*
„ *expressa*) eroganda pro necessitatibus

Fra-

Fratrum. In quorum fidem, &c.

Datum, &c.

Hæc sunt in exemplum: prudentia tamen potest formulas variare, & idiomate Italico eas concipere. Abstineant semper Fratres, etiam à terminis, qui possent dominium, proprietatem, & jus sonare; memoresque sint illius *Clementinæ Exivi de verb. signif.* in qua Clemens V. *§. Cum etiam* illis proponit, Sanctum Franciscum voluisse *suæ Regulæ professores totalitèr esse abstractos ab affectu, & desiderio terrenorum: & specialitèr à pecunia, & ejus usu totaliter inexpertos, sicut probat prohibitio de recipienda pecunia in Regula sæpiùs repetita.*

CONSILIUM III.

Quibusnam Privilegiis Syndici Apostolici gaudeant?

SUMMARIUM.

1 *Sancta Sedes Syndicis Apostolicis privilegia concedit, ad 5.*

6 *Extortæ interpretationes super Constitutione*

tione Clementis VII. ea de re edita.

7 *Syndici gaudent privilegio fori in causis motis, etiam ante deputationem.*

8 *Syndici sunt exempti à represaliis.*

9 *Quid sint repræsaliæ?*

10 *An Syndici exempti sint ab oneribus communitativis?*

11 *Quāta sit vis præmii in Constitutionibus.*

12 *Etiam Clerici comprehenduntur in Clementina.*

13 *Tridentinum non obstat.*

14 *Ut Constitutio Pontificia deroget Tridentino, non est opus, ut id exprimat, ad 15.*

16 *Non gaudet privilegiis, nisi unicus Syndicus pro unoquoque Conventu.*

17 *Quibus privilegiis Syndici gaudeant, ad 19.*

20 *Syndicus Apostolicus, & Procurator promiscuè sumitur pro Administratore rerum, & pecuniarum.*

21 *Discrimen inter Syndicum Conventuum Fratrum, & Monialium.*

22 *An Syndicus Monialium possit à Superiore Regulari removeri?*

23 *An Syndicus Hospitii gaudeat privilegiis, ad 26.*

27 *Agitur de Syndico Religionis, & Provinciæ.*

1.FA-

1 FACTA ab Apostolica Sede facultate Superioribus nominandi Syndicos juxta dicta *consil.* 1. *n.* 1. ad effectum, ut vera observantia, & Regulæ puritas in Ordine Minorum conservaretur, ac magis augeretur, & Fratres ipsos ab omni rerum dominio (& quantùm ad pecunias, etiam ab usu) & administratione alieni essent omnino; nè provisio redderetur inutilis: præstòque adessent personæ, quæ ministerium Syndicatus recipere non renuerent, eadem Sancta Sedes, solitâ erga Seraphicum Ordinem clementiâ, iisdem Syndicis mercedem laboris proposuit, & in premium sollicitudinis favores, & privilegia summa benignitate concessit, prout ex Constitutione Clement. VII. *Dum consideramus* 19. *in Bullar. tom.* 1.

Quæ in expressis terminis, nominatis *Syndicis, & Procuratoribus Domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum S. Francisci Regularis Observantiæ, & Monialium S. Claræ, Conceptionis, & Annunciationis Ordinum, & Sororum Tertiæ Regulæ Sancti Francisci*, impertita est.

2. §. I. *Uni Syndico, & Procuratori hu-*

jusmodi,

jusmodi, cum illius uxore, & liberis, præsenti, & futuro, singulæ Domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum qnilibet omnibus, & singulis Indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seù uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, ac valeant.

3. §. II. *Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus Conservatoribus Domorum illorum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.*

Hic pondera hujusmodi exemptionem non extendi ad filios, & uxorem; nam textus loquitur solùm de Causis Syndicum, & Procuratorem concernentibus. Quia Pontifex voluit Filios, ejusque uxorem gaudere de Indulgentiis, & gratiis spiritualibus, quibus gaudent Fratres, eos in dispositiva §. 1. nominavit, & expressit; quod nullatenùs egit in dispositione secundi

di §. & ideò conſtat ejus mentem fuiſſe eos ab hoc privilegio excludere, quos tamen intendit ſub primo comprehendere.

4. §. III. *Inhibendo ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna univerſis, & ſingulis Judicibus, Commiſſariis, Eccleſiaſticis, & Sæcularibus, quacumque auctoritate fulgentibus, ac de cauſis contra dictos Syndicos, & Procuratores motis, & movendis, directè, vel indirectè, quovis quæſito colore, ſeù prætextu ſe intromittere quomodolibet de cætero audeant, vel præſumant.*

5. §. IV. *Decernentes quoſcumque proceſsus contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios, quàm dictos Conſervatores, in cauſis dumtaxat contrà eos motis, & movendis, habendos, & ſententias ferendas nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, vel momenti fuiſſe, & eſse; ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcientèr, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.* cum ſolitis derogatoriis.

Dat. *Romæ* 16. *Aprilis* 1526.

6. Verùm, non obſtante adeo expreſſo Conſtitutionis tenore, & verborum ſenſu, nonnulli in diſtortas interpretationes diſpoſitionem trahebant, notorium præjudicium inferentes obſervantiæ Re-

Regulæ in sua puritate; quoniam propter excogitatos sensus textui superradditos, durum erat aliquos reperire, qui Syndici munus assumerent, & Fratribus in ministerio Charitatis deservirent.

Nonnulli asserebant privilegium Clementis in aliqua sui parte ab Aula recessisse, ac amplius in usu non esse. Quidam prætendebant privilegium non suffragari Syndicis, nisi quoad causas proprias Syndicatus, seù respicientes officium Syndici: non verò quoad illas pertinentes ad ipsos, ut tales personas, & homines Reipublicæ: quantùm ad istas eos privilegio fori spoliabant, declamando immunes nullatenus esse ab judicio Episcopi, vel Judicis laici respectivè.

7. Quibus tamen silentium imposuerunt rescripta Apostolica. Sacra enim Congr. Immunitatis difficultatem sustulit: Interrogata: *An Syndici, & Procuratores Apostolici Conventuum Ordinis Minorum gaudeant privilegio fori, etiam in causis, tàm civilibus, quàm criminalibus, & mixtis, motis ante institutionem officiorum, virtute Bullæ Clement. fel. record. Papæ VII.* Sac. Congr. *die 23. Maii 1645.* respondit *Syndicos Conventuum Ordinis Fratrum Minorum de Obser-*

servantia S. Francisci ex Bulla fel. recor. Clement. VII. gaudere privilegio fori, tàm in causis civilibus, quàm criminalibus, & mixtis, etiam motis ante eorum deputationem, seù institutionem in officium Syndicatus.

Quæ resolutio cum aliis, tàm ejusdem, quàm Sac.Congr. Episc. & Regular. fuit in forma specifica approbata, & confirmata à san. mem. Innocentio XI. *constit. Aliàs pro parte*, edita 19. *Junii* 1686. quam refero *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 51. *num.*3.

8. Syndici paritèr gaudentes privilegio fori, fruuntur exemptione à repræsaliis, proùt in *una Spoletana* 7. *Januarii* 1699. censuit eadem S. Congr. Immunitatis, ut ibi *num.*5.

9. Repræsaliæ verò sunt pignorationes rerum concedi solitæ ob damna, vel injurias adversus quoslibet habitatores loci, in quo fuerint commissa hujusmodi delicta; ità Amalthea Onomastica; quæ repræsalias distinguit ab Androlepia, quod hæc sit pignoratio hominum, seù corporum contra eos, apud quos homicidium perpetratum est.

10. Non possunt Syndici compelli ad exercenda munia publica Communitatis, neque

neque à quoquam molestari, nisi coram legitimo Conservatore. Sacra Congregatio Immunit. 7. *Januarii* 1699. ibi *num.*4. Et 9. *Augusti* 1701. Sacra Consulta in favorem Syndici Conventus Terræ Fabriani extracti, ut exerceret munus Communitatis, rescripsit: *Extrahi alium*. Cœterùm subindè Sac. Congr. Boni Regiminis, instantibus nonnullis Communitatibus Status Urbini, *die* 19. *Julii* 1704. censuit *Syndicos Apostolicos teneri ad onera communitativa*. Inter onera verò communitativa adnumerantur, taxa salis, salarium pro Medico, refectio viarum, & pontium; sed, an munus Prioris, Consiliarii, aut similis de Magistratu, dubitatur.

Difficultas est: *An Clerici in Syndicos nominati gaudeant privilegio fori?*

11. R. Affirmativè. Nam Clemens in narrativa Constitutionis loquitur absolutè per hæc, *Syndicis*, & *Procuratoribus*, quos intendit relevare à quibusvis molestiis, & injuriis sibi pro tempore illatis, ut ita faciliùs Fratres adinveniant, qui onus Syndicatus sustineant.

Quapropter ex proemio Constitutionis constat Clementem cogitasse, etiam de Clericis. Est autem ratio proemii adeò po-

potens, ut ait Jaſon in *l. quadraginta ff. ad Trebell.* & poſt eum Fagnanus *in* 1. *ad cap. Ad aures num.*11. *de temp. ordin.* ut ab ipſa diſpoſitio reguletur, ſicut corpus ab anima.

12. Nec ex proemio ſolùm, vel narrativa Conſtitutionis ad Clericos Syndicos privilegia indulta ampliantur, ſed etiam eos ſub Conſtitutione comprehendi oſtendit textus in *§.* 2. *&* 3. cùm loquatur indefinitè, & generaliter *Syndicos*, *& Procuratores*; in generali autem locutione nulla fit exceptio.

Quinimò, ſi prætendatur Clericos excluſos, ex quo *§.*1. nominetur *Syndicus cum illius uxore*, *& liberis*, concludendum eſt, quòd Laicus in Syndicum nominatus, non conjugatus, vel, ſi conjugatus non habens filios, privilegiis non fruatur; quod quidem nullus prudens dixerit; etenim Pontifex ſua Conſtitutione Fratres non arctavit, ut in Syndicos nominarent Laicos uxoratos. Sed ſicut Conſtitutio eſt indifferens ad Laicos tàm matrimonio ligatos, quàm ſolutos, ita complectitur tàm Clericos, quàm Laicos in officium Syndicatus aſſumptos. Quod evidens profectò eſt, inſpectâ causâ finali à Ponti-

fice intenta, ac movente ad concedendum privilegium; ea enim est communis ad Clericos, & Laicos; quos voluit privilegiare in præmium laborum, & vigiliarum, quas assiduè in commodum Fratrum, & Monialium sustinent, & in dies gravantur.

13. Nec videtur obstare Tridentinum *sess.14. cap. 4. de ref.* statuens *nullum Clericum cujusvis privilegii prætextu tutum censeri, quominus juxta Canonicas Sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit*. Nam Clerici Syndici legitimè nominati non videntur comprehendi sub dispositione Conciliari, sed pertinere ad forum Conservatoris; cùm ab Innocentio XI. ut diximus, fuerint post Concilium confirmata decreta, quibus S. Congregationes præservarunt Syndicis privilegium fori juxta Bullam Clementis VII. & aliàs d. Sacra Congregatio Immunitatis sub 31. *Maii 1639. in una Fanen.* commisit Episcopo, ut quoad exemptionem Syndici Fratrum Minorum de Obser. loci de Cartocceto curaret esse executioni dandam Bullam Clementis, prout expressè in allegata confirmatoria Innocentii: vigore cujus est observantiæ restituta Clementina, quamquam ante Tridentinum ema-

emanaverit; & decretum loquitur absolutè.

14. Neque attendendum est, quòd non fuerit ab Innocentio expressè derogatum Tridentino: Non enim opus est, ut eidem specialitèr, & expressè derogetur; sed sufficit, ut Pontifex in spectantibus ad disciplinam, & reformationem (in pertinentibus ad fidem, & doctrinam morum decreta, & Canones sunt omninò immutabilia) statuat directè contrarium illius, quod Concilium disposuit; & ità fuisse sæpius declaratum à S. Congreg. Concilii refertur à Fagnano *in 2. ad c. Si quis n.67. de foro compet.* Quod quidem scribit procedere, si Pontifex positivè quidquam statuat contra Concilium; non verò, si simpliciter permittat, vel tacitè per tolerantiam consentiat, ut evenit in consuetudine; cùm contra Concilia Generalia à Sancta Sede approbata, ut est Tridentinum, validè, ac legitimè consuetudo nulla introduci possit. *Et in primum ad cap. Nulli num.30. de rescrip.* tradit Constitutionem Apostolicam contra decreta Concilii generalis valere, quamvis Concilio non deroget, aut de illo mentionem non faciat; idque, etiamsi Constitutio posterior sit

ſolius Papæ, quia Concilia generalia habent clauſulam derogatoriam ad ſequentia Reſcripta, non autem ad ſequentes Conſtitutiones. Et quamvis nonnunquam, etiam in Conſtitutionibus, quæ per modum legis univerſalis eduntur, fiant derogationes ad contraria decreta, in Concilio generali promulgata, id tamen cenſeri debet factum ad abundantiorem cautelam, non quòd derogatio expreſſa ſit neceſſaria: hæc ille. Quid autem interſit inter Conſtitutiones, & Reſcripta, vide Piringhi *compend. ſuis titulis*.

15, Fortè huc ſpectat textus in *cap. Licet de conſtit. in 6.* ibi *Romanus Pontifex, qui jura omnia in ſcrinio pectoris ſui cenſetur habere, Conſtitutionem condendo poſteriorem, priorem, quamvis de ipſa mentionem non faciat, revocare noſcatur*; maximè, ſi poſterior ſit priori directè contraria, ut ibi Gloſſ. *verb. priorem*.

16. Advertas nonniſi unicum Syndicum eſſe nominandum pro unoquoque Conventu, *qui omnes eleemoſynas, tàm pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illaſque ſolus in neceſſitates Fratrum præfatorum applicare debet*, ut ex d. conſtit. Innocen-

centii, adeout unicus tantùm gaudeat privilegiis à Clemente elargitis: textus enim ait: *uni Syndico, & Procuratori.*

17. Quamvis autem Litteræ Clementis Syndicis Apostolicis concedant posse frui omnibus, & singulis favoribus, & gratiis, quibus gaudent Fratres, intelligitur dispositio restricta ad terminos habiles, & favores compossibiles cum statu sæculari. Gaudet quidem Clericus Syndicus privilegio Canonis *si quis suadente*, sed id non habet à qualitate Syndicatus, sed quia est persona Ecclesiastica.

18. Hinc, posita legitima nominatione præter allegatum privilegium fori, participat de fructu omnium bonorum operum, quæ in Religione à Fratribus præstantur, tametsi in litteris patentibus eorumdem fructus non enuncientur communicari; siquidem Clemens, ut illis gaudeat, hoc necessarium non postulat.

19. Gaudent quoque Syndici privilegio, quòd facta promulgatione excommunicationis, vel interdicti generalis in Terris, in quibus habent domicilium, illis non ligentur; nisi causam illis dederint, vel causam dantibus, & auctoribus

consilium, auxilium, vel favorem præstiterint per constitut. Leonis X. *Dum intra* 22. *in d. Bullar.* vel, nisi fuerint specialitèr excommunicati, vel interdicti. Proindè admitti possunt cum uxore, & filiis, si habeant in nostris Ecclesiis ad audienda divina, dum in eis, januis clausis, submissa voce, & non pulsatis campanis, ac exclusis excommunicatis, & interdictis, celebrantur: hæc enim possunt Fratres in suis Ecclesiis tempore interdicti generalis Terræ, in qua sunt, servatis dictis cautelis, celebrare: quatenus tamen ipsi Fratres causam interdicto non dederint, nec auxilium præstiterint; vel, nisi ipsorum Ecclesiæ fuerint specialiter interdicto suppositæ; ut in terminis habetur in *constit. Virtute conspicuos Clement. IV. la* 4. §. 9. ibi.

Quæritur. *An in d. Constitutione Clementis, Syndicus, & Procurator ponatur, tamquam diversi?*

20. R. In re idem significant: sumuntur enim pro Administratore eleemosynarum, & bonorum Conventuum Fratrum, & Monasteriorum Monialium respectivè. Ideò Pontifex illa duplici nomenclaturâ est usus, nè excitaretur quæstio

ſtio de voce, & non poſſent privilegia negari Agenti, vel Adminiſtratori rerum Monaſteriorum Monialium in Conſtitutione expreſſarum ſub prætextu, quòd non Syndicus, ſed Procurator nominaretur. Non eſt curandum de voce, quando res ſignificata non eſt diverſa. Ita Sac. Congreg. Immunitatis in *d. Spoletana* reſpondens petitioni, qua petebatur, *an Agentes quorumdam Monaſteriorum Monialium illius Civitatis eſſent exempti à repræſaliis? cenſuit Syndicos tantùm gaudentes privilegio fori eſſe exemptos à repræſaliis*. Ipſos Agentes quoad dictum privilegium parificavit cum Syndicis, quia revera in illis concurrebat qualitas intenta à Pontifice, quamvis nomen eſſet varium.

21. Intereſt inter Syndicum Apoſtolicum Fratrum, & Procuratorem Monialium (non ad lites, quia hìc non cadit ſub diſpoſitiva Clementis) quòd Syndicus à Fratribus ſolùm nominatur, auctoritatem verò participat á Sede Apoſtolica, cujus auctoritate, & nomine recipit, & expendit pecunias in neceſſitatibus Fratrum. Procurator verò Monialium, à Monialibus, ſervata ſolemnitate juris, eligitur, hoc eſt, per ſuffragia ipſarum, capitulari-

 ter

ter congregatarum ; adeout censeatur electus ille , in quem major pars consenserit , redditusque Monasterii auctoritate à Monialibus recepta , administrat , & cœtera negotia temporalia tractat .

22. *An verò Syndicus , vel Procurator Monasteriorum Monialium possit ab Officio , & administratione bonorum removeri à Superiori Regulari, sub quovis regimine Monasteria existunt* ? Vide constitutionem Greg. XV. *Inscrutabili* 18. *Bullar. tom.*3. in qua hæc sunt §.5. *Liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere , ut Administratores amoveant* : *iisque Superioribus id facere detrectantibus , aut negligentibus , habeat Episcopus facultatem prædictos Administratores amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit* . Quamvis autem ibi enuncietur posse per Regulares bona Monasteriorum Monialium administrari, hoc tamen sibi FratresMinores intelligant esse vetitum , tàm ex vi Regulæ , quàm in specie ab Innocentio XI. *constit. Sollicitudo , sub* 20. *Novembris* 1679. ut alibi dixi .

Quæritur . *An Syndici Apostolici Hospitiorum Fratrum Minorum gaudeant privilegiis à Clemente, ut suprà, Syndicis elargitis.*

23.Hic

23. Hic distinguenda sunt genera Hospitiorum, ut petitioni fiat satis. Quarè alia sunt Hospitia, quæ retinent naturam simplicis Hospitii sæcularis; alia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus. Primæ speciei illa sunt, in quibus non potest esse Ecclesia, vel Oratorium formale cum janua in publica via, & campana; sed permittitur tantùm Oratorium privatum, seu internum ad effectum, ut in eo Missæ celebrentur, & Orationes privatæ fiant, pro spirituali infirmorum solatio, & commodo Religiosorum itinerantium. Nec possunt ibi haberi publicæ conciones, vel celebrari divina, aut sepeliri cadavera (nisi expressè à Sede Apostolica concedatur) neque Religiosi ad illa se transferentes possunt sibi assumere titulum Præsidentis, vel alterius Officialitatis; & in casu contraventionis subjiciuntur ipso facto pœnis contra Religiosos degentes extra Claustra, prout resolvit Sacra Congreg. Episc. & Regul. 15. *Septembris* 1690. decretum exscribo *cap.* 16. *num.* 7. *d. Offic. Cur.* Alia plura recenset Pignatellus *tom.* 10. *consult.* 84. firmans ex sententia Sacræ Congregationis in simplici hospitio non posse exerceri, nec respectivè reti-

tineri superiùs expressa; neque ibi posse Religiosos continuò permanere, exceptis infirmis, & servientibus, durante infirmitate.

24. Hospitia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus, ea sunt, in quibus, de licentia Sacræ Congregationis erectis, servatur forma regularis, & sub regimine Superioris sub titulo Præsidentis nonnulli Religiosi continuò sunt permanentes, exercenturque functiones, ac retinentur ea, quæ pro simplici Hospitio sunt prohibita.

25. Pro Hospitiis primæ conditionis, receptis, etiam de consensu Sacræ Congreg. dispositiva Clementis non procedit: cùm privilegia impertiantur Syndicis *Domorum* Fratrum Minorum; nec appellatione *Domorum* veniunt materiales parietes, sed Conventus, & Loca in sensu formali accepta, quatenus nimirum in illis à Religiosis forma Regularis servatur: hujusmodi enim egent Syndico, qui eleemosynis piorum necessitatibus Fratrum commorantium occurrat. Quæ ratio non militat pro simplici Hospitio, & erecto ad commodum infirmorum, vel itinerantium. Quatenus verò sumptus aliqui es-

essent opportunè faciendi, posset à Syndico Conventus, in cujus districtu foret Hospitium, nominari Substitutus, qui necessaria ministraret.

26. Ubi verò Hospitia essent secundæ naturæ, Syndicus foret necessarius ad effectum prætactum, de quo diximus *n.* 1. Qui propterea à Constitutione Clementis protegeretur, eique assisterent privilegia, quibus Pontifex voluit à molestiis, & injuriis, eis illatis, Syndicos relevare, in præmium laborum, & vigiliarum, quas assiduè in beneficium Fratrum sustinent, & læto animo assumunt.

27. A quibus oneribus non absolvitur, & forsan majoribus curis gravatur Syndicus Provinciæ, & Syndicus Religionis, iisdem idcirco favoribus fruitur juxta *reg.* 55. *jur. in* 6. *Qui sentit onus, sentire etiam debet, & commodum*. Circa quod ulterius non progredimur, quia res certa videtur, & prorsus innegabilis. Neque est attendendum, quod Clemens adhibeat terminum *Domorum*: quoniam, omisso, quòd Religio, & Provincia fictione, vel præsumptione juris domus reputari possit, est dubio procul hujusmodi Syndicos gravia in-

incommoda ſubire in beneficium Religionis, & Provinciæ, proinde equum eſt, ut de privilegiis participent; quibus gaudent Syndici adlaborantes unicè in commodum Religioſorum unius dumtaxat Conventus.

Obſtare videtur textus Clementis per ea verba: *uni Syndico, & Procuratori*, quæ ſunt alterius excluſiva. Hoc nequaquam negocium faceſſit: nam ly *uni* ponitur excluſivè ad alium Syndicum ejuſdem Conventus pro eodem tempore, non verò ad Syndicum Religionis, vel Provinciæ. Et quemadmodum duo ejuſdem Conventus Syndici pro eodem tempore privilegiis ſimul frui nullatenus poſsunt, ſimili modo duo Religionis, vel duo Provinciæ nequeunt copulativè illis gaudere; ſed ad unum nominatum prò Religione, & alium prò Provincia privilegia reſtringuntur, ſicut limitantur ad unicum pro unoquoque Conventu, ut diximus *ſuprà*.

Damnanda proinde eſt praxis quorumdam Superiorum, qui litteras patentes, uti Syndicis, concedunt particularibus perſonis cujuſvis Caſtri, vel Terræ apud quos hoſpitantur Quæſtores, & alii

Fra-

Fratres occasione transitus: Gaudent illæ, ut Benefactores bonis spiritualibus Religionis, non verò privilegiis Syndicorum.

CONSILIUM IV.

An adversus Syndicum aliquo titulo ab Officio Syndicatus cedentem, detur actio judiciaria pro recuperandis eleemosynis pro necessitatibus Fratrum à Benefactoribus elargitis.

SUMMARIUM.

1 *Systema casus.*
2 *Fratribus non licet Syndicum in judicio experiri.*
3 *Carent Fratres jure in pecunia à Dante tradita Substituto.*
4 *Fratribus prohibita assistentia in Curiis Judicialibus.*
5 *Qua ratione possint Judices, & Advocatos informare? ad 6.*
7 *Actio judicialis competit novo Syndico.*

8 *Con-*

8 *Conceditur Fratribus monere Syndicum: & de quo? ad 9.*

10 *Paritas à Substituto Donantium ad Syndicum.*

11 *Syndicus omittens, quæ sunt sui muneris, de quo teneatur?*

12 *Personæ miserabiles, quæ?*

13 *Bona Syndicorum sunt tacitè hypothecata pro securitate eleemosynarum.*

14 *Tacita hypotheca fit à lege, ad 15.*

16 *Pupilli, qui sint?*

17 *Depositum aliud regulare, irregulare alterum.*

18 *Depositarius gravatur de consumptis pecuniis rationem reddere.*

19 *Depositarius tenetur de casu fortuito ex sua culpa suborto.*

20 *In concursu creditorum Syndicus admittitur in petitorio.*

21 *Pecunia existens in individuo, Syndico reddenda.*

22 *Syndicus pro eleemosynis recuperatis non tenetur cautionem dare.*

23 *Causæ pupillorum, & miserabilium personarum sunt mixti fori.*

24 *Ex-Syndicus debitor potest conveniri, tàm in Foro Laico, quam Ecclesiastico.*

CA-

1 CASUS figuratur in terminis, quòd Syndico Religionis, vel Conventus N. fuerint à Benefactoribus concessæ pecuniæ in necessitates Fratrum erogandæ, intereà Syndicus morte, aut resignatione, vel decoctione, ab officio Syndicatus cadit, vel removetur: subintrat in casu difficultas, an adversus dictum ex-Syndicum, vel ejus hæredes detur actio judiciaria pro dictis eleemosynis recuperandis? Et quatenus affirmativè, quis possit judicialiter petere, & agere?

2. Hoc Fratribus per se ipsos non licere notissimum est, inspecta conditione sui status: quovis enim jure civili in quibusvis temporalibus carent, omnique dominio, & proprietate, tàm in communi, quàm in particulari ex qualitate professionis spoliantur, prout expresse habetur in *cap. Exiit de verb. signif. §. Ad hæc cum*, & diximus *tis.1. consil.3.*

3. Et in specie ibi *§. Ità tamen*, declaratur penès Dantem reperiri dominium, proprietatem, & possessionem pecuniæ, quam Substituto Dans tradidit, nullamque posse per Fratres actionem in judicio intentari adversus Substitutum illius.

4. Qua-

4. Quapropter Clemens V. intendens de remedio providere (etiam quò ad ea, quæ in Curiis per Fratres contra conscientiam, & puritatem Regulæ agebantur, eique fuerant proposita (edidit *Clementinam Exivi sub eodem tit.* In qua §. *Amplius* declarat Fratribus nullatenus licere se litigiosis actibus in Judicio immiscere, vel *præstando præsentiam*; vel *sollicitando causam*, vel *instigando Advocatos* & *Procuratores*; siquidem hæc ex parte Fratrum sapiunt cooperationem à Regula, & Declarationibus Pontificum sibi interdictam, importantque eos per se, vel per alios jus proprium prosequi circa temporalia in proprium commodum convertenda.

5. Ex hoc verò eis non intelligitur denegatum, quin valeant extra judicialiter Judices, Advocatos, aliosve instruere de qualitate, & circumstantiis summæ recuperandæ; enim verò in casu non reputantur jus proprium prosequi, sed opportunam notitiam iis exhibere, qui negotium debent judicialiter tractare: Semper tamen cavendum est, nè offendiculum ponatur infirmis quoniam, ut ait Paulus I. ad *Corinth. 6. omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*.

6. Ideo

6. Ideo ad majorem cautelam debent proteſtationem præſtare, quòd præſtita informatio eò ſolùm tendit, ut res non ipſis Fratribus, ſed ei reddatur, cui ex juſtitia debetur; de quo ſcripſit Corduba *expoſit. in Regul. cap.6. quæſt.8. in principio*.

7. Hinc contra ex-Syndicum, qui, vel foro, vel bonis ceſſit, ad effectum recuperandi dictas eleemoſynas datur actio novo Syndico à Superiore, vel alio Fratre de ipſius commiſſione, prævia revocatione alterius, nominato, per dicta *conſil. 3. num. 22.* A quo tamen judicialiter agente non eſt aſſumendum nomen Fratrum, vel jus eorumdem in pecuniis allegandum; cum nullum habeant, & ſpectent ad Sedem Apoſtolicam, vel Dantes, ſi Dominium ſibi retinuerint, eſtò convertendæ in utilitates Fratrum: & proindè nomine Papæ, cujus auctoritate agit, negotium eſt ab eo pertractandum.

8. Fratribus verò permittitur ſolùm extra judicium Syndicum, alioſque, ut diximus *num. 5.* præmonere de quantitate eleemoſynarum, quæ aliàs fuit apud debitorem, aliaque lumina præbere neceſſaria ad opportunam expeditionem. Id-

que consequitur ex iis, quæ ex Declaratione Nicolai §. *Possint etiam*, Fratres valent licitè exercere circa Substitutum Dantis exhortando, & inducendo, ut fidelitèr in re commissa se habeat: Syndicus autem venit in locum Substitutorum donantium. Idcircò illum debent monere, ut receptum munus fidelitèr exerceat; quod includit ea præstare, quæ necessaria sunt ad assecuranda, & assequenda bona pro pauperibus data, & à Decocto ad usus irregulares, & non permissos distracta.

9. Clemens V. paritèr supponit posse Syndicum res, & pecunias modo congruo pro Fratribus relictas judicialitèr petere, dicente textu in *d. Clementina* §. *Quapropter*, *ad solos dominos pertinere, qui dederunt*; *& eos, quos ipsi deputaverunt ad hoc ipsum*; Syndicus verò à Fratribus nominatus, ad id deputatus intelligitur ab Apostolica Sede per adnotata *consil.* 1.

10. Compulsio judiciaria adversus debitorem comprobatur innegabili paritate, in his terminis: Amicus spiritualis suo Substituto consignat pecunias in necessitates Fratrum expendendas: interim Fratres monent Amicum de infideli admi-

administratione per Substitutum exercita: tunc dixerit nemo, non posse Amicum d. Substitutum in judicio compellere, ut rationem reddat, receptasque pecunias restituat. Ita verificatur de Pontifice, qui, ut verus dominus (si donans aliud non exprimat) eleemosynarum, quæ pro Fratribus conferuntur, judicialitèr petit per suos Delegatos (adeoque per Syndicum, qui est ejus Procurator) illas ab infidelibus administratoribus, eosque urget, tùm ad computus liquidandos, tùm ad distractas eleemosynas reddendas. Ipsique Fratres secundùm modos suæ Regulæ congruos possunt, salva puritate Regulæ, hujusmodi judicialis compulsionis effectu gaudere; sicut, salva Regulæ puritate, fruuntur fructu repetitionis factæ ab Amico. In neutro enim casu exactio ipsos tangit, nec ad eos pertinet; licèt in eorum utilitatem ex beneplacito repetentium cedat; cum neque ipsorum concursu, aut nomine sit facta, sed solùm per Amicum spiritualem, proprio nomine assumpto, vel per Syndicum Apostolicum, nomine, & auctoritate Pontificis.

11. Neque exactio illa est solùm

Syndico facultativa, verùm alligatur oneri intentandi judicialem compulsionem adversus ex-Syndicum enunciatum, ut sibi reddat eleemosynas pro Fratribus donatas. Quatenùs verò de assecutione non satagat; debet de propriis supplere, juxta notam regulam Moralistarum: *quòd adstrictus ex officio impedire, nè damnum dominus in suis bonis patiatur, si suo muneri non satisfacit, tenetur ex lege justitiæ de suo tantum reddere, quantum ejus incuria fuit deperditum.*

12. Aptaturque decisio in Clement. *Quia contingit de Religios. domib. in 6. ubi* Clemens V. in Concil. Viennen. statuit, quòd *hi, ad quos pertinet* (*cura Locorum piorum*, & eleemosynarum) *occupata deperdita, & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant.* Cum itaque Fratres inter miserabiles personas numerentur (sivè miserabiles personæ dicantur, ex quo eis naturâ movemur ad miserandum propter fortunæ injuriam, sivè, quia propter miseriam, in qua sunt constitutæ, sunt misericordiâ dignæ: est autem miseria non quicumque defectus, sed tantùm defectus naturæ rationalis, quia opponitur ipsius felicitati, ex D. Tho. *1. p. q. 21. art. 4.*

& 22.

& 22. *q.* 30. *art.* 1.) eleemosynæ pro illis concessæ gaudent privilegio rerum concessarum ad sustentationem miserabilium personarum; hinc onus imponitur Syndico eas administrandi, ut ex-Syndicum, qui eas indebitè dixtraxit, cogat ad formam juris restituere.

13. Nullatenùs verò novus Syndicus à dicto onere absolutus censetur, quòd similes pecuniæ apud ex-Syndicum debitorem, vel ejus hæredes amplius non extent, sed præter usus præfinitos fuerint consumptæ, & alienatæ. Hæc namque exceptio non regit, cum Syndico detur actio adversus personam debito gravatam, ejusque bona, utpotè tacitè hypothecata ad securitatem pecuniæ sibi in administrationem à Benefactoribus commissæ, non quidem eo fine, ut negotiationi exponat, vel aliàs alienet, sed taxativè pro necessitatibus Fratrum; sibique imputet, si ex propriis supplere debeat: extra terminos enim facultatis non debebat excurrere, & mentem Pontificis, ac Donantium vulnerare, sciens in dicta Clementina esse à Clemente in generali præscriptum, *quòd ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illam*

debeant, non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti. Quibus constat cœteris vetitum posse usum deputatum variare, solique Pontifici reservatur commutatio usus eorum, quæ per Fideles propter Deum pauperibus, & miserabilibus personis donata sunt, vel relicta certis usibus in individuo applicanda.

14. Quamobrem ad uberiorem notitiam considerabis, tacitam hypothecam esse, quæ fit à lege, & legis auctoritate contrahitur; ità bona viri sunt tacitè hypothecata pro securitate dotis uxoris, *l. assiduis qui potiores*. In aliis, etiam juris articulis extra partium conventionem tacita hypotheca inducitur, ut in administratione rerum pupillorum, pro quorum securitate bona Tutoris, & Curatoris legis supplemento (quæ etiam pupillis, & incapacibus ministrat) obligantur *C. pro officio ff. de administr. Tutor.* Item, eam habent legatarii in bonis defuncti pro rebus legatis *l. 1. C. communia de legat.* Item, bona Prælati tacitè obligantur pro mala administratione Ecclesiæ, apud Majol. in *Decalog. par. 2. sept. præcept. quæst. 3. art. 4.* Gonzalez *in 3. tit. 21. cap. 5. num. 12.* & similia apud alios.

15. Tan-

15. Tantæ verò efficaciæ est dicta hypotheca, ut actionem relinquat adversus hæredes debitoris prædefuncti, ad quos illius bona transeunt, tacitè vinculata ad compensanda credita realia ab eodem contracta, juxtà *cap. In litteris de raptorib.* & hìc hæredibus committitur satisfactio condigna juxta facultates suas pro damno contra justitiam à defuncto irrogato; ubi Glofs. in *verb. juxtà facultates suas* notat, hoc intelligendum de facultatibus à defuncto relictis; quia hæredes, si fecerint inventarium, non tenentur ultrà vires hæreditatis *Cod. de jure delib. l. sancimus §. Si autem*, vide Gonzalez *in* 3. *tit.*28. *num.*6.

16. Hinc cum pecuniæ piè à Benefactoribus elargitæ pro Fratrum necessitatibus; & ad hunc effectum ex-Syndico commifsæ assimilentur rebus pupillorum, seu carentium parente, privilegio simili gaudent: & sicut pupilli ex propria conditione suis rebus præefse non possunt, sed ab Administratoribus gubernantur; ità eleemosynæ pro Fratribus oblatæ ab ipsis, eorum statu inspecto, administrari nequeunt, sed opus est Syndico Apostolico, qui de illis nomine

Papæ curam habeat: cujus bona proindè pro ſecuritate ipſarum remanent vi tacitæ hypothecæ obligata, ſicut illa Curatoris, & Tutoris idem onus ſubeunt pro rebus pupillorum. Propter quòd ex bonis ex-Syndici debet, favente lege, damnum reparari, ſi ipſe indebitè adminiſtraverit, nè pauperes Chriſti opportunis auxiliis fraudentur, ex *d. cap. Exiit §. Ad hæc quia.* In quem finem lex ipſa cum tacita hypotheca ſupplet carentiam expreſsæ, per notiſſimam regulam: *Cui damnum obvenit ex natura legis, eidem ab eadem lege remedium præſtari debet.*

17. Neque videtur obſtare, quòd pecunia fuerit apud ex-Syndicum debitorem apertè depoſita, non verò clauſa ſacculo, vel involucro obſignata, ex quo præſumi poſſet ei tacitè facta facultas illam exponendi negotiationi; nam ex hac ſpecie facti hoc ſolùm conſequitur, quòd depoſitum fuit irregulare; quatenùs, regulis non obſervatis, fuit factum; etenim ad regulare, & ſtrictæ ſpeciei, recenſita qualitas concurrit.

Tandem, licèt irregulare, adhuc gaudet privilegiis ſtricti depoſiti; cujus hæc ſunt quoque propria. Primùm, quòd Depo-

Depositarius potest, captis pignoribus, & carceris coercitione cogi ad depositum reddendum, ex *cap. Gravis de deposito.* Secundum, quòd Deponens potest, quandocumque voluerit, revocare depositum, Rota coram Card. de la Tremoille in *Mexicana Depositi 16. Februarii 1696.* Considerant enim jura, depositum non fieri in gratiam Depositarii *d. l. 1. §. penult.* & ad nutum Deponentis revocatur. Quamquam verò sæpè tempus deposito addatur, id non servatur; quasi Deponens non valeat rem suam, quandocumque repetere; sed fit ponendo obicem Depositario, ut non valeat antè tempus custodiam Depositi relinquere, per Tuschum *verb. depositum concl.200. num.10.*

Idcircò præsumpta conjectura evanescit. Nam quomodo posset Papa, vel Donans prætactas pecunias adhuc in necessitates Fratrum non erogatas ad suum placitum repetere, si fuissent negotiationi implicatæ? Quin etiam hoc innegabili fundamento reputatur asserta facultas denegata quòd sint pecuniæ talis naturæ, quòd ad custodiam sint traditæ cum arctatione ad usus determinatos; & indè pro illis urget dispositio allegata *n. 12. & 13.* ex *Clementina Quia contingit.*

18. Non

18. Non negamus Laymanum *Theol. Moral. lib.3. tr.4. cap.5. num.3.* scripsisse, quòd commissâ Depositario pecuniâ numeratâ, non clausâ, vel obsignatâ, censetur ipsi mutuò data, tacitèque facta facultas eam alienandi, vel convertendi in usum mercaturæ, adeout depositum à tempore, quo pecunia est consumpta, transeat in mutuum: de cujus natura est ut, tàm dominium sortis, quàm hujus periculum ad mutuatarium spectet. Sed applicando doctrinam casui nostro, controverti non debet, adhuc remanere in Syndico onus providendi necessitatibus Fratrum per pecunias sibi proprias. Licèt enim Benefactores ei eleemosynas non consignent in specie, & individuo expendendas, sed in auro acceptas valeat in argenteas convertere, & his proprio muneri satisfacere; hoc tamen est certum, pecunias ei *per se* non conferri ad effectum negotiationis (quemadmodum videntur tradi, quæ ab aliis non clausæ penès Bancharios deponuntur) &, si illas ad mercaturam adhibet, est *per accidens*, utpotè alteri fini *per se* annexas.

19. Quin etiam propter conditionem talis pecuniæ tenetur, etiam de casu fortuito,

tuito, quia ab ipsius voluntate pendet, ut ipsam negotiationi exposuerit, quæ, fortunâ adversâ, in deteriùs processit; sibi imputet, si pecunia illa deperdita sit, non debeat eâ uti in usus improprios, sed in taxatos, & non aliàs,

Petitur I. *An in concursu Creditorum sit in petitorio admittendus novus Syndicus adversus ex-Syndicum decoctum, vel ejus hæredes, quatenus ipse non satisfecerit?*

20. R. Affirmativè. Quoniam ex-Syndicus supponitur liquidus debitor pro pecuniis, quæ sunt Papæ, & quas ipsius auctoritate debebat expendere in necessitates Fratrum; ideò subsequens Minister Papæ tenetur curare, ut pecuniæ distractæ, viâ etiam juris, recuperentur. Cum verò Syndicus à Fratribus nominatus in hac re sit Procurator Papæ, cum cœteris creditoribus admitti debet, ut judicialem petitionem intentet, & hac forma pecunias indebitè ab infideli Administratore alienatas suo principali recuperet.

Verùm, admissio ipsa nequit esse cum præjudicio tertii, illius videlicet, qui anterior, vel potior esset in credito; propterea in casu creditoribus anterioribus,

bus, vel potioribus cederet; sed posterioribus, estò habentibus expressam hypothecam præferendus esset beneficio legis, per tacitam hypothecam superantis expressam de qua re agitur expressè *tit. sequen. consil. 3....*

21. Dum tamen pecunia pro indigentiis Fratrum donata, in individuo ab aliis discreta reperiretur (de quo, vel syngraphâ appareret, vel esset in scrinio deputato ad asservendas eleemosynas pro Fratribus oblatas) esset novo Syndico tradenda, quacumque aliis creditoribus actione quantùm ad ipsam denegata, ex nota regula juris, *quod res semper clamat pro domino, ubicumque, & apud quemcumque sit*. Undè ad occurrendum litigiis, quæ possent suboriri circa pecunias pro Fratribus à Benefactoribus donatas, instruendi sunt Syndici, ut eam praxim servent in illarum asservatione.

Petitur II. *An Syndicus, quantùm ad pecunias in concursu exactas debeat solitam de restituendo obligationem præstare, aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

22. R. Negativè, quò ad utrumque: neutrum enim in facto regit. De primo constat, quoniam perindè est hujusmodi obli-

obligationem exquirere, ac rem moralitèr impoſſibilem petere; nullus quippe reperiretur, qui vellet tale onus ſubire: Fratres pro eo ſuſcipiendo ſunt incapaces ex dictis *tit.* 1. *conſil.* 6. alius extraneus nollet fidejubendo ſe exponere periculo ſolvendi de proprio in caſu reſtitutionis faciendæ. Quod quidem periculum, nec Syndicus, ut perſona privata in ſe eſset ſuſcepturus: & qua Syndicus reduplicativè inhabilis eſset; quia aliàs ſuo miniſterio obligaretur Sedes Apoſtolica (cujus nomine, & auctoritate agit) quæ à nullo poteſt in obligationem adduci: cum ſit omninò à conventionibus per inferiores ſtipulatis independens.

Quò ad ſecundùm, reſiſtit qualitas pecuniæ in eleemoſynam datæ, quæ ex intentione Donantium, & Pontificis manualis, & in promptu eſse debet, ut in opportunas Fratrum neceſſitates erogetur, ſub quo ſtatu, admiſso inveſtimento, nullatenùs eſse poſset, obſtante inveſtimenti naturâ, quæ petit, ut perpetuò ſtet pro vinculo cautionis: de quo paritèr *loc. cit.*

Petitur III. *Coram quo Judice debeat debitor conveniri, Eccleſiaſtico, vel Laico?*

23. R. Coram utroque poteſt. Cauſæ enim miſerabilium perſonarum ſunt mixti fori, niſi cauſa ſit Eccleſiaſtica. Hinc pupilli, viduæ, orphani, cœteræque miſerabilis perſonæ habent electionem fori, & poſſunt adverſarios ſuos (non Clericos tamen) trahere ad Curiam Principis: eſtò namque Summi Pontifices receperint pupillos, & viduas ſub protectione Eccleſiæ ex *cap. Licet omnibus* 87. *diſt.* non intendunt tamen Principum Sæcularium interturbare juriſdictionem; nam inquit Innocentius III. *cap. Ex tenore de foro compet. Nos igitur ſic ſumus viduis in juſtitia debitores, quòd aliis in juſtitiam facere non debemus*. Ideo viduas, pupillos, & conſimiles miſerabiles perſonas (quibus natura movetur ad miſerandum propter fortunæ injuriam) utpote, quia regularitèr, ut ſcribit Sperellus *tom.* 2. *deciſ.* 156. de foro laico exiſtunt, Principum tuitioni commendat in *cap. Adminiſtratores* 23. *quæſt.* 5. de qua re agit expreſsè dictus Sperellus, & Fagnanus *in* 2. *ad cap. Ex litteris de foro compet.*

24. Secundùm hæc Syndicus poteſt debitorem pro aſsecutione pecuniæ indebitè diſtractæ convenire in foro laico (ſi verò

verò Judex ſecularis fuerit negligens in administrando illi juſtitiam, debet ipſum trahere ad forum Eccleſiaſticum *d. cap. Ex tenore*) dummodo ex-Syndicus non ſit perſona Eccleſiaſtica; quia in caſu ei aſſiſtit privilegium, quo conſtituitur ſub juriſdictione *Judicis Eccleſiaſtici* privativè, quòad quemcumque alium Judicem. Alia videas *tit. ſequen, conſil. 3.*

TITU-

TITULUS V.

Eleemosynæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, &c.

CONSILIUM I.

An Fratribus Minoribus liceat pro expensis faciendis in Causis Beatificationum, ac Canonizationum, & Extensionis, aut Continuationis cultus Sanctorum sui Ordinis recurrere ad Amicos spirituales?

SUMMARIUM.

1 *Sumptus plures in Causis Beatificationum, & Canonizationum faciendi.*
2 *Expensæ aliæ prævia, aliæ concomitantes actum solemnis Canonizationis.*

3 *Ta-*

3. *Taxa circa honoraria conferenda patrocinantibus Causas.*
4 *Et quantùm ad pretium pro impressione Scripturarum.*
5 *Fratribus licitus est recursus ad Amicos Spirituales pro expensis faciendis in dictis Causis.*
6 *Et pro procurandis pecuniis pro conservatione Locorum Terræ Sanctæ.*
7 *Temeritas Hæreticorum circa Beatificationes, & Canonizationes.*
8 W*iclessi mendacia.*
9 *Erectio Montium Pietatis, cur facta, & à quo?*
10 *Recursus ad Amicos spirituales pro dictis Causis non repugnat Regulæ.*
11 *Sancti sunt templum Dei vivi.*
12 *Fratribus licet recurrere pro pertinentibus ad divinum cultum.*
13 *Pro bono spirituali est licitus recursus.*
14 *Praxis Ordinis fuit recurrere ad Amicos spirituales pro Causis Beatificationum, & Canonizationum.*
15 *Recursus fit, scientibus Romanis Pontificibus.*
16 *Quinam Fratres possint recurrere?*
17 *Pecuniæ à Fratribus recipi non debent.*
18 *Formula tenenda in recursu faciendo.*

19 *Summa etiam notabilis pecuniæ pro dictis Causis non repugnat paupertati Fratrum Minorum.*

1 Um in Ecclesiæ Catholicæ regimine nihil majus, aut gravius sit, quàm homines sanctitate claros, & in æterna Tabernacula receptos declarare pro Sanctis, eosque uti tales colendos, & venerandos decernere, & propronere Ecclesiæ, prout legitur in decretis editis à S. R. Congreg. de expresso mandato Innoc. XI. & ab eodem 15. *Octobr.* 1678. approbatis, ac ejus jussu publicatis pro directione, & praxi tenenda in Causis Beatificationum, & Canonizationum; necesse est, ut in re adeò gravi exactissima diligentia, & maturitate procedatur. Quod constat nullatenus absque opportunis, & necessariis impensis exequi posse. Etenim nulli ab Apostolica Sede honor decernitur, nullusque colendus, ut Beatus, vel Sanctus proponitur, nisi prius legitimè, aut authenticè, probatis virtutibus, & miraculis: & indè opus est, ut præviè fabricentur processus auctoritate, tùm Ordi-

dinaria, tùm Apostolica, & ex illis excerpantur Summaria, & typis dentur: subindè examinanda est eorumdem processuum validitas; simulque discutiendum, an constet de virtutibus, fama sanctitatis, & miraculis; tàm in vita, quàm post mortem patratis; hæc planè sinè hominum ministerio, studio, & labore inagibilia sunt. Ideò opus est, ut plures respectivè defatigent, & super illis laborent: ut *Notarii*, *Procuratores*, *Advocati*, *Postulatores*, *similesve Ministri necessarii*: qui gratis operas suas exhibere nullatenus debent, sed justo stipendio, & æqua mercede est eorum labor compensandus, juxtà illud Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua*. Et 1. *ad Corinth.9. quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat?* & alibi passim in Scriptura.

2. Hæc, aliaque divina testimonia satis exprimunt laborantibus dignam conferendam esse mercedem: sivè operas suas præstent circa præmissa, sivè aliis incumbant concomitantibus ipsum actum solemnis Canonizationis; prout sunt, *ornatus amplissimi Templi D. Petri*, *magnifica*

 ere-

erectio Solii Pontificii cum annexis, & connexis, ut solemni pompa, & ritu sacra Functio peragatur.

3. Honoraria conferenda Patrocinantibus Causas, & Notario S. R. Congr. regulanda sunt ad præscriptum taxæ ab eadem S. Congregat. editæ, & ab ipso Innocentio die, & anno, de quibus supra, approbatæ: de ejus commissione publicatæ, injuncta iis, ad quos pertinet, observantia, apud Lantusca *Theatr. Regul. in supplemento*.

4. Pariformiter procedendum est circa impressionem, & pretium pro Scripturis pertinentibus ad ipsas Causas, & attendenda est forma ab Alexandro VII. pro Curia præfinita: Inter quæ I. *Mandavit, ut in posterùm Informationes, tàm in facto, quàm in jure: Summaria, memorialia, oppositiones R. P. D. Fidei Promotoris, responsiones, replicationes, ac omnes, & quæcumque aliæ Scripturæ quomodolibet pertinentes ad Causas Beatificationum, & Canonizationum, imprimi, & Typis mandari possint, & valeant.*

II. *Pontifex licentiam, & facultatem hujusmodi impressionis privativè quoad omnes alios concessit Impressori, seù Typographo Camerali pro tempore.*

III. *Pro*

III. *Pro minori Partium dispendio, & sumptus æquitate constituenda, congruam taxationem in certa summa, cujus limites nullatenus transgredi possit, pro Scripturis ad Causas Beatificationum, & Canonizationum pertinentibus præscripsit: & expressè declaravit, & mandavit, ut ad summum solvantur julii quindecim, obulorum decem in singulos, pro quolibet folio cum apostillis: & julii quatuordecim sinè apostillis: omnibus, & singulis ipsius Impressoris sumptibus, & impensis, etiam quoad correctionem, papyrum, & alia quæcumque, imprimendo tamen.*

IV. *Ut folium contineat quatuor paginas: quælibet autem pagina, seù facies dicti folii debeat continere lineas quinquaginta quatuor: & quælibet linea litteras sexaginta quinque circiter: additis præterea apostillis opportunis in margine. Charta verò sit alba, & quæ, vulgò dicitur* Francese da scrivere, *melioris conditionis, quæ possit inveniri: & charačter Sylvius cum suo cuscino simili, in apostillis tamen longè minor:*

V. *Sexaginta tantummodo exemplaria imprimantur, nisi plura desiderentur à Secretario dictæ Congregationis Sacror. Rituum, quo casu pro exemplaribus, quæ supradictum numerum imprimentur, solvantur julii tres*

 dum-

dumtaxat pro unoquoque folio aliorum quinquaginta exemplarium: integro pariter Impressoris sumptu, ut supra; & sic respectivè ad majorem, seù minorem quantitatem.

VI. *Pro correctione verò impressionis ab iisdem Causarum Postulatoribus, seù earum Agentibus duo caroleni pro quolibet folio persolvantur Correctoribus, ab iisdem deputandis, qui deducendi erunt à summa prædicta juliorum quindecim, vel quatuordecim; nisi correctio ipsimet Impressori demandetur ab iisdem Postulatoribus, seu Causarum Agentibus die 19. Julii 1661.* apud Matta *de Canonizat. Sanctor. par.5. cap. 3. num.22.*

5. Hisque præmissis, dicendum Fratribus licere recurrere ad Amicos spirituales pro sumptibus opportunè faciendis in Causis Beatificationum, & Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus. De qua re nullatenus videtur posse dubitari. Nam, tàm Beatificatio, quàm Canonizatio, vel Extensio, & Continuatio cultus cedunt in honorem Dei, decorem Ecclesiæ Catholicæ, exaltationem Fidei, ac bonum spirituale Fidelium; idcirco ad hujusmodi bona procuranda non est Fratribus interdictus recursus ad illos ad effectum, ut pecunias conferant pro im-

impensis opportunis in expeditione Causarum: finis enim adeo excellens recursum justificat.

6. Qua ratione sinè offensione suæ professionis legitimè procurant pecunias, tùm, ut loca Terræ Sanctæ (à pluribus sæculis ex clementia Sedis Apostolicæ existentia sub regimine nostri Ordinis) redimantur à tyrannide, & vexationibus Turcarum, ac Græcorum molestiis; tùm ut in illis Christianæ Religionis professio conservetur, celebrentur Divina, & augeatur Fidelium devotio, illùc peregrinantium ad ea invisenda. Quod quidem esset obtentu difficile inter gentes, quibus Christianum nomen adeo est infensum: nisi extorta ab eis tributa suo tempore, ex pecuniis à piissimis Chistianis collectis prompta manu exsolverentur, prout tradit Sanctoro *comment. cit. tit.* 2. *consil.* 3. *num.* 42. Quæ, retenta puritate, positam resolutionem coadjuvant.

7. Potissimùm verò in specie comprobari videtur, quòd Fratres sollicitudine colligendi eleemosynas ad effectum propositum, parent dictamini rationis, & charitatis præcepto, quo filii tenentur

injurias Matri irrogatas vindicare, & Romanam Ecclesiam ab imposturis, & maledictis Hæreticorum pro viribus præservare. Mordent isti Beatificationes, & Canonizationes Sanctorum; & tamquam damnabilem Ecclesiæ politiam impia animositate imperitis venditant: notam, ut falsissimè ajunt, quod ipsa non pauperes, & despectos Religiosos, sed divites solùm, & potentes Fastis sacris adscribat.

8. Eadem curâ Fratres incumbunt, ut factis quoque mendax Wicleffus notetur, quem neutiquam puduit blasphemo ore evomere: *Peccant fundantes Claustra, & ingredientes sunt viri diabolici*. Item, *omnes de Ordine Mendicantium sunt Hæretici*. Item, *ingredientes Religionem, aut aliquem Ordinem eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad Regnum Cœlorum, nisi apostataverint ab eadem*. Quos errores cum aliis proscripsit Martinus V. *constit. inter cunctas Bullar. to.* 1.

9. Maximè pro legitimitate recursus facit, quòd recurrere ad Amicos spirituales ad malum præcavendum, inducendumque bonum spirituale non legitur Fra-

Fratribus Minoribus interdictum; quin potius à viris sanctissimæ vitæ, non semel, ut rem Deo gratam, id assumptum refertur. Hoc narratur de Beato Bernardino de Feltro, qui in subsidium pauperum, & ad avertendas enormes Judæorum usuras enixus est, ut in nonnullis Italiæ Civitatibus erigerentur Montes Pietatis; pluresque fundaverat, adjuvante Civium pietate, quos rogaverat, ut pecunias in unum conferrent, ut pauperibus, & indigentibus mutuari valerent. Rem sanè Deo acceptam à Bernardino exercitam factum mirabile præmonstravit, relatum in *Menologio Franciscano in Februario die 6. nu. 7.* ibi: *Cùm B. Bernardino Feltrensi Montis Pietatis erectionem Lucæ meditanti aliquot ejus Cives tergiversarentur, ac ipse Zelosus Pater de assequendo negotio fermè desperaret. Christus Dominus præfati Montis institutionem absque dubio futuram revelavit Francisco à Plebe S. Stephani, præcipiendo, ut prædictum Bernardinum hac de re certiorem redderet*. Propter quod, ponderata similitudine, sequitur Fratribus vetitos non esse recursus ad procuranda bona adeo excellentia, & quæ, etiam ex dictis Causis sequuntur.

At

At difficultas eſt: *An hic recurſus ſit contrarius Regulæ?*

10. R. Negativè juxta Declarationem Nicolai III. in *cap. Exiit de verb. ſignif. in 6*. In quo §. *Et quia oportet*, Pontifex declarat Fratribus licere recurſum pro neceſſitatibus quoque, quæ, propria conditione inſpecta, neceſſariò tractum temporis habent: & exemplificat, ut in *libris ſcribendis, Eccleſiis conſtruendis, libris in locis remotis emendis, & aliis ſimilibus, ſi quæ occurrerint*. Ubi ponderandum ſub clauſula, *& aliis ſimilibus* &c. contineri, etiam recenſitas Cauſas, quæ ex ſui qualitate tractum ſucceſſivum includunt; & ex quibus æquè proveniunt bona ſpiritualia, quàm ex ſcriptione librorum, Eccleſiarum conſtructione, & conſervatione ſacrorum locorum Terræ Sanctæ, ut notorium eſt; quinimò, ſi non denegatur, ſed expreſsè conceditur Fratribus licere recurrere pro pecuniis, ut Templa materialia ædificentur, & ornentur, vetitum illis pariter nullatenus cenſendum eſt, quòd recurrant, ut tractentur, expedianturque Cauſæ Virorum proprii Ordinis, qui propter excellentiam vitæ, & integritatem morum fuerunt hic viventes tem-

templum Dei vivi, & in quibus habitavit Spiritus Sanctus ex. 1. *ad Corinth. cap* 3. Par enim ratio militat: in neutro recurritur ad pecuniam pro relevanda Fratrum paupertate: In utroque divinus cultus intenditur, & promovetur profectus spiritualis Fidelium.

12. Ulterius, idipsum per æquipollens, & implicitum constat ex *Clementina Exivi eod. tit.* Ubi §. *Cùm etiam*, recursus ex Regula restrictus ad necessitates infirmorum, & pro Fratribus induendis, amplientur à Clemente V. ad alias, vel *similibus*, ut ait textus; sub quo loquendi modo, noster casus in generali continetur, consentiente Glossa ibi, *verb.*, *vel similibus*: necessariis *nimirùm*, ut ait, *non voluntariis, seu iis, quæ sunt necessaria ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium*: Pecuniæ verò ad sumptus pro dictis Causis necessariæ divinum cultum respiciunt: quandoquidem honor, qui Sanctis, & Deo amicis exhibetur, in Deum refertur: qui est auctor sanctitatis, juxta illud Exodi *cap.* 21. *Ego Dominus, qui sanctifico vos.*

13. Neque his opponatur Declarationes Nicolai, & Clementis restrictas videri

videri ad necessitates Fratrum, & nihil aliud afficere. Nam dispositio in textu extenditur ad necessitatem, tùm temporalem, tùm spiritualem, ut patet ex littera. Necessitas spiritualis figuratur in scriptione Librorum, & Templorum structura, & ex consequenti, etiam in tractatione dictarum Causarum; quæ necessaria est, tùm, ut Apostolica Sedes Religiosis in osculo Domini defunctis honores Sanctorum definiat, tum, ut nostriOrdinis professores novos concipiant virtutum stimulos, animentur ad sancta; tùm, ut Fideles omnes excitentur ad amorem eorum, quæ Deus præparavit diligentibus se: tùm tandem, ut cunctis, notum sit, quòd Seraphicus Ordo juxtà elogium Leonis X. *in Constit. Ite, & vos 23. Bullar. to. 1. est Religio, quæ nihil, nisi divinum, angelicum, omni perfectione, refertum, Christoque nihil, nisi conforme, ut non immeritò sua dicatur, repræsentat*; ac simul pateat Regulam Minorum *illicitam* minimè, & *inobservabilem* esse, prout nonnulli eam mordebant temporibus Nicolai III. ex enunciatis in *d. cap. Exiit §. Hæc est*, quam ipse Apostolico oraculo celebravit, *tot divinis testimoniis communitam, quæ cre-*

credibilia facta sunt nimis, in tot Sanctis viris, in observantia hujus Regulæ agentibus, & finientibus dies suos: quorum nonnullos Sanctorum Cathalogo Sedes Apostolica ex eorum vita, & miraculis fecit adscribi.

14. Tandem, resolutioni assistit praxis assidua in Ordine à Viris sanctissimis observata. De S. Bonaventura legitur plurimùm adlaborasse pro Canonizatione S. Patris Francisci: illa Sancti Bernardini Senensis promota asseritur à S. Joanne de Capistrano; Et certè verisimile est per eos rogatos esse Amicos spirituales, ut necessaria pro sumptibus ministrarent. Fatuum autem esset, Sanctis illis impingere, quòd prætacto recursu peccaverint in Regulam, quam adeò rigidè observarunt, & de observantia solliciti nos pariter sanis, utilissimisque doctrinis instructos fecere.

15. Ad extremum additur, recursus non fieri, nisi scientibus Romanis Pontificibus, optimè de puritate Regulæ, & statu Fratrum Minorum instructis. Quibus profectò perspicuum est non posse sumptus pro expeditione Causarum fieri de bonis Fratrum, qui omnibus temporalibus carent, sed oportere, ut

ut pietas Fidelium, Fratribus petentibus, manus adjutrices porrigat. Zelavit autem semper Sedes Apostolica rigorem paupertatis in Ordine, ut notissimum est ex Declarationibus Regulæ editis respectivè ab eodem Nicolao, & Clemente, ac Innocentio XI. *constitut. Sollicitudo*; & diximus *tit.3. Consil.I.* Idcircò fundatissimè præsumitur Sanctam Sedem censere recursum ad amicos spirituales ad effectum enunciatum, abusum non continere contra Regulam, sed medium esse, licitè eligendum ad intenti finis assecutionem.

16. Verùm, non omnibus Fratribus permissum est recurrere, sed iis tantum, quibus commissum erit à Ministris, & Custodibus, vel Guardianis; quibus à Regula facultas recurrendi generaliter præservatur, ut *tit.2. consil.4. n.*48.

17. Abstinere tamen debent Fratres deputati à receptione pecuniæ; quatenus verò concedens per se ipsum, vel Substitutum suum non velit pecuniam expendere, debet moneri, ut eam mittat Syndico proximioris Conventus, qui eas transmittat, vel Syndico Conventus loci, in quo fabricandi sunt processus, vel Syndico

co generali Romæ exiſtenti, ubi Cauſæ ipſæ tractantur: & in plures annos differuntur, tùm exigente qualitate materiæ: tùm, ut maledica ora Hæreticorum obſtruantur, blaſphemantium Sedem Apoſtolicam præcipitanter dictas Cauſas reſolvere, & cultum Famulis Dei decernere.

18. Formula verò in recurſu adhibenda eſse poteſt: *Placet vobis aliquam eleemoſynam pecuniariam conferre pro introducenda Cauſa Beatificationis* (vel, continuanda illa Canonizationis, aut promovenda Extenſione, vel Continuatione cultus) *Servi Dei, Fratris N. de N. noſtri Ordinis?*

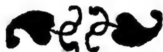
Quæritur: *An diſpoſitio teſtamentaria, qua legatur ſumma, etiam notabilis pecuniarum ad effectum, ut dictæ Cauſæ tractentur, repugnet ſtatui Fratrum Minorum?*

19. Reſpondetur negativè. Etenim hujuſmodi pecuniæ non concernunt utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & veſtitu, ſed decorem Eccleſiæ, gloriam Seraphici Ordinis, & cultum religioſum, exhibendum amicis Dei ab Apoſtolica Sede in numerum Sanctorum relatis. Conſtat autem relicta pro

certo

certo usu cultus divini in Ecclesiis Fratrum, ut, pro oleo lampadis, & frumento pro Sacrificiis, aut pro utilitatibus Sacristiæ, vel Fabrica Ecclesiæ non repugnare arctissimæ paupertati Fratrum, ut tenuit Rota coram Emerix in *Turritana Legator.* 10. *Januarii 1695.* quæ relicta deberi censuit, ut diximus *tit.3. consil.1. §.5.* ita in propositо dicendum.

Dictum est *Summa, etiam notabilis,* quia si versemur in casu, quo moderata quantitas pecuniæ unica præstatione solvenda relinquatur pro necessitatibus Fratrum, sunt Fratres capaces recipiendi per modum eleemosynæ ex ibi dictis *§.1. n.6.* nisi esset in fraudem paupertatis: quæ fraus præsumitur, cùm summa est adeo relevans, & tanta, ut propterea censeatur mendicitas Fratrum ita relevari, ut eximantur à quotidianis, & humilibus quæstuationibus, quòad ea, quæ ad Fratrum alimoniam; & vestitum ordinantur, ex ibi dictis *§.6.*

CON-

CONSILIUM II.

An pecuniæ oblatæ pro Caufis Beatificationum, & Canonizationum, aut Extenfionis cultus poffint inveftiri in locis Montium?

SUMMARIUM.

1 *Quid fint loca Montium?*

2 *Loca alia antiquæ, alia novæ erectionis.*

3 *Pecuniæ pro Caufis Beatificationum, & Canonizationum conceffæ poffunt in locis Montium inveftiri: & à quo?*

4 *Pecuniæ in locis Montium funt in loco fecuro, & pro Caufis fructificant:*

5 *Nequeunt illis emi cenfus: & cur? ad 7.*

8 *Emptores locorum Montium de facili reperiuntur.*

9 *Capitale in locis Montium femper remanet.*

10 *Loca Montium novæ erectionis funt difficilioris extinctionis.*

11 *Penfionibus annuis compenfatur damnum,*

quod potest obvenire per extinctionem locorum Montium.

12 *Pecuniæ pro dictis Causis concessæ deponi non debent in ædibus Montis Pietatis.*

13 *Neque ex illis possunt creari cambia.*

14 *In mutuo nihil potest supra sortem recipi: excipe.*

15 *Nec ratione periculi, ad 16.*

17 *Nec quia Negotiator suas facultates auget ex pecunia mutuò recepta.*

18 *An verò possit, quia quis non consuevit suas pecunias non tenere otiosas?*

19 *Pecuniæ pro Causis prædictis concessæ, sinè beneplacito Apostolico in alios usus converti non possunt.*

1 HIC Romæ sunt loca quædam auctoritate Pontificis erecta, loca Montium nuncupata, in quibus, ut in montibus pecuniarum, pecuniæ, tàm à Civibus, quàm exteris investiuntur cum translatione dominii: quibus Camera Apostolica ad publicam utilitatem utitur; singulisque annis per determinatos Ministros quandam pensionem ex vectigalibus pro quolibet centenario investientibus solvit. Quæ loca in aliorum Principum dominiis fortè non

non desunt, licèt aliis titulis nuncupata.

2. Variant hæc loca in nomenclatura: alia appellantur Baronalia, & quædam Cameralia; ista sunt quasi moralitèr secura; cum pro illis debitrix sit dicta Camera, quæ non potest bonis excidere, vulgò, *fallire*. Et inter hæc quædam dicuntur antiquæ erectionis, diversis nominibus intitulata, ut *Mons restauratus*, *Mons fidei*, *&c.* Quædam verò novæ erectionis nominantur; quæ idem nomen retinent, & variant solùm in numero, ut *Mons S. Petri primæ erectionis; Mons Sancti Petri secundæ erectionis*, *&c.*

3. Quibus præmissis, dicimus posse licitè dictas pecunias in locis Montium Cameralibus investiri: nihil enim investimento officit, aut hoc repugnat statui Fratrum Minorum. Quoniam pecuniæ non spectant ad Fratres: cùm à Donantibus non pro Fratribus, sed pro dictis Caussis fuerint concessæ.

Nec nomine, vel auctoritate Fratrum investiuntur, sed, vel immediatè à Donantibus proprio nomine in apocha expresso, vel, per Syndicum Apostolicum, utpotè personam fideliorem, & magis idoneam, quæ per Religiosos Cau-

ſarum Poſtulatores inſtrui valeat de ſumptibus pro tractatione earundem.

4. Quinimò, non tàm verſamur in caſu de licito, ſed, ex debito quoque ſunt pecuniæ in illis inveſtiendæ; tùm, ut hac ratione pro opportunis expenſis fructificent (quæ quidem fuit veriſimilis Donantium voluntas) tùm etiam, ut in loco ſecuro deponantur: utraque qualitas eſt cum inveſtimento connexa: de fructu ex dictis conſtat: ſecuritas verò eſt notoria: etenim dicta loca à fide Principis ſunt aſſecurata, æquivalentque rebus immobilibus, & ſtabilibus, *arg. ex Clementina Exivi §. Cumque annui de verb. ſignif.* & indè periculum amiſſionis, vel capitalis, vel annuæ præſtationis excludi cenſetur.

Quod profectò non procederet, ſi Banchario, vel alteri Mercatori ad lucrum, etiam pro Cauſis concederentur. Quoniam, data horum ceſſione à foro, vel, rei familiaris conſumptione, interitus utriuſque foret neceſſarius, adeout reimburſatio, aut in totum deſperaretur, aut nonniſi variis ſumptibus, & moleſtiis eſſet aſſequenda.

5. Propter quòd nec cenſus, hoc eſt, jura per-

percipiendi annuas pensiones *ex re alterius stabili*, *vel frugifera* (quæ est definitio census) possunt dictis pecuniis comparari: contractus enim censualis repugnat intentioni Donantium pecunias, & fini, ad quem pietas Fidelium eas contulit. Enim verò, stipulato contractu censuali, nequirent amplius deservire pro Causarum expeditione; cum de natura census ex parte emptoris sit perpetuitas ex *constitut. Cùm onus S. Pii V. la 79. Bullar. tom.2.*

6. Pactum verò ab emptore initum cum venditore census, ut intra certum tempus debeat hic censum extinguere, reddendo pecuniam in summa, quam in venditione accepit, ibi improbatur à S. Pontifice; declaranturque usurarii contractus censuales cum simili pactione adstipulati, aliisque ibi præscriptis non observatis.

7. Quin etiam capitale in contractu censuali subesset periculo interitus; frequentèr enim bona, quæ stant pro hypotheca census, possunt etiam absque culpa Emptoris perire, aut aliis debitis esse gravata; quatenùs verò hujusmodi oneri supponerentur, in exactione facienda cedendum esset anterioribus creditoribus:

neque posset aliis bonis fieri compensatio, cum, vel nulla sint, vel nonnisi fideicommissaria, pro assecuratione censuum, prorsus inepta; & indè recognoscenda est evidens Causarum damnificatio.

Neque obstat nostro investimento opponere. I. Quòd etiam loca Montium sunt perpetua. II. Quòd illa quoque subsunt periculo interitus, in casu nimirum, quod Roma depredaretur, & ab hostibus vastaretur. III. Sæpè Loca extinguuntur.

8. R. Nullum ex adductis convincit. Non primum, quia, estò perpetua, tamen quia à fide Principis assecurata de facili reperiuntur emptores; sicut probat praxis quotidiana in emergentibus casibus; & propterea in casu expeditionis Causæ illa vendi possent, & pretium erogari pro requisitis ad actum solemnis Beatificationis, vel Canonizationis; vel, tunc recurri posset ad Summum Pontificem, ut mandaret restitutionem capitalis: ex qualitate negotii investiti pro Causa finibili.

9. Nec secundùm. Quoniam, illo item infortunio admisso, sequitur solùm aliquas annuas pensiones esse ad tempus, vel deperditas, vel suspensas, salvo tamen

men ſemper capitali, quia Camera Apoſtolica illud deberet, & in futurum teneretur ex redditibus vectigalium, vel aliis præſtationes ſolvere, quoties receptas pecunias non reſtitueret. Dictum verò periculum eſt valdè remotum, & in conſideratione non habendum.

10. Minuſque obſtat tertium. Nam Loca novæ erectionis, in quibus pecuniæ deberent inveſtiri, remotiſſima ſunt ab extinctione; ad quam nunquam proceditur, niſi prius per edictum locis publicis affixum moneantur creditores de extinctione, & reſtitutione capitalis facienda.

Dices. Cum dicta loca extinguuntur, à Camera Apoſtolica non redduntur, niſi centum ſcuta pro quolibet Loco, quando in inveſtimento fuerunt tradita centum, & quindecim plus, minuſvè: & ità Cauſæ in amiſſione exceſsus damnificarentur.

11. R. Hujuſmodi damnum compenſatur per annuas penſiones duorum adminus ſcutorum cum dimidio pro quolibet centenario; quæ penſio non reciperetur, ſi pecuniæ otioſæ apud aliquem remanerent. Quinimò, permiſso, damnum illud per dictas penſiones non reparari,

 ſanè

ſanè cenſendum eſt, quemquam velle prudenter potius parva aliqua capitalis parte carere, quàm jacturam exintegro illius facere; vel dicendum, quòd detrimentum in parte illa compenſatur per præſtationes, quæ in tot annorum fluxu recipiuntur, vel, in ſubſidium expenſarum dietim contingentium, vel etiam in augumentum capitalis; quod fieri poſset, dum in eſse conſervatæ integrarent ſummam aptam pro inveſtimento alterius loci Montis.

Quæritur: *An dictæ pecuniæ debeant deponi in ædibus Montis Pietatis?*

12. R. Negativè. Tùm, ex quo ibi infructuosè manerent. Tùm ex eo, nam eveniente, quod Mons bonis cederet, vel violentèr deprædaretur, pecuniæ perirent Cauſæ; enim vero dominium pecuniarum in depoſitum Montibus Pietatis commiſſarum, in ipſos Montes non tranſit, ſed remanet apud eum, in cujus faciem partitæ, & depoſitum cantant: ſemper autem res domino perit. Sed vide *conſil. 3. nu. 25.* exceptionem.

Quæritur II. *An poſſent ex illis creari cambia, in quibus recipiens debitorem ſe conſtituit pro ſumma recepta, & ulteriùs tene-*

tenetur dare quinque pro quovis centenario, sivè in nundinis plus, vel minus pretium carrat?

13. R. Negativè propter periculum amittendi, tùm capitale, tùm interesse promissum. Experimur enim sæpè Banchariios, aliosvè, vel foro, vel bonis cedere, adeout ex tunc impotentes sint ad utrumque.

14. Ulteriùs observo, esse valdè dubitandum de honestate similium cambiorum, quæ in re aliud non videntur importare, quàm pecuniam mutuo datam, superaddita solùm appellatione cambii: in quo, sicut in mutuo transfertur dominium in gravatum reddere. Cum vero in mutuo nihil supra sortem liceat recipere (aliàs præsumeretur venditus usus pecuniæ, qui invendibilis est) ità & in cambio; quatenùs vero recipiatur usura committitur, nisi titulus recipiendi justificetur ex legitimo titulo damni emergentis, vel verisimilitèr lucri cessantis.

15. Justa causa recipiendi aliquid ultra sortem non reputatur periculum amittendi capitale, cui quis exponitur, ut quidam dixerunt. Nam hujusmodi pericu-

riculum est remotissimum, & exintrinsecum mutuo, vel illis assertis cambiis. Quin etiam, tunc prætextu periculi posset justè plus à pauperibus exigi, quàm à divitibus; quòd nullatenus admitti debet, aliàs via aperiretur palliandi usuras, ut dixi *cautel. confess. libr. 2. cap. 24. num. 31.*

16. Neque id probari videtur decreto Sacræ Congregationis Inquisitionis approbato ab Innocentio X. *anno* 1645. in his terminis: *Sinenses, si aliquid accipiant ratione periculi probabiliter imminentis, non esse inquietandos.* Decretum enim non continet positivam approbationem, & concessionem, sed tolerantiam dumtaxat ad tempus, non respectu omnium, sed Sinensium tantùm (de quibus agebatur) recentèr conversorum ad Fidem; quos non statim S. Congregatio censuit à Missionariis inquietandos circa contractus, in quorum vim quidquam ratione periculi supra sortem recipiebant, sed tolerandos esse ad tempus, & in bona fide relinquendos, quousque progressu temporis plenius instructi suavius possent à similibus commerciis abduci. Poterant enim ignorantiam invincibilem habere de re, quæ eis non apparebat ab intrinseco mala.

17. Alii

17. Alii titulum justè recipiendi auctarium in hoc fundant, quòd Negotiator ex pecuniis mutuo receptis suas facultates auget, & lucrum facit. Etenim hac ratione posset quicumque à Mercatoribus, & Banchariis mutuatariis aliquid supra sortem justè recipere, estò abesset verus titulus, aut damni emergentis, vel lucri de proximo cessantis. Lucrum illud Mercatoris non est fructus pecuniæ, sed industriæ ab eo pro illo exhibitæ. Quemadmodum major quantitas frumenti, quæ agricolæ provenit, non est fructus frumenti ab alio mutuò recepti, sed illius laboris, & industriæ; & propterea mutuans non potest ab agricola plus frumenti recipere; quam dederit.

18. Quidam de justo titulo non dubitant, allegantes, se non consuevisse suas pecunias otiosas tenere. Verùm videndum est, an reverà dictas pecunias quis destinaverit negotiationi licitæ, non usurariæ: vel, in aquisitionem alicujus fundi frugiferi, & annui census, seu officii lucrativi; & quatenùs ità sit, jus habet paciscendi cum mutuatario, vel campsario de compensatione lucri cessantis, quod sibi verisimiliter evenire posset ex ne-

negotiatione, vel prædictorum acquisitione; quamvis aliàs habeat pecunias ad varios rationabiles usus reservatas, ut ad alimenta familiæ, dotem filiæ, similesvè casus, quos quisque prudens debet præcavere.

Hæc digressio adjecta est, nè Syndici se implicent similibus contractibus, aptis solummodo ad palliandas usuras; sed ubi opus sit, pecunias apud eos à pietate Fidelium depositas pro Causis enunciatis, in tot locis Montium investiant, ut hinc, & securitati ipsarum consulant, & utilitatem in beneficium Causarum intendant.

Quæritur III. *Quid agendum de residuo pecuniæ, si causis absolutis, aliquid supersit?*

19. R. In casu provisio spectat ad Sedem Apostolicam, sinè cujus facultate nequeunt pecuniæ in alios usus converti per text. in *Clementina Quia contingit de Religios. domibus* in quo quoad res ad certum pium usum à largitione Fidelium destinatas, Clemens V. decrevit, *ad illum debeat, non ad alium, salva Sedis Apostolicæ auctoritate, converti*. Constat autem pecunias ad tractationem dictarum Causarum elargitas pio usui esse ad-

addictas; ideo ad alios usus diverti nullatenus possunt, nisi Romanus Pontifex, supplicante Syndico Apostolico, pro alia necessitate concesserit. Dominium enim ipsarum, utpotè pro Causis piis in Sedem Apostolicam transit; cum præsumendum sit Dantes illud à se abdicasse, si secus non exprimant; nam propter Deum illas concesserunt, ac ut deservirent pro Causis piis; quæ finibiles quidem sunt, sed regularitèr, ipsis viventibus non absolvuntur; & ideo aptior persona non est, in quam dominium transferatur, quam persona Romani Pontificis; *arg. ex cap. Exiit §. Ad hæc, cùm, de verb. signif. in 6.*

CON-

CONSILIUM III.

An adversus Syndicum, qui, vel bonis, vel foro cessit, detur actio judiciaria pro recuperandis pecuniis oblatis pro Caussis Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus? & quis debeat judicialitèr petere?

SUMMARIUM.

1 *Provisio novi Syndici, in casu, quòd, alter foro, vel bonis cedat, aut aliàs à Syndicatu amoveatur, à quo facienda, & quæ partes Syndici succedentis? ad 3.*

4 *Possunt Commissarii Terræ Sanctæ retinere unam clavem arcæ eleemosynarum.*

5 *Pro securitate recuperandi pecunias pro Caussis donatas debent bona ex-Syndici obligari.*

6 *Et bona dotalia.*

7 *Syndicus in concursu Creditorum admitten-*

tendus in petitione adversus debitorem.

8 *Tacita hypotheca fit à lege.*

9 *Factis probatur admissio Syndici in Creditorum concursu.*

10 *In concursu Creditorum servatur graduatio.*

11 *Creditores hypothecarii expressi, qui sint?*

12 *Et habentes privilegium tacitæ hypothecæ?*

13 *Creditum probatur, etiam per privatam scripturam.*

14 *Et per testes.*

15 *Creditores personales, alii privilegiati, alii simplices, seù chirographarii.*

16 *Syndicus in exactione crediti cedit Creditoribus anterioribus, & potioribus.*

17 *Regula juris*, qui prior est tempore, *&c. qualiter usurpanda.*

18 *Posteriores Creditores habentes, etiam expressam hypothecam, cedunt Syndico judicialiter petenti.*

19 *Clausula in forma Cameræ non lædit jura alterius.*

20 *Creditores chirograharii, estò anteriores, semper cedunt posterioribus hypothecariis expressis, vel tacitis.*

21 *Res semper clamat pro domino, & huic reddenda, ubicumque extet.*

22 *Res*

22 *Res ad certum usum pium destinatæ in alios nequeunt converti.*

23 *Fidejussor solvit de proprio, si principalis non satisfaciat.*

24 *Sedes Apostolica à nullo potest in obligationem adduci.*

25 *Sumptus in dies occurrentes petunt pecunias, vel ipsarum fructus, esse manuales.*

26 *Consignatio eleemosynarum exactarum ex bonis decocti novo Syndico non repugnat Regulæ Fratrum, ad 27.*

28 *Pecuniæ aliarum Causarum non possunt stare pro cautione de restituendo, credito recuperato.*

29 *Agitur de assistentia Postulatorum in Curiis, Syndico judicialiter petente.*

30 *Postulatores non exigunt à Syndico computus juridicos, ad 31.*

32 *Non sunt confundenda debita, & credita Causarum, ad 34.*

35 *Expensæ aliæ vivæ, aliæ mortuæ: & quæ?*

36 *Formula litterarum patentum pro deputatione Postulatoris.*

37 *Expeditio ipsarum per se pertinet ad Ministrum Generalem.*

HU-

HUjus qualitatis dubium concernens pecunias piè à Fidelibus in eleemosynam oblatas ad Fratr. Minorum necessitates relevandas proponitur, resolviturque *tit.*4. *consil.*4. Et cùm ibi dicta, servata proportione, sint ad præsentis intellectum aptabilia, relegi possunt. Verùm quia nonnulla in specie animadvertenda occurrunt circa pecunias à Benefactoribus elargitas pro expeditione Causarum Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus Beatorum Ordinis Minorum, propterea in propriis terminis hìc difficultas examinatur.

1. Et in hac facti specie præmonemus quòd, eveniente casu, ut Syndicus, cui fuerant commissæ pecuniæ ab eo opportunè expendendæ juxta insinuationem Postulatorum dictarum Causarum, bonis, vel foro cedat, ac debitis supra vires gravetur, adeout timeatur de interitu eleemosynarum, Superior, vel de ejus commissione Postulator debet dictum Syndicum ab officio removere, novumque nominare cum facultatibus opportunis, de quibus diximus *loc. cit. consil.* 2. *num.* 25.

 & hìc,

& hic, suppoſita nominatione, in executionem proprii muneris tenetur adverſus Syndicum decoctum, vel debitorem, aut alio titulo ab Officio Syndicatus amotum, judicialiter agere pro aſſecutione pecuniarum, quas idem indebitè diſtraxerit, vel in præjudicium Cauſarum alienaverit: aut etiam, ſi adhuc apud ipſum exiſtant.

Nunquam tamen in Actis debet nomen Fratrum aſſumere, tamquam ipſorum Cauſam agens, ſed nomine Papæ, ad quem dominium pecuniarum ſpectat (vel Donantium, ſi illud ſibi expreſsè retinuerint) procedere, inſtando pro recuperandis eleemoſynis à Fidelibus elargitis ad effectum, & intentione, ut ipſæ Cauſæ pertractentur.

2. Hæc praxis nominandi novum Syndicum ſervanda pariter eſt, cùm Fratribus innoteſcit imminens eſſe periculum decoctionis Syndici, cui primùm fuerant enunciatæ eleemoſynæ commiſſæ. Nec propterea Fratres maculantur; quin potius eis videtur incumbere, ut ſatagant, nè pia Donantium intentio fraudetur, & negligentiæ, ac incuriæ Syndici obvietur: in quem finem planè Superioribus conceſ-

ſa etiam fuit facultas Syndicos nominandi, ut expreſsè in *conſtit. Ex Clementi Pauli IV. 1. Bullar. to.1.*

3. Videturque proviſio fundari in *cap. Exiit de verb. ſignif. in 6.* applicando noſtro inſtituto ea, quæ diſponuntur *§. Poſſint etiam* circa ſubrogationem faciendam Subſtitutis Donantium; ibi: *Si tamen interdum propter locorum diſtantiam, in quibus eſset ſatisfactio facienda, & conditiones, ſeù circumſtantias alias, caſus emergeret, in quo videretur plurium perſonarum ſubrogandarum miniſterium opportunum, liceat ipſis Fratribus hoc in caſu juxta negotii qualitatem* (*ſervato modo prædicto*: hoc eſt: de conſenſu Dantis, vel perſonæ ipſius Subſtitutæ) *plures perſonas aſſumere, nominare, ſeù præſentare ad iſtud miniſterium exequendum*. Sicut enim licitè in dictis circumſtantiis aliam, vel alias perſonas reſpectivè nominare poſſunt; ſic in præſenti facti ſpecie ad novi Syndici nominationem licitè procedunt, nè bona Papæ dilapidentur, pia Donantium intentio fruſtretur, & opportunis auxiliis Cauſæ priventur.

4. Maximè, quia verſamur in caſu eleemoſynarum, quæ, ipſis Fratribus

etiam fortè petentibus, donatæ sunt pro Causis Sanctorum sui Ordinis, consequentèr ex debito charitatis naturalis tenentur per modos suæ Regulæ congruos providere, nè ipsarum interitus contingat; quamquam jus nullum in ipsis prætendant, vel prætendere possint; sicut onus habent providendi, ne expilentur eleemosynæ donatæ à Benefactoribus pro conservatione, restauratione, & subsidio Sanctorum Locorum Terræ Sanctæ, divinique cultus in illis augumento: & etiam pro Fratrum inibi degentium, & Peregrinorum illuc pergentium sustentatione, & necessitatibus. In quem finem, & pro tutiori custodia Innocentius X. *constit. Cùm sicut* 11. *Bullar. tom.* 5. concessit, ut Commissarii Terræ Sanctæ tutâ conscientiâ possent retinere unam clavem arcæ, in qua pecuniæ pro illis Locis asservantur, existente aliâ apud Syndicum Apostolicum: ut hac forma intactæ conservarentur, & obviaretur periculo ammissionis: sæpè enim plures fuerunt sub interitu culpâ Syndicorum, vel in casu decoctionis, vel, quia alias illis indifferenter in suos particulares usus, & interesse utebantur.

5. Tunc

5. Tunc verò recens Syndicus alligatur oneri monendi ex-Syndicum, vel, ut amicabiliter reddat, vel, legabiliter se, suaque bona expresè obliget pro securitate solvendi debitum; & pro potiori cautela debent, uxore, & filiis consentientibus, pro assecuratione vinculari bona, etiam dotalia uxoris ad affectum, quòd si illa viri satis pro solutione non sint, vel, sit cedendum Creditoribus anterioribus, vel potioribus, ex aliis reimbursatio integretur.

6. Quod observatum est pro recuperanda summa pecuniarum, quæ existebant apud Comitem de Sylva, Syndicum generalem Religionis pro Causa Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei Fr. Sebastiani de Apparitio. In casu enim, solidatis computis, d. Comes se fecit, & constituit verum, & legitimum debitorem in summa notabili; seque obligavit dictæ Causæ: & pro ea D. Marchioni Francisco Nunez Syndico de novo nominato, illam exbursare promisit, & pro uberiori cautela dictæ solutionis addendo jura juribus, se se ut principales principalitèr, & in solidum obligarunt ejus uxor, & filii, ut latiùs, instrumentis editis respectivè

20. *Aprilis* 1694. ac 8. & 9. *Octobris d. anni*.

Quæritur I. *An Syndicus succedens in officio Syndicatus debeat in concursu Creditorum admitti pro recuperandis iis, pro quibus ex-Syndicus est debitor Causæ*.

7. R. Affirmativè per adnotata *tit. & consil. cit. num.*20. quæ punctualitèr in specie hìc quoque probant, posita liquidatione debiti, quo supponitur ex-Syndicus gravari; cujus bona sunt tacitè hypothecata in securitatem eleemosynarum, quas receperat expendendas in beneficium Causarum. Quemadmodum enim cœteri Creditores jus habent in ipsius bona propter hypothecam expressam, vel tacitam, ità à lege tacitâ hypothecâ Syndicus protegitur, ut adversùs decoctum, ejusque bona possit juridicè procedere.

8. Tacita verò hypotheca in casu fit à lege. Cùm enim à lege propriæ professionis Fratres sint incapaces ad expresam hypothecam imponendam, utpotè inhabiles ad aliquam obligationem activam, vel passivam contrahendam; nec de expresa hypotheca possint ipsæ Causæ pacisci, cùm sint organa inanimata, & nolle, & velle

& vèlle careant; nec ab aliis personis valeat ea conventio expectari; & cum aliàs lex ipsa disponat, ut res, & bona ad pios usus determinatè destinata, in alios usus non convertantur, ut expressè in *Clementina Quia contingit de relig. domib. in 6.* lex ipsa tacitè bona Executorum, & Ministrorum obligat, ut, quatenus illi relicta ad ipsos usus indebitè distraxerint, ex propriis debeat damnum reparari, & pia intentio Fidelium impleri, ut ibi textus significat. Ità, quia pecuniæ pro Causis relictæ ex-Syndico à Fidelibus consignatæ, sunt piis usibus determinatè deputatæ, lex per tacitam hypothecam supplet expressam, consulens securitati, tùm pecuniarum, tum executionis à Fidelibus intentæ. Verum tamen est, quòd Syndicus de novo nominatus potest obligationem expressam recipere à Syndico ab officio remoto, in securitatem reddendi eleemosynas receptas, quarum in solidatione computorum debitor esset. De tacita hypotheca, & deposito irregulari, ac regulari nonnulla dicta sunt *ubi supr. loc. cit. num.* 14. 15. 16. & 17. ibi videnda.

9. Subsecutis factis res comprobatur:

& in ſpecie adverſus d. de Sylva, (realem, & liquidum debitorem in ſumma gravi ad d. Cauſam ſpectante) in judicio pro exactione proceſſit D. Marchio Nunez, ut ſupra. Subinde, ſecuta decoctione Leonardi Librii, apud quem, ut Syndicum generalem Religionis aſſervabantur in depoſitum irregulare ſcuta 2062. (prout liquidatum fuit ex regeſtis ejus Banci) à Fidelium pietate elargita ad effectum ut 1255. erogaret pro neceſſitatibus Officialium Generalium, aliorumque Fratrum Familiæ Ultramontanæ, & ſcuta 807. ſubminiſtraret pro proſequendis quinque Cauſis Canonizationum: adverſus Librium, non obſtante prævia reſiſtentia Creditorum, cognitò de bono jure D. Gulielmi Ricca Syndici ſubſecuti, fuit ab Judice favore hujus pronunciatum pro admiſſione in cauſa adverſus debitorem, à quo dicta ſumma fuit recuperata.

Sed oritur difficultas. *An Syndicus in exactione crediti præferendus ſit cæteris Creditoribus: ſi bona decocti omnibus debitis ſolvendis non ſufficiant?*

10. Eſt regula generalis, quòd, dato concurſu Creditorum, ſervanda eſt gradua-

duatio in exactione crediti. Quod, ut plenius constet, notandæ sunt species Creditorum.

11. Primò itaque, Creditores alii sunt hypothecarii expressi; de quibus verificatur sibi pro securitate crediti obligata habere, non tam personam ipsam Debitoris, quàm aliqua ejus bona (si hypotheca sit specialis, & rei in individuo affixa) vel omnia (si sit generalis.) Nuncupantur autem expressi, quatenus in Instrumento, vel fuit expressè, & nominatim hypotheca specificata, vel per æquipollens, ut si stipulatio fuit concepta cum clausula, *sese, &c. suosque hæredes, &c. obligat in ampliori forma Reverendæ Cameræ Apostolicæ*: per quam reputantur obligari omnia, & singula bona, Rota coram Coccino apud Pauluccium *dissert. legal. dissertat.* 30. *n.* 32.

12. II. Alii sunt Creditores habentes privilegium tacitæ hypothecæ, que à lege fit, ut dictum est: ita bona mariti sunt tacitè hypothecata uxori, ejusque liberis pro dote *leg. assiduis C. qui potiores*, Item; bona illius, qui cum Fisco contraxit: aut, si Respublica pecuniam alicui credidit, vel tributa colligenda commisit. *C. qui-*

bus

bus causis l. quamvis de privileg. Fisci. Item, domus, vel navis constructa, vel conservata per pecuniam ab aliquo mutuatam, manet ipsi tacitè hypothecata *ff. qui potior in pignore*. Item, si ex pecunia pupilli res aliqua comparata fuit, in ea tacitam hypothecam acquirit, & juris prælationem, ubi alia exempla dedimus *loc.cit.*

13. De credito verò, & prioritate hypothecæ, tàm tacitæ, quàm expressæ potest legitimè constare, tùm per Instrumentum à Notario coram Testibus adstipulatum, tùm per Scripturam privatam, seù Apocham à Banchario Creditori traditam: & ideò *Instrumentarii* fortè appellantur.

14. Quinimò, etiam per æquipollens patens id esse potest: ut, si per testes legitimè probari possit: in judicio enim non minorem fidem merentur depositiones testium, quàm publicùm Instrumentum *l. in exercendis C. de fide Instrumentor.* & videri potest Gloss. in *cap. Scripta, verb. authentica eod. tit.*

15. III. Quidam sunt Creditores personales: quorum aliqui dicuntur privilegiati, quia ex juris privilegio totum debitum

tum suum postulare possunt, antequam alii Creditores purè personales: qui ideò merè personales appellantur, quatenus nullam habent hypothecam tacitam, aut expressam, vel pignus, vel privilegium, sed solùm actionem personalem: & hi à Juristis vocantur Creditores *chirographarii*.

16. Ad hæc notabis Syndicum in exactione crediti cedere anterioribus Creditoribus habentibus expressam, vel tacitam hypothecam, juxtà Regulam 54. *jur. in 6. qui prior est tempore, potior est jure*.

Cedit quoque, etiam posterioribus, si potiores sint, quia isti ex juris prælatione cœteris præferuntur; ita uxor propter hypothecam tacitam privilegiatam in bona mariti, quoad vindicanda sua bona dotalia, anteponitur Creditoribus, estò sint priores in credito, quinimò etiam si habeant hypothecam expressam; quamvis aliàs senserit Layman *loc. cit. d. tit. & conf. num.*18. Jura enim in *cap. Ex litteris de pignorib.* & in *d. l. assiduis* loquuntur generalitèr, ideò de omnibus Creditoribus accipienda sunt, per Gonzalez *in 3. tit.*21. *cap.*5. *num.*12.

Con-

Considerandum est, multum interesse Reipublicæ, quòd mulieres non maneant indotatæ *l.1.ff.solut.matrim.* Quapropter, quia in dotibus versatur publicus favor, singulorum commodis est præferendus *l. actione §. Labeo ff. pro socio*. sicut bono privato ratio dictat bonum publicum esse præferendum.

17. Hinc regula illa *juris* procedit, quando Creditores sunt quoque in aliis omnibus pares, excepta temporis prioritate: tunc profectò obligatio, & hypotheca, quæ prior est tempore, dat primum, & fortius jus, ac realem actionem in rem obligatam: quia hypothecæ, & pignora dantur in securitatem, & prælationem solutionis.

18. Posterioribus verò Creditoribus habentibus, etiam expressam hypothecam, Syndicus nullatenus cedit, ex privilegio legis, quæ per tacitam hypothecam supplet expressam, ut ex dictis *tit. & consil. cit. num.16. & supr. nu.8.*

Ità in concursu Creditorum d. Leonardi Librii practicatum fuit *anno* 1712. & admissus novus Syndicus; qui coram D. *Vincentio* Judice à Sanctissimo delegato instetit sibi consignari prædicta scuta

2062.

2062. & docto, quòd pro hisce eleemosynis tacitè erant obligata bona decocti, mandatum reportavit de consignando, & fuit executioni traditum.

19. Nec possunt posteriores allegare sibi prælationem deberi, ex quo adversus decoctum agant vigore Instrumenti *obligatione Camerali* vallati; quoniam vigor tàlis obligationis non est jura alterius lædere, sed præservare sua unicuique ad formam juris. Ita, quamquam clausula in forma Cameræ inferat bona debitoris esse obligata pro securitate crediti, hoc tamen non verificatur, quòad bona, in quibus alii anteriorem habent hypothecam; nàm tunc illa aliis sunt obligata, & quasi alienata, ideo nequeunt regulariter absque eorum voluntate transire in jus alterius: hìc verò supponitur anterioritas hypothecæ competentis credito pro Caussis, ideo nihil dicta clausula præjudicat juri Syndici agentis ad recuperationem crediti spectantis ad dictas Caussas, quarum jus vincere, & superare non valet: quamvis potens sit, ut censeantur exclusi, qui sunt posteriores; vel alii, etiam anteriores, qui nec talis clausulæ assistentiam habent, neque per hy-

po-

pothecam expreſsam ſibi caverunt, nec à lege proteguntur per hypothecam tacitam.

20. Idque fortiùs procedit, quòad Creditores chirographarios, qui, eſtò anteriores, ſemper cedunt poſterioribus hypothecariis; quoniam actio perſonalis quantumcumque privilegiata à quacumque hypotheca vincitur, ut advertit Gonzalez *cit.num.*12. & hinc anterioritas temporis in illis eſt per accidens. Quapropter creditum Cauſæ ex capite tacitæ hypothecæ eſt melioris conditionis, quàm credita illorum. Qui ſibi imputent, ſi per expreſsam hypothecam, vel obligationem Cameralem ſecuritati proprii crediti non conſuluerunt.

21. Adnotatione dignum eſt, quòd ſi pecuniæ in cuſtodiam ex-Syndico commiſſæ, in loco à cœteris ſeparato, & pro illis aſservandis deputato reperiantur, ſunt novo Syndico reſtituendæ ad excluſionem cœterorum, etiam anteriorum, & potiorum Creditorum. Ratio eſt, quia res in individuo exiſtens ſemper pro Domino clamat, & Domino reddenda eſt: in caſu autem pecunia illa in individuo exiſteret, nec à decocto conſumpta, neque cum pro-

propriis permixta; & in Syndico, Domino redderetur, Papæ nimirum, ad quem pecuniæ Causarum pertinent, & de cujus, & Donantium voluntate pro Causis erogantur. Tum quia, in casu depositum pecuniarum quamvis in se irregulare, hoc de regulari participat, quod in se existens sit reddendum; proindeque ei, cui pro *exigendo* datur actio; adeoque novo Syndico, tamquam Procuratori, & Administratori Domini Principalis ipsum judicialiter petenti.

22. Nec dicendum, quod ex quo ex-Syndico decocto fuerint eleemosynæ consignatæ non clausæ, & obsignatæ (adeoque non servatâ formâ depositi regularis) præsumi debeat eas de licentia, saltem tacita Domini alienasse, vel negotiationi exposuisse. Hæc sanè licentia nullatenus præsumenda est, ut diximus *loc. cit. n.*18. & asseritur contra disposita in dicta Clementina *Quia contigit*; in qua quò ad res ad certum pium usum à pietate Fidelium destinatas statuitur, *ad illum debeant non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti*. Hinc Congregatio Baronum in causa Ven. Servæ Dei Joannæ à Cruce rescripsit contra Patrimonium d. de Sylva, qui

qui ex dictâ præsumpta licentia abusus fuerat in alienatione nonnullarum pecuniarum ad Causam spectantium. Quæ quidem dolosa, hoc etiam titulo, fuit considerata, quòd non fuerint pecuniæ prius alienatæ, quàm, secuto recessu ab Urbe Patris de Arroyo Procuratoris dictæ Causæ.

Quæritur 2. *An Syndicus de pecuniis in concursu exactis debeat solitam de restituendo obligationem præstare; aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

23. Resp. Quo ad primam partem negatur absolutè propter dicta *loc. cit. num.* 22. Nam id exigere perinde est, ac de moralitèr impossibili tractare. Etenim Syndicus, ut persona privata numquam in se tale onus susciperet, ne verisimili se exponeret periculo solvendi de proprio in casu restitutionis faciendæ; quoniam fidejuberet pro Causis, quæ planè longo temporis cursu absolvuntur, sed adhuc constat esse finibiles: ponas pecunias nunc, causâ absolutâ, consumptas esse, & interea compareat Creditor, docens de sua anterioritate, vel potioritate, ex quibus satisfactio erit facienda? Non de pecuniis Causæ, quia amplius non ex-

extant: ergo de propriis Syndici, prout hujusmodi onus omnibus fidejussoribus incumbit in defectum, quod principales non solvant.

24. Nec minus potest se, quà Syndicus obligationi submittere. Tum quia, ad id ejus facultates non extenduntur; propterea nullitèr procedit, si non servat formam mandati, cap. *Venerabili de offic. deleg.* Tum quia, tunc per ipsum, tamquam ejus Oeconomum, & Ministrum obligari præsumeretur Sedes Apostolica, quæ à nullo potest in obligationem adduci, cum sit à quovis independens & Superior omnibus.

25. Quantùm ad secundam partem, paritèr *negatur*, si tractetur de exigua summa; quia investimentum, non tam non esset utile Causæ, cui propter tenuitatem capitalis, vel nihil, aut non sufficienter pro diurnis expensis fructificaret: quàm in promptu, & manuales pro illis non essent pecuniæ, vel præstationes ipsarum, ut sumptibus necessariis in dies occurrentibus fieret satis, prout notorium est.

Verumtamen pro majori securitatis cautela, quòad pecunias manuales pro

quotidianis ſumptibus Cauſarum utile ceſſet, ut á Syndico deponerentur in ædibus Montis Pietatis, ut hac ratione obviam iret fraudibus Servorum, & caſualibus exterorum latrociniis; ac ulteriùs, nè in caſu, quòd inopinatò decederet, exponerentur controverſiis, quæ poſſent excitari circa pecunias apud ipſum aſſervatas. Tunc enim dubitari nullatenùs poſſet eas ad Cauſas ſpectare, cum in apocha id apertè ſignificaretur, & deberentur Syndico, qui de-mortuo ſubſtitueretur ad effectum expreſſum. Neque id repugnaret ſtatui Fratrum, cum nec eorum nomine aſſumpto eſſent depoſitatæ, neque ad ipſorum neceſſitates temporales relevandas cuſtodiæ commiſſæ. Quantùm verò ad ſummam notabilem videantur dicta *conſil. ſuperiori num.* 12.

26. Et ulterius ponderetur, quæ hic Romæ in contingentia facti fuerit praxis: conſignata itaque novo Syndico ſumma illa ſcutor. 2062. ut *ſupr. n.* 9. pro qua debitor erat dictus Librius, ſed hac lege, ut cautio præſtaretur de reſtituendo, favore Creditorum anteriorum, & potiorum, quando comparerent, aut loco cautionis reinveſtirentur cum vinculo in tot

tot locis Montium, fuit exhibita petitio Sanctissimo D.N. Clementi XI. qua petebatur, ut novo Syndico illa liberè absque ullo onere, & vinculo consignarentur, ut indè tàm dd. Fratrum necessitates, quàm Causæ Canonizationum beneficium reciperent in summa pro illis respectivè assignata *supr. n. 9.* Preces Sanctissimus remisit S. Congr. Episc. & Regul. à qua, examinato articulo: *An petitio prædicta, & facultas respectivè repugnaret puritati Regulæ S. Francisci. Eadem 1. Julii 1712. audito P. Commiss. Generali Ordinis, referente Em. S. Clementis, censuit, & declaravit liberam consignationem enunciatarum pecuniarum in manibus Syndici non obstare: servatis tamen Constitutionibus Apostolicis, & decretis Capitulorum Generalium.*

Et aliàs idem Sanctissimus, non obstante acri contradictione Creditorum d. de Sylva, liberavit ab enunciato vinculo scuta 3819. (deducta ex summa scutorum 7839. quæ Congregatio Baronum *sub* 1. *Maii* 1713. mandaverat consignari Syndico Apostolico dictæ Causæ Servi Dei de Apparitio) licèt cum dicta integra summa fuissent investita in locis Montium cum solito vinculo de restituen-

tuendo, quatenus opus fuerit.

28. Nec pro cautione possent obligari eleemosynæ cœterarum Causarum, quoniam, quæ uni Causæ sunt concessæ, ità sunt usibus illius addictæ, ut nequeant in alios usus, etiam pios, & similes converti, ut est expressus textus in *d. Clementina Quia contingit, ut supra n.* 22. Propterea in hac specie opus est ex d. textu beneplacito Sedis Apostolicæ, prout actum fuit, imminente Canonizatione S. Joannis de Capistrano, ad cujus postremos sumptus deerant pecuniæ, quæ de licentia Alex. VIII. suppletæ fuerunt ex deposito alterius Causæ. Rota in *Romana, seù Mexicana Depositi eleemosynarum coram Card. de la Tremoille* 22. *Julii* 1699.

De cujus paritèr assensu in supplementum aliarum pecuniarum pro dicta Causa Capistrani, Syndicus Apostolicus summam pecuniæ mutuò recepit à Monialibus Turris Speculorum.

Sed difficultas est: *An Religiosi Postulatores possint cum Syndico judicialitèr petente in Curiis assistere?*

29. R. Negativè, si assistere importet, vel partem citare, vel coram Judice in contradictorio parti respondere, & ju-

ra

ra allegare; hæc enim ſtatui Fratrum videntur contrariari, & reſervata ſunt Syndico Apoſtolico, vel Advocatis ab eodem inſtitutis, juxta *Clementinam Exivi de verb. ſignif.* §. *Quapropter*. Si verò aſſiſtere in Curiis dicat ſuam præſentiam exhibere, cum Syndicus, vel Advocatus Cauſam in judicio agit: vel extrajudicialitèr Syndicum, aut Advocatos informare, & opportunè dirigere pro faciliori Cauſæ expeditione, eis vetitum non putatur; tunc enim eorum præſentia in judicio ſe habet ſolum de materiali; maximè quia non eorum negotia aguntur, ſeu, non tractatur de recuperandis temporalibus in Fratrum commoda, & utilitates convertendis; ſub qua circumſtantia eſt Fratribus in *d. Clementina* §. *Amplius* vetitum ſe in Curiis præſentare, ut dixi *tit.*4. *conſil.*4. *n.*4. ſed agitur de iis conſequendis, quæ ad Cauſas pertinent, & pro quibus, & non pro Fratribus petuntur; & aliàs notorium eſt eos partes Poſtulatorum ſuſtinere. Idem, ſervata proportione, dicendum de Commiſſariis, & Miniſtris Locorum Terræ-Sanctæ.

30. Paritèr, Poſtulatoribus prohibetur computus juridicos eleemoſynarum

 à Syn-

à Syndicis exigere, aut in administratione pecuniarum se auctoritative, & civilitèr cum illis ingerere. Ideo cum computus requirunt, non juridicos petunt, sed solùm informationem enunciativam; ut indè tàm de fideli administratione Syndicorum instruantur, quàm de summa eleemosynarum, quæ apud eos adhuc reperitur pro ulterioribus sumptibus.

31. Sic etiam Syndicis non præcipiunt, ut iis, qui in causa laborant mercedem tribuant; sed solum illis insinuant operas à laborantibus præstitas: & indè cum eis deprecativè agunt pro solutione, ut par est, facienda.

Quæritur III. *An debita, quibus Syndicus gravatur pro una Causa, possint compensari cum credito, quod habet adversus aliam Causam?*

32. R. Negativè juxtà textum in *d. Clementina Quia contingit*. In littera enim legitur: *quod ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti*. Ideo pecuniæ, quæ sunt pro una Causa donatæ, pro ea tractanda debent impendi, & nisi Sedes Apostolica dispenset, nequeunt in alterius Cau-

Causæ beneficium converti: propterea, ibi Pontifex injungit iis ad quos pertinet, *ut occupata, deperdita, & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant*. Ac proindè Syndicus de propriis debet extinguere debitum, pro quo una Causa est creditrix, reservata sibi actione de exigendo credito, quod habet adversus aliam Causam, de bonis, quæ pro ea fuerint collata.

33. Non enim sunt credita confundenda, prout *die 6. Decembris 1696.* decrevit Congregatio ab Innocentio XII. specialitèr deputata super abusibus, qui in Causis Canonizationum irrepserunt, ut infrà: *Facta per Andream Pierium Subpromotorem Fidei (proùt sub die 6. Septembris proximè præteriti 1696. habuerat in mandatis.) Relatione de statu Causæ, seù Causarum Limanæ B. Francisci Solani, & Mexicanæ Ven. Servi Dei Sebastiani de Apparitio, ad instantiam Postulatorum eorundem, seù potius Syndici generalis Religionis Minor. S. Francisci, contrà Equitem Sylvam pro recuperatione pecuniarum penès ipsum Sylvam depositarum, coram A. C. seù ejus Auditore introductæ, seù introductarum: Em. Patres Censuerunt, & decreverunt:*

Primò, *Causas pecuniarum deposita-*

rum penès prædictum Equitem Sylvam pro Causis Canonizationum, nempè Limana Beati Francisci Solani, & Mexicana Vener. Servi Dei Sebastiani de Apparitio, non esse confundendas cum aliis creditis aliarum administrationum ratione Syndicatus Religionis Minorum S. Francisci ab eodem Equite exerciti; & mihi Secretario injungendum, quod de prædictis A.C. sivè ejus Auditorem certiorem redderem.

Secundò, *denuò committendum eidem Andreæ Pierio Subpromotori Fidei, quod pro ulteriori expeditione Causæ assisteret.*

34. Idem ex identitate rationis dicendum de debitis, & creditis à Syndico tempore Syndicatus respectivè contractis in administratione eleemosynarum pro necessitatibus Fratrum, adeo ut non sit confundendum debitum resultans ex administratione eleemosynarum concessarum à Benefactoribus pro uno Conventu, cum credito acquisito, administrando alias pro alio Conventu donatas.

Quæritur IV. *An ex bonis ex-Syndici debitoris debeat fieri Syndico in judicio victori reimbursatio expensarum, quæ factæ sunt in Causa pro assecutione crediti?*

35. R.

35. R. Affirmativè, accedente maximè taxatione ab Judice, causâ cognitâ: & in ſpecie loquendo de expenſis, quæ appellantur *vivæ* ad differentiam earum, quæ dicuntur *mortuæ*: poſtremæ enim generalitèr, vel non ſunt victori reficiendæ, vel juri conſonam admittunt moderationem, ut per optimè dixit Rota in *dicta Cauſa Mexicana coram Anſaldo* 27. *Novembris* 1705.

Quapropter expenſæ *vivæ* aſſeruntur, quæ, ære proprio exburſato, ſolutæ ſunt Notariis, & Executoribus, aut pro compilatione Proceſſus, pro extrahendis Scripturis, & compulſandis Inſtrumentis, per Rota *de execut. Lit. Apoſt. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 57. vel, pro propina ſententiæ, aut Judici: non, ut hic adminiſtret juſtitiam, quia ad hoc ex debito ſui muneris tenetur: ſed, quia fortè publicum ſtipendium non habet, aut ab jure, vel conſuetudine aliquid permittitur accipere, ex Layman *Theol. Moral. lib.* 3. *tit.* 4. *cap.* 4. *num.* 10. *§. Si verò*. Quæ etiam ſolent vocari *judiciales*, quia de illis conſtat in Actis: petuntque ſemper celerem refectionem, ut expreſsè Rota ibi; & pro quibus ſolvendis ab Judice ſolent relaxari mandata exe-

executiva; & in ſpecie ipſa Rota 15. *Septembr.* 1705. pronunciavit adverſus hæredes dicti Comitis de Sylva; contra quos per D. Lancetta *ſub* 1. *Octobr. ejuſdem anni* fuit mandatum relaxatum.

Inter expenſas *mortuas* computantur, tùm honoraria exhibita Advocatis, & Procuratoribus reſpectivè pro Scripturis elucubratis, & Informationibus in Cauſa factis: tùm ſtipendia reddita, & ſoluta Amanuenſibus pro exemplatione Scripturarum, aut Typographis pro earundem impreſſione. At non indè appellantur *mortuæ*, quaſi, numerata pecunia non ſit in effectu ſoluta, vel iiſdem Miniſtris ſolvi non debeat, ſed hoc titulo, quòd de ipſis in Actis non conſtet. Circa quas in praxi procedendum eſt juxta ſenſum Rotæ *ubi ſuprà*.

Formula Litterarum patentum pro inſtituendo, deputando, & nominando Poſtulatore Cauſæ Beatificationis, vel Canonizationis.

36. Fr N. Miniſter Generalis totius Ord. Minor. &c. dilecto nobis in Chriſto P. Fr. &c.

„ Cum ad introducendam (vel „ proſequendam) cauſam Beatificationis

„ nis Ven. Servi Dei Fr. N. de N. (vel
„ sollicitandam , vel continuandam il-
„ lam Canonizationis B. N. de N.) apud
„ Sanctissimum D. Nostrum Papam &c.
„ opus sit unum Fratrem nostri Ordinis
„ instituere, & deputare Postulatorem,
„ seu Procuratorem , qui nostræ Reli-
„ gionis nomine in Romana Curia di-
„ ctam Causam peragat, tractet, & pro-
„ curet, tenore præsentium Te, de cujus
„ Zelo virtute, dexteritate, & prudentia
„ plurimùm in Domino confidimus, in
„ Procuratorem, seu Postulatorem dictæ
„ Causæ , cum potestate subdelegandi,
„ instituimus , nominamus, & deputa-
„ mus ad effectum, ut in dicta Causa ea
„ omnia pertractes, agas, & perficias,
„ quæ ad fœlicem exitum cognoveris
„ expedire , & opportuna judicaveris;
„ ac pro illa expedienda coram Sanctis-
„ simo Domino Nostro N. Pontifici Ma-
„ ximo , & Sacra Rituum Congrega-
„ tione, ac quibusvis aliis personis ne-
„ cessariis compareas; & quascumque
„ super præfato negotio Litteras Apo-
„ stolicas impetres, ac expedias; simul-
„ que de sumptibus necessariò faciendis
„ Syndicum Apostolicum Causæ in-
struas,

„ ſtruas, à quo, vel ejus Subſtituto dum-
„ taxàt fiant. Et ad præmiſsa omnia, &
„ ſingula, quæ circa eam erunt neceſſa-
„ ria, & utilia, etiamſi de jure, vel aliàs
„ exprimenda forent, plenariam, & li-
„ beram facultatem, quo meliùs de jure
„ poſſumus, per præſentes tibi concedi-
„ mus: & Socium aſſignamus, ut expe-
„ ditiùs munus commiſsum implere va-
„ leas; ac ad majorem redundantiam,
„ & cautelam, annullamus, caſsamus,
„ & revocamus alias quaſcumque Lit-
„ teras, quas uſque modo pro hoc ipſo
„ negotio dederimus, Te ſolum in
„ dictum Munus Poſtulatoris, ſeu Pro-
„ curatoris ad præmiſſa pertractanda no-
„ minantes, & deputantes. In quorum
„ fidem hæc manu noſtra ſubſcripſimus,
„ & majori officii noſtri ſigillo commu-
„ niri juſſimus. Vale. Dat..... die....
„ an....

37. Advertendum eſt I. Quòd hujuſmodi Litteras concedere *per ſe* ſit Miniſtri Generalis, ad quem ſpectat diſponere de rebus, quæ integrum Ordinem, & non hanc, vel illam tantùm Familiam reſpiciunt. Cauſæ verò Beatificationum, & Canonizationum totum Ordi-

Ordinem concernunt; *per accidens* verò, ac ex præsumpta voluntate Generalis potest eas concedere, etiam Commissarius Generalis, in casu nimirùm, quòd Minister sit absens à Curia: ne negotium damnum patiatur, & ex defectu Postulatoris Causæ nequeant pertractari.

38. II. Quòd, dum Minister Generalis agit in Regionibus remotis à Curia, in qua dictæ Causæ pertractantur, expedit, ut in Litteris inseratur clausula sub his terminis: *Ulteriùs tibi committimus, & potestatem impartimur, ut, casu aliquo cessante à suo ministerio Syndico per nos nominato, possis alium cum iisdem facultatibus nominare usque dum, Nos per te certiorati, alium nominemus; nè intereà Causa in defectum illius, qui sumptus ex eleemosynis faciat, in suspenso remaneat.* In quorum fidem, &c.

39. III. Gravitas negotii exposcit, ut non quicumque reputetur aptus, & assumatur ad officium Postulatoris, sed deputandus debet esse sufficientis litteraturæ, & doctrinæ, ut capax sit instructionis necessariæ ad munus congruenti modo implendum. Expedit enim, ut instruatur de meritis Causæ, de essentia, & qualitate Virtutum, de natura miraculi, &c. ut

sciat

ſciat rationem reddere, & difficultatibus reſpondere; vel, adminus poſſit Advocatis plura ſuggerere ad ſatisfaciendum objectis, quæ inter informandum audiuntur. & celerem merentur ſolutionem; vel, aliàs à Conſultoribus excitantur, ad quæ diſſolvenda eſt ſæpè neceſſarium, ut verſentur opera Patrum, ſcripta Doctorum, & antiquitatis monumenta; quæ ſunt extrà ſpheram activitatis rudis ingenii, ac vires ſuperant indocti.

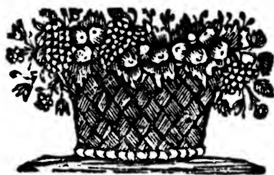
Sciendumque in proviſione Poſtulatoris in ſtudiis exercitati, radicari remedium parcendi ſumptibus: maximè, dum agitur de præſentatione, vel diſtributione Memorialium concernentium, vel propoſitionem Cauſæ, vel reaſſumptionem Scripturarum, aut poſtulationem Cardinalis Ponentis à Sancta Sede: cum facili negotio à viro erudito hæc fieri poſſint, quin opus ſit implorare ſubſidium à Patrono Cauſæ; qui gratis ſuas operas exhibere minimè tenetur, & ubi exhibet, ſunt ſtipe compenſandæ.

Expedit pariter, ut Poſtulatori Socius aſſignetur, non ad alia diſtractus. In caſu enim concurrit cauſa illa neceſſaria, quæ à Clemente VIII. in decretis

de

de reformatione Regularium exigitur, ut à Generali Socius alicui permittatur: prout cuilibet potest esse perspectum, quin ulteriori lecturâ fatigetur.

Quæ omnia, & singula sub censura sint dicta. Eaque sincerè, & ex animo submitto infallibili judicio Romanæ Cathedræ; &, si opus sit, retractanda retracto, sequens sententiam D. Bernardi *Epist.* 174. *Quæ autem dixi, absque præjudicio sanè dicta sint, saniùs sapientis; Romanæ Ecclesiæ præsertim auctoritati, atque examini totum hoc, sicut, & cætera, quæ hujusmodi sunt, universa reservo; ipsius, si quid alitèr sapio, paratus judicio emendare. Ut quicumque ista lecturi sunt* (ut utar phrasi Augustini in *Prologum ad libros Retractationum*) *non me imitentur errantem, sed in meliùs proficientem*. Deo Gratias semper: Amen.

IN-

INDEX RERUM.

A primo numero ad marginalem, à ſecundo ad paginam manuduceris.

Adminiſtratio.

Alienatio.

Mm *Ami-*

Amicus Spiritualis.

Aromataria.

Beatificatio, & Canonizatio.

Biretum vid. infra v. Cautela.

Bona temporalia.

Bursarius.

Calceamentum.

Capitulum.

Capuccini.

Cautela.

Concionator.

Conſtitutiones, & Decreta.

Contractus.

Conventus.

Dominium.

Ecclesia. Sacristia.

Electio.

Eleemosyna.

Episcopus.

Epistola.

Expensæ.

Formula.

Fra-

Fratres Minores.

Nec

Ne-

Guardianus .

Habitus , & Tunica .

Re-

Hæreditas.

Hortus. Ager.

Hospitium.

Hypotheca. Creditores.

Jejunium.

Ignorantia.

Judex.

Jus.

Jus.

Labor.

Lanificium.

Legata. × Vid. infr. Protyt.

Loca Montium.

Minister Generalis, & Provincialis.

Missa.

Moniales. Monasterium.

Mons Pietatis.

Munera, dona.

Re-

Necessitas.

Novitius.

Officium Divinum.

Obſervantes, Reformati.

Paramenta, Divinus cultus, & ornamenta.

Va-

Paupertas, Mendicitas.

Peculium, Pecunia. Denarii.

Pœna.

Præceptum, Consilium.

Postulatores.

Privilegium.

Proprietas.

Protestatio.

Quæstus. Quæstores.

Recursus.

Redditus.

Red-

Regulæ Fratrum Minorum .

Romanus Pontifex .

Et

Sedes Apoſtolica.

Superior. Prælatus.

Suspectum consortium.

Syndicus Apostolicus.

Et

Terra-Sancta.

Teſtamentum, Teſtator.

Viſitator.

Votum.

Uſura.

Usus.

En finis Opusculi, & Laboris, in ejus honorem, & gloriam, cujus Regni non erit finis.

40

